

OTRA

MULIGHETSSTUDIE
FOR OTRA
ELVEPARK

TOM EGERHEI OG JANNE JOHNSEN

MIDT-AGDER
FRILUFTSRÅD

OTRA

MULIGHETSSTUDIE
FOR OTRA ELVEPARK

TOM EGERHEI OG JANNE JOHNSEN

OTRA
Mulighetsstudie for Otra Elvepark
Utgitt av Midt-Agder Friluftsråd
Tom Egerhei og Janne Johnsen
Omslag: Otra ved Lislefjødd i Bykle
Omslagsfoto: Geir Daasvatn
Grafisk design og produksjon: Bjorvand & co

ISBN 978-82-997087-6-0

Forord	7
Innledning	8
Hva er en mulighetsstudie?	8
Hvordan kan mulighetsstudien brukes?	8
Mål for mulighetsstudien	8
Nedre Otra – attraktiv elv etter omfattende miljøtiltak	9
Nedre Otra – preget av store forurensende utslipp	9
Vennesla og Kristiansand samarbeidet om avløpstiltak	9
Flerbruksplanen for nedre Otra dannet grunnlaget for videre tiltak	9
Miljøpakke Vennesla-Kristiansand	10
Industriavløpsledningen – elva ble ren igjen	11
Otra Elvepark	12
Organisering	14
Otravassdraget	16
Nedbørfeltet	16
Naturgrunnlaget	16
Kraftutbygging	19
Bosetting	19
Miljøtilstanden i Otra	20
Rammer og føringer for arbeidet	22
Nasjonale rammer	22
Regionale rammer	23
Kommunale rammer	25

Pågående prosjekter og planarbeid som har betydning for mulighetsstudien	30
EUs vanndirektiv	30
Vassdragsstyret for nedre Otra	30
Vassdragsstyret for øvre Otra	32
Revisjon av vannkraftkonsesjoner i Otra	32
Aktører	33
Hvilke friluftsinnteresser omfatter mulighetsstudien?	33
Arbeidsform og rammer for arbeidet	34
Gjennomgående føringer for arbeidet	34
Geografisk avgrensning	34
Avgrensning basert på status for tiltakene	34
Informasjons- og forankringsmøte	34
Arbeidsmøter i det enkelte delområde	34
Områdebeskrivelser og kart	37
Handlingsplan	37
Vurderingskriterier	37
Satsingsområder	37
Kilder	61
VEDLEGG –	
Beskrivelse og kart over registrerte arealer, anlegg og ferdselsårer (områder)	62

Setesdalsbanen på veg mot Røyknes. Foto: Kjetil Fossheim.

FORORD

Styret i Midt-Agder Friluftsråd vedtok høsten 2018 at det skal utarbeides en mulighetsstudie for utvikling av friluftsliv- og rekreasjonspotensialet knyttet til Otra. Mulighetsstudien er ingen plan, men en dokumentasjon av noen muligheter som kan utvikles. Målsettingen med dette prosjektet har vært å dokumentere eksisterende og framtidige muligheter for friluftsliv og rekreasjon langs Otra mellom Kristiansandsfjorden og Hovden. På grunnlag av denne dokumentasjonen og andre innspill, er det valgt ut noen satsingsområder.

Arbeidet har vært organisert som et prosjekt i Midt-Agder Friluftsråd. Styret i Midt-Agder Friluftsråd har vært styringsgruppe for prosjektet. Janne Johnsen har vært prosjektleder og Tom Egerhei har arbeidet med prosjektet. Studentene Thea Møll og René Aasnæs var våren 2019 knyttet til prosjektet på timebasis.

Tom Egerhei har utarbeidet denne rapporten.

Arbeidet med prosjektet er finansiert med tilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune, Aust-Agder fylkeskommune, Setesdal regionråd og Vassdragsstyret for nedre Otra.

Kartene i denne rapporten er utarbeidet av Stein Coward. Basis kartdata er hentet fra Geonorge.

Flere enkeltpersoner har gitt bidrag til arbeidet. Vi vil rette en spesiell takk til Erik Peersen, Tore Gustav Drivenes, Øyvind Bakken, Odd Arne Nordbø, Steinar Kyrvestad, Ørnulf Haraldstad, Lars Fredrik Gyland, Tom Arild Homme, Jon Løyland, Olav Neset, Håkon Honnemyr, Eivind Drivenes, Siv Terese Kile Lie, Sonja Lien Skjevrak, Eirik Aarrestad, Jürgen Orf, Svein Hillestad, Finn Terje Uberg, Sigrid Byklum, Rita Hansen, Henrik Duus, Svein Haugland, Leif Ottar Tveito og Trond Johanson.

Vi vil også takke Anders Martinsen, Geir Daasvatn og Reidar Tveito som har gitt oss tilgang til deres rikholdige fotosamling fra Setesdal.

Et utkast til sluttrapport ble sendt på høring til 144 høringsinstanser 16. januar 2020. Den foreliggende rapporten er omarbeidet etter høringsrunden. Rapporten ble behandlet av styret i Midt-Agder Friluftsråd 22. september 2020. Styret ga sin tilslutning til rapporten.

Midt-Agder Friluftsråd håper mulighetsstudien kan inspirere til fortsatt innsats i offentlig og privat regi for å utvikle de flotte friluftslivsmulighetene i og langs Otra.

Kristiansand, 15. oktober 2020

Per Svein Holte
daglig leder

Tom Egerhei

INNLEDNING

Styret i Midt-Agder Friluftsråd (MAF) vedtok høsten 2018 at det skal utarbeides en mulighetsstudie for utvikling av friluftsliv- og rekreasjonspotensialet knyttet til Otra. Området for studien er avgrenset til arealene i og langs Otra fra Hovden i Bykle kommune til utløpet i Kristiansandsfjorden.

Arbeidet er utført i samarbeid med de aktuelle kommunene, grunneierorganisasjoner, aktuelle organisasjoner/foreninger, velforeninger, reiselivs-bedrifter, ressurspersoner mv.

Resultatene fra arbeidet er presentert i denne rapporten.

Friluftsliv er opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.

Dette er definisjonen på friluftsliv som brukes i det offentlige arbeidet med friluftsliv, og som er lagt til grunn i denne rapporten.

HVA ER EN MULIGHETSSTUDIE

En mulighetsstudie er en utredning som bringer fram nye ideer og belyser potensiale for utvikling av for eksempel et geografisk område. I denne studien er området Otravassdraget med en sone på ca. en kilometer på begge sider av elvestrengen.

Hensikten med denne mulighetsstudien er å utarbeide et tilstrekkelig grunnlag for videre beslutninger om tiltak for å utvikle eksisterende og framtidige friluftslivs- og rekreasjonsverdier i og langs Otravassdraget.

I denne rapporten har vi valgt å presentere mulighetene for å utvikle friluftslivs- og rekreasjonsverdiene skissemessig og med ganske liten detaljeringsgrad. Detaljeringsgraden må økes når det er tatt stilling til hvilke arealer, anlegg og ferdselsårer som skal utvikles videre.

HVORDAN KAN MULIGHETSSTUDIEN BRUKES?

Mulighetsstudien som presenteres i denne rapporten er ingen plan. Hoveddelen av denne rapporten er en dokumentasjon av eksisterende og potensielle (mulige) friluftslivs- og rekreasjonsmuligheter langs Otra. Denne omtalen med tilhørende kart er basert på de mange bidragene som kom fra deltakerne på fire arbeidsmøter langs Otra våren 2019. Dokumentasjonen er samlet i et eget vedlegg hvor det er gitt en kort beskrivelse av det enkelte område. Det må presiseres at omtalen av områder ikke er uttømmende, dvs. den inneholder ikke omtale av alle eksisterende og potensielle anlegg, arealer og ferdselsårer av verdi for friluftsliv og rekreasjon.

Dokumentasjonen av eksisterende og framtidige områder for friluftsliv og rekreasjon har sammen med andre innspill og dokumenter, dannet grunnlag for valg av noen satsingsområder. Dette er forslag som krever oppfølging fra ulike aktører; både offentlige og private. For Midt-Agder Friluftsråd vil det være aktuelt å delta i ev. oppfølging av noen av disse satsingsområdene. Det vil styret i Midt-Agder Friluftsråd ta stilling til når det blir aktuelt.

Dokumentasjon av områder som framgår av vedlegget til denne rapporten bør danne et viktig grunnlag for framtidige utviklingstiltak eller satsinger. Områdebeskrivelsene med tilhørende kart bør også være en nyttig arealdokumentasjon som kommunene kan bruke ved rullering av kommuneplanens arealdel eller ved behandling av enkeltsaker.

MÅL FOR MULIGHETSSTUDIEN

- Kartlegge eksisterende og potensielle friluftslivs- og rekreasjonsmuligheter langs OTRAS elvestreng fra Kristiansandsfjorden til Hovden i Bykle.
- Presentere et forslag til satsingsområder for å videreutvikle friluftslivs- og rekreasjonsverdiene langs Otra. Det skal angis hvem som har hovedansvaret for å følge opp satsingsområdene. Satsingsområdene skal gjelde for fireårsperioden 2021-2024.

NEDRE OTRA – ATTRAKTIV ELV ETTER OMFATTENDE MILJØTILTAK

Nedre Otra var i flere tiår fram mot 1990-årene Agders mest forurensede vassdrag. Da ble det gjennomført omfattende miljøtiltak med oppsiktsvekkende gode resultater. Elva ble ren, laksen kom tilbake og hele vassdraget ble igjen et attraktivt friluftsliv- og rekreasjonsområde. De omfattende miljøtiltakene var resultat av et spleiselag mellom industri, kommuner og stat. Det er viktig å være kjent med denne delen av Agders miljøhistorie når vi skal arbeide videre med utvikling av mulighetene i vassdraget.

NEDRE OTRA – PREGET AV STORE FORURENSENDE UTSLIPP

På slutten av 1980-tallet var Otra nedstrøms Vennesla ett av landets mest forurensede vassdragsavsnitt. Det var særlig tre kilder til forurensningen:

- Sur nedbør. Svovel og nitrogen fra langtransportert forurensset luft og nedbør hadde gjennom lang tid ført til forsuring og fiskedød i mange vassdrag i Sør-Norge. Problemet var spesielt stort i Agder hvor tilførselene var store, mens berggrunnen er dominert av bergarter som har liten evne til å nøytralisere nedbøren. Otra var imidlertid et unntak. Nord for området omkring Vatnedalen i Bykle er berggrunnen dominert av bergarter som har evne til å nøytralisere sur nedbør. Dette medførte at Otra var mindre preget av forsuring enn de øvrige hovedvassdragene i landsdelen. Syreutslipp fra industrien i Vennesla førte imidlertid til ytterligere forsuring av den nederste og lakseførende strekningen av vassdraget.
- Kommunal kloakk fra bebyggelsen langs Otra i Vennesla og Kristiansand gikk urensset ut i vassdraget. Totalt ble nedre Otra belastet med urensset boligkloakk fra ca. 15 000 personer. Resultatet var store tilførsler av næringssalter (fosfor og nitrogen) som førte til algevekst (grønske) i elva.
- Industriutslipp. Fra treforedlingsindustrien ble vassdraget tilført partikler (suspendert materiale i form av fiber og fyllstoffer), lett løselig organisk materiale, syre, klororganiske forbindelser og næringssalter. Resultatet var at vannet ble blakket

av det suspenderte materialet. Det organiske materialet førte til sterk soppbegroing på elvebunnen helt ned til utløpet. Deler av soppeveksten ble revet løs og var synlig som drivende soppefnokker i elva, og kunne spores langt ute i Kristiansandsfjorden. Betydelig drift av fiber var synlig i elvevannet. Syreutslippene fra industrien var i perioder like store som den totale syretilførselen gjennom sur nedbør. Resultatet var at disse utslippene førte til at pH i Otra ble senket med 0,3 enheter. Blekeprosesser i industrien førte til utslipp av klororganiske forbindelser. Dette er miljøgifter. Utslippene inneholdt også stoffer som ga usmak i fisk og ga elvevannet vond lukt.

Situasjonen på 1980-tallet var altså at nedre Otra var helt uegnet for andre bruksformål enn som resipient, altså til å motta og frakte forurensninger.

VENNESLA OG KRISTIANSSAND SAMARBEIDET OM AVLØPSTILTAK

Det hadde i lang tid vært arbeidet med forurensningssituasjonen i nedre Otra, blant annet gjennom Vassdragsrådet for nedre Otra. Bedriftene hadde også gjennomført tiltak. Det var imidlertid langt fra tilstrekkelig for å sikre badevannskvalitet eller levevilkår for laksefisk. Det første store miljøprosjektet var at Vennesla og Kristiansand kommuner etablerte et samarbeid om å rydde opp i utslippene av husholdningskloakk. Det ble enighet om å bygge en ledning langs Otra. Den skulle ta mot utslippene av husholdningskloakk fra bebyggelsen langs vassdraget mellom Steinsfoss og utløpet i Kristiansandsfjorden. Dette omfattende prosjektet ble slutført i 1992, og dermed ble store utslipp av næringssalter fjernet fra Otra. Utslipet ble senere ført til renseanlegget på Odderøya etter at det var ferdig i 1993.

FLERBRUKSPLANEN FOR NEDRE OTRA DANNET GRUNNLAGET FOR VIDERE TILTAK

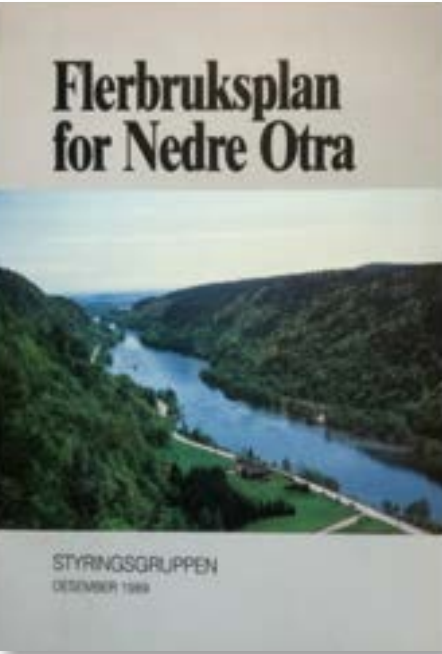
I 1987 startet Fylkesmannen i Vest-Agder arbeidet med Flerbruksplanen for nedre Otra. Planarbeidet ble utført i samarbeid med Iveland, Vennesla og Kristiansand

kommuner, Vest-Agder fylkeskommune, industrien langs Otra og Otteraaens Brugseierforening. Målsettingen med arbeidet var å vise hvordan bruksmulighetene i nedre Otra kunne utvikles, og foreslå tiltak for en slik utvikling.

- Planarbeidet konsentrerte seg om fire satsingsområder:
- Vannforurensning.
 - Vannkraft og industri.
 - Fisk.
 - Friluftsliv.

Flerbruksplanen resulterte i et konkret handlingsprogram. Den ble et viktig grunnlagsdokument for de omfattende tiltakene som de følgende årene ble gjennomført i og langs nedre Otra. Det var i Flerbruksplanen for nedre Otra det ble foreslått å bygge en industriavløpsledning langs vassdraget.

Flerbruksplanen for nedre Otra skisserte hvilke tiltak som var ønskelige for å realisere det store potensialet som knyttet seg til vassdraget. Det manglet imidlertid virkemidler og økonomiske ressurser til å gjennomføre tiltakene.

Flerbruksplanen la grunnlaget for framtidige tiltak i nedre Otra. Kilde: Fylkesmannen i Vest-Agder.

Miljøpakke i 1990 på 33,5 millioner?

Kilde: Fædrelandsvennen 24. august 1989.

MILJØPAKKE VENNESLA-KRISTIANSAND

I 1986 lanserte miljøvernminister Sissel Rønbeck miljøpakker som arbeidsform i miljøvernarbeidet. Ideen var å satse på en konsentrert bruk av statens virkemidler i områder med omfattende miljøproblemer. De første miljøpakkeområdene var Grenland, Drammen og Romerike. I 1989 ble Kristiansand og Vennesla utpekt som miljøpakkeområde. Det medførte en stor tilførsel av statlige midler til miljøtiltak i fireårsperioden 1989-92. Arbeidet ble ledet av Fylkesmannen i Vest-Agder i nært samarbeid med Kristiansand og Vennesla kommuner. Begge kommunene gikk inn med store bidrag i arbeidet.

- Miljøpakken konsentrerte arbeidet rundt fire tiltaksområder:
- Rensing av nedre Otra og Byfjorden.
 - Opplevelsesmuligheter i nærmiljøet.
 - Avfall og gjenvinning.
 - Trafikk og luftforurensning.

Mest ressurser gikk til arbeidet med rensing av nedre Otra og Byfjorden. Det ble imidlertid også iverksatt omfattende tiltak for friluftsliv og rekreasjon i de to kommunene, blant annet langs Otra.

Miljøvernminister Torbjørn Berntsen åpnet industriledningen 26. juni 1995. Kilde: Fædrelandsvennen.

INDUSTRIAVLØPSLEDNINGEN - ELVA BLE REN IGJEN

Det store gjennombruddet for miljøtilstanden i nedre Otra var etableringen av industriavløpsledningen som førte restslippene fra Hunsfos Fabrikker, Norsk Wallboard AS og sigevann fra avfallsanlegget på Støleheia til sjøen. Miljøverndepartementet sikret hovedfinansieringen av prosjektet med betydelig bistand fra kommunene, Vest-Agder fylkeskommune og industrien. 26. juni 1995 åpnet miljøvernminister Torbjørn Berntsen den ca. 17 km lange ledningen som munner ut på 69 meters dyp i Kristiansandsfjorden.

Industriledningen markerte avslutningen på de omfattende miljøtiltakene i nedre Otra. Kort tid etter at ledningen var satt i drift, ble miljøtilstanden i elva vesentlig forbedret. Otra fikk badevannskvalitet og laksestammen kunne reetableres. Det er ingen miljøtiltak i Agder som har gitt så stor forbedring i miljøtilstand over kort tid som dette enkeltprosjektet.

Det var de omfattende miljøtiltakene i nedre Otra på 1990-tallet som dannet grunnlaget for å kunne utvikle friluftslivsmulighetene langs denne delen av vassdraget.

Otra Elvepark er en fellesbetegnelse på aktuelle og potensielle arealer, anlegg og ferdselsårer for friluftsliv langs Otra mellom Kristiansandsfjorden og Hovden i Bykle.

OTRA ELVEPARK

Betegnelsen Otra Elvepark ble lansert våren 1988 på en befarings langs østsiden av Otra nord for Eg i Kristiansand. Til stede på denne befaringen var representanter for parkvesenet i Kristiansand, Fylkesmannens miljøvern-avdeling og frivillige organisasjoner representert ved Erik Peersen. Begrepet ble den første tiden brukt om allment tilgjengelige friluftslivsområder langs vestsiden av Otra mellom Kristiansand sentrum og Straisbekken. På denne strekningen ble det i løpet av 1988 og 1989 utført omfattende dugnadsinnsats fra enkeltpersoner og frivillige lag og organisasjoner. Parkvesenet i Kristiansand kommune gjennomførte også oppryddings- og tilretteleggingstiltak langs vestsiden av Otra mellom sentrum og Straisbekken. I mai 1989 ble Otra Elvepark offisielt åpnet av miljøvernminister Sissel Rønbeck. Statsråden markerte samtidig at Vennesla og Kristiansand var tildelt en miljøpakke.

Begrepet Otra Elvepark ble senere utvidet til å omfatte arealer, anlegg og ferdselsårer for friluftsliv på strekningen mellom Kristiansandsfjorden og Kilefjorden i Vennesla og Iveland kommuner.

I denne mulighetsstudien har vi valgt å bruke begrepet Otra Elvepark som fellesbetegnelse for aktuelle og potensielle arealer, anlegg og ferdselsårer for friluftsliv som ligger langs Otra på den ca. 24 mil lange strekningen fra Kristiansandsfjorden til Hovden i Bykle. Otra Elvepark bør utvikles med felles logo som kan brukes på skilt, anlegg, kart og informasjonsmateriell. Det må arbeides bevisst hos både offentlige og private aktører for å utvikle Otra Elvepark til en attraktiv merkevare med positivt omdømme.

Foto: Midt-Agder Friluftråd.

ORGANISERING

Arbeidet med mulighetsstudien er organisert som et prosjekt, det vil si at det er tidsavgrenset og har fastsatte mål.

Oppdragsgiver for prosjektet er styret i Midt-Agder Friluftsråd (MAF).

Styringsgruppe for prosjektet har vært styret for MAF. De har ansvar for å:

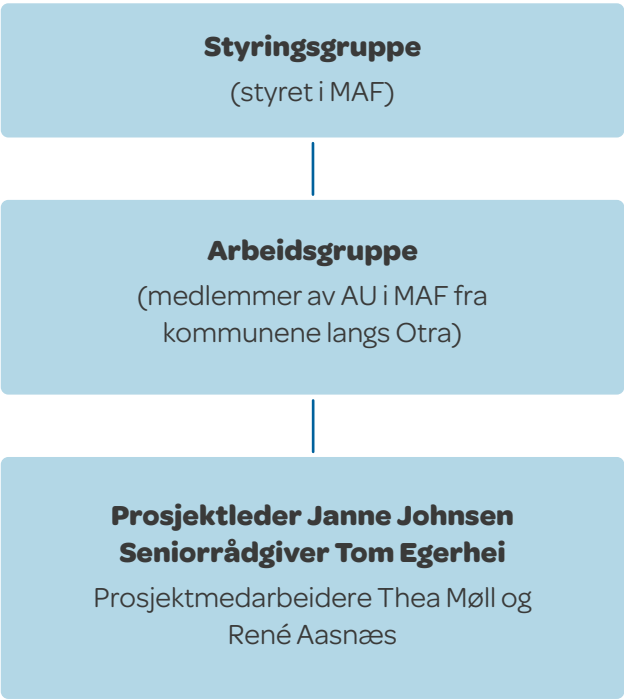
- Vedta prosjektplanen for mulighetsstudien.
- Være overordnet ansvarlig for prosjektet og prosjektresultater.
- Sikre de nødvendige ressurser og rammebetingelser for at arbeidet kan gjennomføres etter planen.
- Følge framdriften i arbeidet og iverksette ev. korrigerende tiltak dersom det blir nødvendig for å sikre framdriften i prosjektet.
- Forankre arbeidet i kommunene.

Arbeidsgruppen for prosjektet er medlemmene i arbeidsutvalget for MAF fra de kommunene som ligger i nedbørfeltet til Otra (Kristiansand, Vennesla, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle). Hovedoppgaven for arbeidsgruppen er å:

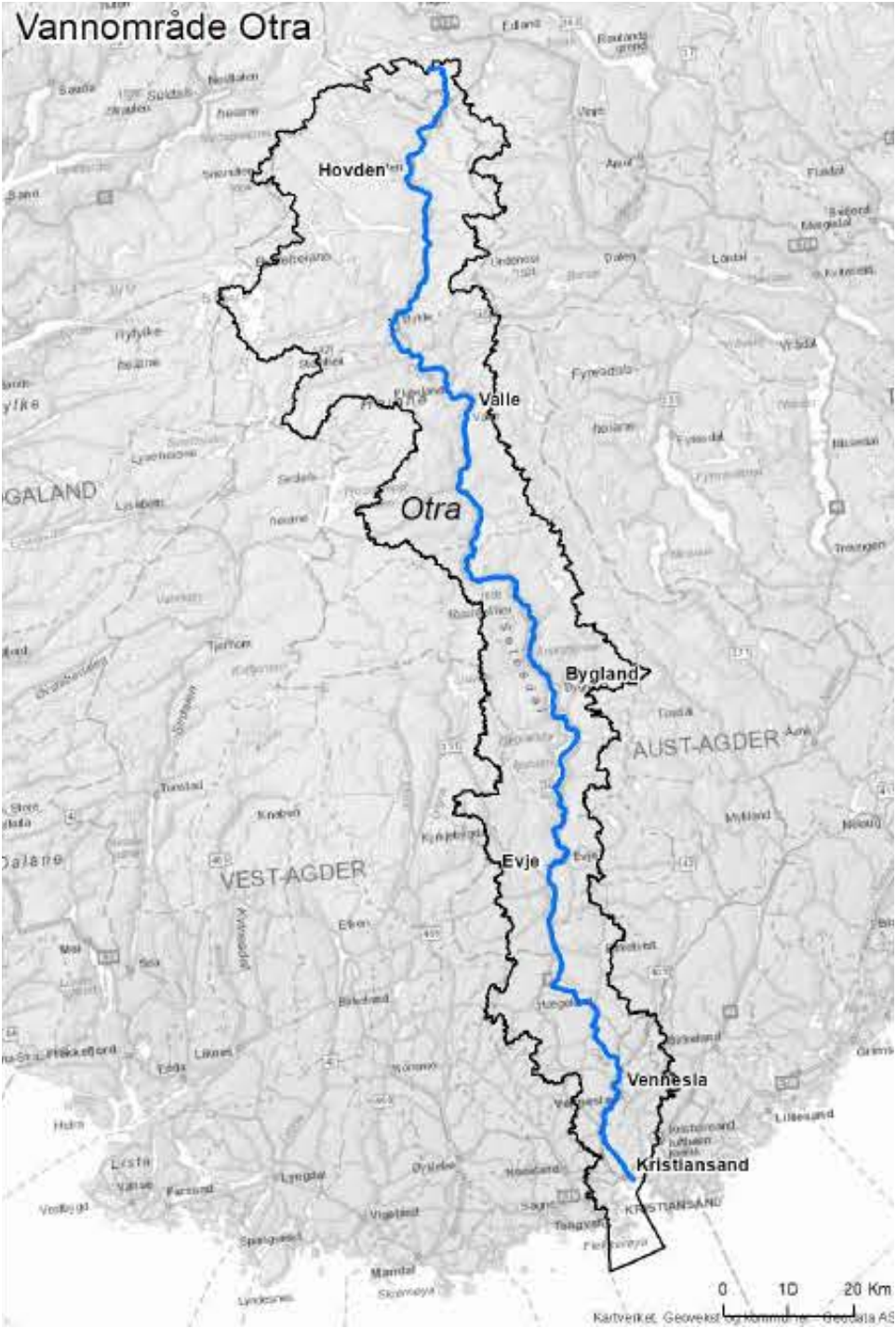
- Delta i drøftinger og gi innspill slik at det arbeidet som gjøres er relevant, faglig forankret og riktig prioritert i forhold til prosjektets mål.
- Sikre at prosjektet blir forankret i kommunene og fylkeskommunen.
- Sikre at resultatene fra mulighetsstudien følges opp i den enkelte kommune/fylkeskommunen blant annet gjennom arbeidet med arealplaner og revisjon av vannkraftkonsesjoner i Otra.

Prosjektleder har vært Janne Johnsen, MAF. Tom Egerhei har vært knyttet til prosjektet som seniorrådgiver og har utarbeidet denne sluttrapporten. Thea Møll og René Aasnæs er knyttet til prosjektet på timebasis som prosjektmedarbeidere.

- Prosjektledelsen er ansvarlig for å:
- Ha den daglige ledelsen av prosjektet.
 - Rapportere til Styringsgruppen.
 - Sikre at prosjektet leverer de avtalte produktene iht. avtalte spesifikasjoner.
 - Utarbeide forslag til budsjett for prosjektet.
 - Økonomistyring iht. vedtatt prosjektbudsjett.
 - Utarbeide planene for prosjektet.
 - Utarbeidelse av statusrapporter til Styringsgruppen.
 - Utarbeide sluttrapport for prosjektet.

VANNOMRÅDE OTRA

Vannområde Otra.
Kilde: Vannportalen.no/agder (Figuren er hentet fra rapporten Hovedutfordringer for vannområde Otra 2022-2027).

OTRAVASSDRAGET

NEDBØRFELTET

Otravassdraget strekker seg ca. 240 km fra Hovden i til det munner ut i sjøen ved Kristiansand. Nedbørfeltet er 3 738 km². Otra er Norges syvende lengste elv. Middelvannføringen ved utløpet i Kristiansandsfjorden er ca. 150 m³/s. Høyeste vannføring ble målt i oktober 1987 med ca. 1000 m³/s nedstrøms Vigeland.

Otravassdraget renner gjennom kommunene Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Iveland, Vennesla og Kristiansand. Mindre deler av nedbørfeltet ligger i Tokke, Vinje, Suldal, Hjelmeland, Sirdal, Åseral, Åmli og Birkenes kommuner.

Det er to store innsjøer i vassdraget, Åraksfjorden og Byglandsfjorden. Andre innsjøer er Breiflå i Hornnes og Kilefjorden, Gåseflåfjorden og Nomelandsdammen på grensen mellom Iveland og Vennesla. De to siste fjordene er dannet ved oppdemming av elva til kraftmagasiner for Iveland kraftverk og Nomeland kraftverk. Venneslafjorden danner det nederste innsjøpartiet i vassdraget.

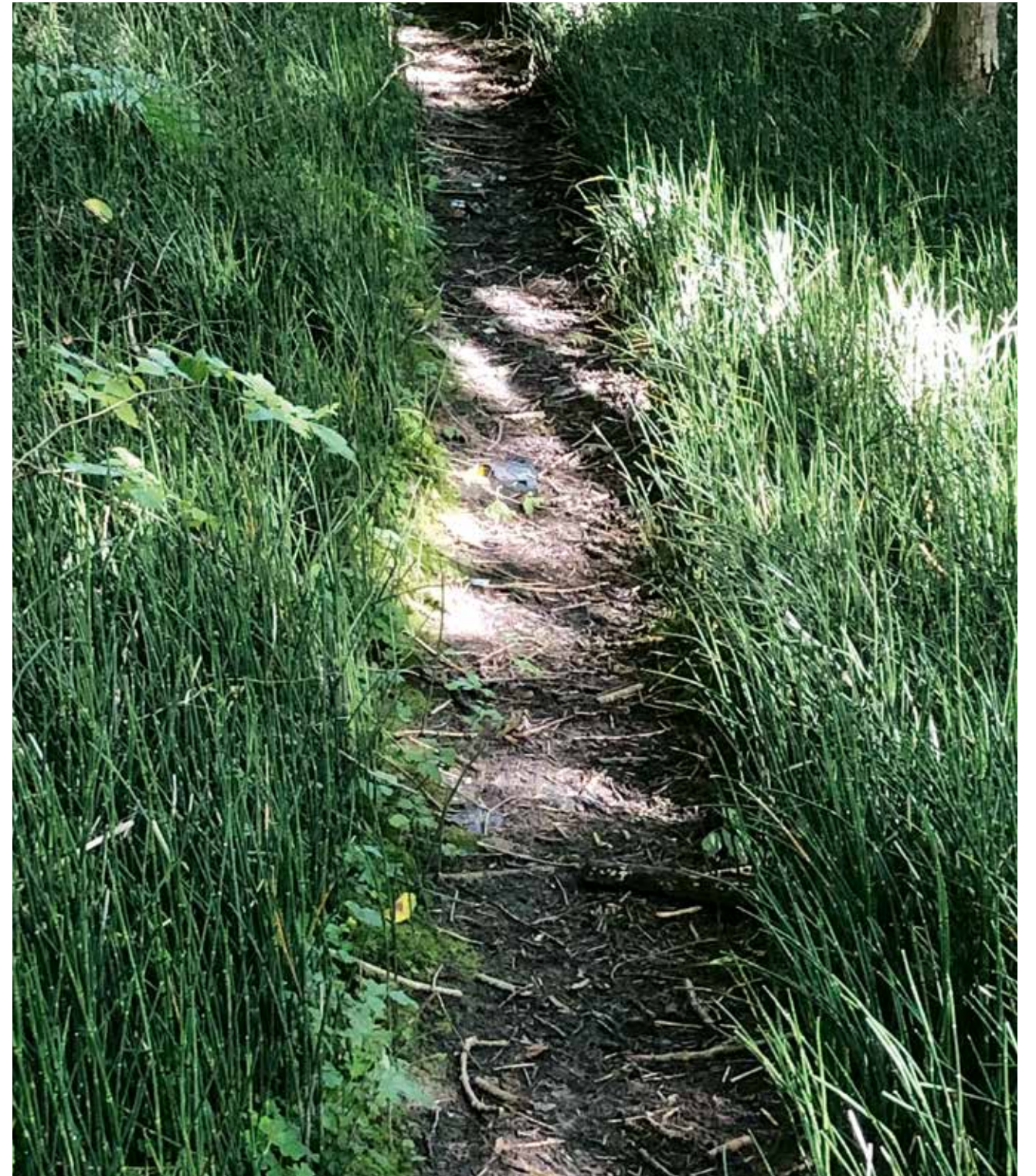
NATURGRUNNLAGET

Setesdal er den mest markerte dalen på Sørlandet. Hoveddalens geomorfologi er betinget av berggrunnens strøkretning og er tydelig påvirket av den kvartære nedisingen. De tilgrensende heiområder når raskt opp i en høyde på 400-500 moh.

Det går et skille i berggrunnsgeologien omkring Vatnedalen i Bykle. Nord for dette området er berggrunnen dominert av metamorfe og sedimentære bergarter. Disse bergartene vil nøytralisere sur nedbør og bidrar til at Otra har vært mindre preget av sur nedbør enn de øvrige hovedvassdragene i Agder. Sør for Vatnedalen er berggrunnen dominert av grunnfjellsbergarter som gneis og granitt. Dette er bergarter som har liten evne til å nøytralisere sur nedbør.

I forbindelse med den siste isavsmeltingen ble det akkumulert store mengder breelvmaterialer i dalbunnen. Stedvis er det også betydelig morenematerialer. Elveløpet er et resultat av erosjon i breelvvassetninger med terrassering i løpsområdet flere steder. På den nederste delen følger elveløpet en forkastning mellom Skråstadheia og Bymarka.

Vegetasjonen i de høyereliggende delene av nedbørfeltet er dominert av bjørkeskog. Tregrensa ligger på ca. 1000 moh. Store deler av de lavereliggende heiområdene, ned til 400-500 moh., er skogfattige. Lauv- og barskog dominerer i den nedre delen av vassdraget. Heiområdene i nedbørfeltet er karakterisert av fjell i dagen, og har tynt morenedekke. De største løsavsetningene ligger langs hovedvassdraget, og ved de store innsjøene. De sørligste delene av vassdraget, fra Mosby og sørover, ligger under marin grense (40 moh.). Raet krysser dalføret ved utløpet av Venneslafjorden.

Planten skavgras trives i det leirholdige jordsmonnet ved Eg.
Foto: Tom Egerhei, 2019.

DB Bjoren ved Bygland brygge. Foto: Reidar Tveito.

KRAFTUTBYGGING

Otra er sterkt preget av kraftutbygging og reguleringstiltak. Det er etablert en rekke større og mindre kraftstasjoner fra nord til sør i vassdraget. De største er:

- Skarg
- Uleberg
- Holen
- Iveland
- Brokke
- Nomeland
- Hekni
- Steinsfoss
- Hovatn
- Hunsfoss
- Langerak
- Vigelandsfoss

I et normalår produserer disse kraftstasjonene ca. 4700 GWh (4,7 TWh) som er mer enn tre prosent av den totale norske vannkraftproduksjonen. I tillegg til kraftstasjonene nevnt over, er det noen småkraftverk i privat eie i enkelte sidevassdrag. Mange elveavsnitt er preget av kraftutbyggingen og det er satt krav om minstevannføring på flere delstrekninger. Det er blant annet krav om minstevannføring på 50 m³/s i sommer-sesongen ved Vigeland nederst i vassdraget. Det medfører at Otra selv i tørre somre aldri får svært lav vannføring.

BOSETTING

Kommunene i Otras nedbørfelt har følgende folketall:

Kommune	Innbyggertall pr. 01.01.2020
Kristiansand	111 633
Vennesla	14 774
Iveland	1 331
Evje og Hornnes	3 634
Bygland	1 162
Valle	1 164
Bykle	965
I alt	134 663

MILJØTILSTANDEN I OTRA

Miljøtilstanden i Otra er beskrevet i Regional plan for vannforvaltning for vannregion Agder 2016-2021 og i rapporten *Hovedutfordringer for vannområde Otra 2022-2027* (se vannportalen.no/agder). Hovedbildet er at Otra i dag har en god badevannskvalitet langs hele elveløpet. For nedre del av Otra er det en vesentlig forbedring fra tilstanden slik den var på begynnelsen av 1990-tallet.

De viktigste faktorene som påvirker tilstanden i Otra i dag er:

- Sur nedbør. OTRAS nedbørfelt mottar fortsatt sur nedbør som påvirker vannkvaliteten negativt. Det er nå avklart at det skal iverksettes kalkingstiltak som vil sikre bedre vannkvalitet og gi gode levevilkår for fisk på den nedre delen av vassdraget.
- Vannkraftutbyggingen i Otra er omfattende (se omtale foran). Dette påvirker primært vannføringsforholdene og i mindre grad vannkvaliteten. Det bidrar også til at bruksverdien av enkelte innsjøer og elvestrekninger er redusert når vi sammenligner med naturtilstanden.
- Krypsivbegroing er et økende problem i vassdraget. Det bidrar til å gjøre enkelte elveavsnitt mindre egnet for bading, båtbruk, fiske og andre friluftaktiviteter. Det fører også til at enkelte viktige gyteområder for laks gror igjen.
- Fremmede arter som ørekyt og sørv utgjør en trussel mot det biologiske mangfoldet, blant annet bleka i Byglandsfjorden. Fremmede arter truer også vassdragets verdi for sportsfiske.
- Klimaendringer fører til økt årsnedbør og hyppigere episoder med høye nedbørintensiteter. Dette kan gi flere og større flommer med fare for erosjon og utvasking av jord- og humuspartikler til vassdraget. Det kan også føre til materielle skader på bygninger og arealer langs vassdraget. En positiv effekt er at økt årsavrenning kan gi økt vannkraftproduksjon.
- Forurensning. Otra må i dag anses som lite forurenset av næringssalter og organiske forbindelser fra industri, kommunal kloakk og landbruksvirksomhet. Enkelte elveavsnitt kan være noe belastet og ha redusert vannkvalitet i perioder med høy vanntemperatur og lav vannføring.

Foto: Tom Egerhei, 2019.

RAMMER OG FØRINGER
FOR ARBEIDET

NASJONALE RAMMER

Stortingsmelding om friluftsliv

De nasjonale rammene og målene for friluftslivs-politikken er trukket opp i Meld.St. nr. 18 (2015-2016) *Friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Hoved-målsettingen i friluftslivspolitikken er at en stor del av befolkningen driver jevnlig med friluftsliv. Regjeringen vil derfor at friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres i det offentlige friluftslivsarbeidet. Det innebærer at friluftsliv i og ved byer og tettsteder skal prioriteres.

Nasjonale mål for friluftsliv:

- Friluftslivets posisjon skal tas vare på og utvikles videre gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivs-områder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.
- Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Som en oppfølging av Meld. St. nr. 18, utarbeidet regjeringen i 2018 en egen Handlingsplan for friluftsliv. Handlingsplanen skisserer fem tiltaksområder som vil være grunnlaget for statens arbeid med friluftsliv i årene framover. Følgende tiltaksområder er løftet fram:

- Friluftsløven og allemannsretten.
- Friluftslivets arealer og infrastruktur.
- Friluftslivsaktivitet.
- Høsting av naturressurser i friluftsliv.
- Friluftsliv og verdiskaping.

Denne mulighetsstudien fanger opp flere av disse tiltaksområdene.

- Med bakgrunn i Meld.St. nr. 18 er målet at kommunene skal:
- Sikre friluftslivsområder for dagens og framtidige brukere.
 - Ivareta og utvikle god tilgang til friluftslivsområder.
 - Ivareta og utvikle god tilrettelegging for friluftsliv.

Stortingsmelding om folkehelse

De nasjonale rammene for folkehelsearbeidet er trukket opp i Meld. St. 19 (2018-2019) *Folkehelse-meldinga – Gode liv i eit trygt samfunn*.

Nasjonale mål for folkehelsepolitikken

- Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder.
- Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel og mindre sosiale helseforskjeller.
- Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.

Tilrettelegging for friluftsliv og rekreasjon og stimulering til friluftslivsaktiviteter vil være en sentral strategi i folkehelsearbeidet.

Det er et ønske at denne mulighetsstudien kan bidra til å realisere de nasjonale målene for folkehelsepolitikken.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023

Kommunene og fylkeskommunene har et ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser i plan-leggingen etter plan- og bygningsloven. Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Gjennom disse forventningene formidler regjeringen den nasjonale prioriterte politikken for kommunene og regionene på en tydelig måte. Dette er nasjonale føringer og rammer som skal legges til grunn for den kommunale og regionale planleggingen.

Regjeringen omtaler fire områder i de nasjonale forventningene for perioden 2019-2023:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling.
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet.
- Bærekraftig areal- og transportutvikling.
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve.

For flere av disse områdene er friluftslivsinteressene et viktig hensyn som kommunene og fylkeskommunene må ivareta i sin planlegging.

FNs bærekraftsmål. Kilde: Regjeringen.no

FNs bærekraftsmål

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål og 169 delmål for bærekraftig utvikling fram mot 2030. Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål skal danne grunnlaget for bærekraftig samfunnsutvikling i Norge. For å nå bærekraftsmålene forventer regjeringen at offentlig innsats og virkemiddelbruk samordnes gjennom planlegging, at plansystemet blir et mer effektivt styringsverktøy for å nå bærekraftsmålene, og at mobilisering av ulike aktører vektlegges. Regjeringen understreker at kommuner er viktige aktører for å realisere FNs bærekraftsmål, fordi de er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner.

For arbeidet med mulighetsstudien er flere av målene viktige.

REGIONALE RAMMER

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Hovedmålet i planen

er å utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region i 2030; et attraktivt lavutslipps-samfunn med gode levekår.

- Regionplan Agder 2030 har løftet fram fem *hovedsatsingsområder* mot 2030:
- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter.
 - Verdiskaping og bærekraft.
 - Utdanning og kompetanse.
 - Transport og kommunikasjon.
 - Kultur.

- Regionplanen bygger på FNs 17 bærekraftsmål og vektlegger tre gjennomgående perspektiver for å få til en bærekraftig samfunnsutvikling:
- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeids-plasser.
 - Levekår, likestilling, inkludering og mangfold.
 - Klima og miljø.

Planen er grunnlaget for politikkutformingen i Agder, herunder også den regionale friluftslivspolitikken. Regionplanen skal være retningsgivende for prioritering,

samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører, herunder også kommunenes og MAFs arbeid på friluftslivsområdet.

For mulighetsstudien er særlig hovedsatsingsområdet Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter en viktig føring. Mulighetsstudien vil være et bidrag i denne regionale satsingen.

Regionale planer for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
Agder fylkeskommune har det regionale ansvaret for friluftsliv. Tidligere Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner har utarbeidet regionale planer for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Planene skal være regionalpolitiske styringsdokumenter for fylkeskommunens arbeid på friluftslivsområdet, og være retningsgivende for kommunenes prioriteringer på området. Planene er også førende for forvaltningen av fylkeskommunens økonomiske virkemidler til friluftsliv.

Regionale planer for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet, gir viktige føringer for arbeidet med mulighetsstudien.

For mulighetsstudien vil følgende føringer har spesiell interesse:

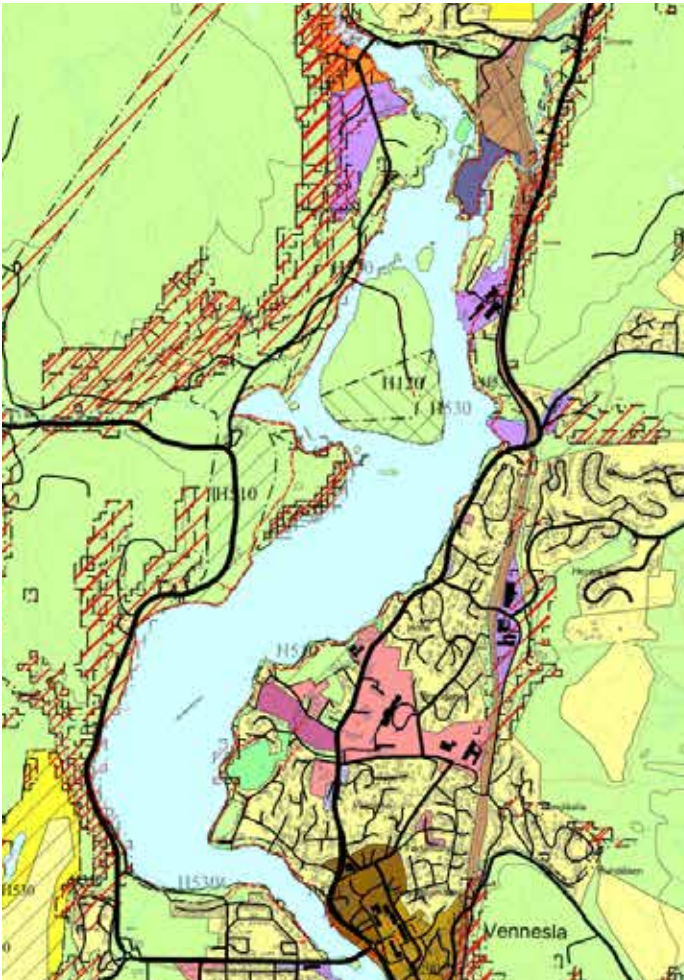
Vest-Agder	Aust-Agder
Befolkningen i Vest-Agder skal ha et bredt og mangfoldig friluftslivstilbud gjennom hele året.	Det er viktig at kommunene gjennom sin arealplanlegging sikrer stier og grønne arealer til friluftsk aktiviteter i forbindelse med reguleringsplaner og kommuneplanene.
Aktivitetstilbudet for målgruppen barn, unge og barnefamilier, mennesker med nedsatt funksjonsevne, personer som er lite aktive og etniske minoriteter, skal styrkes.	Flere merkede stier i nærmiljøet. Det er ønskelig å få merket flere stier, spesielt i nærhet av boområder og utfartssteder. Det er ønskelig med en enhetlig merking av stiene i fylket.
Antall attraktive friluftsområder, turløyper og turstier i nærmiljøet og ved pressområder langs sjøen og vassdrag skal økes, og det bør satses spesielt på etablering av rundløyper.	Standardheving og bedret tilgjengelighet til friluftsliv i nærmiljøet. Nærfriluftslivet skal prioriteres gjennom blant annet rehabilitering/oppgradering av turløyper og turstier nær boområder.

KOMMUNALE RAMMER

Kommuneplanene
Kommunen er den viktigste aktøren i forvaltningen av arealene i Norge. Gjennom kommuneplanleggingen etter plan- og bygningsloven har kommunene en viktig rolle i å ivareta arealer som er viktige for friluftsliv. Dette må skje gjennom arbeidet med kommuneplanen som består av en samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen skal være det overordnede styringsredskap for all planlegging i kommunen. Formålet med kommuneplanen er å skape forutsigbar og langsiktig politikk og arealbruk for innbyggerne, organisasjoner, næringslivet m.fl. Gjennom kommuneplanens samfunnsdel kommer det

fram visjoner og mål for kommunen. Her blir det også pekt på hvilke oppgaver som skal prioriteres.

Arealdelen skal vise hovedtrekkene i hvordan kommunen ønsker å disponere arealene. Den legger også rammer og setter vilkår for hvilke nye tiltak og arealbruk som kan iverksettes. Den viser blant annet hvilke områder som kan bygges ut til boliger og næringsliv, hvilke arealer som skal beholdes landbruksnæringen og hvilke arealer som skal tas vare på for blant annet å ivareta friluftslivsinteressene.

Vennesla kommune har avklart arealbruken rundt Venneslafjorden gjennom kommuneplanens arealdel. (Kilde: Vennesla kommune. Kommuneplanens arealdel, 2018).

Kommuneplanens arealdel i kommunene langs Otra er den viktigste rammen for arbeidet. Det er samtidig viktig, ved framtidige rullinger av kommuneplanene, at mange av tiltakene som er foreslått i denne rapporten kan bli ivare tatt.

I arbeidet med prosjektet har vi forsøkt å ta hensyn til om aktuelle tiltak er forenlige med arealbruken slik den er fastlagt i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner.

Kommuneplanens arealdel er den viktigste rammen for arbeidet, og samtidig det viktigste virkemiddelet for å gjennomføre tiltakene i mulighetsstudien.

Kommunedelplaner fridrett og friluftsliv
Kulturdepartementet (KUD) har satt som krav til kommunene at det skal være en vedtatt kommunal plan for idrett og friluftsliv, for derved å sikre:

- Sterkere kommunal styring av anleggsutbyggingen.
- Klarere prioritering i kommunene.
- At anlegg blir sett i et større helhetsspektiv.

Planen er grunnlagsdokumentasjon for å kunne søke spillemidler til idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg. Kommunedelplanen er foruten å være nødvendig

grunnlagsdokumentasjon for å kunne søke statlige spillemidler, også et dokument som formulerer kommunens idretts- og friluftspolitikk. Kommunedelplanene er utarbeidet med hjemmel i plan- og bygningsloven og skal revideres minst en gang i hver valgperiode, altså hvert fjerde år. Det er vanlig at handlingsprogrammet i kommunedelplanene rulleres årlig som en del av rådmannens forslag til handlingsprogram.

I tabellen under framgår det hvilke friluftslivstiltak (på kort og lang sikt) langs Otra som kommunene har tatt med i sine kommunedelplaner for innværende periode:

Kommunene utarbeider kommunedelplaner for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

Kommune	Tiltak
Kristiansand	• Kommunedelplanen omtaler Otra Elvepark som et viktig område i kommunens grønnstruktur og rekreasjonstilbud. • Videreutvikle urbant friluftsliv ved strandpromenaden – elveparken.
Vennesla	• Grovaneneset sikres og opparbeides som friluftsområde både for lokal bruk og som regionalt naturområde i tilknytning til Setesdalsbanens aktiviteter. • Turveg rundt Venneslafjorden. • Utvikle Kuleberget som et nærfriluftsområde, med hensyn til barn. • Opplevelseskart og turguide for hele Otravassdraget fra Kristiansand til Kile. Sees i sammenheng med arbeidet til Midt-Agder Friluftsråd. • Tursti langs Otra mellom Hallandsfossen og Danskehaugen og videre til Vikeland.

- Sikre og tilrettelegge deler av området mellom Vikeland og Otra som friluftsområde etter nærmere avklaring.
- Atkomststi fra Skjebubrua til Holmane friluftsområde.
- Atkomststier til Otra i området Ålestraumen – Heisel, Sagjordet og Lindekleiv.
- Videreføre opparbeidelse og tilrettelegging for friluftsliv i området fra Venneslabrua – Moseidmoen – Bommen og videre til Sønninga.
- Sykkeltrasé Evje – Kristiansand.
- Sykkeltrasé Kile – Hægeland.
- Fortsette rehabilitering av Tømmerrenna tursti.

Iveland	• Utvikling av Kringsjå turområde. • Merke gamle ferdselsveger, blant annet strekningen Dale-Iveland kraftstasjon
Evje og Hornnes	• Nasjonal sykkelrute 3, fra Kristiansand til Hovden, er lagt parallelt med Rv 9 gjennom Evje og Hornnes kommune og følger delvis traséen etter den tidligere Setesdalsbanen. • Tangen badestrand. Her er det dårlige parkeringsmuligheter. Det er mulig å bruke toalettfasiliteter på campingplassen, men det er ønskelig med eget toalett for badestranden. • Hornnes camping. Her er det dårlig parkering og heller ingen toalettfasiliteter. • Furuly Friluftspark. Her er det tilrettelagt tursti i strandområdet og gjort klart for baderampe for funksjonshemmede. Det er planlagt to fiskebrygger for rullestolstolbrukere. • Sti langs Otra over Evjemoen fra jernbanebrua til Hornnesbrua. • Gang- og sykkelsti langs Otra, «Fennefoss rundt» med fiskeplasser og rasteplasser, tilrettelagt for rullestoler.
Bygland	• Sikring av områder med høy verdi for allmennheten med hensyn til båtliv og badeliv. • Legge til rette for turstier og løyper for bruk både sommer og vinter gjennom kartlegging, merking og rydding/løypekjøring. • I forbindelse med driften av dampbåten Bjoren er det ønskelig å sikre et offentlig tilgjengelig område langs fjorden, f.eks. ved slusene på Storestraumen og ved bryggene ved Fånefjell, Neset camping, Grendi, Lauvdal og Åraksbø. • Opprusting av uteareal/nærmiljøanlegg ved oppvekstsentrene.
Valle	• Kommunen har utarbeidet en egen sti- og løypeplan som vedlegg til kommuneplanen for Valle 2015-2027. Her er det også foreslått tiltak langs Otra.
Bykle	• Arbeide for at leieavtaler for vinter- og sommerløyper tilfredsstiller kravene til å utløse tilskudd fra spillemidler. • Legge opp til dugnadsarbeid sammen med frivillige lag, organisasjoner og næringsliv. • Søke om støtte til friluftstiltak gjennom spillemiddelordningen.

Paulen gård i Vennesla. Foto: Eivind Drivenes.

Velkommen til Setesdal. Foto: Anders Martinsen.

PÅGÅENDE PROSJEKTER OG PLANARBEID SOM HAR BETYDNING FOR MULIGHETSSTUDIEN

EUs VANNDIREKTIV

En egen vannforskrift gjennomfører EUs vanndirektiv i norsk rett. Et viktig formål med vannforskriften er å sikre en mer helhetlig og økosystembasert vannforvaltning i Norge ved utarbeiding av helhetlige og sektorovergripende regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer i henhold til vanndirektivet.

Norge er delt opp i 11 vannregioner. Vannregion Agder består av Aust-Agder og Vest-Agder, en del av Telemark og litt av Rogaland. Vannregion Agder består av syv vannområder. Otra er ett av vannområdene.

Fylkestingene i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Rogaland har behandlet Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016–2021, med tiltaksprogram og handlingsprogram. Vannforvaltningsplanen ble godkjent med endringer av Klima- og miljødepartementet (KLD) juni 2016.

Som et ledd i arbeidet med EUs vanndirektiv er det utarbeidet en lokal tiltaksanalyse for vannområde Otra. Her skisseres følgende hovedutfordringer for vannområdet:

- Forsuring.
- Vannkraftregulering.
- Problemvekst av krypsiv.
- Fremmede arter, i hovedsak ørekyt.
- Å ta vare på Byglandsfjordbleka.
- Forurensede sedimenter i Kristiansandsfjorden.
- Eutrofiering i havet.
- Avløp og overvann fra tettbygde strøk.

Arbeidet med oppfølging av EUs vanndirektiv vil gi viktige føringer for hvilke tiltak som skal gjennomføres i Otra for å oppnå målet om minst «god økologisk og god kjemisk tilstand» innen 2021.

VASSDRAGSSTYRET FOR NEDRE OTRA

Vassdragsstyret for nedre Otra har som formål å arbeide for samarbeid, flerbruk og bærekraftig forvaltning av nedre Otra. Nedre Otra er definert som elvestrengen med naturlig tilgrensede arealer og sidevassdrag, på strekningen fra utløpet av Byglandsfjorden til sjøen.

Vassdragsstyret er sammensatt av representanter for kommunene Kristiansand, Vennesla, Iveland og Evje og Hornnes, Agder fylkeskommune, vassdragsregulantene, grunneiere og rettighetshavere langs nedre Otra og industrien langs nedre Otra. Fylkesmannen i Agder og Midt-Agder Friluftsråd møter som observatører med tale- og forslagsrett.

Vassdragsstyrets hovedmål er: *Elva i bruk. Skape aktiviteter og opplevelser knyttet til vassdraget.*

Vassdragsstyret ønsker å arbeide aktivt for at hele Otravassdraget kan bli et eksempel vassdrag i Agder. Vassdragsstyret er særlig opptatt av å være en pådriver overfor kommunene for å sikre at tiltaksplanen for vannområdet blir fulgt opp, jf. omtalen av EUs vanndirektiv foran.

Vassdragsstyret har utarbeidet et handlingsprogram for nedre Otra for perioden 2016–2020. I tillegg til oppfølging av EUs vanndirektiv, er følgende satsingsområder valgt:

- Fjerning av krypsiv.
- Vannkvalitet nedre Otra (kalkingstiltak).
- Bekker og småvassdrag knyttet til Otra (sikre gyteområder).
- Friluftsliv (blant annet Otra Elvepark).
- Gjengroing langs vassdraget.

Vassdragsstyret for nedre Otra må trekkes med i oppfølgingen av mulighetsstudien.

Krypsivbegroing i Venneslafjorden. Foto: Tom Egerhei, 2019.

VASSDRAGSSTYRET FOR ØVRE OTRA

Vassdragsstyret for øvre Otra har som formål å arbeide for samarbeid, flerbruk og bærekraftig forvaltning av øvre Otra. Øvre Otra er definert som elvestrengen med naturlig tilgrensende arealer og sidevassdrag, på strekningen fra utløpet av Byglandsfjorden til kildeområdene nord for Hovden.

Vassdragsstyret er sammensatt av representanter for kommunene Bygland, Valle og Bykle, Otra Fiskelag, grunneierrepresentanter fra Bygland, Valle og Bykle, Otteraaens Brugseierforening og Agder Energi.

Vassdragsstyret har særlig arbeidet med krypsiv-problematikken i Otra.

Vassdragsstyret for øvre Otra arbeider også med følgende satsingsområder:

- Samordne arbeidet i fagutvalg som er aktive i forvaltningen av interesser knyttet til Otra.
- Være pådriver i aktuelle saker og aktiviteter i vassdraget.
- Være initiativtaker på nye saksområder som blir aktuelle, eller saksområder der ansvaret for å ta opp saker ikke er klart definert.
- Være høringsinstans for planer som omhandler øvre Otra.
- Arbeide for at enkeltaktiviteter i Otravassdraget ikke kommer i konflikt med andre interesser.
- Sikre at interesser som ikke er representert i de faste utvalgene blir ivaretatt.
- Årlig prosjekt med rydding av krypsiv.

Vassdragsstyret for øvre Otra må trekkes med i oppfølgingen av arbeidet med mulighetsstudien.

REVISJON AV VANNKRAFTKONSESJONER I OTRA

Fram til 2022 vil vilkårene for ca. 430 vannkraft-konsesjoner kunne tas opp til revisjon. Revisjonsadgangen omfatter konsesjoner gitt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven og industrikonsesjonsloven.

I brev til NVE datert 20.03.2018 vedtok kommunene Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Iveland, Vennesla og Kristiansand å kreve revisjon av konsesjonsvilkårene i alle konsesjoner knyttet til regulering og overføring i Otravassdraget.

I brev til kommunene datert 05.07.2019 har NVE åpnet vilkårsrevisjon for reguleringskonsesjoner i Otravassdraget.

Hovedformålet med en revisjon vil være å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag. Ved en revisjon vil hensynet til miljøforholdene bli avveid mot formålet med selve konsesjonen, som er kraftproduksjon. Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene, blant annet når det gjelder miljø. Revisjonen vil også omfatte allmenne friluftsimteresser knyttet til vassdraget og tiltak for å kompensere for de negative virkningene av kraftutbyggingen.

Det er bare konsesjonsvilkårene som kan revideres, ikke selve konsesjonen, som for eksempel høyeste regulerte vannstand (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV). Privatrettslige forhold omfattes ikke, og normalt omfattes heller ikke økonomiske vilkår.

I arbeidet med revisjon av konsesjonene i Otra er det etablert en felles styringsgruppe som ledes av ordfører Steinar Kyrvestad, Valle kommune. Styringsgruppen består av administrative og politiske representanter for de berørte kommunene, Fylkesmannen m.fl.

Revisjonsprosessen i Otra blir et svært viktig arbeid i årene framover. Resultatene fra mulighetsstudien bør formidles fortløpende til revisjonsprosessen, slik at hensynet til friluftslivsinteressene langs vassdraget, blir ivaretatt ved utforming av nye vilkår mv.

AKTØRER

I arbeidet med prosjektet har det vært et ønske å legge til rette for åpenhet og god medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Dette er i samsvar med de kravene som stilles til planlegging etter plan- og bygningsloven.

I denne mulighetsstudien er følgende aktører særlig viktige:

- Kommunene langs vassdraget.
- Grunneiere og grunneierorganisasjoner langs vassdraget (skogeierlag, bondelag, bonde- og småbrukarlag, Otra Laxefiskelag, Otra Fiskelag m.fl.).
- Velforeninger.
- Frilufsorganisasjoner.
- Idrettslag med ansvar for løyper/turstier.
- Jeger- og fiskerforeninger.
- Interesseorganisasjoner.
- Reiselivsnæringen og lokalt næringsliv.
- Funksjonshemmedes organisasjoner, barn/unge, eldreåd.
- Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner (fra 1.1.2020 Agder fylkeskommune).
- Interesserte enkeltpersoner.

Vi har ønsket medvirkning fra disse aktørene i innspillfasen til prosjektet, blant annet på arbeidsmøtene og i høringsrunden.

HVILKE FRILUFTSINTERESSER OMFATTER MULIGHETSSTUDIEN?

Mulighetsstudien har hovedfokus på å avklare hvilke eksisterende og potensielle områder (arealer), ferdselsårer og anlegg for friluftsliv som har verdi for ulike friluftslivsaktiviteter.

I dette prosjektet er flere av disse områdetypene aktuelle. Det blir imidlertid viktigere å ha fokus på hvilke aktiviteter og interesser som skal ivaretas. Prosjektet tar utgangspunkt i følgende friluftslivsaktiviteter- og interesser.

- Fiskeplasser.
- Badeplasser.
- Sykkelerter.
- Kulturminner.
- Naturlandskap og verneområder.
- Båt/kano/kajakk/utsettingsplasser.
- Utsiktspunkter.
- Parkeringsplasser.
- Tilgjengelighet til elvebredden.
- Merking og synliggjøring (informasjon til allmennheten gjennom skilt, turkart, brosjyrer).
- Rasteplasser/sosiale møteplasser/gapahuker.
- Toaletter.
- Overnattingsmuligheter (telt/camping).
- Turløyper som har tilknytning til elvebredden.
- Andre aktiviteter/ muligheter/områder.

ARBEIDSFORM OG RAMMER
FOR ARBEIDET

GJENNOMGÅENDE FØRINGER FOR ARBEIDET

Tiltak som må gjennomføres for å tilrettelegge for friluftsliv bør være reversible og medføre minst mulig naturinngrep. *Tilgjengelighet for alle* skal vurderes der det er mulig, som f.eks. trinnfrie atkomster.

Det må tidligst mulig i prosessen etableres god kontakt med grunneiere og grunneierorganisasjoner (skogeierlag, bondelag, bonde- og småbrukarlag, Otra Laxe-fiskelag, Otra Fiskelag m.fl.) langs vassdraget.

GEOGRAFISK AVGRENSING

Elva og elvestrengen er utgangspunktet for mulighetsstudien. Prosjektområdet omfatter som hovedavgrensing en sone på inntil 1 kilometer på hver side av elvestrengen. Det må imidlertid tilpasses situasjonen på den enkelte delstrekning av vassdraget. I den delen som ligger i Kristiansand vil det for eksempel på grunn av topografiske forhold være de helt vassdragsnære arealene som har mest interesse i prosjektet. Det har vært viktig å få med utgangspunktene for turløyper som har tilknytning til de elvenære arealene. Det har også vært viktig å vise sammenhenger på tvers av kommuner. Prosjektet har hatt en helhetlig tilnærming til friluftsinteressene i vassdraget uavhengig av kommunene. Midt-Agder Friluftsråd har et særskilt ansvar for å ivareta dette helhetsansvaret på tvers av kommunegrensene.

AVGRENSING BASERT PÅ STATUS
FOR TILTAKENE

- Tiltakene er avgrenset og omtalt etter følgende inndeling:
- A. Eksisterende arealer, anlegg og ferdselsårer. Disse er markert med tall i grønn ring i kartvedleggene
 - B. Nye (potensielle) arealer, anlegg og ferdselsårer. Disse er markert med tall i rød ring i kartvedleggene

INFORMASJONS- OG FORANKRINGSMØTE

Prosjektet ble presentert for Styringsgruppen i et eget informasjons- og forankringsmøte 26.02.2019 i Evje og Hornnes kommune. Til dette møtet inviterte vi også ordfører Steinar Kyrvestad, Valle kommune/Setesdal Regionråd, daglig leder Rita Hansen Setesdal Regionråd, Solveig Robstad, Vassdragsstyret for nedre Otra, en representant for hver fylkeskommune, medlemmene i Arbeidsgruppen og representanter for MAF. Informasjons- og forankringsmøtet hadde følgende dagsorden:

- Presentasjon av prosjektet.
- Hvordan skal MAF delta i det videre arbeidet med revisjon av konsesjonsvilkår?
- Hvordan skal kommunene Bygland, Valle og Bykle trekkes med i arbeidet?
- Hvem er viktige aktører å trekke med i arbeidet, og hvordan når vi dem?
- Framdriftsplan for prosjektet.
- Program/opplegg for arbeidsmøte (workshop) i det enkelte delområde.
- Hvordan sikrer vi forankring av prosjektet i den enkelte kommune?
- Innspill fra møtedeltakerne til viktige temaer (aktiviteter og områder) som kan tas med i prosjektarbeidet.
- Forslag til uttalelse fra Styringsgruppen om å gi sin tilslutning til prosjektarbeidet og forankring i den enkelte kommune.

ARBEIDSMØTER I DET ENKELTE DELOMRÅDE

Arbeidet med prosjektet har vært delt inn i følgende geografiske delområder:

- Kristiansand kommune.
- Vennesla og Iveland kommuner.
- Evje og Hornnes kommune.
- Bygland, Valle og Bykle kommuner.

For hvert delområde er det arrangert egne åpne arbeidsmøter (workshop). Hensiktene med disse møtene var å få oversikt over eksisterende tilretteleggingstiltak for friluftsliv og rekreasjon, samt nye

muligheter for å tilrettelegge for ulike friluftslivs- og rekreasjonsaktiviteter langs Otra. Møtene ble kunngjort i lokalaviser og på nettsider (MAF og kommunene). Det ble også sendt invitasjon til aktuelle grunneierorganisasjoner, lag og foreninger.

Møtene ble arrangert på kveldstid et sted sentralt i det enkelte delområdet.

Arbeidsmøtene i de fire delområdene				
Delområde	Dato	Antall deltakere	Eksisterende tiltak	Nye tiltak
Evje og Hornnes	26.02.2019	20	43	26
Kristiansand	29.04.2019	11	41	16
Vennesla og Iveland	09.05.2019	50	51	54
Bygland, Valle og Bykle	23.05.2019	20	57	55

Arbeidsmøtene (workshopen) startet med et forberedende internt møte med representanter for administrasjonen i den/de aktuelle kommunene og prosjektledelsen i MAF. Selve arbeidsmøtet var et åpent møte på kveldstid. Her var det ønskelig å få med representanter for friluftsortisasjoner, velforeninger, fiskelag, jeger- og fiskeforening, grunneierlag/skogeierlag, interesseorganisasjoner, interesserte enkeltpersoner mv. Den enkelte kommune ble bedt om å sende inn en oversikt over aktuelle kontaktpersoner til prosjektledelsen i MAF. Den aktuelle vertskommunen skaffet lokaler og ordnet enkel servering til disse arbeidsmøtene.

Prosjektledelsen hadde ansvaret for de fire arbeidsmøtene. Møtene ble innledet med en kort orientering om arbeidet. Deretter ble møtedeltakerne invitert til

å gi innspill til områder og aktiviteter som bør tas med i arbeidet. Følgende arbeidsform ble brukt:

- Innspill og forslag fra møtedeltakerne ble tegnet direkte på arbeidskart i målestokk 1: 15 000. Det ble arbeidet geografisk fra sør til nord i det aktuelle delområdet.
- Deltakerne markerte lokaliteter med grønne merkelapper (eksisterende) og røde merkelapper (nye), supplert med tusjmarkering i tilsvarende farger direkte på kart.
- Prosjektledelsen noterte omtale av lokalitetene i tabell på medbrakt PC. Tabellen hadde følgende utforming:

Eksisterende lokaliteter			Nye lokaliteter		
Lok. nr.	Omtale av eksisterende lok. Evt. oppgradering/utbedring presiseres	Informant	Lok. nr.	Omtale av ny lok.	Informant

- Arbeidsmøtene ble avsluttet med at prosjektledelsen ba om en evaluering av møtet og orienterte om videre arbeid.

Gapahuk langs Otra. Foto: Tom Egerhei, 2019.

OMRÅDEBESKRIVELSER OG KART

Etter det enkelte arbeidsmøte ble arbeidskartene gjennomgått av prosjektledelsen. Noen få av innspillene er tatt ut og ikke behandlet videre. Arbeidskartene er rentegnet og digitalisert. Den enkelte eksisterende og nye lokalitet er gitt en nærmere omtale. Områdebeskrivelsene og kartene framgår av vedlegget til denne rapporten. Områdebeskrivelsene er skissemessige og tar ikke sikte på å gi en utfyllende omtale av det enkelte areal, anlegg eller ferdselsåre. Områdebeskrivelsene representerer likevel sammen med de tilhørende over-

siktskartene, en viktig dokumentasjon av eksisterende og potensielle friluftslivs- og rekreasjonsmuligheter i og langs Otra. Dette materialet kan gi grunnlag for framtidige tiltak, og forhåpentlig være et verdifullt grunnlag for arbeidet med kommunale arealplaner og sektorplaner.

Enkelte av områdebeskrivelsene er omarbeidet etter innspill i høringsrunden.

HANDLINGSPLAN

VURDERINGSKRITERIER

I arbeidet med prosjektet er det fremmet svært mange forslag til større og mindre tiltak. Det gjelder både tiltak knyttet til eksisterende arealer, anlegg og ferdselsårer og forslag til nye tiltak. Det er ikke mulig å følge opp alle disse forslagene. Vi har derfor valgt å velge ut noen satsingsområder for den neste fireårsperioden 2021-2024. Det må imidlertid åpnes for at det for noen tiltak kan være aktuelt med en noe lengre tidshorisont. Ved utvelgelsen av disse satsingsområdene, har vi tatt utgangspunkt i fem vurderingskriterier. Satsingsområder som ivaretar flest kriterier vil få høyest prioritet:

- Tiltak som sikrer aktivitetsområder for barn og unge.
- Tiltak som ivaretar flere brukergrupper; også eldre, reiselivet og lokal næringsutvikling.
- Tiltak som bidrar til å utvikle attraktive tettsteder og distrikter.

- Tiltak som understøtter kommunenes egne planer (kommuneplanen og kommunedelplaner for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet).
- Tiltak som er spesielt aktuelle å vurdere som en del av revisjonsprosessen for konsesjonsvilkår.

Tiltakene bør samlet sikre at alle fire delområder i Otra blir ivaretatt.

SATSINGSOMRÅDER

I det videre arbeidet med gjennomføring av de enkelte satsingsområdene er det viktig at det sikres bred involvering og medvirkning fra barn og unge, og andre grupper med spesielle interesser og behov.

SATSINGSOMRÅDE 1
NASJONAL SYKKELRUTE NR. 3 HOVDEN - KRISTIANSAND

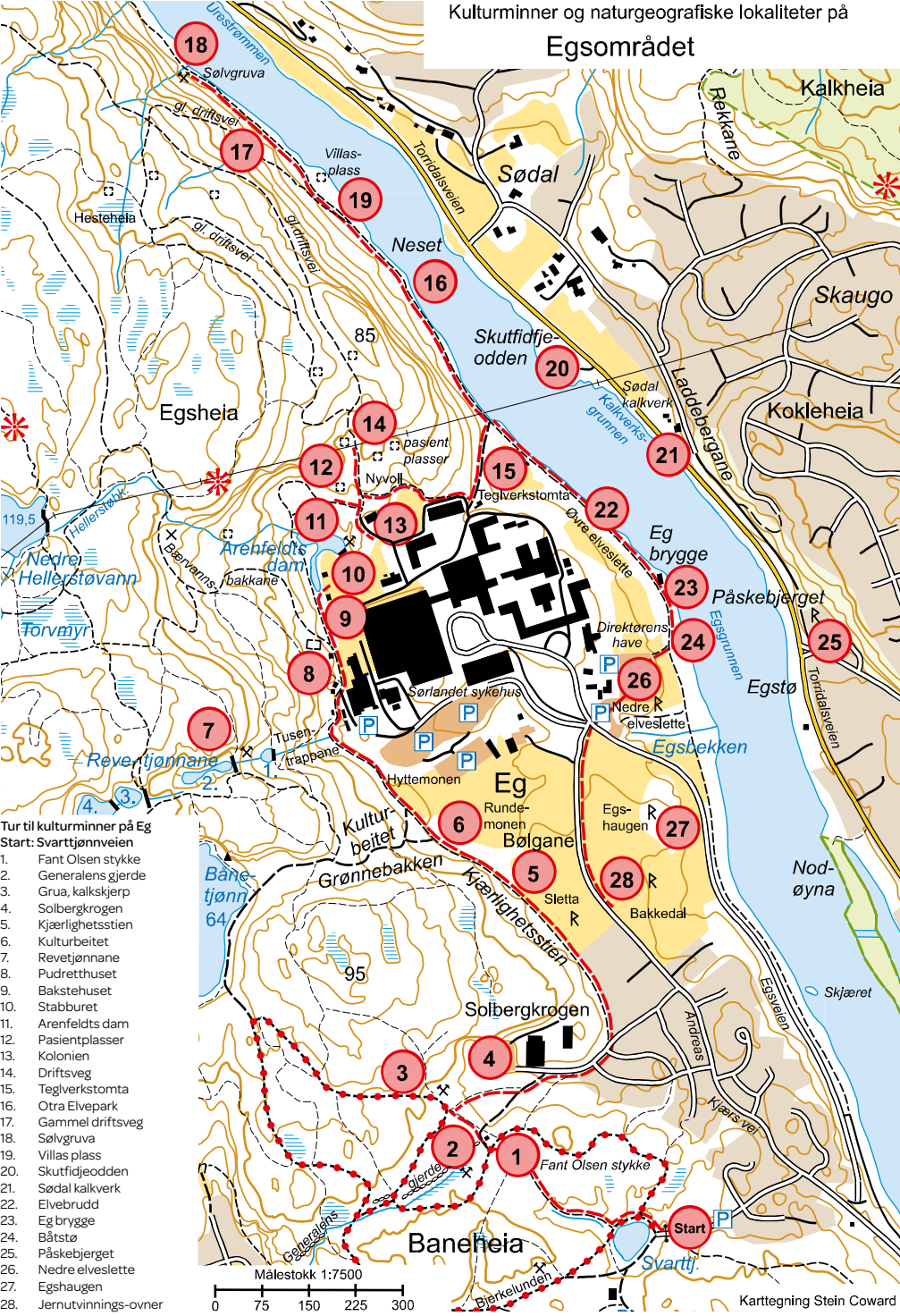
Sykkelruta ble åpnet i 2002 og strekker seg gjennom Setesdal fra Haukeligrend til Kristiansand. Ruta er godt merket, også utenom Rv 9. Det er utarbeidet kartbrosjyre for strekningen Haukeligrend-Kristiansand. Det er behov for en gjennomgang og oppgradering av skilting og revisjon av kartbrosjyren.

Dette satsingsområdet gjelder strekningen Hovden-Kristiansand. Det er ønskelig at Agder fylkeskommune kan delta i arbeidet med dette satsingsområdet.

Tiltak	Ansvarlig
Informasjonstiltak. Kartbrosjyren bør oppdateres og komme i nytt opplag. Denne informasjonen må også gjøres tilgjengelig i digitalt format på ulike nettsider. Det må også settes opp informasjonstavler og skilt for sykkelrute nr. 3 på aktuelle steder langs sykkelruten.	Agder fylkeskommune, Statens vegvesen, Setesdalregionen, Midt-Agder Friluftsråd.
Opprusting av delstrekninger, blant annet Skisland/ Røyknes-Grovane, forbi Breiflå.	Agder fylkeskommune, Statens vegvesen, Iveland og Vennesla kommuner, Midt-Agder Friluftsråd.
Nye traséer kan vurderes, blant annet på vestsiden av Otra fra Reimarmoen til Valle og på østsiden av Otra fra Evjemoen til krysset med Fv 3792 ved Hannåskilen.	Agder fylkeskommune, Statens vegvesen i samarbeid med Valle og Evje og Hornnes kommune og berørte grunneiere.
Det bør utarbeides en tiltaksplan for sykkelruten som sier noe om aktuelle tiltak, f.eks. merking, skilting, gapahuk/ enkel ly for vær og vind, parkering, toaletter, raste- og badeplasser, båtutsettingsplasser mv.	Agder fylkeskommune, Statens vegvesen i samarbeid med kommunene og Midt-Agder Friluftsråd.
Informasjonstavler om vannkraftanlegg (dammer, magasiner, kraftstasjoner mv.) langs Nasjonal sykkelrute nr. 3. Det bør plasseres ut informasjonstavler på utvalgte stasjoner, rasteplasser mv. Dette kan utvikle denne sykkelruten til å bli «Norges Vannkraft rute».	Statens vegvesen, Agder fylkeskommune, Midt-Agder Friluftsråd, Setesdalsregionen i samarbeid med Agder Energi og Otteraaens Brugseierforening.

Nasjonal sykkelrute nr. 3 fra Kristiansand til Hovden.

Natur- og kulturhistoriske lokaliteter på Eg. Kilde: Erik Peersen.
Karttegning: Stein Coward

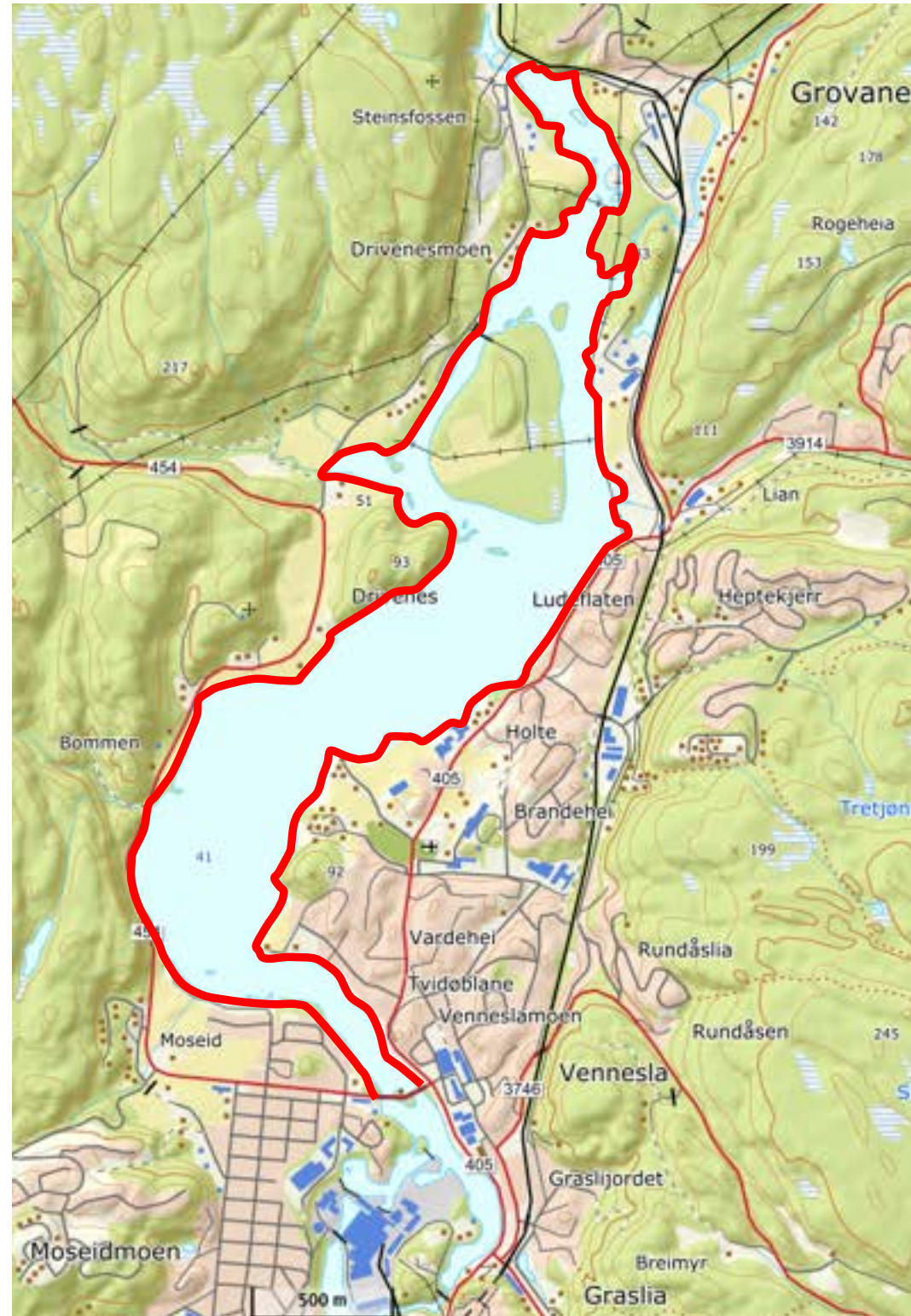
SATSINGSOMRÅDE 3

ELVESTI OG TILRETTELEGGINGSTILTAK

RUNDT VENNESLAFJORDEN

Vennesla kommune har gjennom flere år arbeidet aktivt for å etablere en elvesti med høy kvalitet langs østsiden av Venneslafjorden. Den første delstrekningen fra sentrum til Kuleberget ble åpnet i 2019. Den neste delstrekningen fra Kuleberget til Venneslaheimen er påbegynt.

Tiltak	Ansvarlig
Det er ønskelig at det på lengre sikt blir etablert en sammenhengende elvesti rundt Venneslafjorden. Det er avklart at det blir etablert elvesti fram til Venneslaheimen. Når denne delstrekningen er opparbeidet bør arbeidet videreføres langs østsiden av Venneslafjorden til Steinsfoss. Fra Steinsfoss bør elvestien følge langs vestsiden av Venneslafjorden ned til utløpet av fjorden. Det legges ikke til grunn at elvestien legges ut på Drivenesøya. Deler av elvestien kan opparbeides med enkel standard for å unngå konflikter med dyrket mark og andre brukerinteresser. På flere steder langs elvestien er det aktuelt å opparbeide raste- og badeplasser med tilhørende toaletter og parkeringsmuligheter.	Vennesla kommune i samarbeid med berørte grunneiere.

SATSINGSOMRÅDE 4

FISKEPLASS FOR ALLE MED TRINNFRI ATKOMST VED VIGELAND HOVEDGÅRD

Tiltak	Ansvarlig
Det arbeides med planer for en fiskeplass og gapahuk for funksjonshemmede langs østsiden av Otra like nedstrøms Vigeland Hovedgård. Området er godt egnet for laksefiske og vil være åpent for alle. Det er aktuelt å etablere et toalett i området som også vil være tilgjengelige for brukere av fiskeplassen. Parkering er tilgjengelig på eksisterende parkeringsplass. Initiativet til dette tiltaket kom fra Øyvind Bakken og Odd Arne Nordbø i Handicus.	Vennesla kommune i samarbeid med Norsk Hydro Vigeland Brug, Handicus, Øyvind Bakken, Otra Laxefiskelag, Vennesla jeger- og sportsfiskerforening og Midt-Agder Friluftsråd.

SATSINGSOMRÅDE 5
UTVIKLING AV OMRÅDE VED KRINGSJÅ OG PAULEN - IVELAND OG VENNESLA

Vennesla og Iveland kommuner ønsker å videreutvikle det mye brukte turområdet ved Kringsjå og Paulen. Dette er et område som er rikt på kulturminner og spennende natur. Kringsjå kraftstasjon ble satt i drift i 1900 og sikret den første el-forsyningen til Kristiansand. Det ble etablert et lite samfunn rundt kraftanlegget. I dag er bygningene borte, men fundamentene vitner om den omfattende virksomheten. Området er åpent for publikum.

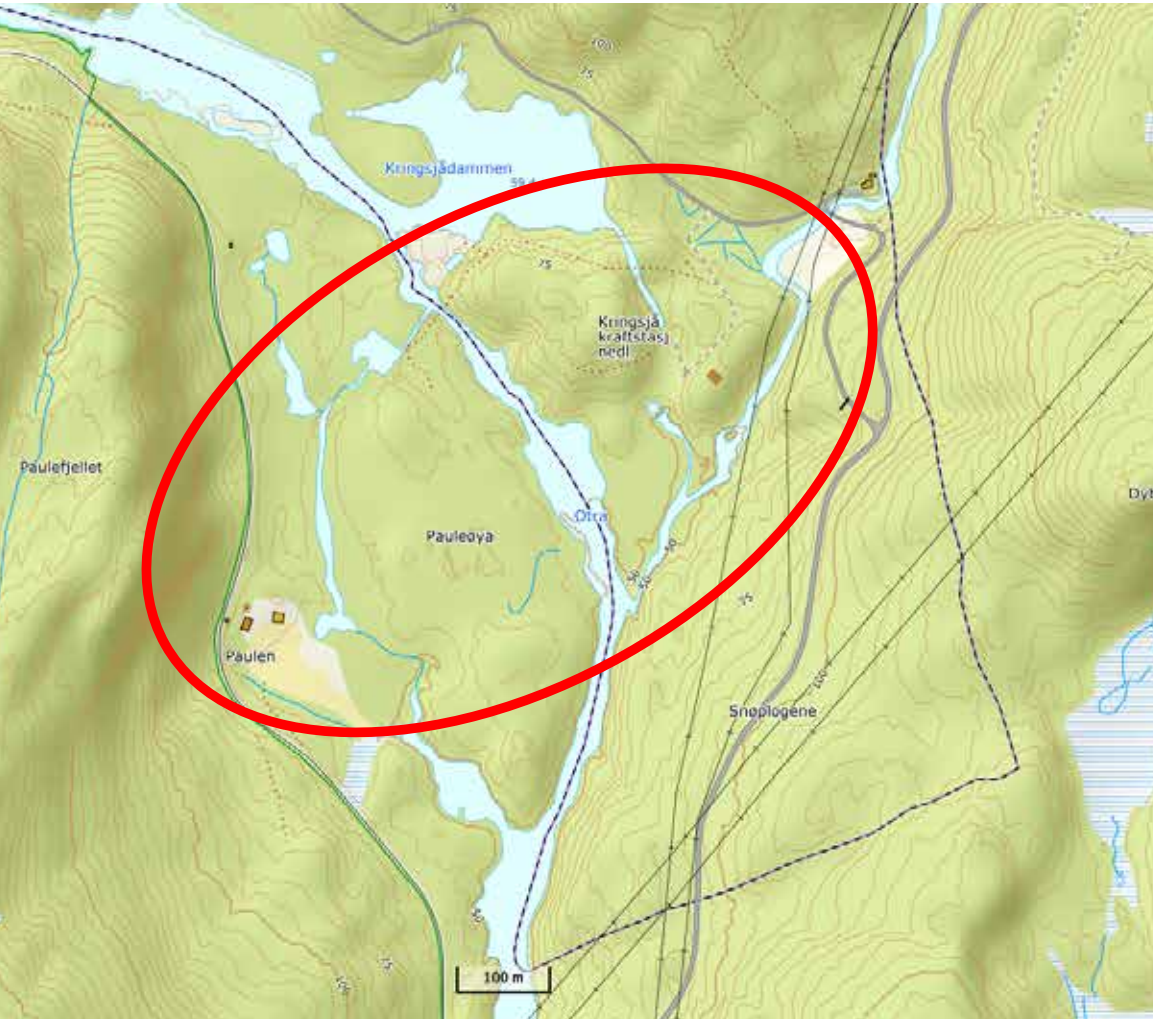
Paulen er en gammel vegløs gård fra 1600-tallet som opprinnelig lå under Drivenes. Da Setesdalsbanen kom i 1896 ble kommunikasjonen enklere, og det var stoppested både her og på Kringsjå. Det bodde folk her fram til 1964, to år etter at Setsdalsbanen ble lagt ned i 1962. I dag disponeres det flotte området av 1. Vennesla speidergruppe. Området er åpent for allmennheten og tilbyr camping og gapahukleir. Både Kringsjå og Paulen

er tilgjengelig fra Kringsjåvegen (bomveg), Setesdalsbanen med tog og fra Steinsfoss tømmerrenne.

Kringsjåvegen er en del av Nasjonal sykkelrute nr. 3, og kan ha behov for vedlikehold. Setesdalsbanen er Norges eldste museumsjernbane, og kan benyttes for å komme inn i området. Mellom Kringsjå og Paulen går Steinsfoss tømmerrenne. Den er en av Nord-Europas lengste eksisterende tømmerrenner; ca. fire km. Den ble bygget i tidsrommet 1954-1957, og ble avviklet som tømmerrenne for transport av tømmer i 1981. Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne ble opprettet for å ta vare på rennen, og har klart å ta vare på dette kulturminnet. Steinsfoss Tømmerrenne er i dag brukt som tursti, og er et meget populært turmål. Det gjenstår litt tilrettelegging og vedlikeholdsarbeid før hele strekningen opp til Beihølen kan benyttes.

Tiltak	Ansvarlig
Kringsjåområdet: Det er etablert toalett i området som må sikres drift og tilsyn. Det er ønskelig å etablere nye informasjonstavler/ informasjonsskilt som orienterer om kraftanlegget og det lille samfunnet som ble etablert her. Det er ønskelig å rydde deler av området for å hindre gjengroing. Det kan være aktuelt å rydde og merke en tursti (rundtur) i området nord for Kringsjå (Kringsjå-Trappekleiva-Knudane-Vrengen-Tømmerrenna-Paulen-Kringsjå). Det er også mange andre aktuelle turtraséer omkring og nord for Kringsjå. Det går også stier mot Jeppestøl, en gammel kirkeveg mot Skisland og det er et fint turterreng mot Spetteland. Stien som går fra Kringsjå mot Paulen bør utbedres på deler av strekningen.	Iveland og Vennesla kommuner i samarbeid med Agder Energi, Foreningen Kringsjaas Venner og Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne.

Paulen: Området framstår i svært god stand og tilbyr utleie av bygninger eller gapahuker og campingmuligheter. Det er ønskelig å etablere en turveg som blir et alternativ til å gå i tømmerrennen fra Paulen til Steinsfoss. Det vil på lengre sikt være ønskelig å etablere en hengebro like oppstrøms Paulen jernbanebro.	Vennesla kommune i samarbeid med Agder Energi, 1. Vennesla speidergruppe og Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne.
---	---

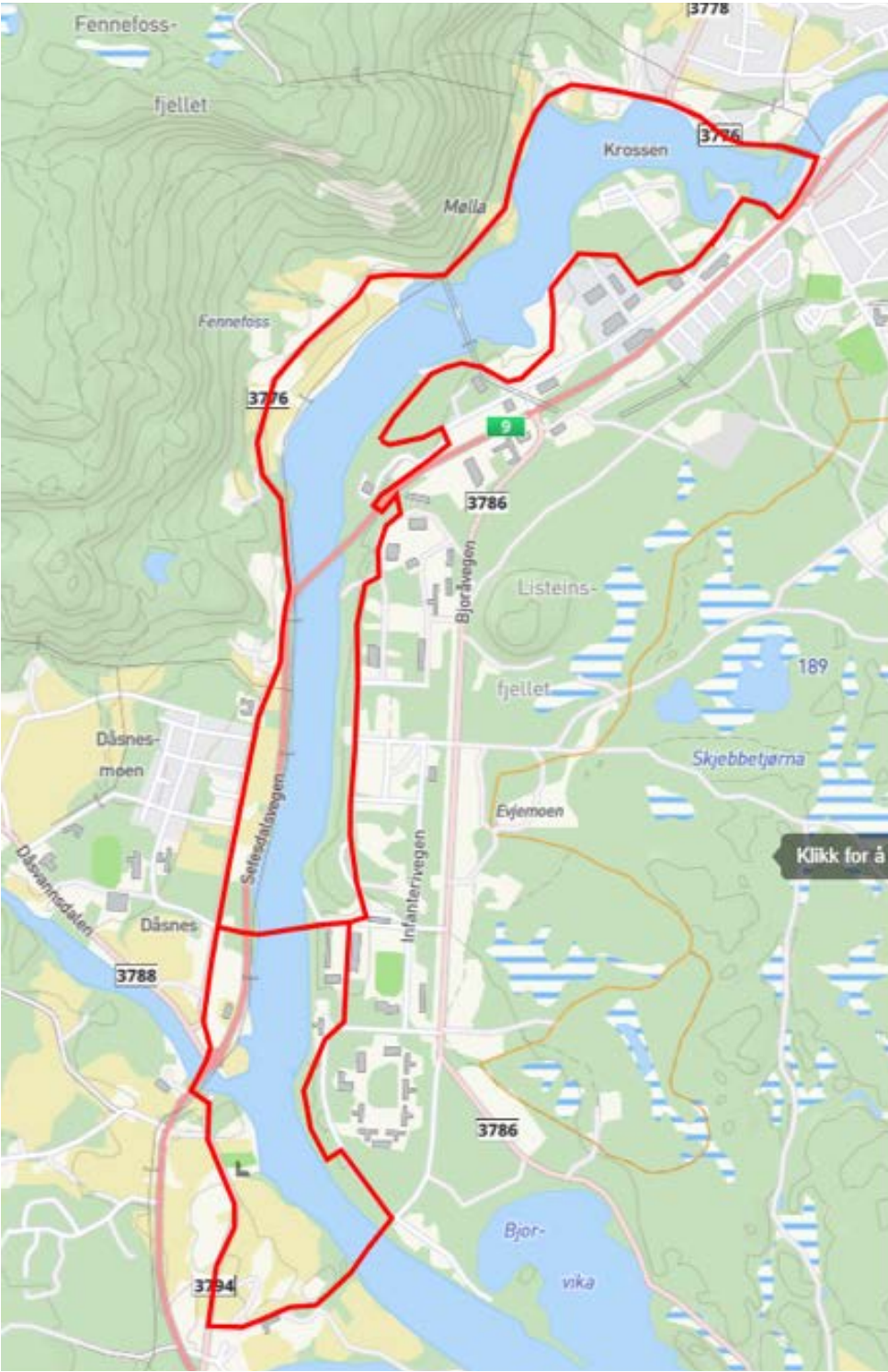

Kringsjå og Paulen - Iveland og Vennesla kommuner.
Kartgrunnlag: Statens Kartverk

Tiltak	Ansvarlig
Det er svært attraktive badeplasser i kulper i Otra ved Paulen. Det er fare forbundet med å bruke disse knyttet til raske endringer i vannføringen. Det bør vurderes om det kan etableres varslingsanlegg som gjør det forsvarlig å bruke badeplassene.	
Det går i dag delvis sti/gamle ferdselsveger/hesteveg fra området Kvernhusdalen (hundeklubben) og til den gamle hengebroen oppstrøms Paulen jernbanebro. Fra denne vegen er det mulig å lage en tursti i lia mellom Kringsjåveien og Otra helt opp til bomvegen ned til gamle Kringsjå kraftstasjon. Her kan denne stien knyttes sammen med de gamle vegene på Kringsjå. De gamle vegene på Kringsjå bør rustes opp.	Iveland og Vennesla kommuner i samarbeid med 1. Vennesla speidergruppe.

SATSINGSOMRÅDE 6
KULTURSTI I EVJE SENTRUM

Tiltak	Ansvarlig
Furuly Friluftspark må opparbeides videre i samsvar med plan. Dette kan utvikles til å bli et viktig nærmiljøanlegg for Evje og Hornnes kommune og et attraktivt besøksmål for turister og syklister langs Nasjonal sykkelrute nr. 3.	Evje og Hornnes kommune.
En sammenhengende kultursti bør ferdigstilles mellom Furuly Friluftspark og Fennefossen. Kulturstien bør bli skiltet med informasjon om kulturminner og industrihistorien i området.	Evje og Hornnes kommune.
Det bør på sikt anlegges en sammenhengende elvesti på begge sider av Otra mellom Evje sentrum ved broa over til Bakkemoen (Fennefossvegen) og en framtidig ny gang- og sykkelbro over Otra mellom Hornnes hjelpefengsel og Evjemoen (se satsingsområde 7).	Evje og Hornnes kommune i samarbeid med Agder Energi.
Agder Energi fikk i 2015 konsesjon for utbygging av Fennefoss kraftverk. Når utbyggingen blir iverksatt er det aktuelt å opparbeide arealene på østsiden av Fennefossen til frilufts- og rekreasjonsformål. Dette vil kunne bli et viktig nærmiljøtiltak for Evje og Hornnes kommune og et attraktivt besøksmål for tilreisende. Det bør også bygges nytt allment tilgjengelig bryggeanlegg for småbåter ved bunnen av Fennefossen.	Agder Energi i samarbeid med Evje og Hornnes kommune.

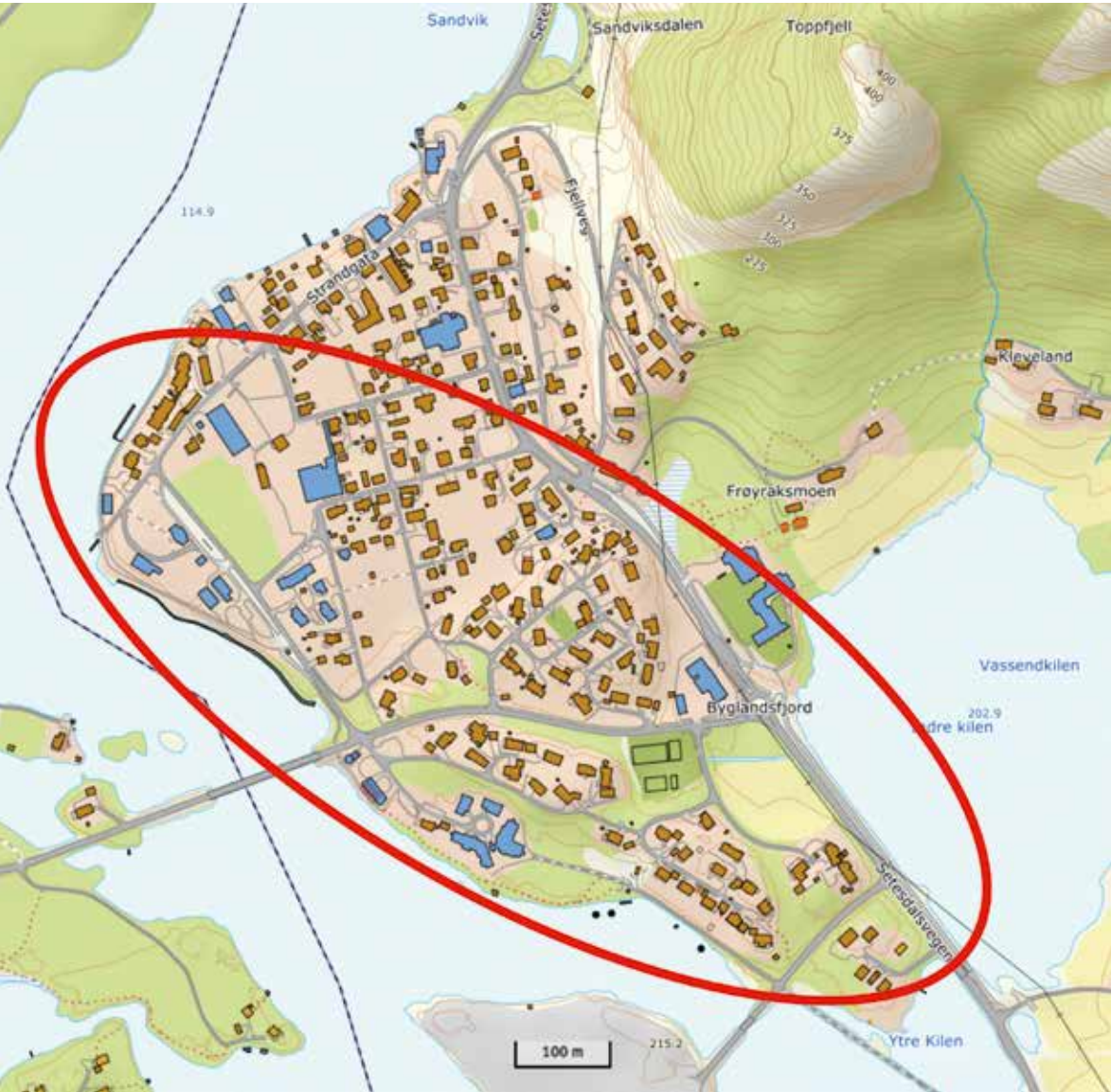
Kultursti Evje.
Kartgrunnlag: Statens Kartverk

SATSINGSOMRÅDE 7
NY GANG- OG SYKKELBRO OVER OTRA VED EVJEMOEN

Tiltak	Ansvarlig
Ny gang- og sykkelbro bør bygges over Otra mellom Hornnes hjelpefengsel og Evjemoen. En ny bro i dette området vil sikre en sammenhengende rundtur på elvesti langs begge sider av Otra mellom Evje sentrum og Evjemoen. En ny bro vil også gi beboere på Hornnes tilgang til skiløypene på østsiden av Otra. Beboere på Evjemoen (blant annet Evjeklinikken og Evje Folkehøgskole) vil gjennom en ny bro bli sikret atkomst til turområdene på vestsiden av Otra.	Evje og Hornnes kommune.

SATSINGSOMRÅDE 8
TURVEG BYGLANDSFJORD

Tiltak	Ansvarlig
Bygland kommune arbeider med planer om en turveg i nærområdet på Byglandsfjord. Tiltaket vil sikre at innbyggerne får et turvegtilbud som kan brukes av mange ulike brukergrupper. Det er aktuelt å ha dialog med Midt-Agder Friluftsråd i utviklingen av turvegen.	Bygland kommune.

Byglandsfjord.
Kartgrunnlag: Statens Kartverk

SATSINGSOMRÅDE 9

PRESTENESET I BYGLAND SENTRUM

Tiltak	Ansvarlig
Arealbruken på Presteneset er avklart gjennom reguleringsplanen for Presteneset som ble vedtatt av Bygland kommunestyre 27.02.2019. Planen gir et godt grunnlag for sikring og tilrettelegging av området for friluftsliv og rekreasjon. Reguleringsplanen bør gjennomføres. Det er aktuelt å ha dialog med Midt-Agder Friluftsråd i utviklingen av området. Bygland Frivilligsentral har opprettet en utstyrssentral med utstyr for friluftsliv, kano, kajakk og sup. Dette utstyret kan blant annet disponeres ved Presteneset. Det kan også vurderes å anlegge en vannpark ved Presteneset med tilbud særlig rettet mot barn og unge.	Bygland kommune. Bygland frivilligsentral i samarbeid med Midt-Agder Friluftsråd.

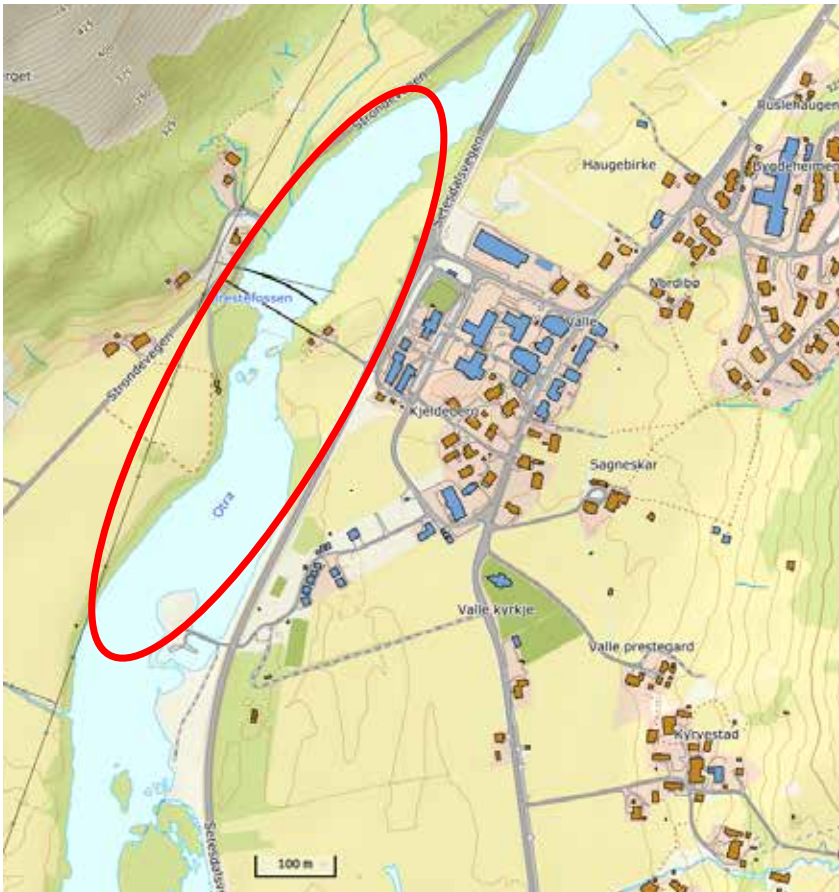
Presteneset - Bygland.

Kartgrunnlag: Statens Kartverk

SATSINGSOMRÅDE 10

PRESTEFOSSEN ELVEPARK I VALLE SENTRUM

Tiltak	Ansvarlig
Prestefossen tursti med den nyrenoverte hengebroa er et statlig sikret friluftslivsområde med et nett av turstier på begge sider av Prestefossen i Otra, mellom gårdene Nomeland på vestsiden av Otra og Sagneskar på østsiden. Området er under utvikling og vil bli et spennende nærturområde med turstier av ulik kvalitet og lengde, og tilrettelagt for alle alderstrinn og funksjonsnivåer. Det bør utarbeides reguleringsplan for området.	Valle kommune.

Prestefossen - Valle.

Kartgrunnlag: Statens Kartverk

SATSINGSOMRÅDE 11
RYSSTADMO NÆRTUOMRÅDE, VALLE

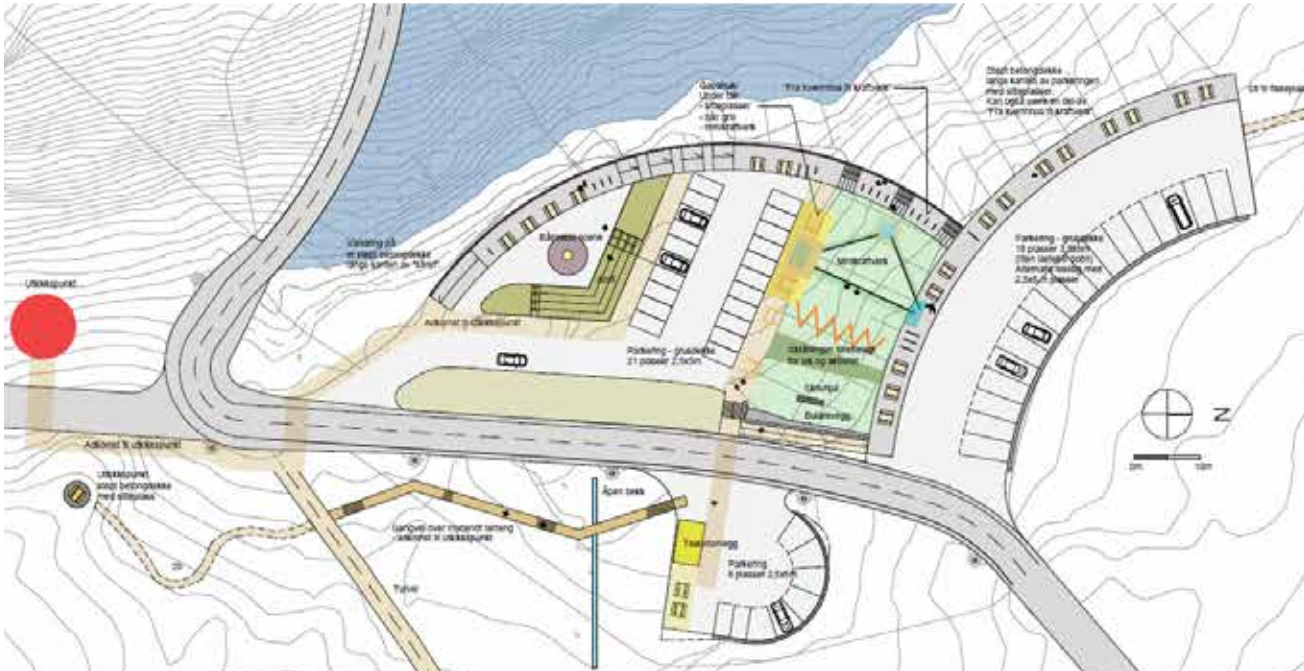
Tiltak	Ansvarlig
Det er ønskelig å ruste opp turvegen langs Otra på Rysstad. Det er egnete parkeringsplasser i området. Det bør plasseres ut benker på utvalgte steder langs elvestien. Noen steder er aktuelle å reservere som fiskeplasser. Det bør også vurderes om det er aktuelt å plassere en gapahuk langs turvegen. Ved «gamle Fjelleskar» må det etableres sikker kryssing av riksvegen. Turvegen må gis universell utforming på hele eller deler av strekningen.	Valle kommune i samarbeid med frivillige organisasjoner.

Rysstadmo nærtuområde - turveg.
Kartgrunnlag: Statens Kartverk

SATSINGSOMRÅDE 12
SARVSFOSSEN RASTEPLASS

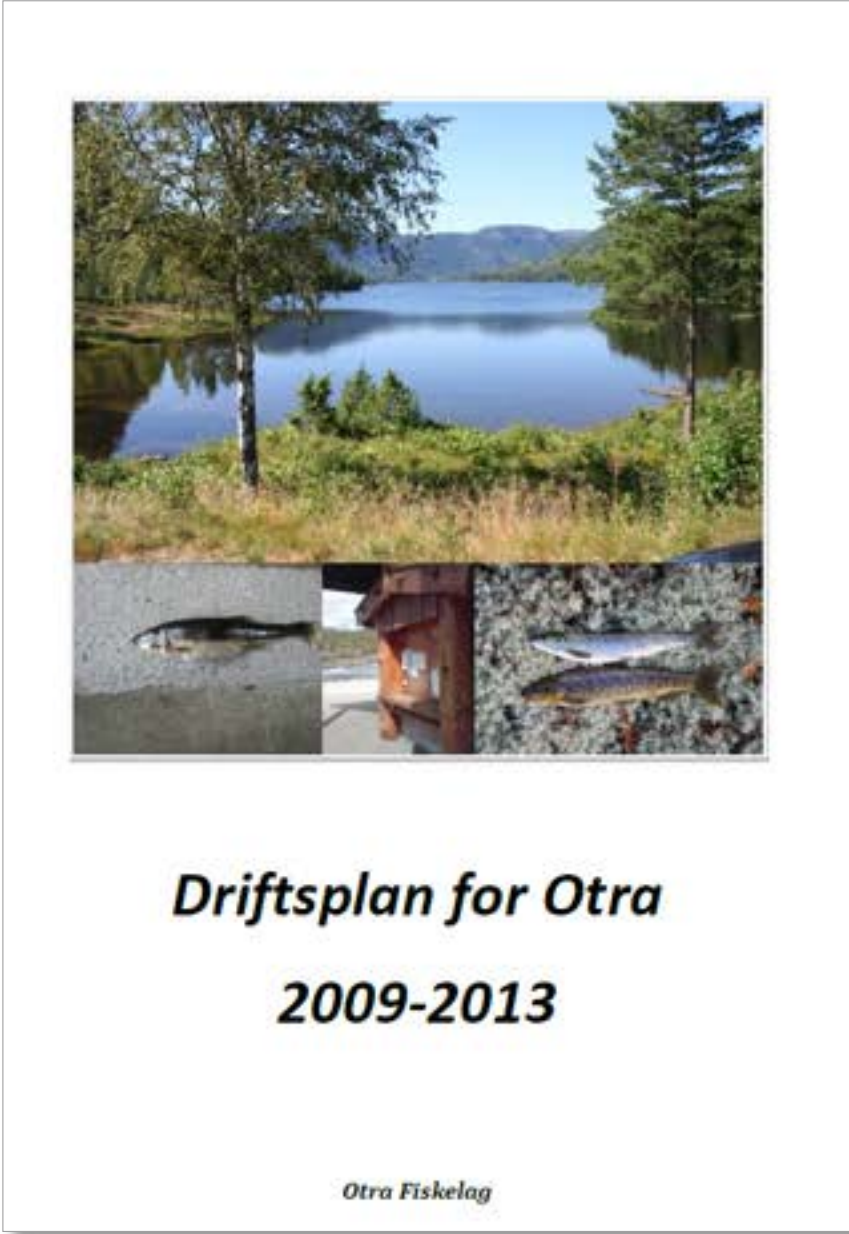
Tiltak	Ansvarlig
Sarvsfossen rasteplass. Dammen ved Sarvsjuvet er et særpreget byggverk i Bykle sentrum i et opplevelsesrikt landskap. Det går veg på dammen som forbinder østsiden av dalen med Bykle sentrum. Bykle kommune ønsker å utvikle dammen ved Sarvsjuvet til en attraksjon, og vil etablere en rasteplass og opplevelsessenter her. Historien om kraftutbyggingen i Setesdal bør være en naturlig del av dette senteret. Trafo Arkitektur AS har utarbeidet en plan for utvikling av området på Stavenessiden av dammen. Denne planen bør følges opp.	Bykle kommune i samarbeid med Otteraaens Brugs-eierforening.

Rasteplass ved Sarvsfossen. Plan for området på Stavenessiden.
Kilde: Trafo Arkitektur AS i rapport fpr Bykle kommune.

SATSINGSOMRÅDE 13
FISKESTELLSTILTAK PÅ STREKNINGEN KILEFJORDEN - HOVDEN

Tiltak	Ansvarlig
Otra Fiskelag - organisering På elvestrekningen mellom Kilefjorden og Hartevatn er det forekomster av aure, bleke, ørekyte, abbor, ål og bekkerøye. Det selges i dag fiskekort for Otra for denne strekningen. Otra Fiskelag ble stiftet i 1965. Fiskelaget organiserer rettighetshavere fra Kilefjorden til utløpet av Hartevatn. I Valle er flere grunneierlag organisert i Valle Fiskeadministrasjon som blant annet samordner fiskekortsalg for Otra og fiskevann i kommunen. Otra Fiskelag har den siste tiden hatt liten aktivitet. Det er ønskelig å få i gang aktiviteten. Fiskelaget vil være en viktig aktør knyttet til flere prosesser og prosjekter i vassdraget; blant annet revisjon av konsesjoner, arbeidet med EUs vanndirektiv, krypsivprosjektet, blekeprosjektet, rullering av kommuneplanene, prosjekter i regi av Agder fylkeskommune og oppfølging av mulighetsstudien for Otra Elvepark. Det bør i løpet av første halvår 2021 tas initiativ til å kalle inn til nytt møte i Otra Fiskelag hvor det velges nytt styre for laget og avklares hvordan sekretærfunksjonen kan ivaretas.	Bygland kommune bidrar som faglig rådgiver.
Driftsplan Otra Fiskelag utarbeidet i 2009 en driftsplan for femårsperioden 2009-2013. Planen ble utarbeidet av Tom Arild Homme. Denne planen inneholder en omtale av vassdraget, status for biologiske forhold, status for næring og rekreasjon, forslag til biologiske tiltak, forslag til tiltak for næring og rekreasjon og en økonomisk delplan. Denne planen bør revideres og oppdateres, jf. blant annet revisjonsprosessen, Blekeprosjektet, Krypsivprosjektet mv. Planen fra 2009 gir et godt grunnlag for innhold og utforming av en revidert driftsplan. Det bør vurderes om fiskebiologen i Bygland kan trekkes med i dette arbeidet.	Styret for Otra Fiskelag. Fiskebiologen i Bygland kommune bør trekkes inn i arbeidet.
Markedsføring I driftsplanen for 2009-2013 er det pekt på behovet for å utarbeide en plan for markedsføring av fisk og fiske i Otra de kommende årene. Dette forslaget bør følges opp av Otra Fiskelag i løpet av 2021. Bleka bør være sentral i markedsføringen, blant annet muligheten for «artsfiske» etter denne arten som er unik for Otra. Det bør etableres samarbeid med Stiftelsen Nasjonalt Villakssenter knyttet til markedsføring av bleka og blekefiske. Det er aktuelt å kjøpe konsulenttjenester til å utføre dette oppdraget. Det bør skje i nært samarbeid med reiselivsnæringen i Setesdal, kommunene og Setesdalsregionen.	Styret for Otra Fiskelag.

Den siste driftsplanen for Otra Fiskelag.
Kilde: Tom Arild Homme/Otra Fiskelag

SATSINGSOMRÅDE 14

REVISJON AV KRAFTKONSESJONER - OPPFØLGING AV MULIGHETSSTUDIEN
FOR OTRA ELVEPARK I VIDERE ARBEID MED REVISJONSPROSESSEN

Tiltak	Ansvarlig
NVE har i brev av 05.07.2019 åpnet vilkårsrevisjon for regulerings-konsesjoner i Otravassdraget. Kommunene langs Otra har i brev av 20.03.2018 stilt flere krav til utbedringstiltak for å bedre miljøforholdene i vassdraget. Det er blant annet krav knyttet til tiltak for fisk, vannstander og minstevannføring, krypsivbegroing, kulturminner, båtliv, bading, fiske og annet friluftsliv. Blant utbedringstiltak for friluftslivet har kommunene pekt på behovet for utbedring og nye badeplasser, forlengelse og sammenknytning av etablerte turstier, fiskeplasser og andre tilretteleggingstiltak for friluftsliv langs vassdraget. Det gjelder særlig for personer med funksjons-nedsettelser. Det er også pekt på behovet for gapahuker og parkeringsplasser og aktuelle steder for utsetting av båt/kano/kajakk. Mange av de aktuelle og potensielle tiltakene som er omtalt i denne rapporten kan være aktuelle å følge opp gjennom revisjonsprosessen. Midt-Agder Friluftsråd vil kunne bidra i dette arbeidet dersom kommunene ønsker det.	Kommunene langs Otra som er parter i revisjonsprosessen.

SATSINGSOMRÅDE 15

LANDBRUKETS KULTURLANDSKAP

Store deler av arealene langs Otra fra Kristiansand til Hovden kan karakteriseres som kulturlandskap. Dette er landskap som jordbruket gjennom århundrers drift har skapt og stadig fortsetter å skape. Dette omfatter jordbrukspåvirkede områder i innmark, og områder påvirket av skogsdrift og annen bruk av utmarksressursene. Beiting, slått, brenning og høsting av lauv på trærne er de gamle tradisjonelle driftsformene som har bidratt sterkt til variasjonen i naturtyper i kulturlandskapet, og til varierte landskap.

Landbrukets kulturlandskap utgjør en vesentlig opplevelsesverdi for friluftslivet langs Otra. For reiseliv og grønn næringsutvikling vil det også være helt vesentlig at kulturlandskapsverdiene langs vassdraget blir tatt vare på og videreutviklet.

Landbrukets kulturlandskap har også store biologiske og kulturhistoriske verdier. Mange av våre truede plantearter er knyttet til ulike kulturlandskapstyper.

I Regjeringens Handlingsplan for friluftsliv (2018) blir det påpekt at det er ønskelig å videreutvikle samarbeidet mellom kulturminneforvaltningen og den kommunale friluftslivs- og landbruksforvaltningen, for i større grad å synliggjøre og inkludere kulturminner og landskap som del av friluftslivet. Dette mener vi bør følges opp i denne mulighetsstudien.

Tiltak	Ansvarlig
Landbrukets kulturlandskap sikres best gjennom aktiv bruk, skjøtsel og sikring av arealene. For at denne ressursene skal kunne sikres og videreutvikles som grunnlag for friluftsliv og andre opplevelser, er det viktig at kommunene har fokus på dette i sin arealforvaltning og forvaltning av virkemidlene i landbruket.	Kommunene langs Otra i samarbeid med Agder fylkeskommune og statlige landbruksmyndigheter.

Langs Otra Elvepark. Foto: Tom Egerhei, 2019.

KILDER

Aktive Austegder II. Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet - lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018-2021. Aust-Agder fylkeskommune. 2018.

Brøvig, Kåre. 2016. Vandringer langs Straisbekken. Torridal Historielag.

Egerhei, Tom og Haraldstad, Ørnulf. 1989. Flerbruksplan for nedre Otra. Fylkesmannen i Vest-Agder.

Elva og fjorden. En mulighetsanalyse for Vennesla. Vennesla kommune og Vest-Agder fylkeskommune. 2004.

Handlingsplan for friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet. Klima- og miljødepartementet. 2018.

Honnemyr, Håkon. 2018. Den gamle byvegen gjennom Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla.

Kommuneplanene (arealdelen og samfunnsdelen) for Kristiansand, Vennesla, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle.

Kroken, Anne. 1989. En vurdering av nedre Otra-vassdragets aktuelle og potensielle verdi for friluftsliv og rekreasjon. NINA Utredning 1: 1-90.

Meld. St. 18 (2015–2016). Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Klima- og miljødepartementet.

Meld. St. 19 (2018–2019). Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn. Helse- og omsorgsdepartementet.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023. Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2019.

Peersen, Erik. 1993. Oversikt over naturgeografiske og kulturhistoriske lokaliteter i Torridalen.

Peersen, Erik. 2014. Noen tanker om Otra – mulighetenes elv.

Peersen, Erik. 2018. Eg. Kultur-natur-friluftsliv.

Regionplan Agder 2030. Attraktiv, samskapende og bærekraftig. Agder fylkeskommune.

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020. Vest-Agder fylkeskommune. 2015.

Regional plan for vannforvaltning for vannregion Agder 2016-2021. Vannregion Agder. 2015.

Sammen for vannet. Oppdatering av regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. Vedlegg 4 til høringsdokument 2: Hovedutfordringer i vannområde Otra. Hovedutfordringer for vannområde Otra 2022-2027. Vannregion Agder. 2019.

Setesdalswiki. Nettsted med artikler om personer, bedrifter, organisasjoner, steder m.m. i Setesdalsregionen.

VEDLEGG

BESKRIVELSE OG KART OVE REGISTRERTE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (OMRÅDER)

Vi har i dette kapittelet sammenstilt innspillene som kom i de fire arbeidsmøtene (se foran). Vi har også tatt med omtale av arealer, anlegg og ferdselsårer (kalt områder i denne rapporten) som ikke kom fram på arbeidsmøtene, men som er presentert i tidligere utredninger og notater om Otra, eller gjennom forslag som er kommet fram etter arbeidsmøtene og i høringsrunden.

Lokaliseringen av områdene framgår av kartene bakerst i vedlegget. Kartene er i målestokk 1: 15 000.

Vi har i beskrivelsen av områdene fulgt inndelingen av vassdraget i fire delområder:

- Kristiansand (område nr. 100-199 i kartvedleggene).
 - Vennesla og Iveland (område nr. 200-299 i kartvedleggene).
 - Evje og Hornnes (område nr. 300-399 i kartvedleggene).
 - Bygland, Valle og Bykle (område nr. 400-499 i kartvedleggene).
- Beskrivelsen er delt inn i to hovedkategorier:

A. Eksisterende arealer, anlegg og ferdselsårer. Disse er markert med tall i grønn ring i kartvedleggene

B. Nye (potensielle) arealer, anlegg og ferdselsårer. Disse er markert med tall i rød ring i kartvedleggene.

Beskrivelsen av det enkelte areal, anlegg eller ferdselsåre, er gjort etter følgende struktur:

Område	Hvert område er gitt et nummer som henviser til kartvedlegget. Nummereringen er fortløpende fra sør (Kristiansand) til nord (Hovden). Eksisterende områder er markert med tall i grønn ring i kartet og nye (potensielle) områder med tall i rød ring.
Beskrivelse	Nærmere beskrivelse av området og hvilke aktiviteter det er egnet for.
Tiltak	Nærmere beskrivelse av aktuelle tiltak for å gjøre området (bedre) egnet og tilgjengelig for den aktuelle bruken.
Ansvarlig	Angir den/de aktørene som anses aktuell for å gjennomføre nødvendige tiltak og gjøre området tilgjengelig og egnet for brukerne. Dette er bare angitt der det anses avklart.
Andre forhold	Dette kan være spesielle forhold, f.eks. eierforhold, rettigheter mv. som det må tas hensyn til i det videre arbeidet. Dette er bare angitt for noen få områder.

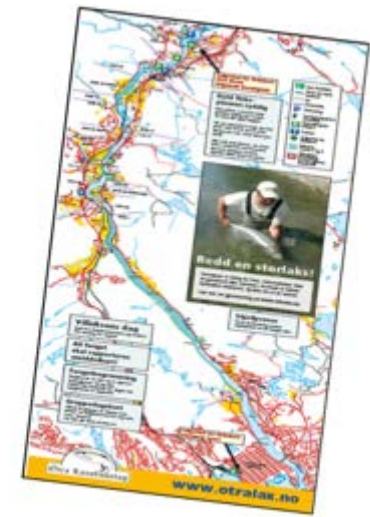
DELOMRÅDE 1 KRISTIANSAND

EKSISTERENDE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (GRØNNE TALL)

Område 100 – kart 1	Fiskeplasser på Tangen
BESKRIVELSE	Parkområdet på sørspissen av Tangen er et populært område for sjøfiske. Området er lett tilgjengelig og kan opparbeides for funksjonshemmede. Det aktuelle området ligger sør for grense sjø/elv.
TILTAK	Det kan etableres rampe som er tilgjengelig for rullestolbrukere. Det anses ikke behov for ytterligere tiltak.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune i samarbeid med utbyggere på Tangen.

Område 101 – kart 1	Bystranda
Beskrivelse	Bystranda på vestsiden av Tangen er opparbeidet som et badeområde med høy kvalitet.
Tiltak	Ingen aktuelle.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Otra Laxefiskelag har utarbeidet et fiskekart over den lakseførende strekningen av Otra. Her er det informasjon om soneinndeling, parkeringsmuligheter, toaletter, desinfeksjonsstasjoner m.m. Mer informasjon finnes på www.otralax.no

Område 102 – kart 1	Fiskeplasser langs elvebredden
BESKRIVELSE	Det er fiskemuligheter langs elvepromenaden på vestsiden av Otra mellom Lundsbroa og E18.
TILTAK	Det er ikke behov for spesielle tiltak. Området er lett tilgjengelig i dag. Det er båtplasser på strekningen.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Område 103 – kart 1	Kjøita – turveger
BESKRIVELSE	Det er etablert turstier langs Otra og langs kanalen som går rundt bebyggelsen på Kjøita.
TILTAK	Det er ikke behov for ytterligere tiltak, men sikre at området holdes åpent og tilgjengelig for allmenn ferdsel. Det kan på sikt være aktuelt med noen enkle informasjonstavler som dokumenterer tidligere næringsaktivitet på Kjøita og vassdraget.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Område 104 – kart 1	Roklubben – HC-brygge
BESKRIVELSE	Roklubben har sitt klubblokale på den nordlige delen av Kjøita. Her er det brygge for utsetting av klubbens båter.
TILTAK	Det er aktuelt å skifte ut det eksisterende bryggeanlegget. Et nytt anlegg kan utformes slik at det gjøres egnet for funksjonshemmede (universelt utformet).
ANSVARLIG	Kristiansand Roklubb sammen med Midt-Agder Friluftsråd og Handikapforbundet.

Område 105 – kart 1	Informasjonstavler langs østsiden av Otra. Båthuset på Eg
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å utarbeide nye informasjonsskilt som dokumenterer naturforekomster og kulturminner langs Otra og Egsområdet på strekningen mellom Tangen og Straisbekken.
TILTAK	Fjerne eksisterende skilt og sette opp nye skilt på strekningen Tangen-Straisbekken. Skiltene kan ha informasjon om naturforekomster og kulturminner. Dette vil øke opplevelsesverdien av elvestien og Egsområdet, og være et tiltak for å tilrettelegge området for undervisningsformål. Båthuset på Eg kan utvikles til et informasjonssenter med plakater/utstillinger om natur- og kulturhistorien i området. Båthuset er fredet og tiltak må avklares med vernemyndighet og SSHF v/ressursperson vern.
ANSVARLIG	Sørlandet sykehus HF i samarbeid med Kristiansand kommune, Christianssands Byselskab, Oddersjaa m.fl.

Område 106 – kart 1	Bro ved Eg
BESKRIVELSE	Det er planlagt ny bro mellom over Otra mellom Eg og Torridalsvegen sør for Sødal.
TILTAK	En ny bro vil sikre en god forbindelse mellom turområdene i Skråstadheia og Baneheia/ Bymarka. Det vil også sikre en attraktiv rundtur på begge sider av Otra mellom Lundsbroa og en ev. ny bro.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune, Statens vegvesen.
ANDRE FORHOLD	Det er igangsatt arbeid med gang- /sykkelbro over Otra mellom sørspissen av Kjøita og Rådhusgt. i Kvadraturen. Dette vil gi grunnlag for rundturer mellom begge sider av Otra.

Område 107 – kart 1	Eg brygge med båthus
BESKRIVELSE	Det gamle båthuset fra 1880-årene ble restaurert på 1990-tallet. Båthuset har vært brukt som et lite informasjonssenter for Otra Elvepark.
TILTAK	Båthuset vedlikeholdes av SSHF iht. regelverk for fredete byggverk (se også områdenr. 105). Det bør utformes informasjonstavler om f.eks. virksomheten på Eg, ferdsel på Otra, laksefisket i Otra og Otra Elvepark. Båthuset kan være et lite informasjonssenter om Otra Elvepark. Tiltaket vil øke områdets opplevelsesverdi og gjøre området mer egnet i undervisningssammenheng.
ANSVARLIG	Sørlandet sykehus HF i samarbeid med Kristiansand kommune, Oddersjaa, Midt-Agder Friluftsråd m.fl.

Område 108 – kart 1	Parkeringsplass Eg
BESKRIVELSE	Parkeringsplass ved direktørens hage ligger like ved turvegnettet langs Otra.
TILTAK	Parkeringsplassen krever ikke ytterligere tilrettelegging. Parkeringsplassen vil bli helt eller delvis fjernet ved etablering av ny bro over Otra mellom Eg og Torridalsveien i tråd med reguleringsplan.
ANSVARLIG	Sørlandet sykehus HF, Kristiansand kommune.

Natur- og kulturhistorien i Egsområdet er grundig dokumentert i turkartet for Eg. Dette kan også brukes som kilde for utforming av informasjonstiltak i området. Kartet bør gis ut i ny utgave.

Område 110 - kart 1	Gapahuk
BESKRIVELSE	Gapahuken er lokalisert ved turstien langs Otra. Den er tilgjengelig for fiskere og turfolk.
TILTAK	Gapahuken er i god stand, men må holdes ved like som en attraktiv rasteplass for turfolk og fiskere.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Område 111 - kart 2	Pumpehus til tidligere vannverk
BESKRIVELSE	Fundamentet til det tidligere pumpehuset for Kristiansand vannverk er en velegnet rasteplass og et teknisk kulturminne.
TILTAK	Sikre at området blir vedlikeholdt. Ny informasjonstavle med opplysninger om det tidligere pumpeanlegget som ble nedlagt i 1971.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Foto: Tom Egerhei, 2019.

Område 113 - kart 2	Elvestien langs Otra fra Oddernesbroa til Straisbekken (Otra Elvepark)
BESKRIVELSE	Turvegen og stien langs Otra er en sentral del av Otra Elvepark. Det var denne turvegen/ turstien som i 1988 ble kalt Otra Elvepark. Elvestien følger langs Otra i et område med varmekjær lauvskog med rik vegetasjon og mange kulturminner fra tidligere virksomhet. Området er svært egnet for undervisningsformål.
TILTAK	Turvegen og turstien har stort sett god kvalitet og merking på strekningen fra Oddernesbroa (Øvre Fergested) til nedre Blokkedal. Videre nordover mot Straisbekken er det behov for utbedring, rydding, drenering og sikringstiltak. Det er behov for nye informasjonsskilt om berggrunnsgeologi, kvartærgeologi, natur og kulturminner på hele strekningen.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune sammen med Oddersjaa og Otra Laxefiskelag.

Det er behov for bedre tilrettelegging på den øvre delen av elvestien langs Otra mellom Eg og Straisbekken.
Foto: Tom Egerhei, 2019.

Område 114 - kart 2	Parkeringsplass ved Straisbekken (Dugane)
BESKRIVELSE	Parkeringsplass nær utløpet av Straisbekken (Sagbekken) på Ytre Strai (Dugane). Parkeringsplassen er aktuell for turgåere som ønsker å gå fra Straisbekken langs Otra ned mot Eg (Otra Elvepark).
TILTAK	Parkeringsplassen trenger oppgradering, rydding, drenering og skilting. Det er ønskelig å utvide parkeringsplassen noe mot nord.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune sammen med Torridal Historielag.

Område 115 - kart 2	Fiskeplass ved utløpet av Straisbekken
BESKRIVELSE	Området ved utløpet av Straisbekken er ryddet og åpent og egner seg som fiskeplass og rasteplass. Området kan utvikles videre.
TILTAK	Det er ønskelig å bygge toalett. Det kan opparbeides badeplass på stedet. Det kan også være aktuelt å etablere en gapahuk på stedet.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune i samarbeid med Otra Laxefiskelag og Torridal Historielag.

Område 116 - kart 2	Linebua på Hegreneset ved utløpet av Straisbekken
BESKRIVELSE	Kultturminne fra tømmerfløtingen i Otra. Virksomheten ved Strai Bom er godt dokumentert og omtalt på Turkart Bymarka øst, Baneheia og Odderøya. Torridal Historielag har satt opp informasjonstavle ved utløpet av Straisbekken. Den gir fyldig informasjon om virksomheten ved Strai bom og Strays Træsliberi og Saug. Kulturminner og industrihistorie langs Straisbekken er nærmere omtalt i heftet <i>Vandringer langs Straisbekken</i> av Kåre Brøvig. Det er utgitt av Torridal Historielag som temahefte nr. 7 (2016).
TILTAK	Linebua har for få år siden blitt rustet opp, men må sikres mot videre forfall. Det er også ønskelig å få anlagt en gangveg fram til Linebua.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune sammen med Torridal Historielag.

Torridal Historielag har tatt vare på de flotte gamle slipesteinene som nå kan oppleves ved utløpet av Straisbekken. Området er opparbeidet av Kristiansand kommune. Foto: Tom Egerhei, 2019.

Område 117 - kart 3	Gang-/sykkelveg mellom Straisbekken og Otra nord for Hommeren (del av Nasjonal sykkelrute nr. 3)
BESKRIVELSE	Det har ikke vært mulig å realisere en sti langs elva mellom utløpet av Straisbekken og Høllen på Mosby. På denne strekningen må turgåere følge gang-/sykkelveg opp mot Hommeren og Kleivia.
TILTAK	Gang-/sykkelvegen bør skiltes som en del av turkorridoren gjennom Otra Elvepark.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

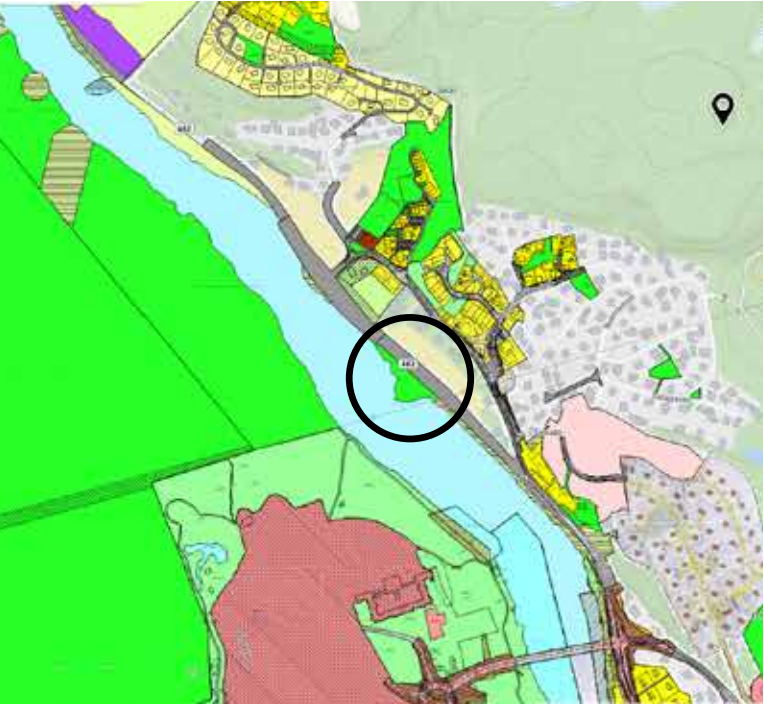
Område 122 - kart 2	Høllen informasjonstavle
BESKRIVELSE	Det er plassert informasjonstavle i området.
TILTAK	Informasjonstavlen må holdes oppdatert.
ANSVARLIG	Velforeninger/lag i området.

DELOMRÅDE 1 KRISTIANSAND

NYE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (RØDE TALL)

Område 100 – kart 1	Galgebergtangen og Kirkebukta friområde
BESKRIVELSE	Galgebergtangen ligger ved utløpet av Otra på østsiden av elva (Lund). Området ble sikret som friområde av kommunen i 1961. Området er på ca. 37 dekar. Det er egnet som bade- og oppholdsområde med sandstrand, toalett, lekeplass og balløkke. Området er også en populær fiskeplass for sjøfiske.
TILTAK	Området vil få økt verdi ved videre utbygging/fortetting av områdene på Lund, blant annet Marvikssletta. Området har høy bruksverdi, men opprustingspotensiale.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune i samarbeid med velforeninger.
ANDRE FORHOLD	Aktuelle utbyggere i området bør trekkes med i gjennomføring av tiltak.

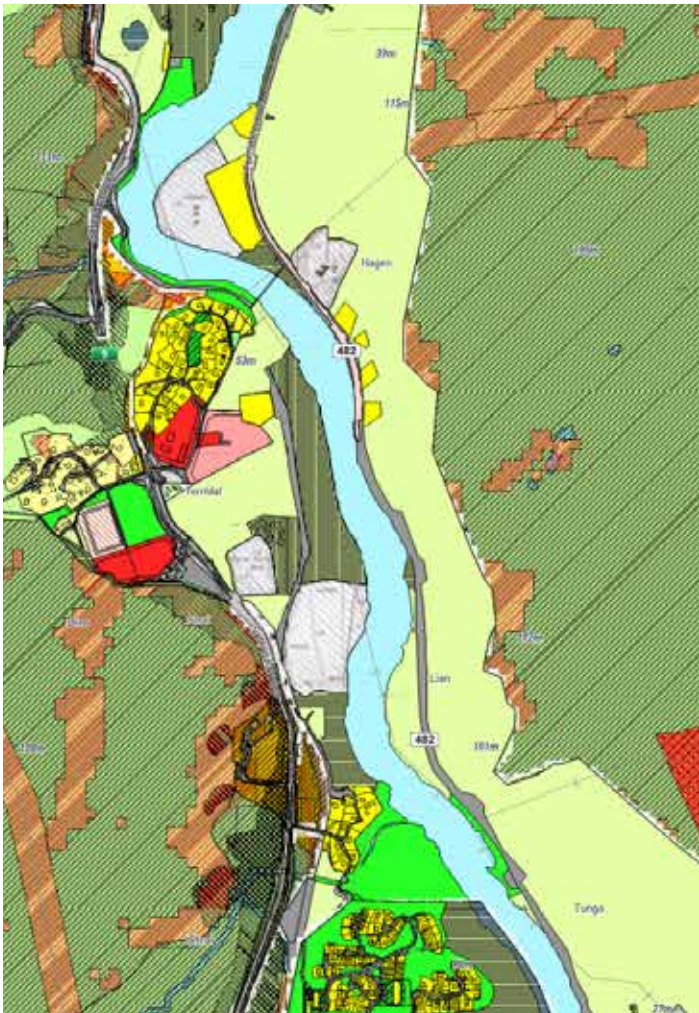
Område 102 – kart 1	Skutfidjeodden ved Sødal
BESKRIVELSE	Området er en odde ut i Otra mellom riksvegen og elva ved Sødal. Området egner seg til bading, båtlanding, rasting og fiske. Området er regulert til friområde i reguleringsplan for Otrabredden 1995.
TILTAK	Følge opp reguleringsplanen gjennom avtale med grunneier(e).
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Skutfidjeodden i Otra ved Sødal er regulert til friområde (midt i bildet).
Kilde: Kristiansand kommune. Utsnitt fra blant annet reguleringsplan for Otrabredden.

Område 103 – kart 2	Fiskeplass ved Urestraumen
BESKRIVELSE	Skogvokst elvebredd langs østsiden av Otra ved Urestraumen. Arealet ligger mellom elva og Fv 1 Næringsbebyggelse på østsiden av vegen.
TILTAK	Det er ønskelig å opparbeide en fiskeplass for laksefiskere. Tiltaket må gjennomføres i samsvar med reguleringsplan for Otrabredden.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag i samarbeid med Kristiansand kommune.
ANDRE FORHOLD	Området har interessant kvartærgeologi med et særpreget rundsva på østsiden av Torridalsvegen.

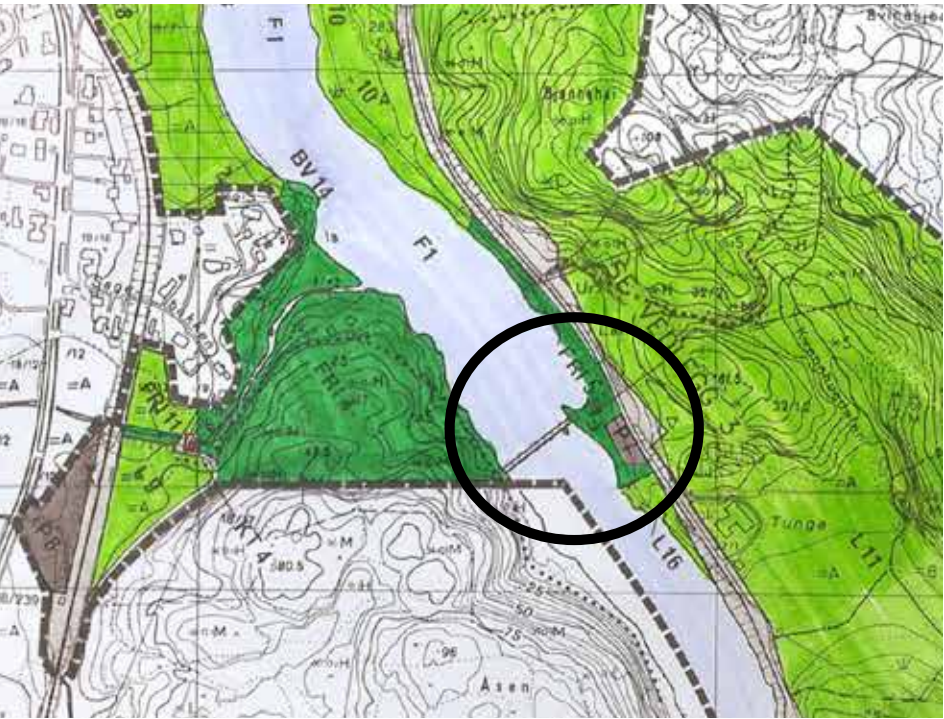
Område 104 – kart 2	Elvesti langs OTRAS vestsida fra Kristiansand sentrum til Straisbekken (Otra Elvepark). Se også omtalen av område nr. 113 (grønn) foran.
BESKRIVELSE	Turvegen og stien følger langs vestsiden av Otra i et område med varmekjær lauvskog med rik vegetasjon og mange kulturminner fra tidligere virksomhet. Området ligger sentrumsnært og nær Sørlandet sykehus. Området er egnet for undervisningsformål.
TILTAK	Fra Øvre Ferjested til nord for Oddernesbroa bør turstien oppgraderes og merkes slik at den er tilgjengelig for rullestolbrukere. Turvegen og turstien har god kvalitet og merking på strekningen videre nordover til øvre Blokkedal. Videre nordover mot Straisbekken er det behov for rydding og sikringstiltak. Det er behov for nye informasjonsskilt om berggrunnsgeologi, kvartærgeologi, vegetasjon og kulturminner på hele strekningen. Det er tidligere utformet mye informasjonsmateriell om natur og kulturminner langs elvestien fra Odderøya og nordover langs Otra. Det kan være aktuelt å revidere og publisere en del av dette materialet på nytt.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune sammen med Oddersjaa, Torridal Historielag og andre aktuelle organisasjoner/velforeninger.

Kristiansand kommune har avklart arealbruken langs Otra gjennom reguleringsplaner. Kartutsnittet viser regulert arealbruk langs Otra mellom Skråstad og Haus. Kilde: Kristiansand kommune.

Område 105 – kart 2 Prestøyna – mulig framtidig friluftssenter	
BESKRIVELSE	Prestøyna er et vegløst bruk som ligger på en sandbanke på vestsiden av Otra mellom Eg og utløpet av Straisbekken. Det er litt innmark/dyrka mark rundt bygningene på bruket. I den sørlige delen av eiendommen er det våtmark. Bruket er uten skog-, beite- og fiskerettigheter. Hovedatkomst til bruket er over Otra. Bruket har parkering på østsiden av elva. Prestøyna er et egnet ilandstigningsområde for padlere.
TILTAK	Prestøyna har skiftet eiere flere ganger de siste årene. Eiendommen kan utvikles som et friluftssenter for nedre del av Otra. Det kan bli et anlegg som kan brukes av oppvekstsektoren i regionen. Det bør vurderes om eiendommen kan sikres for friluftsmål dersom den blir lagt ut for salg.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune sammen med Midt-Agder Friluftsråd og Otra Laxefiskelag.
ANDRE FORHOLD	Eiendommen er i privat eiet. Det anses ikke aktuelt med å følge opp dette området før eiendommen ev. kommer for salg.

Område 107 – kart 2 Parkerings- og rasteplass ved Tunga	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å etablere parkerings- og rasteplass mellom Torridalsveien og Otra like nord for Tunga.
TILTAK	Området eies av Kristiansand kommune. Parkering er regulert inn i gjeldende reguleringsplan for Otrabredden. Reguleringsplanen må følges opp og parkering opparbeides iht. reguleringsbestemmelsene. Parkerings- og rasteplassen er lokalisert like ved et viktig utgangspunkt for turer i Skråstadheiområdet med atkomst opp Halsen mellom Store og Lille Bjønnehei. Dersom det etableres en framtidig bro over elva, vil dette også være et utgangspunkt for turer langs vestsiden av elva og bymarka (Baneheia).
ANSVARLIG	Kristiansand kommune.

Utdrag av reguleringsplan for Otrabredden (1995) som viser mulig trasé for gangbro og parkering på østsiden av elva. Kilde: Kristiansand kommune.

Område 108 – kart 2 Parkeringsplass ved Lian	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å etablere en mindre parkeringsplass i tilknytning til eksisterende snuplass på østsiden av Torridalsveien ved Lian. Herfra går «Lianløypa» opp til spennende kulturminner i Skråstadheia.
TILTAK	Etablere parkeringsplass lokalisert like ved et viktig utgangspunkt for turer i Skråstadheiområdet med atkomst fra Lian.
ANSVARLIG	Kristiansand kommune i samarbeid med IK Gimletroll og grunneier.
ANDRE FORHOLD	Tiltaket må avklares med grunneier.

DELOMRÅDE 2 VENNESLA OG IVELAND

EKSISTERENDE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (GRØNNE TALL)

Område 200 – kart 3Gapahuk på småøyene ved Kvarstein bru – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er bygd en gapahuk på en av de mindre øyene nord for Kvarstein bru (Olavsholmen og Eilifsholmen). Området er egnet som fiskeplass, men mindre egnet som badeplass på grunn av strømforholdene.
TILTAK	Ingen spesielle på kort sikt. Gapahuken må vedlikeholdes.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Område 201 – kart 3Badeplass ved Kilen på Otras østside – Vennesla	
BESKRIVELSE	Badeplass med fin sandstrand ved Kvarstein. God utsettingsplass for kajakk og kano. Det går veg ned til området ved å svinge av fra Rv 405 nord for Kvarstein gartneri.
TILTAK	Det er ønskelig å utvide parkeringskapasiteten til området.
ANSVARLIG	Velforening.
ANDRE FORHOLD	Stedet er eid av Bane Nor. Parkeringsmulighet er eid av Jens Kvarstein.

Område 202 – kart 4Holmane ved Kvarstein på Otras østside – Vennesla	
BESKRIVELSE	Halvøy på Otras østside. Området har fine landskapskvaliteter og er egnet som badeplass, til resting og fiske. På vinteren er området egnet til skøyting.
TILTAK	Området bør sikres bedre atkomst og ryddes. Det kan være aktuelt å sikre området gjennom avtale eller erverv.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Område 203 – kart 4Holmane ved Kvarstein på Otras østside – Vennesla	
BESKRIVELSE	Se omtalen av områdenr. 202.
TILTAK	Det bør etableres toalettløsning på Holmane.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Område 205 – kart 4Vigeland Hovedgård – Vennesla	
BESKRIVELSE	Hovedbygningen ble anlagt i 1847 av Caspar Wild. Det flotte parkanlegget med amfi er tilgjengelig for allmennheten og er mye brukt som samlingsplass for befolkningen i Vennesla.
TILTAK	Det er ønskelig å ruste opp parkanlegget til helårsbruk. Det er også behov for bedre toalettløsning.
ANSVARLIG	Vennesla kommune sammen med Norsk Hydro Vigeland Brug.

Område 206 – kart 4Parkanlegget ved Vigeland Hovedgård – Vennesla	
BESKRIVELSE	Arealene langs Otra blir brukt som fiskeplass for laksefiskere og badeplass. Dette er også et egnet sted for utsetting av kajakk og kano.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak aktuelle (se også områdenr. 205).
ANSVARLIG	Vennesla kommune sammen med Norsk Hydro Vigeland Brug.

Område 207 – kart 4Gapahuk ved Sagjordet på vestsiden av Otra – Vennesla	
BESKRIVELSE	Gapahuk lokalisert ved Sagjordet på vestsiden av Otra rett overfor Vigeland Hovedgård. Egnet som rasteplass og oppholdsplass for laksefiskere.
TILTAK	Ingen spesielle ut over vedlikehold av gapahuken.
ANSVARLIG	Ukjent.

Område 208 – kart 4Otra House ved Vigeland Hovedgård – Vennesla	
BESKRIVELSE	Informasjonssenter for laksefisket i Otra. Huset eies av Norsk Hydro Vigeland Brug og driftes av Vennesla Jeger og Sportsfiskerforening som et informasjonssenter for laksefisket i elva. Huset er åpent to timer daglig i fiskesesongen. Muligheter for overnatting.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Norsk Hydro Vigeland Brug og Vennesla Jeger og Sportsfiskerforening.

Område 209 – kart 4Toalett på vestsiden av Otra – Vennesla	
BESKRIVELSE	Toalett på vestsiden av Otra rett overfor Vigeland Hovedgård.
TILTAK	Ingen spesielle ut over å vedlikeholde toalettet (utedoen).
ANSVARLIG	Ukjent.

Område 210 – kart 4Veg fra Fv 405 ved Vigeland mot Vigeland Brug – Vennesla	
BESKRIVELSE	Eksisterende veg som tar av fra Fv 405 ved Vigeland og går ned mot Vigeland Brug.
TILTAK	Vegen bør rustes opp.
ANSVARLIG	Norsk Hydro Vigeland Brug i samarbeid med Vennesla kommune.

Område 211 – kart 4Sandhallane friområde – Vennesla	
BESKRIVELSE	Området er sikret (ervert) av Vennesla kommune. Flott badeplass på vestsiden av Otra. Gangveg ned til Sandhallane fra Coop. Vegen er skiltet. Anlagt sti langs elvebredden og videre til Tjønnavoll i øst. Det er ryddet badeplass. Parkeringsmuligheter blant annet ved Moseidmoen idrettsanlegg. Toalett tilgjengelig.
TILTAK	Vedlikeholde området som en attraktiv badeplass.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.
ANDRE FORHOLD	Området er eid av Vennesla kommune.

Område 212 – kart 5	Strøymen ved utløpet av Venneslafjorden – Vennesla
BESKRIVELSE	Badeplass med badeflåte ved utløpet Venneslafjorden. Naturlig sandstrand. Det er satt ut badeflåte og avfallsbeholdere. Godt egnet for mindre barn. Det er etablert strandsti langs fjorden videre mot Piren og Bommen.
TILTAK	Vedlikeholde området som attraktiv badeplass.
ANSVARLIG	Velforening.

Område 213 – kart 5	Moseidstranda i sørenden av Venneslafjorden – Vennesla
BESKRIVELSE	Badeplass i sørenden av Venneslafjorden. Badeplassen har naturlig sandstrand. Det er satt ut avfallsbeholdere. Godt egnet for mindre barn. Det er etablert strandsti langs fjorden videre mot Piren og Bommen. Egnet sted for utsetting av kajakk og kano. Parkeringsplass er opparbeidet mellom Venneslafjorden og Fv 454. Det er fiskebrygge og toalett på stedet.
TILTAK	Vedlikeholde området som attraktiv badeplass. Bygge toalett.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.

Område 215 – kart 5	Bommen elvemuseum – Vennesla
BESKRIVELSE	Bommen er bygdemuseum for Vennesla. Huset skal være Venneslas eldste og ligger ved vestsiden av Venneslafjorden. Det er opparbeidet parkeringsplass ved museet. Piren som går ut i fjorden like ved Bommen er en fin rasteplass hvor det er fylt ut sand. Stedet er egnet for utsetting av kajakk og kano. Fiskeplass.
TILTAK	Bade- og rasteplassen ved Piren kan tilrettelegges for funksjonshemmede og for utsetting av båter.
ANSVARLIG	Vennesla kommune i samarbeid med Norges Handikapforbund Agder.

Område 216 – kart 5	Støa allmenning – Vennesla
BESKRIVELSE	Støa er opparbeidet som bade- og rasteplass med avfallsbeholdere. Det er plassert badeflåte her. Støa var opprinnelig allmenning og ferjested for ferjetrafikken mellom Vennesla og Drivenes. Det er avkjørsel til Støa fra Fv 405 ved Vennesla kirke. Det er parkeringsmuligheter i nærheten av badeplassen. Vegene ned til badeplassen er framkommelig med rullestol.
TILTAK	Vedlikeholde området som attraktiv bade- og rasteplass.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.
ANDRE FORHOLD	Området er privateid.

Strandeplasser langs Venneslafjorden

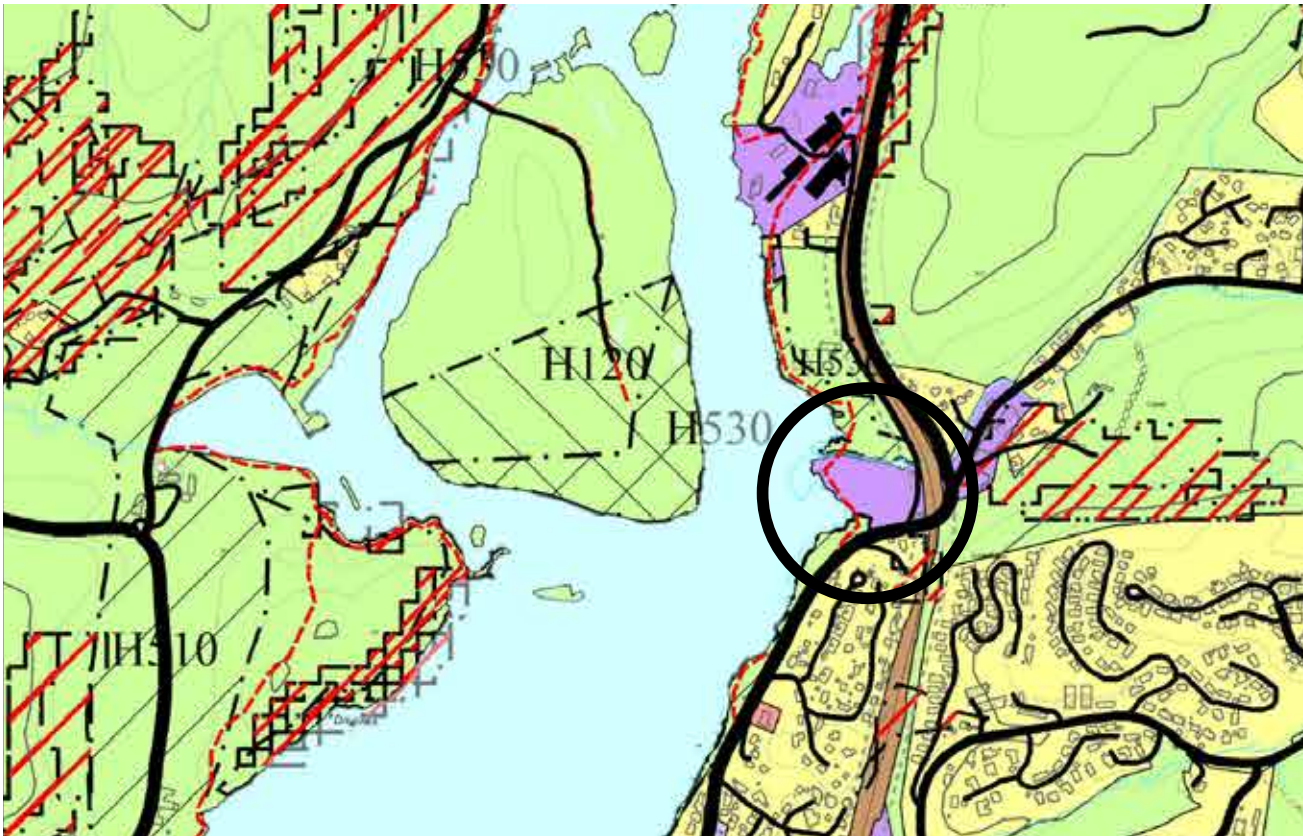
Langs Venneslafjorden har det fra gammelt av vært mange såkalte strandeplasser, eller allmenninger. Dette er steder i strandsonen langs fjorden hvor det ble tatt i land dyr, ved og andre varer som ble fraktet på fjorden. Noen av strandeplassene ble også brukt som vaskeplasser og ferjesteder. Strandeplassene dokumenterer den betydningen fjorden hadde som ferdselsåre. Mange av ferdselsplassene brukes i dag som bade- og rasteplasser eller som båtplasser. Det er ønskelig at disse strandeplassene blir opprettholdt som områder tilgjengelig for allmennheten, og ikke omdisponert til andre formål. Strandeplassene bør kartfestes når det skal utarbeides nytt turkart for Vennesla.

(Kilde: Kroken, A. En vurdering av nedre Otra-vassdragets aktuelle og potensielle verdi for friluftsliv og rekreasjon. NINA-utredning 1: 1-90)

Område 217 – kart 5	Fanteplassen (Storevoll) allmenning (se kartutsnitt under) – Vennesla
BESKRIVELSE	Allmenning ved Storevoll. Området er lagt ut som næringsområde i kommuneplanens arealdel.
TILTAK	Det må vurderes om et område langs fjorden kan disponeres som bade- og rastekområde i kombinasjon med næring på det flate arealet mellom fjorden og Fv 405. Ved utbygging og tilrettelegging i området må det tas hensyn til strandengen/våtmarksområdet ved utløpet av bekken fra Eikelandsvannet. Området kan utvikles til å bli et attraktivt bade- og rastekområde tilrettelagt for funksjonshemmede. Det kan også gjøres egnet som utsettingssted for kajakk og kano. Det må etableres toalettanlegg og avfallsmottak. Kommuneplanens arealdel har skissert trasé for tursti langs fjorden nordover mot Steinsfoss.
ANSVARLIG	Grunneier.

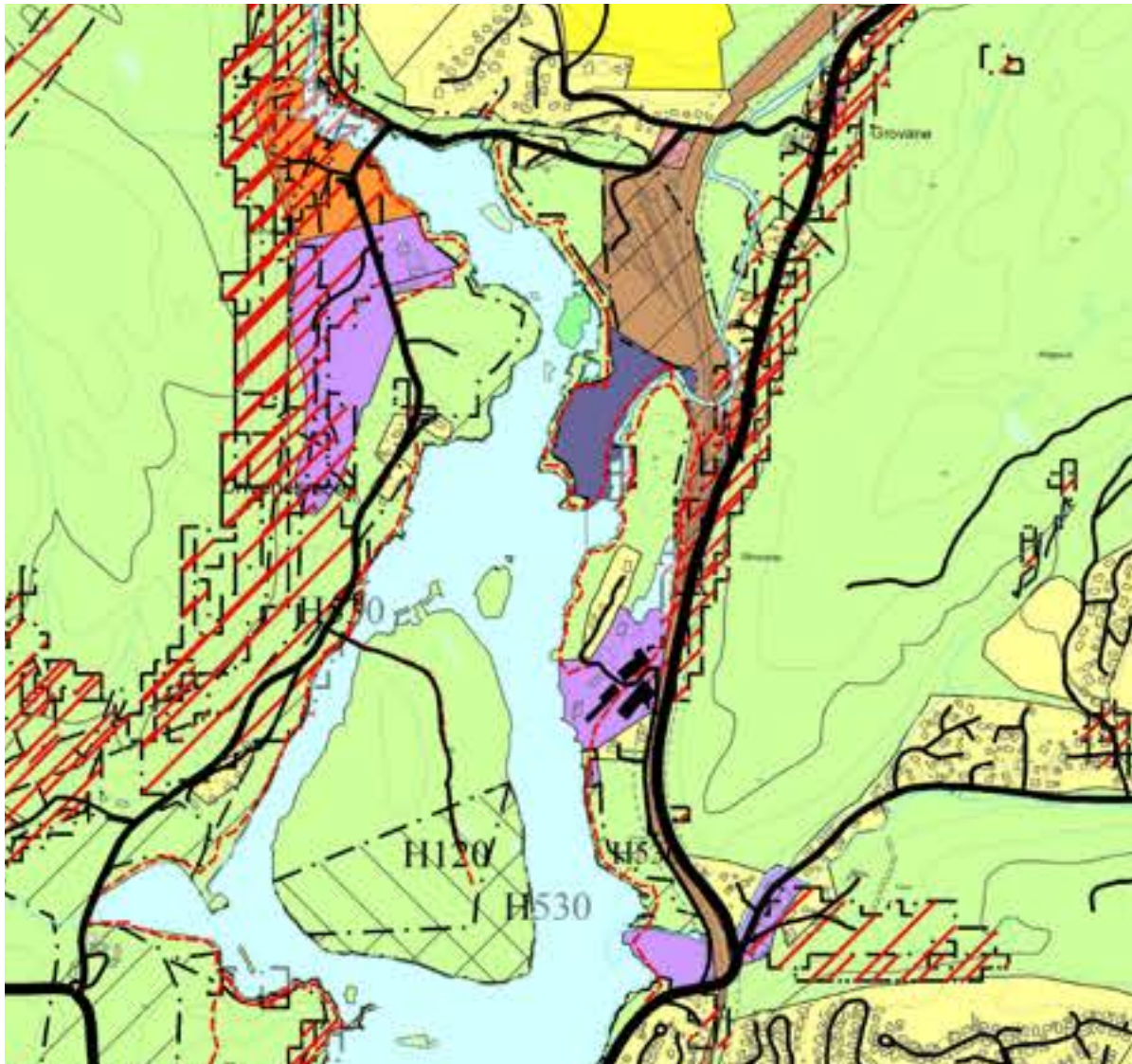
Område 220 – kart 5	Ludefladen allmenning – Vennesla
BESKRIVELSE	Bade- og rasteplass på østsiden av Venneslafjorden like ved Venneslaheimen. Naturlig sandstrand med god beliggenhet og solforhold. Gammel allmenning eller strandeplass.
TILTAK	Området kan tilrettelegges bedre for funksjonshemmede. Området må vedlikeholdes. Det er ønskelig med toalett.
ANSVARLIG	Vennesla kommune/Velforeninger.

Fanteplassen (Storevoll – svart ring) er lagt ut til næringsformål i kommuneplanens arealdel.
(Kilde: Vennesla kommune. Kommuneplanens arealdel, 2018)

Område 218 – kart 5	Fundament for gammel tømmerkran – Vennesla
BESKRIVELSE	Teknisk kulturminne.
TILTAK	Ikke behov for spesielle tiltak.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 219 – kart 5	Strandsti og badeplasser ved Grovaneneset – Vennesla
BESKRIVELSE	Det er etablert strandsti fra Grovaneneset og nordover mot Steinsfoss. Det er bade- plasser i kulpene ved Grovaneneset. Parkeringsmuligheter er tilgjengelig like ved badeplassene. Arealene øst for Otra er lagt ut til framtid næringsområde i kommune- planens arealdel. Kommuneplanens arealdel har skissert trasé for tursti langs fjorden nordover mot Steinsfoss
TILTAK	Sikre at området er tilgjengelig ved framtidig utbygging i området. Det må sikres areal til strandsti og de vassdragsnære arealene må sikres til friluftsmål (bading og rasting).
ANSVARLIG	Vennesla kommune.

Strandsonen og framkommeligheten langs østsiden av Otra mellom Storevoll og Steinsfoss,
må sikres ved framtidig utbygging og utvikling av området
(Kilde: Vennesla kommune. Kommuneplanens arealdel, 2018).

Område 221 – kart 6	Tømmerrenna fra Steinsfossen til Beihølen – Vennesla
BESKRIVELSE	Tømmerrenne som ble anlagt mellom Steinsfossen og Beihølen i 1958/59. Det var fellesfløtingen i Otra som utførte arbeidet. Tømmerrenna er ca. 4 km lang. Tømmerrenna ble anlagt ved utbygging av Steinsfoss kraftstasjon. Tømmerrenna er sikret som kulturminne og brukes som turveg. Det er etablert parkeringsplass.
TILTAK	Vedlikeholde tømmerrenna slik at den er sikker å bruke som turveg.
ANSVARLIG	Vest-Agder-museet sammen med Stiftelsen Steinsfoss tømmerrenne.

Tømmerrenna mellom Steinsfoss og Beihølen. Foto: Tom Egerhei, 2020

Område 222 – kart 5 Paulen gård – Vennesla	
BESKRIVELSE	Paulen gård ligger like sør for Kringsjå kraftstasjon. Dette er et flott turområde som er tilgjengelig fra Setesdalsbanen, ved å gå i tømmerrenna fra Steinsfoss eller via bro fra Kringsjå over til Paulen. Speideren eier bygningene. Paulen naturreservat ligger like vest for husene på plassen.
TILTAK	Ikke behov for spesielle tiltak utover å hindre gjengroing.
ANSVARLIG	Speideren.

Område 223 – kart 5 Kringsjå – Iveland	
BESKRIVELSE	Området ligger på østsiden av Otra og Setesdalsbanen. Her ble det åpnet kraftstasjon i 1900. Det var i sin tid et lite samfunn knyttet til kraftstasjonen med egen skole. I dag er bygningene borte, men fundamentene vitner om den omfattende virksomheten som en gang var her. Området er egnet som turområde og er tilgjengelig fra bomveg og fra Setesdalsbanen.
TILTAK	Området kan utvikles videre.
ANSVARLIG	Agder Energi i samarbeid med Iveland kommune og Kringsjås venner.
ANDRE FORHOLD	Bygging av toalett er igangsatt.

Kringsjådammen er en nåledam, mer enn 100 meter lang og 8,5 meter på det høyeste.
Foto: Tom Egerhei, 2020

Område 224 – kart 6 Sykkелrute nr. 3 fra Skisland/Røyknes til Grovane – Iveland	
BESKRIVELSE	Nasjonal sykkelrute nr. 3 følger mellom Skisland/Røyknes og Grovane en anleggsveg som er stengt med bom.
TILTAK	Det er ønskelig at denne vegstrekningen kan opprettholdes som en del av Nasjonal sykkelrute nr. 3.
ANSVARLIG	Vennesla kommune og Iveland kommune i samarbeid med grunneierne til veggrunnen.
ANDRE FORHOLD	For beboerne på Røyknes og Skisland er det ønskelig at bomvegen kan holdes åpen for ferdsel. Det vil gi en vesentlig innkorting av reiseavstanden mellom Skisland/Røyknes og Vennesla.

Område 225 – kart 7 Røyknes stasjon – Vennesla	
BESKRIVELSE	Den gamle stasjonsbygningen på Røyknes ble revet kort tid etter at Setesdalsbanen ble nedlagt i 1962. I 2004 ble stasjonen gjenoppbygd. Stasjonsbygningen er den som opprinnelig sto på Svenkerud. Den ble tatt fra hverandre, fraktet ned til Røyknes og satt opp igjen. Bygningen er delt inn i tre rom, med venterom, billettkontor og godsavdeling.
TILTAK	Sikre fortsatt vedlikehold av bygningen. Det er ønskelig med toalett.
ANSVARLIG	Vest-Agder-museet i samarbeid med Setesdalsbanens venner.

Område 226 – kart 7 Badeplass og brygge ved Røyknesfjorden – Vennesla	
BESKRIVELSE	Området er egnet som rasteplass og til bading, fiske og båtbruk. Området er tilgjengelig fra Setesdalsbanen og fra veg til Røyknes.
TILTAK	Fortsatt drift og vedlikehold av området.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 227 – kart 7 Badeplass på Skisland – Iveland	
BESKRIVELSE	Badeplassen er sikret. Egnet som raste- og badeområde.
TILTAK	Fortsatt drift og vedlikehold av området.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 228 – kart 7 Nomeland kraftstasjon, kulturminne – Iveland	
BESKRIVELSE	Den gamle stasjonsbygningen og det gamle bygningsmiljøet utgjør et spennende kulturmiljø. Setesdalsbanen skapte sammen med Nomeland kraftstasjon grunnlaget for bebyggelsen i det lille tettstedet Røyknes. Bygningsmiljøet ved Nomeland gir området stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Vedlikeholde bygningsmiljøet i området.
ANSVARLIG	Agder Energi i samarbeid med Agder fylkeskommune.

Område 229 – kart 7 Fløterhytte på østsiden av Nomelandsdammen – Iveland	
BESKRIVELSE	Kulturminne som dokumenterer fløtningshistorien i vassdraget, og bidrar til områdets opplevelsesverdi.
TILTAK	Vedlikeholde bygningen.
ANSVARLIG	Iveland kommune i samarbeid med Agder fylkeskommune.

Område 231 – kart 8 Rasteplass ved Rv 403 ved østsiden av Nomelandsdammen – Iveland	
BESKRIVELSE	En lett tilgjengelig og fin rasteplass ved Rv 403. Naturlig stoppested for biler og syklistere. Toalett og informasjonstavle på stedet.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak ut over årlig drift og vedlikehold.
ANSVARLIG	Agder fylkeskommune i samarbeid med Iveland kommune.

Område 232 – kart 8 Badeplass og toalett ved Øverrokilen i Nomelandsdammen – Iveland	
BESKRIVELSE	Badeplass ved Øverrokilen like ved Rv 403. Det er etablert toalett på stedet. Egnet for rasting og bading.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak ut over årlig drift og vedlikehold.
ANSVARLIG	Iveland kommune.

Område 233 – kart 8 Iveland stasjon – kulturminne – Vennesla	
BESKRIVELSE	Stasjonsbygning fra Setesdalsbanen. Bygningen er et dokument fra drift av banen og øker opplevelsesverdien i området.
TILTAK	Ingen spesielle ut over vedlikehold av bygningen.
ANSVARLIG	Eier av bygget.

Område 235 – kart 8 Naturlig badeplass i Otra ved Eikelandskjerran – Vennesla	
BESKRIVELSE	Området ligger langs vestsiden av Otra mellom Iveland jernbanestasjon og Gåseflå-fjorden. Elva har i perioder lav vannføring på denne strekningen og kulpene i elveleiet er egnet til bading. Området er også egnet for rasting. Området er tilgjengelig fra veg (den tidligere Setesdalsbanen/Nasjonal sykkelrute nr. 3) langs vestsiden av vassdraget.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak ut over å sikre at området ikke blir omdisponert til andre formål.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.

Område 236 – kart 9 Homevassevja vokterbolig (kulturminne) – Vennesla	
BESKRIVELSE	En gammel vokterbolig ligger i den nordre delen av Homevassevja. Det er fløtnings-skjermer i utløpet av evja. Det er også mulig å se tidligere jernbanetraséer i området. Området er tilgjengelig fra veg (også Nasjonal sykkelrute nr. 3) på vestsiden av Otra. Området har opplevelsesverdi.
TILTAK	Ingen spesielle ut over vanlig vedlikehold av bygningen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 237 – kart 8 Gåseflå naturskole – Vennesla	
BESKRIVELSE	Gåseflå naturskole driftes av Midt-Agder Friluftsråd som et tilbud til skoler og andre i eierkommunene. Det er gapahuker og toalett på stedet.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak ut over årlig drift og vedlikehold.
ANSVARLIG	Midt-Agder Friluftsråd.

Område 238 – kart 9	Badeplass ved Øyna bru – Iveland
BESKRIVELSE	Badeplass like ved broa som går over til Øyna. Egnet for rasting og bading. Tilgjengelig fra veg.
TILTAK	Ingen spesielle utover årlig rydding og vedlikehold.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 239 – kart 9	Øyna lokalmuseum – Iveland
BESKRIVELSE	Lokalmuseum ved Øyna. Tilgjengelig fra veg som tar av vestover fra Rv 403 (Ivelandsveien) nord for Skaia.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 240 – kart 10	Hægeland stasjon – Vennesla
BESKRIVELSE	Stasjonsbygning fra Setesdalsbanen. Det er i dag kafé i bygningen. En egnet rasteplass for bilister på Setesdalsveien (Rv 39) og syklende på Nasjonal sykkelrute nr. 3.
TILTAK	Ingen spesielle ut over årlig drift og vedlikehold.
ANSVARLIG	Eier av bygningen.

Område 241 – kart 11	Steinhvelvbro i Kildedalskleiva – Vennesla
BESKRIVELSE	Dette er en steinhvelvbro fra 1841. Den er et interessant teknisk kulturminne.
TILTAK	Informasjonstavle som beskriver den gamle broen for brukere av Nasjonal sykkelrute nr. 3.
ANSVARLIG	Statens vegvesen m.fl.

Nasjonal sykkelrute nr. 3.
Foto: Tom Egerhei, 2020.

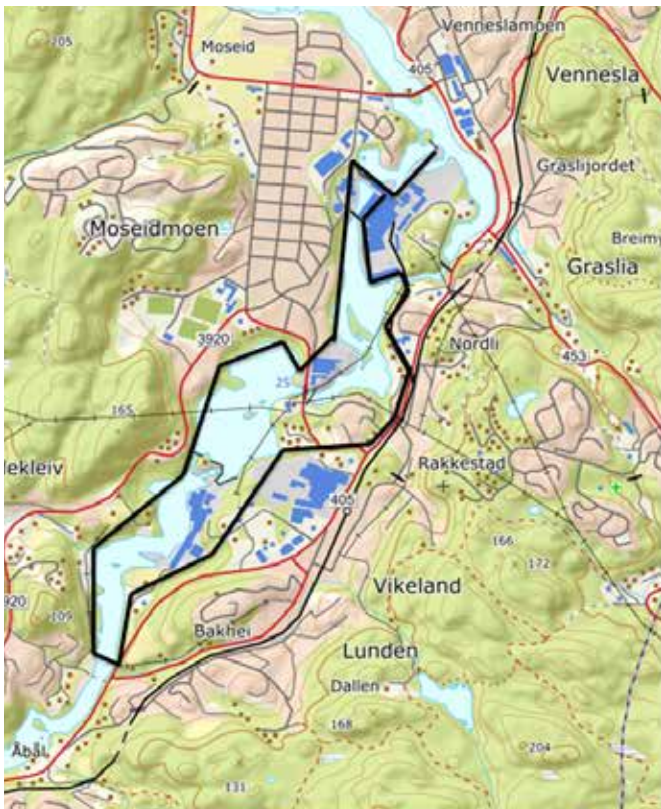
DELOMRÅDE 2 VENNESLA OG IVELAND

NYE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (RØDE TALL)

Område 201 – kart 3	Gammel dampskipsbrygge, kulturminne – Vennesla
BESKRIVELSE	Steinsetting fra gammel dampskipsbrygge. Kulturminne fra båtferdselen på vassdraget.
TILTAK	Rydde vegetasjon og legge på plass steinblokker for å få fram det gamle bryggeanlegget.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 202 – kart 3	Gammel brygge – kulturminne – Vennesla
BESKRIVELSE	Steinsetting fra gammel brygge nedstrøms Kvarsteinsbroa. Kulturminne fra båtferdselen på vassdraget. Kan være aktuell å ta i bruk som allment tilgjengelig brygge. Egnet som utsettingssted for mindre båter/kano/kajakk.
TILTAK	Rydde gangatkomst ned til brygga. Sikre steinblokker mot utrasing.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 203 – kart 4	Mulig strandsti langs Otra mellom Ravnås og Vennesla sentrum – Vennesla
BESKRIVELSE	Områdene på begge sider av Otra mellom Ravnås og Vennesla sentrum har stor opplevelsesverdi. I dag er store deler av denne strekningen bare tilgjengelig fra båt. Det er ønskelig å gjøre området tilgjengelig fra landsiden. Den vil ha verdi som tursti og fiskesti.
TILTAK	Etablere en enkel strandsti fra hengebro mellom Kvarstein og Ravnås langs begge sidene av Otra til Hunsøya/Moseidmoen.
ANSVARLIG	Vennesla kommune i samarbeid med grunneiere og andre aktører.

Prinsippskisser for elvestier langs Otra mellom Kvarstein/Ravnås og Hunsøya/Moseidmoen.
Kilde: Tore Gustav Drivenes. Kartgrunnlag: Statens Kartverk.

Område 204 - kart 4Ravnåstippen – utsiktspunkt – Vennesla	
BESKRIVELSE	Ravnåstippen er et flott utsiktspunkt.
TILTAK	Det er ønskelig å rydde turveg fra Ravnås opp til utsiktspunktet. Det bør etableres parkeringsplasser.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 206 - kart 4Surfebølge i Otra ved Holmane på Kvarstein – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en såkalt surfebølge i Otra ved Holmane på Kvarstein.
TILTAK	Etablere surfebølge i Otra med tilhørende parkeringsplasser.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 208 - kart 4Ålestrømmen – Vennesla	
BESKRIVELSE	Ved Ålestrømmen passerer Otra gjennom et stryk som kan være krevende for kano- og kajakkpadlere ved høy vannføring. Langs østsiden av elva er det på dette partiet rester etter den gamle bygdevegen.
TILTAK	Ingen tiltak påkrevet. Det bør opplyses om Ålestrømmen på turkart/padlekart. Det bør etableres parkeringsplasser.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 210 - kart 4Fiskeplass for alle ved Vigeland Hovedgård, tilrettelagt for funksjonshemmede – Vennesla	
BESKRIVELSE	Området langs østsiden av Otra like nedstrøms Vigeland Hovedgård er egnet for laksefiske. Det er ønskelig å etablere en fiskeplass som også er tilgjengelig for funksjonshemmede. Det bør også etableres toalett i tilknytning til anlegget. Parkering er tilgjengelig på eksisterende parkeringsplass.
TILTAK	Tiltaket er under planlegging av Vennesla kommune i samarbeid med Handicus, Øyvind Bakken, Norsk Hydro Vigeland Brug, Otra Laxefiskelag, Vennesla jeger- og sportsfiskeforening og Midt-Agder Friluftsråd. Initiativet til tiltaket kom fra Odd Arne Nordbø (Handicus) og Øyvind Bakken.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.

Mulig utforming av fiskeplass for funksjonshemmede ved Vigeland Hovedgård. Kilde: Handicus og Rune Mauland.

Område 211 - kart 4Erosjonssikring - Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å sikre elvebredden mot erosjon nedstrøms Vigeland Hovedgård.
TILTAK	Erosjonssikring av elvebredd.
ANSVARLIG	Vennesla kommune i samråd med berørte grunneiere og NVE.

Område 212 - kart 4Fiskesti langs vestsiden av Otra - Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er etablert sti/fiskesti langs vestsiden av Otra rett overfor Vigeland Hovedgård (fiskesone 5 A). Det er ønskelig å forlenge sti/fiskesti til fiskesone 5 B ved Foss.
TILTAK	Forlenge eksisterende sti. Tiltaket kan inngå som en del av tiltak omtalt i områdenr. 203.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 213 - kart 4Laksetrapp i Vigelandsfossen - Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere laksetrapp i Vigelandsfossen for å forlenge den lakseførende strekningen. Tiltaket må ev. kombineres med laksetrapp i Hunsfossen dersom det skal bidra til vesentlig utvidelse av laksens gyte- og oppvekstområde.
TILTAK	Bygge laksetrapp i Vigelandsfossen.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Område 214 - kart 4Strandsti langs Otra mellom Vigeland Brug og Hunsøya - Vennesla	
BESKRIVELSE	Se omtalen under områdenr. 203.
TILTAK	Se omtalen under områdenr. 203.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 215 - kart 4Tjønnvoll – rydding av område – Vennesla	
BESKRIVELSE	Område langs vestsiden av Otra ved Tjønnvoll. Området er i dag lagt ut til næringsformål i kommuneplanens arealdel. Området kan bli egnet som bade- og rasteområde.
TILTAK	Området har potensiale som et framtidig bade- og rasteområde. Ved neste rullering av kommuneplanens arealdel, bør det vurderes å la en sone langs Otra få endret arealformål til LNF-område. Området kan på sikt ryddes og gjøres tilgjengelig som et bade- og rasteområde for nærmiljøet.
ANSVARLIG	Vennesla kommune i samarbeid med Blå Kors og velforening.
ANDRE FORHOLD	Området er lagt ut til næringsformål i kommuneplanens arealdel.

Område 216 - kart 4Laksetrapp i Hunsfossen - Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å bygge laksetrapp i Hunsfossen. Det vil sammen med laksetrapp i Vigelandsfossen forlenge den lakseførende strekningen til utløpet av Steinsfoss kraftstasjon i nordenden av Venneslafjorden. Det er ønskelig å etablere et kultiveringspunkt for laks i tilknytning til en ev. laksetrapp i Hunsfossen.
TILTAK	Bygge laksetrapp i Hunsfossen.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag.

Stupetårn på strandstien langs Venneslafjorden. Foto: Jürgen Orf.

Område 217 – kart 5	Strandsti (elvesti) langs Venneslafjorden – Vennesla
BESKRIVELSE	Det ble i 2019 åpnet strandsti langs østsiden av Venneslafjorden fra sentrum rundt Neset til Kuleberget. Strandstien er bygget med høy kvalitet og er universelt utformet. Det pågår arbeid med neste delstrekning fra Kuleberget til Venneslaheimen. På denne strekningen bygges det også stupeplass. Det er ønskelig å videreføre strandstien rundt hele Venneslafjorden. På strandstien fra sentrum til Venneslaheimen er det opparbeidet badeplass ved Nesane. Det bygges toalett ved denne badeplassen. Det er også opparbeidet badeplass ved Skjerehauane med atkomst fra Skjerehaugveien og Støa.
TILTAK	Anlegge en strandsti rundt Venneslafjorden. Eksisterende strandstier må inngå som en del av den sammenhengende strandstien. Det må vurderes om det er delstrekninger som må trekkes noe bort fra strandsonen for å unngå inngrep i sårbar natur (våtmarksområder) eller innmark. Strandstien bør legges på innsiden av Drivenesøya. Det er aktuelt å opparbeide nye badeplasser langs strandstien og utvide eksisterende badeplasser, blant annet Skjerehauane badeplass. Det kan være aktuelt med toaletter på flere av badeplassene.
ANSVARLIG	Vennesla kommune.

Del av strandstien i den sørøstlige delen av Venneslafjorden. Foto: Tom Egerhei, 2019.

Område 218 – kart 4	Zipliner på Hunsøya – Vennesla
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en zipline mellom to punkter på Hunsøya. Zipline vil være en del av et opplevelsestilbud som kan etableres på Hunsøya.
TILTAK	Etablere en zipline på egnet sted på Hunsøya.
ANSVARLIG	Hunsfos næringspark m.fl.

Område 219 – kart 4	Bro til Hunsøya – Vennesla
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere gang- og sykkelbro mellom Vennesla sentrum og Hunsøya. Broen vil gi en enkel atkomst til Hunsøya og binde området sammen med Vennesla sentrum.
TILTAK	Bygge ny gang- og sykkelbro mellom Vennesla sentrum (sør for eksisterende bro til Moseidmoen) og Hunsøya.
ANSVARLIG	Vennesla kommune/Agder fylkeskommune i samarbeid med næringslivet.

Område 220 – kart 5	Båtutleie – Vennesla
BESKRIVELSE	Mange raste-, bade og fiskeplasser langs Venneslafjorden er lettest tilgjengelig fra fjorden. For å øke bruksverdien av Venneslafjorden kan det være aktuelt å etablere båtutleie. Det kan være aktuelt å leie ut robåter, kanoer og kajaker.
TILTAK	Etablere båtutleie i Venneslafjorden.
ANSVARLIG	Organisasjoner og lag med tilknytning til Venneslafjorden.

Område 221 – kart 4	Opplagsplass for småbåter – Vennesla
BESKRIVELSE	Etablere opplagsplass for småbåter, kanoer, kajaker langs sørvestenden av Venneslafjorden like ved Fjordparken på Moseid.
TILTAK	Avsette areal til opplag av småbåter.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 222 – kart 5	Utvikling av aurefiske i Venneslafjorden – Vennesla
BESKRIVELSE	Venneslafjorden har en tett og småvokst bestand av aure. Det er ønskelig at det tilrettelegges for å utvikle kvaliteten på bestanden gjennom økt beskatning og andre aktuelle tiltak.
TILTAK	Utarbeide en forvaltningsplan for aurebestanden i Venneslafjorden med tanke på å utvikle et attraktivt fiske for allmennheten.
ANSVARLIG	Vennesla jeger- og sportsfiskerforening.

Område 224 – kart 5	Laks i Venneslafjorden – Vennesla
BESKRIVELSE	Det kan vurderes om det er mulig å sikre laksen oppgangsmuligheter til Venneslafjorden. Dette forutsetter at laksen kan passere forbi Vigelandsfossen og Hunsfossen.
TILTAK	Sikre laksen oppgangsmuligheter til Venneslafjorden. Tiltaket må ses i sammenheng med omtalen under områdenr. 213 og 216.
ANSVARLIG	Otra Laxefiskelag i samarbeid med grunneiere oppstrøms Vigelandsfossen.

Strandsonen langs Venneslafjorden ved Venneslaheimen. Foto: Tom Egerhei 2019.

Område 226- kart 5 Gangbane over Venneslafjorden (flytebom) – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å anlegge en gangbane på flytebom over Venneslafjorden mellom Støa og Sønninga på vestsiden av fjorden. Dette er et gammelt ferjested mellom vestsiden og østsiden av fjorden. En gangbane vil åpne for en spennende rundtur langs den sørlige delen av fjorden. Dersom strandstien blir forlenget rundt den nordlige delen av fjorden, vil gangbanen også åpne for en rundtur i denne delen av fjorden. Det må sikres at det er mulig for båter å passere flytebommen.
TILTAK	Etablere gangbane på flytebrygge (flytebom) over Venneslafjorden mellom Støa og Sønninga.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 228 – kart 5 Gangbro til badehus i Venneslafjorden – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å anlegge en gangbro ut i Venneslafjorden til et ev. badehus eller badeflåte med stupetårn. Tiltaket vil kunne bli en attraksjon. Gangbroen og badehuset kan anlegges langs østsiden av Venneslafjorden i området mellom Støa og Ludefladen.
TILTAK	Gangbro (peler eller flytebrygge) på østsiden av Venneslafjorden mellom Støa og Ludefladen. Gangbroen fører fram til badehus ute i fjorden.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 232- kart 5 Mulig lokalisering av bobilparkering/campingplass – Vennesla	
BESKRIVELSE	Område ved Fanteplassen (Storevoll) og Egelandssaa er pekt på som en mulig lokalisering for bobilparkering og/eller campingplass. Området ved Storevoll er avsatt til næring i kommuneplanens arealdel. Området ved Egelandssaa nord for bekken fra Eikelandsvannet er ikke avsatt til næringsformål. En ev. etablering av bobilparkering/campingplass må avklares ved rullering av kommuneplanens arealdel. Ved etablering i området må det tas hensyn til våtmarksområdet (strandeng) langs Venneslafjorden i dette området.
TILTAK	Etablering av mulig bobilparkering/campingplass.
ANSVARLIG	Grunneier.

Lobeliaeng (Botnegras) i Venneslafjorden ved Egelandssaa. Botnegras er karakterplante for næringsfattige innsjøer. Foto: Tom Egerhei 2019.

Område 235 – kart 6 Tømmerrenna fra Steinsfoss til Beihølen – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det ble høsten 2019 opparbeidet parkeringsplass for besøkende til tømmerrenna. Det er ønskelig å forlenge tømmerrenna eller gjøre tiltak slik at det blir mulig å gå direkte fra tursti inn i tømmerrenna. Det vil bedre trafiksikkerheten i området.
TILTAK	Utbedre atkomsten til tømmerrenna ved Steinsfoss.
ANSVARLIG	Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne i samarbeid med Vennesla kommune.

Område 236 – kart 6 Badeplass sør for Paulen gård – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å opparbeide en badeplass i Otra sør for Paulen. Otra er regulert på strekningen og det må tas hensyn til sikkerhet ved plutselig økning i vannføring.
TILTAK	Opparbeide badeplass i Otra sør for Paulen gård.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 237 – kart 6 Via Ferrata på Haelund ved Paulen – Vennesla	
BESKRIVELSE	Via Ferrata (jernveg) innebærer at en fjellvegg utstyres med faste sikringsmidler som stålwire, bøyler, stiger og broer. Dette kan brukes for å klatre opp fjellveggen på en mest mulig sikker måte uten krav til store klatreferdigheter eller klatrekunnskap. Det er foreslått å etablere en slik klatrerute i Haelund som ligger like vest for Paulen.
TILTAK	Etablere Via Ferrata.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 238 – kart 6 Turveger ved Steinsfoss tømmerrenne – Vennesla og Iveland	
BESKRIVELSEe	Det er foreslått å ruste opp gamle ferdselsveger ved Paulen som er tilgjengelig fra tømmerrenna.
TILTAK	Ruste opp gamle ferdselsveger som kan brukes som turveger med utgangspunkt i tømmerrenna ved Paulen gård.
ANSVARLIG	Venneslaspeiderne bør engasjeres.
ANDRE FORHOLD	Uavklart.

Område 239 – kart 6 Kringsjø – framføring av strøm – Iveland	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å knytte Kringsjøområdet til strømnettet. Det krever en transformator i området.
TILTAK	Strømforsyning til Kringsjøområdet.
ANSVARLIG	Agder Energi i samarbeid med Iveland kommune.

Område 240 – kart 6 Kringsjø – toalett – Iveland	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å etablere toalettanlegg ved den tidligere Kringsjø kraftstasjon. Dette vil øke bruksverdien av området for friluftsliv.
TILTAK	Bygge toalett ved tidligere Kringsjø kraftstasjon. Et toalett ble oppført i 2020. Det må sikres tilfredsstillende drift av toalettet.
ANSVARLIG	Agder Energi i samarbeid med Iveland kommune og Kringsjås venner.

Område 256 – kart 6 Byvegen (kløvvegen) langs østsiden av Otra – Iveland og Evje og Hornnes	
BESKRIVELSE	Langs vestsiden av Otradalføret går den gamle ferdselsvegen som kalles Fjellmannsvegen. Det var også ferdsel langs østsiden av dalføret. Denne gamle kløvvegen til Kristiansand (kalles også den gamle byvegen) er omtalt i en fyldig rapport av Håkon Honnemyr (2018). I rapporten er det kart som viser traséen for denne ferdselsvegen langs østsiden av dalføret mellom Byglandsfjord og Kristiansand.
TILTAK	Deler av byvegen er ryddet av Håkon Honnemyr m.fl. Det er ønskelig å videreføre dette arbeidet, og rydde og merke den gamle byvegen på strekningen mellom Evje og Kringsjø. Det vil også være ønskelig å utarbeide et turkart for den samme strekningen, ev. sikre at traséen for den gamle byvegen blir tegnet inn på eksisterende turkart som dekker områdene hvor ve-gen går.
ANSVARLIG	Midt-Agder Friluftsråd i samarbeid med Håkon Honnemyr, berørte grunneiere og de aktuelle kommunene.

Område 241 – kart 6 Steinsfoss tømmerrenne, atkomst ved Beihølen – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å lage en brukervennlig atkomst inn i Steinsfoss tømmerrenne ved Beihølen. Dette vil sikre at tømmerrenna også er tilgjengelig som turveg for brukere som kommer fra nord. Det er ønskelig å lage en brukervennlig atkomst inn i Steinsfoss tømmerrenne ved Beihølen. Dette vil sikre at tømmerrenna også er tilgjengelig som turveg for brukere som kommer fra nord.
TILTAK	Etablere atkomst til tømmerrenna ved Beihølen. Det er aktuelt at dette blir gjennomført i løpet av 2020.
ANSVARLIG	Stiftelsen Steinsfoss tømmerrenne.

Område 242 – kart 7 Sykkeltutleie ved Røyknes stasjon – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å etablere utleie av sykler som kan brukes av reisende med Setesdals-banen og andre. Det vil gi anledning for brukere av Setesdalsbanen til å sykle langs Nasjonal sykkelrute nr. 3 både videre nordover eller tilbake til Grovane stasjon.
TILTAK	Etablere sykkelutleie ved Røyknes stasjon.
ANSVARLIG	Privat aktør.

Område 243 – kart 7 Etablere tilbud om båtskyss fra Røyknes til Nomeland – Iveland og Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere mulighet for båtskyss mellom endestasjonen for Setesdals-banen ved Røyknes og Nomeland. Dette kan utvikles til å bli et attraktivt supplement til turen med Setesdalsbanen, og kan også ses i sammenheng med forslaget om å etablere sykkelutleie ved Røyknes, jf. områdenr. 242.
TILTAK	Etablere tilbud om båtskyss fra Røyknes til Nomeland.
ANSVARLIG	Setesdalsbanens Venner.

Område 244 – kart 7 Forlengelse av Setesdalsbanen til Nomeland – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å forlenge linjen for Setesdalsbanen fra Røyknes til Nomeland. Tiltaket vil åpne for besøk til Nomeland og den gamle kraftstasjonen.
TILTAK	Forlenge skinnegangen for Setesdalsbanen fra Røyknes til Nomeland.
ANSVARLIG	Vest-Agder-museet i samarbeid med Vennesla kommune m.fl.

Område 245 – kart 7 Nomeland kraftstasjon – åpnes for omvisning – Iveland	
BESKRIVELSE	Nomeland kraftstasjon i Iveland ble satt i drift i 1920. Stasjonsbygningen er av Norsk Kulturråd vedtatt bevart som et nasjonalt verneverdig objekt. Kraftstasjonen kan utvikles som et opplevelsestilbud på området, særlig dersom Setesdalsbanen kan trafikkere strekningen opp til stasjonen. Det er ønskelig at stasjonen er åpen for besøkende i sommerhalvåret.
TILTAK	Åpne Nomeland kraftstasjon for omvisning i sommerhalvåret.
ANSVARLIG	Agder Energi.

Nomeland kraftstasjon i Iveland. Foto: Geir Daasvatn

Område 246 – kart 8 Hompenhøg, kulturminne – Iveland	
BESKRIVELSE	Hompenhøg er en høyde på østsiden av Nomelandsdammen. Det er et krigsminne på stedet. Det er ønskelig å gjøre dette bedre tilgjengelig ved å ruste opp og merke tursti ut til området.
TILTAK	Ruste opp og merke tursti fra RV 403 (Ivelandsvegen) ut til krigsminnet på Hompenhøg.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 248 – kart 10 Padleområde i Otra fra Gåseflådammen til Fennefossen – Vennesla, Iveland, Evje og Hornnes	
BESKRIVELSE	Otra er egnet for båtsport (kajakk, kano) på hele strekningen fra Gåseflådammen til Fennefossen ved Evje. Det er mange steder som er egnet for utsetting av kajakk/kano, men parkeringsmulighetene kan forbedres. Området har et stort potensial som padleområde.
TILTAK	Informere på kart og andre kanaler om padlemulighetene i Otra mellom Gåseflådammen og Fennefossen.
ANSVARLIG	Private aktører, Midt-Agder Friluftsråd.

Område 249 – kart 11 Raste- og badeplass i Hornskilen – Vennesla	
BESKRIVELSE	Et område i den nordlige delen av Hornskilen som kan opparbeides som raste- og badeplass. Det er langgrunt her, og området er egnet for mindre barn. Nasjonal sykkelrute nr. 3 går forbi området. Området ligger nær Rv 9 (Setesdalsvegen).
TILTAK	Opparbeide raste- og badeplass i den nordlige delen av Hornskilen. Det må sikres parkeringsmuligheter og vurderes å etablere toalett.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 251 – kart 11 Tilrettelegge for båtbruk – Neset på Østre Hodne – Iveland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å legge til rette for båtbruk på sørenden av Neset på Østre Hodne. Området ligger like nord for stedet hvor broa på Ivelandsveien krysser Otra. Det er ønskelig å etablere et bryggeanlegg på stedet med tilhørende parkeringsmuligheter. Området kan også bli et sted for utsetting av småbåter, kajakker og kanoer.
TILTAK	Etablere anlegg for båtbruk ved Neset på Østre Hodne.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 252 – kart 11 Raste- og fiskeplass i Kilefjorden ved Odderstøl – Iveland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å opparbeide en raste- og fiskeplass ved Kilefjorden ved Odderstøl. Plassen vil være tilgjengelig med båt på Kilefjorden og til fots fra Odderstøl.
TILTAK	Det må opparbeides en rasteplass og etableres parkeringsmuligheter ved Odderstøl.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 253 – kart 11 Sti fra Kiledalen til Bru – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er mulig å rydde sti fra Kiledalsbrua over til Bru.
TILTAK	Rydde sti.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 254 – kart 10 Badeplass ved Kilefjorden på Kile – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en badeplass i tilknytning til Nasjonal sykkelrute nr. 3 (Setesdalsbanen). Badeplassen vil også være et viktig nærmiljøtiltak for beboerne på Kile.
TILTAK	Etablere bade- og rasteplass ved Kilefjorden ved Kile.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 255 – kart 10 Tilretteleggingstiltak ved Kilefjorden på Kile – Vennesla	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å montere informasjonstavle om Nasjonal sykkelrute nr. 3 og andre friluftslivstiltak. Tavlen kan plasseres ved Stasjonen Landhandel (Hægeland stasjon). Her kan det også være aktuelt å tilby utleie av sykler, kanoer og kajaker. Eier av Stasjonen Landhandel er også interessert i å tilby andre produkter, f.eks. rundtur med buss fra endestasjonen for Setesdalsbanen på Røyknes og videre til Kile. Her kan det tilbys servering på Stasjonen Landhandel før retur til Røyknes.
TILTAK	Informasjonstavle ved Stasjonen Landhandel. Utleie av sykler, kano, kajakk. Andre pakkeløsninger for turister.
ANSVARLIG	Eier av Stasjonen Landhandel.

Rapport om den gamle byvegen av Håkon Honnemyr, 2018.

DELOMRÅDE 3 EVJE OG HORNNES

EKSISTERENDE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (GRØNNE TALL)

Område 300 – kart 11 Rasteplass ved Rv 9	
BESKRIVELSE	Rasteplass ved Rv 9.
TILTAK	Det kan være aktuelt å ruste opp denne rasteplassen for å gjøre den mer attraktiv for trafikanter langs Rv 9.
ANSVARLIG	Statens vegvesen sammen med Agder fylkeskommune.

Område 301 – kart 11 Kvernhus – kulturminne	
BESKRIVELSE	Rester etter gammelt kvernhus i nærheten av Nasjonal sykkelrute nr. 3 ved Kvernhuslona.
TILTAK	Informasjonstavle om kvernhuset for brukere av Nasjonal sykkelrute nr. 3.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 302 – kart 12 Traséen for den gamle riksvegen (1840) – kulturminne	
BESKRIVELSE	Traséen for den gamle Setesdalsveien fra 1840 er godt synlig i dette området mellom Pederstjønn og Hornekilen. Den bør gjøres tilgjengelig som eksempel på vegbygging fra denne epoken.
TILTAK	Vegen trenger utbedringstiltak på enkelte partier.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 303 – kart 12 Kilefjorden Camping	
BESKRIVELSE	Kilefjorden Camping er en etablert campingplass hvor det er badeplass, gode parkeringsforhold og utleie av kano/fiskebåter. Campingplassen har toalett. Området er egnet for båtutsetting.
TILTAK	Det er aktuelt å tilrettelegge området for rullestolbrukere.
ANSVARLIG	Eier av Kilefjorden Camping.

Område 304 – kart 12 Lindåna småkraftverk	
BESKRIVELSE	Lindåna kraftverk er et vannkraftverk i Lindåna ved Hornessund. Skranevatn er magasin for kraftverket som sto ferdig i 2011. Kraftverket er et interessant opplevelsesobjekt i området.
TILTAK	Ingen aktuelle.
ANSVARLIG	Eierne av kraftverket.

Område 305 – kart 12 Flytebrygge i Hodnekilen	
BESKRIVELSE	Det er etablert flytebrygge i Hodnekilen som kan benyttes av båtbrukere i området.
TILTAK	Ingen aktuelle.
ANSVARLIG	Eierne av flytebryggen.

Område 306 – kart 12 Nasjonal sykkelrute nr. 3	
BESKRIVELSE	Nasjonal sykkelrute nr. 3 går i egen trasé på vestsiden av Hornekilen til Slettefit. Dette er en strekning med stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Sikre at sykkelruten er vedlikeholdt på den aktuelle strekningen.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Evje og Hornnes kommune.

Sykkelturister i Setesdal.
(Setesdal - Noreg tett på/foto: Anders Martinsen)

Område 307 – kart 13 Vorehei - turløype	
BESKRIVELSE	Turløype til Vorehei (443 moh.) som starter sør for Moisund Bedehus ved Rv 9. I starten følger løypa en traktorveg før den går over i en sti. Det er jevn stigning mot toppen. Moi grendelag har etablert gapahuk halvvegs til toppen. Flere steder på vegen mot toppen er det fin utsikt sørover dalen. Vorehei betyr «Vaktheia». Det tyder på at det har vært en varde (vete) her. Turen er ca. 5 km og tar 2-3 timer.
TILTAK	Sikre at turløypa er ryddet og merket.
ANSVARLIG	Otra IL.

Område 309 – kart 13 Badeplass i Moikilen	
BESKRIVELSE	Det er etablert badeplass i Moikilen. Det er ønskelig å gjøre den bedre tilgjengelig.
TILTAK	Badeplassen må holdes ved like gjennom skjøtsel av området. Det må avklares om det kan etableres bedre parkeringsmuligheter i området.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 310 – kart 13 Badeplass i Hannåskilen	
BESKRIVELSE	Det er etablert badeplass med brygge i østre del av Hannåskilen. Området er godt egnet for rasting og bading. Det går sti fram til badeplassen.
TILTAK	Det må avklares om området er privat, og om det er aktuelt å gjøre området tilgjengelig for allmennheten. Det må avklares hvordan parkering kan ivaretas.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 313 – kart 14 Mineralparken og Klatreskogen klatrepark	
BESKRIVELSE	Mineralparken på Hornnes inneholder en stor samling av mineraler fra hele verden. Mineralparken tilbyr også Lazer Tag, boblefotball, vannsklie, vannballongkrig, vann-aktiviteter, minigolf og stor lekeplass. Området er tilgjengelig for rullestolbrukere. Det er badeplasser og rasteplasser på området og utenfor parken. Klatreskogen klatrepark ligger i samme området.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Eierne av Mineralparken.

Område 314 – kart 14 Kjeøya – hoppe fra fjell	
Beskrivelse	På Kjeøya i Otra/Breiflå er det et fjell som er egnet som utgangspunkt for hopping ut i elva.
Tiltak	Området bør merkes på kart for å gjøre det kjent som egnet lokalitet for hopping.
Ansvarlig	Uavklart.

Område 315 – kart 14 Tangen badestrand	
BESKRIVELSE	Badestrand ytterst i Hornneskilen. Fin raste- og badeplass. Egnet for barn og unge. Det mangler toalett. Parkeringsforholdene er mangelfulle.
TILTAK	Det er ønskelig å etablere toaletttilbud og bedre parkeringsforhold.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune i samarbeid med grunneier.

Område 316 – kart 14 Badeplass i Bjoråvika	
BESKRIVELSE	Godt egnet raste- og badeplass i Bjoråvika sør for Evjemoen. Det er ikke tilrettelagt med tilfredsstillende parkeringsforhold. Toaletter mangler.
TILTAK	Det er ønskelig å etablere toalett og bedre parkeringsforholdene.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune sammen med grunneier.

Område 317 – kart 15 Bade- og fiskeplass ved Evjemoen	
BESKRIVELSE	Bade- og fiskeplass i Otra ved Evjemoen sør. Godt egnet for bading og fising. Gode parkeringsforhold på Evjemoen. Toalett mangler.
TILTAK	Enkel tilrettelegging og etablering av toalett kan være aktuelt.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 318 – kart 15 Badeplass ved utløpet av Dåsåna	
BESKRIVELSE	Ved utløpet av Dåsåna er det etablert båtplass med mulighet for båtutsetting. Det er også en godt egnet badeplass her. Det er ønskelig å bedre parkeringsforholdene. Mange brukere av området må krysse Rv 9. Det er ønskelig å bedre trafiksikkerheten.
TILTAK	Det er ønskelig å bedre parkeringsforholdene. Det er også ønskelig å etablere en mer trafiksikker kryssing av Rv 9 for brukere av området.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune sammen med grunneier.

Område 319 – kart 15 Leirplass for 4H	
BESKRIVELSE	Leirplass for 4H på Evjemoen. Her er det mulighet for leie og utsetting av kano. Det er volleyballbane i området.
TILTAK	Det bør sikres at området fortsatt kan disponeres av 4 H, men samtidig være åpent for allmennheten.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 320 – kart 15 Masi - turløype	
BESKRIVELSE	Masi (360 moh.) er et utsiktspunkt vest for Dåsnesmoen byggefelt på Hornnes. Turløypa går i skogsterreng og med flere åpne områder med flott utsikt.
TILTAK	Ingen spesielle tiltak ut over rydding og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Otra IL.

Båt- og badeplass ved utløpet av Dåsåna. Foto: Tom Egerhei, 2019.

Område 321 - kart 15 Fennefossfjellet – turløype fra Fennefossmuseet	
BESKRIVELSE	Turløype til Fennefossfjellet som starter ved Fennefossmuseet. Løypa går på traktorveg og sti til toppen. Flott utsikt mot Evje og områdene rundt. Hele løypa er ca. 5,2 km tur/retur.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Otra IL.

Område 323 - kart 15 Paraglider start	
BESKRIVELSE	Lokalitet på Fennefossfjellet som er egnet som startpunkt for paraglidere. Området er tilgjengelig ved å følge turløypa til Fennefossfjellet (se områdenr. 321).
TILTAK	Ingen spesielle. Det kan vurderes om det er aktuelt å etablere startrampe på stedet.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 324 - kart 15 Fennefossfjellet – turløype fra Lia skole	
BESKRIVELSE	Turløypa starter ved Lia skole. Derfra er det bratt stigning opp til Fennefossfjellet. Det er nærmere 300 meter stigning opp til Fennefossfjellet hvor det er flott utsikt mot Evje sentrum og områdene rundt.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Otra IL.

Område 325 - kart 16 Furuly friluftspark	
BESKRIVELSE	Furuly friluftsområde er et stort parkanlegg på Verksmoen, i området rundt Furuly flerbrukshus. Det er Evje og Hornnes kommune som eier og drifter anlegget. Det er åpent for allmennheten. Området har skateanlegg, lekeområde med klatrenett, huske og vippedyr, hinderløype, badestrand, grill ved vannkanten, utescene, sommertoalett og benker og bord. Området passer spesielt godt for barnefamilier. Gjennom og rundt parken har kommunen bygd en fin, gruslagt gangsti. Stien er opplyst om kvelden.
TILTAK	Det er ønskelig å bygge nye fiskebrygge.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 326 - kart 16 Evjetun leirsted	
BESKRIVELSE	Evjetun leirsted er lokalisert til østsiden av Otra nord for Evje sentrum. Her er det camping og overnattingsmuligheter. Det er mulig å leie kano. Området er et godt utgangspunkt for kano/kajakkturer på vassdraget. Det er gode parkeringsmuligheter på stedet. Det drives leirskole på stedet.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Eieren – Norsk Luthersk Misjonssamband.

Område 330 - kart 16 Badeplass ved Birkelandsfossen	
BESKRIVELSE	Like nedstrøms Birkelandsfossen er det fin badestrand og fjell som danner en fin badeplass.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune i samarbeid med grunneier.

Område 327 - kart 16 Gammel flystripe på Evjeneset ved Røyrkilen	
BESKRIVELSE	Den gamle flystripen er lokalisert til Evjeneset på vestsiden av Otra nord for Evje sentrum. Den gamle flystripen vil være egnet for mikrofly eller som lokalitet for radiostyrte fly.
TILTAK	Dersom området skal disponeres til mikrofly, må det vurderes om det er behov for utbedringstiltak på flystripen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 328 - kart 17 Troll Aktiv	
BESKRIVELSE	TrollAktiv på Syrtveit er leverandør av utendørs opplevelser som rafting, familierafting, klatrepark, fjellklatring, zipliner, sykkelpark, SUP, teambuilding, paintball, escaperoom m.m. Troll Aktiv tilbyr overnatting i hytter, leiligheter, feriehus, lavvo, i tillegg til muligheter for å slå opp telt.
TILTAK	Ingen spesielle ut over å sikre at Troll Aktiv kan videreføre sin aktivitet i området.
ANSVARLIG	Troll Aktiv.

Område 329 - kart 17 Rasteplass ved Syrtveitfossen	
BESKRIVELSE	Det er etablert en rasteplass langs vestsiden av Rv 9 ved Syrtveitfossen. Rasteplassen ligger i flotte omgivelser og har høy standard og stor kapasitet. Den er også et aktuelt stoppested for de som ønsker å fiske i vassdraget.
TILTAK	Det er ønskelig å tilrettelegge fiskeplass for bevegelseshemmede her.
ANSVARLIG	Statens vegvesen og Evje og Hornnes kommune.

DELOMRÅDE 3 EVJE OG HORNNES

NYE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (RØDE TALL)

Område 300 – kart 11 Fiskeplass land Eldsnesvegen	
BESKRIVELSE	Langs Eldsnesvegen like ved kommunegrensen mellom Vennesla og Evje og Hornnes er det mulig å anlegge en fiskeplass. Det er god atkomst til området. Fiskeplassen kan tilrettelegges for funksjonshemmede.
TILTAK	Opparbeide fiskeplass som er tilgjengelig for funksjonshemmede.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 301 – kart 11 Rasteplass ved innløpet til Ærekilen	
BESKRIVELSE	Det er mulig å etablere en rasteplass med gapahuk på østsiden av Eldsnesvegen ved innløpet til Ærekilen. Området har god atkomst. Det bør etableres toalett på stedet. En rasteplass her vil også være aktuell å bruke for klatrere i fjellveggen ved Stønurfjell like ved Rv 9.
TILTAK	Etablere rasteplass med gapahuk og toalett.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 302 – kart 11 Rasteplass på Honøya i Otra øst for Ærekilen	
BESKRIVELSE	Det er mulig å etablere en rasteplass for båtbrukere (båt/kano/kajakk) og fiskere i Honøya i Otra like nord for kommunegrensen mellom Vennesla og Evje og Hornnes.
TILTAK	Opparbeide rasteplass på Honøya.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 303 – kart 12 Padleområde	
BESKRIVELSE	Ærekilen vest for Rv 9 har naturkvaliteter som gjør den til et attraktivt område for kano- og kajakkpadling.
TILTAK	Området må gjøres tilgjengelig ved at det opparbeides parkeringsmuligheter, for eksempel langs Hodnevegen, og god atkomst ned til Ærekilen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 304 – kart 13 Villmarkscamp	
BESKRIVELSE	Kilsneset på østsiden av Otra rett overfor Strauman, kan være aktuell lokalitet for en villmarkscamp. Topografien i området gjør det egnet for lokalisering av slik virksomhet.
TILTAK	Etablering av villmarkscamp som næringsvirksomhet.
ANSVARLIG	Privat etablerer/grunneier.

Område 305 – kart 14 Alternativ sykkelrute langs østsiden av Otra mellom Bjorå og Klepp	
BESKRIVELSE	Langs østsiden av Otra mellom Evjemonen og der Vånnevegen (Fv 3792) krysser Otra, er det mulig å anlegge sykkelrute på eksisterende driftsveger.
TILTAK	Opparbeide eksisterende driftsveg til sykkelrute. Rett til å opparbeide sykkelrute må avklares med grunneierne langs traséen.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 306 – kart 14 Rasteplass på Nasjonal sykkelrute nr. 3	
BESKRIVELSE	Langs Nasjonal sykkelrute nr. 3 ved Hestvåg er det ønskelig å etablere en rasteplass med Gapahuk og toalett. Tiltaket vil bidra til å øke bruksverdien av sykkelruten.
TILTAK	Opparbeide rasteplass med gapahuk og toalett langs Nasjonal sykkelrute nr. 3 nord for Hestvåg.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Evje og Hornnes kommune.

Område 307 – kart 14 Ny sykkelveg over Breiflå	
BESKRIVELSE	Nasjonal sykkelrute nr. 3 har ikke tilfredsstillende standard der traséen krysser Breiflå like sør for Mineralparken. Strekningen er usikker og bør utbedres.
TILTAK	Sykelruten bør bygges om der den krysser Breiflå.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Evje og Hornnes kommune.

Område 308 – kart 14 Vannski kabeltrekk	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere vannskibane (kabeltrekk) i Breiflå. Vannskibanen kan ha landfeste på Hornnestangen.
TILTAK	Etablere vannskibane på Hornnestangen for vannskikjøring i Breiflå. Forholdet til andre interesser bør avklares gjennom utarbeidelse av reguleringsplan.
ANSVARLIG	Privat utbygger i samarbeid med aktuelle grunneiere.

Område 309 – kart 14 Rasteplass på Kjeøya	
BESKRIVELSE	Det kan opparbeides rasteplass på Kjeøya (Breiflå). Rasteplassen vil være egnet for båtbrukere (båt, kano, kajakk) på Otra.
TILTAK	Opparbeide rasteplass på Kjeøya.
ANSVARLIG	Uavklart.

Fennefossen på Evje. Foto: Geir Daasvatn.

Område 310 - kart 15Hornnes hjelpefengsel	
BESKRIVELSE	Hornnes hjelpefengsel ble i 1862 oppført som rettslokale og distriktsfengsel for Råbyggelaget. Det er utarbeidet et prosjekt for hvordan bygningen og uteområdet kan utvikles. Det er etablert en egen venneforening for hjelpefengselet og uteområdet. Det er ønskelig å sikre bygningen med blant annet tilfredsstillende toalettløsning. Det er parkeringsareal på området. Bygningen kan disponeres av frivillige lag og organisasjoner. Uteområdet kan opparbeides til park- og møteplass. Det kan opparbeides bade- og fiskeplass ved Otra. Dette krever at det etableres trafiksikker kryssing av Rv 9 mellom bygningen og vassdraget.
TILTAK	Sikre og opparbeide Hornnes hjelpefengsel i tråd med utarbeidet prosjektplan.
ANSVARLIG	Venneforeningen i samarbeid med Evje og Hornnes kommune (grunneier).

Område 311 - kart 15Bru over Otra mellom Hornnes hjelpefengsel og Evjemoen	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å etablere gang- og sykkelbro over Otra mellom området ved Hornnes hjelpefengsel og Evjemoen. Bruksverdien av eksisterende og framtidige friluftslivs-områder på øst- og vestsiden av Otra, vil øke vesentlig dersom det etableres en gang- og sykkelbro.
TILTAK	Bygge gang- og sykkelbro over Otra mellom området ved Hornnes hjelpefengsel og Evjemoen.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 312 - kart 15Ny brygge ved gammelt ferjested på Verksmoen	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å bygge ny brygge på stedet hvor det tidligere var ferjested. Dette stedet er øverst i den farbare strekningen av Otra opp mot Fennefossen. Herfra er Otra farbar helt sør til Gåseflådammen.
TILTAK	Bygge brygge nedstrøms Fennefossen ved gammelt ferjested.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 313 - kart 15	Kultursti på begge sider av Otra – Evje sentrum
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere turveg/sykkelveg på øst- og vestsiden av Otra mellom eksisterende gang- og sykkelbro sør på Evjemoen og eksisterende bro ved Evje sentrum over mot Bakkemoen (Fennefossveien). En sammenhengende tur/sykkelveg vil etablere en elvesti som vil gjøre de vassdragsnære arealene tilgjengelige for allmennheten og legge til rette for turmuligheter i nærmiljøet for en stor befolkningsgruppe i kommunen. Tiltaket må ses i sammenheng med ønsket om ny bro over Otra ved Hornnes hjelpefengsel, se omtalen under områdenr. 311.
TILTAK	Etablere en sammenhengende elvesti langs øst- og vestsiden av Otra mellom Hornnes og Evje sentrum. Elvestien kan på noen strekninger følge eksisterende veger og stier. På noen strekninger er det aktuelt å anlegge ny sti.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 314 - kart 15	Ny kraftstasjon i Fennefossen
BESKRIVELSE	Agder Energi fikk i 2015 konsesjon til å utnytte fallet i Fennefossen i en ny kraftstasjon. Stasjonsbygningen er planlagt på østsiden av Otra. Kraftstasjonen vil få en årsproduksjon på ca. 58 GWh. I forbindelse med en utbygging i området er det aktuelt å opparbeide arealene på østsiden av Otra. Dette vil gjøre områdene mer tilgjengelig og attraktive for allmennheten enn i dag. Det bør også vurderes om Fennefoss kraftstasjon kan åpnes for besøkende. Gjennom et besøk i kraftstasjonen med tilhørende informasjon kan publikum få innblikk i vannkraftutbyggingen i Otra og hvordan det produseres fornybar energi ved bruk av vannkraft. De mange vannkraftanleggene i Otra representerer en potensiell opplevelsesressurs for reiselivet og kan også utvikles til bruk i undervisningssammenheng.
TILTAK	Bygge ut ny kraftstasjon i Fennefossen med tilhørende opparbeiding av utearealene på østsiden av Otra.
ANSVARLIG	Agder Energi i samarbeid med Evje og Hornnes kommune.

Område 315 - kart 16	Slip ‘n Slide med vannskliehopp
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere Slip ‘n Slide med vannskliehopp ved Odden camping.
TILTAK	Etablering av Slip ‘n Slide med vannskliehopp.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 316 - kart 15	Ny startlokalitet for paraglidere
BESKRIVELSE	Det kan være aktuelt å etablere en ny startlokalitet for paraglidere på nordøstsiden av Fennefossfjellet. Området er tilgjengelig ved å følge turløypa til Fennefossfjellet (se områdenr. 321 - grønn).
TILTAK	Etablere ny startlokalitet for paraglidere. Det må vurderes om det også er behov for å etablere startrampe.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 317 - kart 16	Ny badeplass i Bakkekilen
BESKRIVELSE	I forbindelse med en ev. utbygging av Fennefoss kraftstasjon kan det være aktuelt å etablere en ny badeplass i Bakkekilen. Bakkekilen er en kil på vestsiden av Otra ved Bakkemoen.
TILTAK	Etablere badeplass med tilhørende sandstrand i Bakkekilen på vestsiden av Otra.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 318 - kart 16	Solstad boligfelt – tursti og badeplass
BESKRIVELSE	Solstad boligfelt er planlagt på østsiden av Otra like nord for Evje sentrum. Ved detalj-planlegging av utbyggingsområdet bør det innarbeides tursti langs vassdraget og badeplass. Dette bør kommunen stille som rekkefølgekrav. Turstien og badeplassen må gjøres tilgjengelige for alle.
TILTAK	Stille krav om anlegg av tursti (elvesti) og opparbeidelse av badeplass ved utbygging av Solstad boligfelt.
ANSVARLIG	Evje og Hornnes kommune.

Område 319 - kart 16	Raste- og fiskeplass ved Varpestraumen
BESKRIVELSE	Det er foreslått å anlegge en raste- og fiskeplass langs Senumsvegen på vestsiden av Otra ved Varpestraumen. Raste- og fiskeplassen vil bli anlagt på østsiden av vegen med kort avstand ned til vassdraget.
TILTAK	Anlegge raste- og fiskeplass mellom Senumsvegen og Otra ved Varpestraumen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 320 - kart 16	Rasteplass på Nasjonal sykkelrute nr. 3
BESKRIVELSE	Det er foreslått å anlegge en ny rasteplass på Nasjonal sykkelrute nr. 3 like nord for Evjekilen.
TILTAK	Anlegge ny rasteplass på Nasjonal sykkelrute nr. 3 like nord for Evjekilen. Det bør vurderes å etablere toalett på stedet.
ANSVARLIG	Statens vegvesen og Evje og Hornnes kommune.

Område 323 - kart 16	Badeplass ved Dølen Hotel
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en badeplass ved Otra ved Dølen Hotel. Badeplassen kan gjøres tilgjengelig for funksjonshemmede.
TILTAK	Anlegge badeplass med sandstrand ved Otra ved Dølen Hotel.
ANSVARLIG	Eierne av Dølen Hotel.

Område 321 - kart 17 Surfebølge	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en surfebølge i Otra ved Syrtveit Fiskeanlegg. Det er parkeringsmuligheter i området. En surfebølge er en stillestående bølge som kan etableres ved at vannføringen i vassdraget treffer en kant/vegg og danner en stillestående bølge. Denne kan det surfes på så lenge vannføringen er tilstrekkelig.
TILTAK	Bygge en kunstig surfebølge i Otra ved Syrtveit Fiskeanlegg.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 322 - kart 17 Syrtveit Fiskeanlegg	
BESKRIVELSE	Syrtveit Fiskeanlegg er et kultiveringsanlegg for bleke og ørret som ligger ved Otra nord for Evje sentrum. Anlegget eies og drives av Otteraaens Brugseierforening. Anlegget ble bygget i 1991. Bakgrunnen for anlegget er at Otteraaens Brugseierforening i 1974 fikk pålegg om å sette ut fisk for å kompensere for tapte gyte- og oppvekstområder etter reguleringstiltak i vassdraget. Det ble lagt særlig vekt på å forsøke å redde Byglandsfjordbleka som er en dvergform av laks.
TILTAK	Arbeide videre med å gjøre Syrtveit Fiskeanlegg til en turistattraksjon for Setesdal.
ANSVARLIG	Otteraaens Brugseierforening i samarbeid med Bærekraftig reisemål Setesdal.

Otra ved Syrtveit. Deler av Syrtveit fiskeanlegg ses i venstre side av bildet. Foto: Geir Daasvatn.

DELOMRÅDE 4 BYGLAND, VALLE OG BYKLE

EKSISTERENDE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (GRØNNE TALL)

Område 400 - kart 17 Rasteplass - Bygland	
BESKRIVELSE	Rasteplass mellom Otra/Byglandsfjorden og Rv 9 ved Kalveskinnsupsa. Rasteplassen har en flott beliggenhet.
TILTAK	Det er aktuelt å ruste opp denne rasteplassen.
ANSVARLIG	Statens vegvesen.

Område 454 - kart 17 Vassendkilen – badeplass - Bygland	
BESKRIVELSE	Badeplass like ved oppvekstsentret på Byglandsfjord. Godt egnet for barn. Gode parkeringsmuligheter. Området er regulert som friområde.
TILTAK	Ønskelig med stupetårn/flytebrygge.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 401 - kart 18 Revsnes hotell - Bygland	
BESKRIVELSE	Revsnes hotell på Byglandsfjord tilbyr kano- og båtutleie med mulighet for fiske i Byglandsfjorden. Hotellet er også ett av flere utgangspunkt for vandreturer i Byglandsfjord sentrum eller opp til Årdalsknappen.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 402 - kart 19 Horjeknipen, utsiktspunkt - Bygland	
BESKRIVELSE	Det går tursti fra Senum på vestsiden av Byglandsfjorden opp til Horjeknipen (401 moh.). Horjeknipen ligger på kommunegrensen mellom Evje Hornnes og Bygland kommune. Turstien er merket tur. Her er det rester etter en gammel bygdeborg, brønn, murer og gravrøys. Det er flott utsikt på veg opp mot toppen.
TILTAK	Ingen aktuelle ut over rydding av sti og vedlikehold av merker.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 403 - kart 18 Neset Camping - Bygland	
BESKRIVELSE	Neset Camping ligger ved østsiden av Byglandsfjorden, ved Rv 9 nord for Byglandsfjord sentrum. Det er utleie av hytter og ca. 200 campingplasser. Det er fine badeforhold på stedet og et godt utgangspunkt for båtutfart og fiske i Byglandsfjorden.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Neset Camping.

Område 404 - kart 18 Tjuvhola, heller – Bygland	
BESKRIVELSE	Turstien opp til Tjuvhola starter ved Rv 9, ca. 500 m sør for Neset Camping. Det er gode parkeringsforhold på stedet. Turstien opp til Tjuvhola er bratt Det har vært uttak av feltspat i hola. Gamle sagn forteller om tyver som har hatt tilhold her. Det er fin utsikt over Byglandsfjorden fra Tjuvhola. Turen opp tar ca. 2 timer.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 405 - kart 18 Årdalsknappen – Bygland	
BESKRIVELSE	Det går merket tursti opp til Årdalsknappen (762 moh.) fra Neset Camping. Det er mulig å parkere ved Rv 9 like sør for Neset Camping. Den første delen av turstien er bratt og går gjennom skogsterreng. Turen tar ca. 4 timer. Det er også mulig å gå ned til Vassenden. På toppen er det flott utsikt.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av tursti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 406 - kart 19 Bjoren brygge - kulturminne, Byglandsfjord - Bygland	
BESKRIVELSE	Gammel dampskipsbrygge ved Byglandsfjord sentrum. Teknisk kulturminne fra dampskipsferdselen på Byglandsfjord.
TILTAK	Det er ønskelig å tilbakeføre bryggen til sin opprinnelige stand med tilhørende bygg.
ANSVARLIG	Bygland kommune i samarbeid med Bjoren AS, Setesdalsmuseet og Bjorens Venner.

Område 407 - kart 19 Horverak brygge - Bygland	
BESKRIVELSE	Brygge ved Horverak på vestsiden av Byglandsfjorden. Egnet som utsettingssted for kano/kajakk og småbåter.
TILTAK	Det er ønskelig å sette opp skilt ved bryggen, samt sikre atkomst og parkeringsmuligheter.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 408 - kart 19 Fiskeplass for funksjonshemmede ved Neset Camping – Bygland	
BESKRIVELSE	På den nordre delen av Neset Camping er en fiskeplass som egner seg for funksjonshemmede. Det er gode parkeringsforhold på stedet.
TILTAK	Ingen.
ANSVARLIG	Neset Camping.

Område 409 - kart 20 Landeeika, gammel eik ved Grendi (naturminne) - Bygland	
BESKRIVELSE	Landeeika er en gammel eik som står like ved Rv 9 i Grendi, sør for Årdal kirke. Alderen er ikke bestemt, men det hevdes at den kan være mellom 800 og 1000 år. Eika er hul og karakterisert som utvalgt naturtype. Det knytter seg mange sagn til dette treet, blant annet at det skulle være hellig.
TILTAK	Det bør informeres bedre om Landeeika og treet må sikres mot inngrep så godt det er mulig.
ANSVARLIG	Grunneier i samarbeid med Bygland kommune.

Område 410 - kart 20 Årdal brygge, Grendi - Bygland	
BESKRIVELSE	Bryggen ved Byglandsfjorden i Grendi har god atkomst og parkeringsforhold. Det er ønskelig å gjøre bryggen høyere slik at den har bedre tilgjengelighet ved ulike regulerte vannstander i fjorden.
TILTAK	Forhøye bryggen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 411 - kart 20 Strand ved Årdal kirke, Grendi - Bygland	
BESKRIVELSE	Stranden ved Byglandsfjorden har god atkomst og er godt egnet som raste- og badeplass. Velegnet for mindre barn. Ønskelig å plassere ut sittebenker i området og etablere toalett.
TILTAK	Plassere ut sittebenker og bygge toalett.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 455 - kart 20 Utsikten Landeskogen – utsiktspunkt - Bygland	
BESKRIVELSE	Starten er ved Rv9 på parkering ved Årdal kirke. Følg vegen mot Landeskogen. Stien er lett å gå og fra toppen har en flott utsikt over Byglandsfjorden.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Landeskogen fredssenter.

Område 412 - eget kart Sines på vestsiden av Byglandsfjorden - Bygland	
BESKRIVELSE	Fin bade- og rasteplass på vestsiden av Byglandsfjorden. Det er ønskelig å bedre parkeringsforholdene på stedet og det mangler toalett.
TILTAK	Etablere bedre parkeringsforhold og bygge toalett.
ANSVARLIG	Uavklart.

Omr. 413 - eget kart	Daleviki ved Dale på vestsiden av Byglandsfjorden - Bygland
BESKRIVELSE	Daleviki er en populær bade- og rasteplass. Det er flere hytter i området, blant annet på Hagenes. Daleviki har god atkomst med parkeringsmuligheter. Toalett mangler.
TILTAK	Det er ønskelig å bygge toalett på stedet.
ANSVARLIG	Uavklart.

Områdenr. 412 Sines og områdenr. 413 Daleviki (Statens Kartverk).

Område 415 - kart 21	Fånefjell, nasjonalt vernet vegminne - Bygland
BESKRIVELSE	Fånefjellområdet har flere generasjoner veganlegg, blant annet en gammel kløvveg over Fånefjell og kjørevegen fra 1923 som går i halvtunneler rundt fjellet. Starten av turstien går fra den sørlige åpningen av Fånefjellstunnelen på Rv 9. Fra parkeringsplassen kan en følge kløvvegen opp Kattedalen. Fra toppen av vegen går det en sti over fjellet til en rasteplass med god utsikt. Den sørlige delen av denne vegen på utsiden av fjellet er stengt pga. rasfare. Det er ønskelig å åpne denne vegen for gående og syklende. Dette er et teknisk kulturminne med stor opplevelsesverdi. Hele området har en spesielt rik flora. Det har tidligere vært fruktdyrking i området.
TILTAK	Åpne den gamle kjørevegen rundt Fånefjell for gående og syklende.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Bygland kommune.

Område 456 - eget kart	Flyvraket– krigshistorie i heia - Bygland
BESKRIVELSE	Den 8. september 1941 tok 4 B17c bombefly (flygende festning) av fra England for bombetokt mot tyske skip i Oslo. Ett ble angrepet av to tyske jagerfly, og styrta her i Songedalslia på vestsiden av Byglandsfjorden. Turen starter på Fv 304 ved Mele. Første del av turen følger en grusveg i ca. 2 km. Videre går det sti helt fram til flyvraket ca. 1,5 km. Stien går stort sett på lyngbakke og litt myr. Noen hundre meter fra flyvraket er det et flott utsiktspunkt.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Områdenr. 456 Flyvraket (Statens Kartverk).

Område 415 - kart 22	Hamregruva, kulturminne - Bygland
BESKRIVELSE	Hamregruva er en nedlagt kobbergruve i Hamreheia på vestsiden av Byglandsfjorden. Fra gården Hamre går det sti opp til gruva. Det er en stigning på ca. 300 m opp til gruva. Det er ønskelig å merke og rydde stien til gruva bedre. Det er også ønskelig å bedre parkeringsmulighetene. Det er flott utsikt over Byglandsfjorden oppe ved gruva. Gruva er et interessant kulturminne fra gruvevirksomheten i Setesdal. Den ligger i Kviteflogi naturreservat som er et område med høy andel alm-lindeskog.
TILTAK	Rydde og merke stien opp til gruva og bedre parkeringsmulighetene for besøkende til gruva. Det må utføres nødvendig sikring av gruva.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 457 - eget kart Lyngnes – rasteplass - Bygland	
BESKRIVELSE	Rasteplass mellom Byglandsfjorden og Rv 9 ved Prestøyne. Rasteplassen har en flott beliggenhet.
TILTAK	Ingen spesielle utover vedlikehold av området.
ANSVARLIG	Statens vegvesen.

Områdenr. 457 Lyngnes (Statens Kartverk).

Område 416 - kart 22 Bjoren brygge – Bygland (reguleringsplan for Presteneset) - Bygland	
BESKRIVELSE	Bryggen for Bjoren ved Bygland sentrum, ligger like vest for Rv 9. Det er denne bryggen dampbåten DS Bjoren bruker på sin rute på Byglandsfjorden i sommersesongen. Det er ønskelig å bedre tilgjengeligheten til bryggen. Arealbruken i området er avklart gjennom reguleringsplanen for Presteneset som ble vedtatt av Bygland kommunestyre 27.02.2019. Planen vil gi et godt grunnlag for sikring og tilrettelegging av området for friluftsliv og rekreasjon.
TILTAK	Gjennomføre vedtatt reguleringsplan for Presteneset, herunder sikre god atkomst til bryggen for Bjoren.
ANSVARLIG	Bygland kommune.

Reguleringsplan for Presteneset, Bygland. Kilde: Bygland kommune.

Område 417 - kart 22 Presteneset badestrand – Bygland	
BESKRIVELSE	Presteneset har en fin badestrand like ved Bygland sentrum. Stranden er godt egnet for mindre barn. Stranden er sikret gjennom reguleringsplanen for Presteneset (se områdenr. 416)
TILTAK	Gjennomføre vedtatt reguleringsplan for Presteneset.
ANSVARLIG	Bygland kommune.

Område 418 - kart 22 Bygland museum – Bygland	
BESKRIVELSE	Bygland museum er et friluftsmuseum med gårdsbygninger fra 1600-tallet. Museet ligger like ved Bjoren brygge på vestsiden av Rv 9. Museets arealbruk er avklart gjennom reguleringsplanen for Presteneset (se områdenr. 416). Museet er ubetjent, men åpent. Det er utlån av audioguiden som gir informasjon om bygningene. Det er ønskelig å bedre atkomsten for funksjonshemmede til friluftsmuseet.
TILTAK	Gjennomføre vedtatt reguleringsplan for Presteneset, herunder sikre god tilgjengelighet for funksjonshemmede.
ANSVARLIG	Bygland kommune i samarbeid med Setesdalsmuseet.

Område 458 - kart 22 Kvålsnåpen – tursti – Bygland	
BESKRIVELSE	Turen starter på gammel tømmerlepe på nordsiden av fjellet. På veg opp mot toppunktet på 460 moh. veksler underlaget mellom skogssti og fjell. Det er mange flotte utkikkspunkter underveis. Løypa starter ved RV9 ved Kjarberg, 1,5 km nord for Bygland sentrum.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 459 – eget kart Drøymarnuten, tursti – Bygland	
BESKRIVELSE	Turen starter i Rindane boligfelt, 1 km øst for Bygland sentrum. Turen går langs en gammel tømmerlepe den første delen av stien. Senere går en over til sti med varierende underlag. Området har et rikt dyreliv. I enden av stien er det et utkikkspunkt på ca. 710 moh.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Områdenr. 459 Drøymarnuten (Statens Kartverk)

Område 460 - kart 23 Gullsand på Nesmoen, bade plass – Bygland	
BESKRIVELSE	Gullsand er en stor, sørvendt og mye brukt bade plass. Gullsand har god atkomst med parkeringsmuligheter. I vestre enden av stranden ligger det en gravrøys. Området er regulert som friområde. Toalett mangler.
TILTAK	Det er ønskelig å bygge toalett på stedet.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 419 - kart 23 Storestraumen sluse – Bygland	
BESKRIVELSE	Før Byglandsfjorden ble regulert, var det fall mellom Åraksfjorden og Byglandsfjorden. I 1869 ble det anlagt sluse i Storestraumen for å sikre båttrafikken mellom de to fjordområdene. Etter at dammen ved utløpet av Byglandsfjorden ble anlagt og fjorden ble regulert, var det ikke lenger behov for sluser. Slusene ble opprustet i 2006 og brukes i dag når DS Bjoren trafikkerer fjorden i sommersesongen. Sluseanlegget har stor opplevelsesverdi. Det er opparbeidet en fin rasteplass ved Storestraumen.
TILTAK	Sikre at sluseanlegget blir tatt vare på.
ANSVARLIG	Bygland kommune og Statens vegvesen.

Sluseanlegget ved Storestraumen i Byglandsfjord. Foto: Reidar Tveito, 2006.

Område 420 - kart 24 Strand ved Sandnes kapell - Bygland	
BESKRIVELSE	Bade- og rasteplass på østsiden av Byglandsfjorden. Området er lett tilgjengelig med båt og fra landsiden. Det er parkeringsmuligheter i området. Skilting til stranden mangler ved kapellet og ved Åraksvegen (Fv 3804). Det mangler også avfallsbeholdere på stedet.
TILTAK	Bedre skilting i området og sette ut avfallsbeholdere.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 421 - kart 24 Oddenes strand, Åraksbø - Bygland	
BESKRIVELSE	Badestrand og rasteplass på østsiden av Byglandsfjorden sør for Åraksbø kirke. Det er ønskelig å skilte stedet og stien ut til området bør opprustes. Det er også ønskelig å sette ut avfallsbeholdere og utbedre parkeringsplassen.
TILTAK	Skilting og utbedring av sti ut til stranden. Det er også ønskelig å sette ut avfallsbeholdere og utbedre parkeringsplassen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 422 - kart 24 Molo i Åraksbø - Bygland	
BESKRIVELSE	Moloen ved småbåthavna i Åraksbø er mye brukt som utfartssted og fiskeplass. Det er ønskelig å utbedre moloen og etablere en fiskeplass for funksjonshemmede på stedet. Arealbruken i området er avklart gjennom kommunedelplan for strandsonen.
TILTAK	Utbedre moloen og etablere fiskeplass for funksjonshemmede på moloen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 423 - kart 25 Skinneglopp – Bygland	
BESKRIVELSE	Skinneglopp er en heller ved Heddeneset nede ved Byglandsfjorden nord for Åraksbø. Helleren er vanskelig tilgjengelig til fots, men kan nås fra båt. Det er fine svaberg ved siden av helleren. Området har en spennende flora. Den ligger like ved Heddeviksfjell naturreservat som er et område med stor naturvariasjon.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Uavklart.

Skinneglopp ved Byglandsfjorden. Foto: Geir Daasvatn.

Område 424 - kart 25 Vikistrand på østsiden av Byglandsfjorden - Bygland	
BESKRIVELSE	Vikistrand er en badestrand og rasteplass på østsiden av Byglandsfjorden like sør for Ose bru. Det er ønskelig å plassere avfallsbeholdere på stedet.
TILTAK	Utplassering av avfallsbeholdere.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 425 - kart 26 Ose sentrum, tursti til Reiårsfossen - Bygland	
BESKRIVELSE	Reiårsfossen er en over 200 m høy foss ved Riksvei 9 like sør for Ose i Bygland. Fossen har stor opplevelsesverdi. Like nedenfor fossen er det en enkel rasteplass, og på den andre siden av vegen ligger Reiårsfossen Camp. Her arrangeres flere festivaler og stevner hvert år. Det er ønskelig å merke og utbedre turstien til toppen av fossen.
TILTAK	Utbedre og merke tursti til toppen av Reiårsfossen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 426 - kart 28 Brygge for Bjoren ved Granheim - Bygland	
BESKRIVELSE	Det er etablert brygge for Bjoren på vestsiden av Otra ved Granheim. Det er ønskelig å utbedre denne.
TILTAK	Utbedring av brygge for Bjoren ved Granheim.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 427 - kart 30 Helle Camping - Valle	
BESKRIVELSE	Helle Camping ligger på vestsiden av Otra ved Helle i Valle. Plassen er egnet for bobiler, campingvogner og telt. Campingplassen ligger like ved Via Ferrata Straumsfjellet. Campingplassen er et egnet utgangspunkt for turer i området.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Eier av Helle Camping.

Område 428 - kart 30 Via Ferrata i Straumsfjellet - Valle	
BESKRIVELSE	Det er etablert Via Ferrata i Straumsfjellet på østsiden av Otra ved Straume. Via Ferrata (jernveg) innebærer at en fjellvegg utstyres med faste sikringsmidler som stålwire, bøyler, stiger og broer. Dette kan brukes for å klatre opp fjellveggen på en mest mulig sikker måte uten krav til store klatreferdigheter eller klatrekunnskap.
TILTAK	Ingen spesielle.
ANSVARLIG	Eier av Helle Camping.

Område 429 - kart 31 Rysstad turpark – Valle	
BESKRIVELSE	Rysstad Turpark ligger like sør for Rysstad sentrum. Det er skiltet avkjøring fra Rv 9. Det er parkeringsplass i tilknytning til turparken. Fra parkeringsplassen går det sti opp «Baklian». Stien går gjennom et variert landskap med spennende kulturminner. Det er flere rasteplasser langs stien. Området har stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Ingen spesielle ut over rydding av sti og vedlikehold av skilting.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 430 - kart 30 Rysstadmo nærturområde – Valle	
BESKRIVELSE	På Rysstadmo er det ønskelig å ruste opp turveg og blant annet bygge ny bro over bekk. Det er også ønskelig å plassere ut benker og bygge en gapahuk i området.
TILTAK	Ruste opp turveg med benker, ny gangbro og gapahuk.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 431 - kart 30 Sølvgarden Hotell & Feriesenter, fiskeplass – Valle	
BESKRIVELSE	Sølvgarden ligger på vestsiden av Otra på Rysstad. Herfra er det kort veg til attraksjoner og aktiviteter, blant annet turløyper for fotturer og sykkelturer. Det er ønskelig å ruste opp en fiskeplass ved hotellet.
TILTAK	Ruste opp fiskeplass ved Sølvgarden.
ANSVARLIG	Eierne av Sølvgarden Hotell & Feriesenter.

Område 432 - kart 33 Faråne – badeplass og jettegryter - Valle	
BESKRIVELSE	Faråne er et regulert sidevassdrag til Otra. Det munner ut på vestsiden av Otra ved Faremo like nord for Rysstad. Nedenfor bekkeinntaket har Faråne i dag normalt liten vannføring. Denne delen av Faråne er et populært utfartsområde. Kulpene i vassdraget blir raskt oppvarmet og er populære badeplasser. Det kan være farlig å oppholde seg her ved flomvannføring i Faråne.
TILTAK	Sikre at området fortsatt er tilgjengelig som utfartsområde og badeplass. Skilte om fare ved bading under flom i vassdraget.
ANSVARLIG	Otteraaens Brugseierforening i samarbeid med Valle kommune.

Område 433 - kart 33 Via Ferrata – Løefjell (Løefjødd) - Valle	
BESKRIVELSE	Løefjell ligger på Brokke på nordsiden av Brokke-Suleskarveien. Det er bygget en Via Ferrata (jernveg) opp fjellveggen til Løefjell. Denne Via Ferrataen er svært godt egnet for familier, barn fra 10 år og nybegynnere. Turen er ca. 450 meter lang og varer fra en til to timer. Turen fra toppen og ned til Løefjell hyttegrend tar ca. en halv time.
TILTAK	Ingen spesielle utover vedlikehold og drift av anlegget.
ANSVARLIG	Helle Camping som drifter anlegget.

Område 434 - kart 34 Nomelandshaugen – gravhaug på Nomeland - Valle	
BESKRIVELSE	Nomelandshaugen er en gravhaug på Nomeland, på vestsiden av Otra i Valle. Haugen har en diameter på ca. 25 m og er 3-4 m høy. Dette er ett av de største gravminnene i Valle. Gravhaugen er datert til jernalder (500 f. Kr-1030 e. Kr).
TILTAK	Sikre at det er god informasjon på stedet om dette kulturminnet.
ANSVARLIG	Setesdalsmuseet i samarbeid med Agder fylkeskommune og Valle kommune.

Område 435 - kart 34 Marhyl – badeplass i Otra - Valle	
BESKRIVELSE	Marhyl er en badeplass like ved hovedkontoret til Otra Kraft på Brokke i Valle. Det er opparbeidet parkeringsplass ved Rv 9. Badeplassen har svaberg og sandstrand, og den er egnet for mindre barn. Vannføringen er normalt lav i sommersesongen i denne delen av Otra. Det skyldes vassdragsregulering. Det kan gi høy vanntemperatur, noe som har gjort dette til en svært populær badeplass.
TILTAK	Vedlikeholde badeplassen og området rundt. Etterfylle med sand når det er nødvendig. Det er ønskelig å bygge nytt toalett.
ANSVARLIG	Valle kommune.

Område 436 - kart 36 Tursti til heia øst for Valle sentrum - Valle	
BESKRIVELSE	Det går tursti fra Valle sentrum (vest for Kyrvestad) østover mot Brenna og videre inn på heia. Det er parkeringsmuligheter langs Nordibøvegen i sentrum. Det er ønskelig at turstien merkes og ryddes.
TILTAK	Rydde og merke tursti. Skilte aktuell parkeringsplass.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 437 - kart 36 Prestefossen tursti med hengebro - Valle	
BESKRIVELSE	Prestefossen tursti med den nyrenoverte hengebroa er et statlig sikret friluftslivs-område med et nett av turstier på begge sider av Prestefossen i Otra, mellom gårdene Nomeland på vestsiden av Otra og Sagneskar på østsiden. Området er under utvikling og vil bli et spennende nærturområde med turstier av ulik kvalitet og lengde, og tilrettelagt for alle alderstrinn og funksjonsnivåer.
TILTAK	Videreutvikle friluftslivsområdet til å bli et viktig folkehelsetiltak og reiselivsmål i Valle.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med andre aktører.

Prestefossen hengebru mellom Valle sentrum og Nomeland. Foto: Geir Daasvatn.

Område 438 - kart 36 Via Ferrata i Nomlandsfjellet – Valle	
BESKRIVELSE	Nomlandsfjellet er den karakteristiske fjellveggen på vestsiden av Otra ved Valle sentrum. Fjellet er mye brukt som klatreområde. Det er mange lengre ruter i fjellet som er sikret. Rutene har ulik vanskelighetsgrad. Den lengste ruten er 18 taulengder. Det er også anlagt Via Ferrata i Nomlandsfjellet. Den har noen av Nord-Europas lengste svaruter på glattslipt fjell. Det er flott utsikt fra denne særegne Via Ferrata-ruten.
TILTAK	Vedlikeholde Via Ferrata-ruten og bevare område som klatrelokalitet.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med grunneierne og eierne av Via Ferrata-anlegget.

Område 439 - kart 36 Tursti fra Honnevje til Fingredalstjørni - Valle	
BESKRIVELSE	Turstien begynner på vestsiden av Otra og Rv 9, like ved rasteplassen på Honnevje. Her er det parkeringsmuligheter. I starten (ca. 1 km) er stien bratt og krevende. Deretter følger stien kanten av fjellet. Her er det flott utsikt utover dalen. Det er mulig å gå videre fra Fingredalstjørni mot Nomlandsfjellet (795 moh.) og det høyeste punktet på 916 moh. hvor det er plassert en mast.
TILTAK	Vedlikeholde stien gjennom rydding og merking.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 440 - kart 38 Einang – tursti – Valle	
BESKRIVELSE	Einang (635 moh.) er en karakteristisk fjellformasjon på østsiden av Rv 9 noen km nord for Valle sentrum. Det knytter seg flere sagn til dette fjellet.
TILTAK	Rydde og merke sti opp til toppen av Einang.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 441 - kart 39 Gravrøyser – Utistog – Valle	
BESKRIVELSE	På Utistog på vestsiden av Otra nord for Valle sentrum finnes det gravrøyser. Det er ønskelig at disse gjøres tilgjengelig gjennom skilting og merking av atkomst.
TILTAK	Skilte og merke atkomst til gravrøyser. Merke aktuell parkeringsplass.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 442 - kart 39 Setesdalsmuseet Rygnestad, nasjonalt kulturlandskap – Valle	
BESKRIVELSE	Nordigard Rygnestad er et museumsanlegg av nasjonal verdi. Her finnes bygninger som antas å være oppført før 1350. Det særmerkte Rygnestadloftet er bygd av furutømmer med svært store dimensjoner. Museet har middelalderkunst som etter sagnet eieren Vond-Åsmund hadde med seg fra oppdrag som leiesoldat på kontinentet. Kulturlandskapet på Rygnestad er svært godt bevart. Dette kulturlandskapet er derfor valgt ut som ett av de utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Dette er en økonomisk satsing og en arbeidsmåte for å ivareta et representativt utvalg av verdifulle norske jordbrukslandskap. Det er tre utvalgte kulturlandskap i Agder. Setesdalsmuseet med det tilhørende kulturlandskapet har svært stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Vedlikeholde bygninger og kulturlandskap knyttet til Setesdalsmuseet Rygnestad.
ANSVARLIG	Setesdalsmuseet, Fylkesmannen i Agder, Valle kommune og aktuelle grunneiere.

Rygnestadtunet i Valle. Foto: Geir Daasvatn.

Område 443 - kart 39 Sandens, campingplass – Valle	
BESKRIVELSE	Langs østsiden av Otra like ved utløpet av Veiåni er det terskelbassenger som sikrer sammenhengende vannspeil. På en strekning mellom Otra og Rv 9 er det arealer som egner seg for camping.
TILTAK	Etablere et campingtilbud i området i samarbeid med Valle kommune og berørte grunneiere.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 444 - kart 40 Sykkelsti fra Reimarmoen til Valle sentrum - Valle	
BESKRIVELSE	Mellom Reimarmoen helt nord i Valle og Valle sentrum, følger Nasjonal sykkelrute nr. 3 Rv 9. På denne strekningen er det aktuelt å finne alternative traséer, f.eks. på vestsiden av Otra, som vil øke opplevelsesverdien.
TILTAK	Vurdere endring i trasévalg for Nasjonal sykkelrute nr. 3 på strekningen mellom Reimarmoen og Valle sentrum.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Valle kommune, Setesdal regionråd og Midt-Agder Friluftsråd.

Område 445 - kart 41 Byklestigen - Bykle	
BESKRIVELSE	Byklestigen ca. 5 km sør for Bykle sentrum var en vanskelig og farlig strekning på vegen mellom Bykle og Valle. I dag går Rv 9 i tunnel under Byklestigen. Byklestigen var fram til 1879 den eneste vegen fra Bykle mot sør. I dag er Byklestigen restaurert og åpen for turgåere. Det er informasjonsskilt om veganlegget og parkeringsmuligheter i området. Byklestigen har stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Vedlikeholde veganlegget og informasjonsskilt.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Byklestigen (Setesdal - Noreg tett på/foto: Anders Martinsen)

Område 446 - kart 41 Bykil, krigsminne - Bykle	
BESKRIVELSE	På vestsiden av Bykil i Otra er det et krigsminne i form av gamle skytterstillinger. Området er tilgjengelig med båt.
TILTAK	Det kan være aktuelt å plassere informasjonstavle med opplysninger om dette krigsminnet.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Område 447 - kart 41 Bykil, grusveg til Bykilsmoen - Bykle	
BESKRIVELSE	Det går grusveg langs nordsiden av Bykil fra Rv 9 og sørvestover mot Bykilsmoen. Vegen ender ved båtplassen i Bykil. Vegen egner seg som turveg.
TILTAK	Ingen spesielle ut over vedlikehold av vegen.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Område 448 - kart 42 Botsvatndammen - Bykle	
BESKRIVELSE	Dammen mot utløpet av Botsvatn er en steinfyllingsdam som er 47 meter høy og 575 meter lang. Botsvatn er et stort reguleringsmagasin som er lokalisert like sørvest for Bykle sentrum. Den siste oppdemmingen ble gjennomført i 1974-76. Regulerings-høyden er 56 meter. Botsvatn er inntaksmagasin for Brokke kraftverk i Valle kommune. Fra Botsvatn føres vannet i tunnel ned til kraftverket. Ved oppdemmingen av Botsvatn ble 16 gårdsbruk i Nordbygdi helt eller delvis neddemt.
TILTAK	Holde Botsvatndammen åpent som besøksmål. Gi informasjon ved dammen om utbyggingen av vannkraft i Otra, og etableringen av dammen i Botsvatn.
ANSVARLIG	Otteraaens Brugseierforening.

Område 449 - kart 42 Bilveg fra Botsvatn til Urevatn - Bykle	
BESKRIVELSE	Det ble etablert anleggsveg fra Botsvatn nordvestover til Store Urevatn (1164 moh.) i forbindelse med kraftutbyggingen i øvre Otra. Denne vegen er i dag åpen for motorisert ferdsel, men stengt i vinterhalvåret. Fisket i området er privat. Vegen åpner for enkel atkomst inn i fjellområdene i Setesdal Vesthei. Det er planer om å stenge vegen for allmenn motorisert ferdsel for å unngå konflikter med villreinstammen i Setesdal Vesthei.
TILTAK	Ingen aktuelle.
ANSVARLIG	Otteraaens Brugseierforening.

Område 450 - kart 42 Storetjønn badeplass - Bykle	
BESKRIVELSE	Storetjønn (525 moh.) er et lite vann som ligger mellom Rv 9 og Botsvatn sørvest for Bykle sentrum. I den østre enden av vannet er det opparbeidet badeplass. Storetjønn ligger like ved en av innfallsportene til Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvern-område. Det er satt opp informasjonstavle om verneområdet her. Det er ønskelig å bedre skiltingen til badeplassen.
TILTAK	Bedre skilting til badeplassen ved Storetjønn.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Storetjønn badeplass i Bykle. Foto: Geir Daasvatn, 2018.

Område 451 - kart 44 Byklestøylane, Ålmannavegen – Bykle	
BESKRIVELSE	Byklestøylane (Bygdestøylan) var tidligere støylane til gårdene Byklum og Gjerden. Byklestøylane ligger ca. 4 km nord for Bykle sentrum (kyrkjebygd) langs Rv 9 på vestsiden av Otra. Byklestøylane er et viktig dokument på tidligere driftsformer i landbruket i Setesdal. Ålmannavegen var en enkel rideveg fra Valle til Bykle kirke og videre nordover. Ålmannavegen er ryddet fra Bykle til Byklestøylane. Det er ønskelig å rydde mer av dette gamle veganlegget nordover. Ålmannavegen er omtalt i Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
TILTAK	Det er ønskelig å opprettholde driften og ta vare på bygningene på Byklestøylane. Området har stor opplevelsesverdi. Ålmannavegen bør ivaretas og videreføres i tråd med Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med grunneierne i området.

Område 452 - kart 46 Vatnedalsdammen - Bykle	
BESKRIVELSE	Damanlegget (hoveddam og sekundærdam) mot utløpet av Vatnedalsvatn er en av Nord-Europas høyeste fyllingsdammer. Dammen var ferdig i 1983. Dammen er 120 meter høy og 365 m bred ved foten. Vannet i magasinet utnytttes i Holen kraftstasjon. Vatnedalsmagasinet er det største reguleringsmagasinet i Otra med en kapasitet på 1150 mill. m³. Reguleringshøyden er 140 m. Det var før reguleringen fire gårdsbruk og en husmannsplass i Vatndalen. Damanlegget ligger rett vest for Berdalsbru ca. 15 km sør for Hovden. Damanlegget er godt synlig fra Rv 9. Det er parkeringsplass ved Vatndalsdammen og det er en informasjonstavle med opplysninger om magasinet. Damanlegget er åpent for publikum når det er snøfritt. Vatnedalsdammen har stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Holde Vatndalsdammen åpen som besøksmål. Gi informasjon ved dammen om utbyggingen av vannkraft i Otra og etaleringen av dammen i Vatndalsvatn.
ANSVARLIG	Otteraaens Brugseierforening.

Område 453 - kart 49 Hegni frilufsområde, Hovden - Bykle	
BESKRIVELSE	Hegni Friluftsområde ligger ved Otros i nordenden av Hartevatn, ca. 1 kilometer sør for Hovden sentrum. Hegni er et flott område med varierte tilbud av turstier samt lekeapparat, trampoline og sandvolleyballbane. Hegni er et godt utgangspunkt for fisketurer både fra land eller ved leie av robåt. Hegni er en flott bade- og rasteplass og et godt utgangspunkt for fot- og vandrerter i området. Det er også jernvinnemuseum på Hegni. I kommuneplanen er deler av området lagt ut til «felles planlegging».
TILTAK	Ingen spesielle ut over videre drift og utvikling av området.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

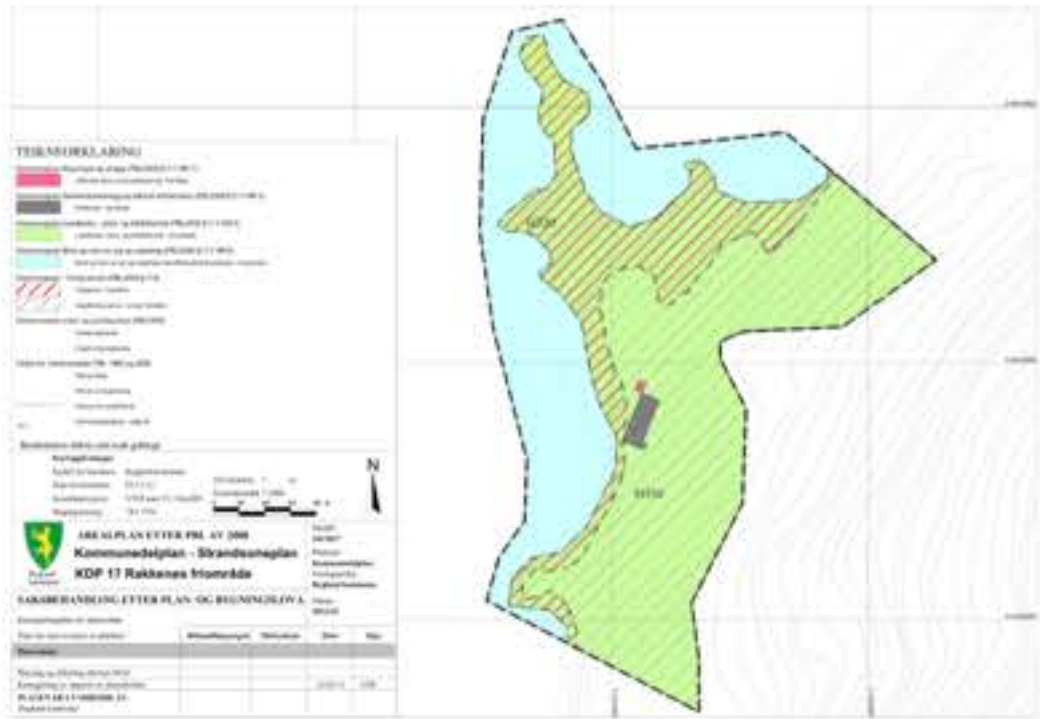

Hovden jernvinnemuseum. (Setesdal - Noreg tett på/foto: Anders Martinsen).

DELOMRÅDE 4 BYGLAND, VALLE OG BYKLE
NYE AREALER, ANLEGG OG FERDSELSÅRER (RØDE TALL)

Område 400 - kart 17 Turveg Byglandsfjord – Bygland	
BESKRIVELSE	Bygland kommune arbeider med planer om en turveg i nærområdet på Byglandsfjord. Tiltaket vil sikre at innbyggerne får et turvegtilbud som kan brukes av mange ulike brukergrupper. Det er aktuelt å ha dialog med Midt-Agder Friluftsråd i utviklingen av turvegen.
TILTAK	Etablere en turveg gjennom Byglandsfjord sentrum som er tilrettelagt for allmenn bruk.
ANSVARLIG	Bygland kommune i samarbeid med berørte grunneiere.

Område 401 - kart 20 Rakkenes nord for Grendi på østsiden av Byglandsfjorden – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er en fin badestrand på Rakkenes. Det er imidlertid behov for bedre parkeringsforhold og anlegg av toalett.
TILTAK	Gjennomføre kommunedelplanen for strandsonen. Etablere bedre parkeringsforhold og bygge toalett.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Bygland kommune.

Rakkenes friområde – utsnitt fra Strandsoneplan for Byglandsfjord. Kilde: Bygland kommune.

Område 402 - kart 21 Longerak kraftstasjon, teknisk kulturminne – Bygland	
BESKRIVELSE	Longerak kraftstasjon ligger på østsiden av Rv 9 ved Longerak. Kraftstasjonen ble bygd i 1915 for å sikre el-forsyning til Landesbogen tuberkulosesanatorium. Agder Energi eier kraftstasjonen. Stasjonsbygningen er tegnet av Kristian Hjalmar Biong. Stasjonen har en årsproduksjon på ca. 7 GWh. Kraftstasjonen med sin særegne arkitektur har stor opplevelsesverdi som besøksmål. Det er i dag manglende skilting opp til stasjonen og begrenset parkeringskapasitet ved bygningen.
TILTAK	Skilte atkomst til Longerak kraftstasjon og bedre parkeringskapasiteten ved stasjonen.
ANSVARLIG	Agder Energi og Bygland kommune i samarbeid med grunneiere.

Longerak kraftstasjon, Bygland kommune. Foto: Geir Daasvatn.

Område 403 - kart 21 Fånefjell – veganlegg og turveg – Bygland	
BESKRIVELSE	Fånekleiva og Fånefjellet mellom Longerak og Lauvdal i Bygland kommune er et teknisk kulturminne fra et område som har mange generasjoner veganlegg både over og langs Fånefjellet. Det er informasjonstavle ved Rv 9 som inneholder opplysninger om veganleggene. Aust-Agder turistforeningen har også informasjon om Fånefjell på Ut.no. Det er ønskelig å utvide parkeringskapasiteten ved Fånefjell.
TILTAK	Utarbeide helhetlig plan for området.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med Bygland kommune.

Område 404 – kart 22 Båtutleie ved Bjoren brygge – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er aktuelt å etablere utleie av småbåter/kano/kajakk og sykler med utgangspunkt i bygget gamle Glashytta ved Bjoren brygge på Bygland. Det kan gjerne skje i samarbeid med Utstyrssentralen. Gamle Glashytta kan også bli et informasjonssenter for friluftsliv- og rekreasjonsmuligheter langs Byglandsfjorden, samt informasjon om Bjoren. Arealbruken i området er avklart gjennom reguleringsplanen for Presteneset som ble vedtatt av Bygland kommunestyre 27.02.2019. Planen vil gi et godt grunnlag for sikring og tilrettelegging av området for friluftsliv og rekreasjon (se områdenr. 416 grønn).
TILTAK	Gjennomføre vedtatt reguleringsplan for Presteneset, herunder vurdere om det er aktuelt å legge til rette for båt- og sykkelutleie fra Bjoren brygge med utgangspunkt i bygget gamle Glashytta. Utstyrssentralen har utleie av kano, kajakk og sykler i dag og kan nyttes som samarbeidspart. Gamle Glashytta kan også etableres som et informasjonssenter, gjerne i form av turistinformasjon.
ANSVARLIG	Bygland kommune med ev. samarbeidsparter.
ANDRE FORHOLD	Det har vært turistinformasjon i bygget de siste årene. Utstyrssentralen bruker den sørlige delen av gamle Glashytta til lager av kanoer og kajakk i dag.

Område 405 – kart 22 Hanehaugen kulturminne – Bygland	
BESKRIVELSE	Hanehaugen er en gravhaug på Nese i Bygland. Den inngår i et kulturminneområde med gravfunn fra steinalder, jernalder, bronsealder, folkevandringstid og vikingtid. Kong Hane skal ha hatt hele Bygland som sitt rike. Sagnet sier at Olav den Hellige kom på kristningsferd til Setesdal. Kong Hane samlet da en hær med menn fra bygdene rundt. Slaget skal ha stått ved Ellingstjønn nord for Bygland. Kong Hane falt i dette slaget og ble gravlagt i Hanehaugen. Området har stor opplevelsesverdi.
TILTAK	Det er ønskelig å utvikle området videre ved at det inngår i en guidet tur sammen med andre kulturminner i området Kulturminnene har et potensiale til å bli videreutviklet som en opplevelsesverdi i for eksempel reiselivssammenheng og til undervisningsformål. Det vil også være mulig å opparbeide en fiskeplass for funksjonshemmede i området.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 406 – kart 24 Brygge for Bjoren ved Vikli nord for Sandnes – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er en gammel brygge som ble brukt av Bjoren ved Vikli på østsiden av Byglandsfjorden nord for Sandnes. Bryggen bør undersøkes nærmere, og det må vurderes om det er behov for opprusting av bryggen.
TILTAK	Tilstandsvurdering og ev. opprusting av gammel brygge ved Vikli.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 407 – kart 24 Kultursti og brygge for Bjoren i Åraksbø – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en kultursti fra Bjorens brygge i Åraksbø videre lang stranda mot kirken. Fra kirken kan kulturstien gå opp mot bebyggelsen langs Åraksvegen og tilbake til stranda via Bryggevegen.
TILTAK	Etablere kultursti i Åraksbø.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 408 – kart 24 Sommerservering i Åraksbø – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere sommerservering i Åraksbø i tilknytning til kulturstien omtalt over (se områdenr. 407).
TILTAK	Etablere sommerservering i Åraksbø som en del av opplevelsene knyttet til vandring langs en mulig nyetablert kultursti.
ANSVARLIG	Tiltaket må gjennomføres i privat regi.

Område 409 – kart 25 Reiårsfossen besøkssenter – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere et besøkssenter på toppen av Reiårsfossen. Her skal det blant annet gis informasjon om sagnet som knytter seg til fossen. På Setesdalswiki er det nærmere omtale av Sagnet om Reiår. Toppen av Reiårsfossen kan nås via bomveg. Det er ønskelig å skilte atkomsten.
TILTAK	Etablere besøkssenter på toppen av Reiårsfossen. Skilte atkomst til området.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 410 – kart 25 Via Ferrata ved Reiårsfossen – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en Via Ferrata ved Reiårsfossen. Via Ferrata (jernveg) innebærer at en fjellvegg utstyres med faste sikringsmidler som stålwire, bøyler, stiger og broer. Dette kan brukes for å klatre opp fjellveggen på en mest mulig sikker måte uten krav til store klatreferdigheter eller klatrekunnskap.
TILTAK	Etablere en Via Ferrata ved Reiårsfossen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Reiårsfossen. (Setesdal - Noreg tett på/foto: Anders Martinsen).

Område 411 - kart 25 Guidet tur til gården Skore – Bygland	
BESKRIVELSE	Skore er en fraflyttet gård øst for Ose, på østsiden av Otra. Gården ligger 365 moh. med flott utsikt over Otra og Reiårsfossen. Gårdsbebyggelsen og kulturlandskapet rundt har stor opplevelsesverdi. Det var bosetting på Skore rundt 1620. På 1960-tallet ble gården fraflyttet. Dei siste som hadde driften av gården var to søstre som ble kalt «Skorsjentene»; Gro Gunnarsdotter Skore og Gyro Gunnarsdotter Skore.
TILTAK	Etablere tilbud om guidet tur til Skore.
ANSVARLIG	Reiselivsbedrifter i samarbeid med gårdens eier.

Område 412 - kart 25 Tursti mellom Ose sentrum og Reiårsfossen Camp – Bygland	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en tursti (strandsti) fra Ose sentrum til Reiårsfossen Camp. En slik turveg vil være et positivt nærmiljøtiltak og gi en trafiksikker forbindelse mellom campingplassen og Ose sentrum.
TILTAK	Etablere tursti mellom Ose sentrum og Reiårsfossen Camp.
ANSVARLIG	Bygland kommune i samarbeid med andre aktører.

Område 413 - kart 25 Parkering for bade- og rasteplass i Vikistrand – Bygland	
BESKRIVELSE	Vikistrand på østsiden av Otra ved Ose er en bade- og rasteplass. Det er ønskelig å bedre parkeringsforholdene på stedet, for eksempel i tilknytning til Fv 3804.
TILTAK	Etablere parkering for bade- og rasteplassen i Vikistrand.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 414 - kart 27 Heisfossen – Bygland	
BESKRIVELSE	Heisfossen er et flott fossefall i Heisåna på østsiden av Otra ved Heistad nord for Ose. Fossen har nå redusert vannføring på grunn av regulering, men den har fortsatt stor opplevelsesverdi som landskapselement. I bunnen av fossen er det kulper som er egnet for bading. Det er ønskelig å skilte på stedet for å opplyse om fossen og badekulpene.
TILTAK	Skilt som viser til Heisfossen og badekulper.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 415 - kart 29 Hækni rasteplass – Bygland	
BESKRIVELSE	Hækni rasteplass ligger ved Rv 9 på vestsiden av Otra ca. 30 km nord for Bygland sentrum. Denne rasteplassen har høy standard med toaletter, bord, benker og informasjonstavler om Setesdal. Det er ønskelig å videreutvikle området med opparbeiding av fiskeplass og mulig teltplass.
TILTAK	Videreutvikle området med fiskeplass og vurdere om det kan etableres teltplass på stedet.
ANSVARLIG	Statens vegvesen i samarbeid med grunneiere i området.

Område 416 – kart 30 Små utleiehytter, Helle – Valle	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å bygge små utleiehytter ved vestsiden av Otra ved Mo på Helle.
TILTAK	Bygge små utleiehytter på Mo ved Helle.
ANSVARLIG	Privat utbygger i samarbeid med Valle kommune.

Område 417 – kart 30 Zipline ved Straumsfjellet – Valle	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en zipline ved Straumsfjellet. En zipline er en kabel som er festet mellom to punkter med høydeforskjell som det er mulig å skli langs i en sele med krok (jf. løypestreng).
TILTAK	Etablere zipline ved Straumsfjellet.
ANSVARLIG	Privat utbygger som må avklare tiltaket nærmere med grunneier(e) og Valle kommune.

Område 418 – kart 30 Rysstadmo, fiskeplass – Valle	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere en fiskeplass ved sørvestenden av Rysstadmo (Odden) på vestsiden av Otra på Rysstad. Parkeringsforhold og atkomst til området må avklares.
TILTAK	Opparbeiding av fiskeplass ved sørvestenden av Rysstadmo.
ANSVARLIG	Otra Fiskelag i samarbeid med berørte grunneiere, Otteraaens Brugseierforening og Valle kommune.

Område 419 – kart 30 Krypsiv, fjerne begroing i Rysstadbassenget – Valle	
BESKRIVELSE	Begroing med krypsiv er en av de største miljøutfordringene i Otra. Krypsivveksten gir redusert bruksverdi for bruk av vassdraget til bading, fiske, båtbruk og annen rekreasjon. Rysstadbassenget er en av delstrekningene i Otra som har mest omfattende begroing. Det er ønskelig at det gjøres tiltak for å fjerne krypsivbegroingen fra noen mye brukte lokaliteter i Rysstadbassenget.
TILTAK	Fjerne krypsivbegroing i deler av Rysstadbassenget.
ANSVARLIG	Fylkesmannen i Agder i samarbeid med Valle kommune og øvrige deltakere i Krypsivprosjektet.

Område 420– kart 31 Lekebu i Rysstad turpark – Valle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å ruste opp en forfallen lekebu i Rysstad turpark.
TILTAK	Ruste opp lekebu i Rysstad turpark.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 421 – kart 31 Tursti til Andenapen, Bjørgum – Valle	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å opparbeide og merke en bedre tursti fra Bjørgum på østsiden av Otra opp til Andenapen. Andenapen er et fjell på Bjørgum i Valle, tvers overfor Rysstad. Andenapen er 821 moh. Det er flott utsikt over Valle fra fjellet.
TILTAK	Det er foreslått å opparbeide og merke en bedre tursti opp til Andenapen på Bjørgum. Det bør settes opp skilt med informasjon om parkering og hvor turvegen starter.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 422 – kart 31 Tursti til Rysstadåsen – Valle	
BESKRIVELSE	Rysstadåsen er et fjell/ås rett vest for Rysstad. Høyeste punkt er 913 moh. Det er stier i deler av området, men det er foreslått å rydde og merke en mer tydelig tursti fra Rysstad og opp til Rysstadåsen. Her er det flott utsikt ut over dalen.
TILTAK	Rydde og merke tursti opp til Rysstadåsen vest for Rysstad i Valle.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 423 – kart 31 Tursti og zipline fra Bjørgum over Otra til Rysstad – Valle	
BESKRIVELSE	Det er foreslått å etablere zipline fra Nordhus/Mo på Bjørgum over til en øy i Otra. Herfra kan det etableres tursti videre over til vestsiden av Otra ved Rysstad. Dette vil bli en spesiell opplevelsesrute. Det må etableres parkeringsmuligheter på Bjørgum og på Rysstad.
TILTAK	Etablere opplevelsesrute mellom Bjørgum og Rysstad som kombinerer zipline med tursti/turveg. Etablere parkering på Bjørgum og Rysstad.
ANSVARLIG	Private utbyggere i samarbeid med grunneierne.

Område 424 – kart 34 Den kvite hedderen på Brokke – Valle	
BESKRIVELSE	Den kvite hedderen er en hule i fjellet under Haugelandsfjellet like vest for hovedkontoret til Otra Kraft på Nomeland. Det knytter seg interessant historie til stedet. Under andre verdenskrig hadde Jon Haugeland og Gunnar Nordgaard tilhold her noen uker. Det er ønskelig å skilte området bedre.
TILTAK	Skilting av tursti og hedderen.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 425 – kart 34 Kåvenes/Flårenden, gammel postveg – Valle	
BESKRIVELSE	På strekningen mellom Flårenden og Kåvnes på vestsiden av Otra finnes rester etter den gamle postvegen gjennom dalen. Dette er et teknisk kulturminne som gir området opplevelsesverdi. Det er ønskelig å skilte og markere denne vegstrekningen bedre.
TILTAK	Skilte og rydde rester etter den gamle postvegen mellom Kåvenes og Flårenden.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Agder fylkeskommune.

Område 426 - kart 35 Bø, tilrettelegging for padling – Valle	
BESKRIVELSE	Sør for Bø på vestsiden av Otra ved Flåni sør for Valle sentrum, er det aktuelt å legge til rette for utsetting av kano/kajakk. Det må etableres parkeringsmulighet i området og opparbeides et egnet utsettingssted.
TILTAK	Etablere parkeringsmuligheter og utsettingssted for kajakk/kano i Flåni sør for Bø.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 427 - kart 35 Bøgruven på Bø – Valle	
BESKRIVELSE	Bøgruven er en gammel kobbegruve ca. 1 km nordvest for Bøgårdene på vestsiden av Otra. Det går skogsveg inn mot gruven. I 1845 skal det ha vært 34 mann i arbeid i gruven som hadde smeltehytta helt sør i Åraksbø. Driften ble avviklet i 1918.
TILTAK	Vedlikeholde skilting, rydding og merket veg fram til Bøgruven.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 428 - kart 35 Hallandsfossen, sikker atkomst – Valle	
BESKRIVELSE	Hallandsfossen er en foss i Otra sør for Valle sentrum. Hallandsbrua mellom Harstad og Åmlid krysser Otra ved fossen. Hallandsfossen var tidligere et yndet fotomotiv. Etter reguleringen av Otra har vassdraget minstevannføring på denne strekningen. Det er mange flotte jettegryter i området. Det blankskurte fjellet ved siden av fossen kan bli svært glatt. Det er montert fareskilt og hengt opp livbøyer på begge sider av fossen. Det er ønskelig å gjennomføre ytterligere sikringstiltak.
TILTAK	Gjennomføre ytterligere sikringstiltak for besøkende til Hallandsfossen.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Otteraaens Brugseierforening.

Område 429 - kart 36 Badeplass i Valle sentrum – Valle	
BESKRIVELSE	Det er en fin raste- og badeplass på østsiden av Otra ved Valle sentrum (Kjeldeberg). Det er parkeringsmuligheter i nærheten. Det er ønskelig at den blir tilrettelagt og skiltet bedre enn i dag.
TILTAK	Rydde, opparbeide og skilte badeplass på østsiden av Otra ved Valle sentrum.
ANSVARLIG	Valle kommune.

Område 430 - kart 36 Fiskeplass i Valle sentrum nedstrøms Prestefossen – Valle	
BESKRIVELSE	Det er en fin fiskeplass på vestsiden av Otra nedstrøms Prestefossen nær Valle sentrum. Det er parkeringsmuligheter i nærheten. Det er atkomst til fiskeplassen fra Valle sentrum via Prestefossen bro. Det er ønskelig å skilte og tilrettelegge fiskeplassen bedre.
TILTAK	Skilting og tilrettelegging av fiskeplass på vestsiden av Otra nedstrøms Prestefossen i Valle sentrum.
ANSVARLIG	Uavklart.

Område 431 - kart 36 Nomelandsfjellet, sikret utsiktsplattform langs tursti – Valle	
BESKRIVELSE	Turstien begynner på vestsida av Rv 9, like ved rasteplassen på Honnevje (se omtale foran). Deler av turstien går langs kanten av fjellet. Det er en viss risiko knyttet til ferdsel på kanten av fjellet. Det kan være ønskelig å bygge en sikret utsiktsplattform på kanten av fjellet.
TILTAK	Bygge sikret utsiktsplattform på turstien til Nomelandsfjellet.
ANSVARLIG	Uavklart.

Klatring i Nomelandsfjellet, Valle. Foto: Bratt friluftsliv/Via Valle

Område 432 - kart 37 Honnevje, bro over til Kjeøyni – Valle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å anlegge bro fra vestsiden av Otra ved Honnevje rasteplass og over til Kjeøyni. Det bør også opparbeides turstier på Kjeøyni.
TILTAK	Bygge bro fra Honnevje rasteplass over til Kjeøyni og etablere turstier på Kjeøyni.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Område 433 - kart 37 Honnevje – universelt utformet fiskeplass – Valle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å anlegge en universelt utformet fiskeplass ved Honnevje raste- og badeplass på vestsiden av Otra nord for Valle sentrum. Det er parkeringsmuligheter i området. Fiskeplassen må utformes slik at den er tilgjengelig for rullestolbrukere. Det bør bygges toalett på stedet.
TILTAK	Anlegge en universelt utformet fiskeplass ved Honnevje mellom Rv 9 og vestsiden av Otra nord for Valle sentrum.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Statens vegvesen og Otteraaens Brugseierforening.

Område 434 - kart 37 Kjeøyni, bro fra østsiden av Otra – Valle	
BESKRIVELSE	Kjeøyni er en større øy i Otra nord for Valle sentrum. Det er ønskelig å anlegge bro fra østsiden av Otra ved Hommelunden (Moen) over til Kjeøyni. Det bør også opparbeides turstier på Kjeøyni. Dette vil også være et viktig ledd i å legge til rette for en rundløype fra Valle sentrum, mot Honnevje og tilbake til Valle sentrum.
TILTAK	Bygge bro fra Honnevje rasteplass over til Kjeøyni og etablere turstier på Kjeøyni.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

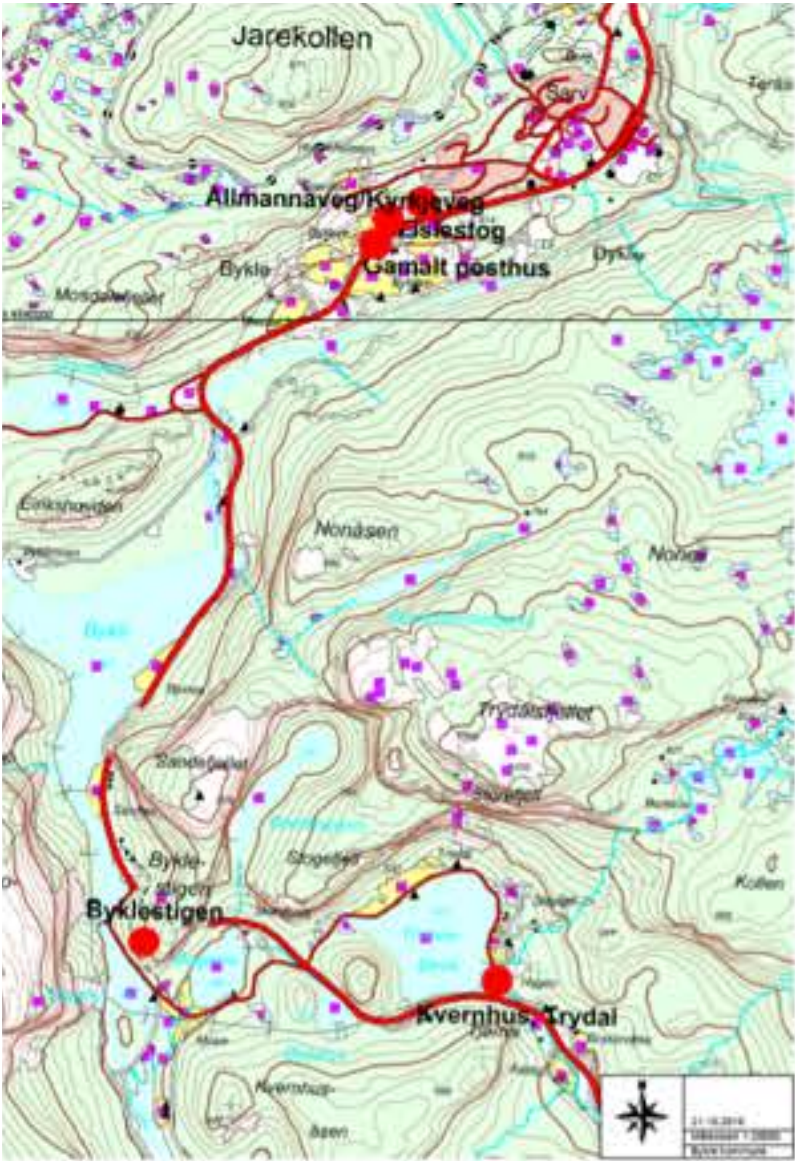
Område 435 - kart 38 Flateland Camping – Valle	
BESKRIVELSE	Flateland Camping ligger langs østsiden av Otra ca. 6 km nord for Valle sentrum. Campingplassen er et egnet utgangspunkt for båtsport i Otra og fot turer i hei- og fjellområdene på begge sider av dalen. Det er ønskelig å gi området en mer universell utforming slik at det kan gi tilgang til bade- og fiskeplasser for blant annet rullestolbrukere.
TILTAK	Universell utforming av bade- og fiskeplasser på Flateland Camping.
ANSVARLIG	Eier av Flateland Camping.

Område 436 - kart 40 Reimarsmoen, bro over Otra – Valle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å bygge gang- og sykkelbro over Otra mellom Setesdalsvegen og Røyslandsvegen ved Reimarsmoen. Dette vil gjøre det mulig å flytte traséen for Nasjonal sykkelrute nr. 3 fra Rv 9 over til Røyslandsvegen på vestsiden av Otra.
TILTAK	Bygge gang- og sykkelbro over Otra ved Reimarsmoen.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Område 437 - kart 39 Veiåjuvet, utsiktsplattform ved Gloppefossen – Valle	
BESKRIVELSE	Veiåni er et sidevassdrag til Otra. Veiåni munner ut i Otra på østsiden av vassdraget like nord for Lunden i Valle. Veiåni danner Gloppefossen like nedstrøms der vassdraget har passert Rv 45 mot Bjørnevatn. Dette er ett av de høyeste fossefallene i Setesdal og et særpreget landskapselement med stor opplevelsesverdi. Fra bunnen av Gloppefossen renner Veiåni gjennom det særpregete Veiåjuvet som også har stor opplevelsesverdi. Det går merket tursti inn Veiåjuvet til Gloppefossen fra Rv 9 nord for Lunden. Gloppefossen kan også nås ved å gå fra Rv 45 og vestover mot toppen av fossen. Gloppefossen og Veiåjuvet byr på helt spesielle naturopplevelser. Det er ønskelig å bygge en utsiktsplattform på toppen av Gloppefossen som gir utsikt over fossen og Veiåjuvet.
TILTAK	Bygge utsiktsplattform på toppen av Gloppefossen. Det må sikres parkeringsplasser ved Rv 45 ved Bakkebui.
ANSVARLIG	Valle kommune i samarbeid med andre aktører.

Område 438 - kart 41 Kvernhus i Trydal – Bykle	
BESKRIVELSE	I utløpet av Trydalstjønnei ved Trydal, på østsiden av Otra, ligger et restaurert kvernhus. Dette er et flott kulturminne med stor opplevelsesverdi. Kvernhuset ligger like ved Rv 9 og har enkel atkomst. Det er ønskelig å sikre bedre parkeringsmuligheter i området og gi informasjon om kvernhuset. Kvernhuset er omtalt i Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
TILTAK	Opparbeide parkeringsplass og sette opp informasjonstavle ved kvernhuset.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med grunneiere i området.

Område 439 - kart 43 Turveg fra Byklelii mot Stavnes – Bykle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å opparbeide og merke en turveg fra Byklelii på østsiden av Otra sør for Bykle kyrkjebygd, inn mot Stavnes.
TILTAK	Rydding, opparbeiding og merking av tursti fra Byklelii mot Stavnes og ev. lenger østover.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med andre aktører.

Kartutsnitt fra Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
Kilde: Bykle kommune.

Område 440 – kart 43 Sarvsfossen rasteplass – Bykle	
BESKRIVELSE	Dammen i Sarvsfossen er det siste større kraftutbyggingstiltaket i Otra. Dammen ligger like ved Bykle sentrum øst for Rv 9. Det er god atkomst til dammen med flott utsikt over Sarvsjuvet. Det er ønskelig å opparbeide rasteplass med toalett i tilknytning til dammen. Bykle kommunen har utarbeidet plan for tiltaket.
TILTAK	Gjennomføre plan for Sarvsfossen rasteplass.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Dammen i Sarvsfossen. Foto: Trafo Arkitektur AS i oppdrag for Bykle kommune.

Område 441 – kart 44 Byklestøylane Camping – Bykle	
BESKRIVELSE	Byklestøylane camping ligger på vestsiden av Rv 9 ved Byklestøylane nord for Bykle sentrum. Det er ønskelig å ruste opp området og gjøre kulturminnene mer tilgjengelig. Dette er også omtalt i Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
TILTAK	Gjennomføre opprusting av Byklestøylane Camping i tråd med Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
ANSVARLIG	Grunneier med bistand fra Bykle kommune.

Område 442 – kart 44 Skarsmo rasteplass – Bykle	
BESKRIVELSE	Skarsmo rasteplass ligger mellom Rv 9 og vestsiden av Otra nord for Byklestøylane. Det knytter seg sagn til en brud som druknet i området. Det er ønskelig å informere om kulturminner i området.
TILTAK	Informasjonstavle om sagn og kulturminner i området.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Skarsmo rasteplass ved Rv 9 nord for Byklestøylane. Foto: Geir Daasvatn.

Område 443 – kart 45 Fiskeplass ved Hoslemohylen – Bykle	
BESKRIVELSE	Det er planlagt å etablere en fiskeplass ved Hoslemohylen mellom Rv 9 og østsiden av Otra ved Hoslemo. Tiltaket er omtalt i kommuneplanen for Bykle.
TILTAK	Anlegge fiskeplass ved Hoslemohylen i tråd med kommuneplanen.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Område 444 – kart 45 Berdalsbru rasteplass – Bykle	
BESKRIVELSE	Ved Rv 9 ved Berdalsbru ca. 15 sør for Hovden er det flott utsikt vestover mot Vatnedalsdammen. Dette er et godt utgangspunkt for å ta bilder av den store fyllingsdammen. Det bør anlegges en rasteplass/fotopunkt på stedet.
TILTAK	Anlegge en enkel rasteplass/fotopunkt langs Rv 9 ved Berdalsbru.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Område 445 – kart 47 Vegbrakke ved Geiskeli – Bykle	
BESKRIVELSE	Ved Rv 9 ved avkjørselen til Geiskeli står det en gammel vegbrakke. Vegbrakka ble brukt under vegarbeid i Bykle på 1920-tallet. Det er ønskelig å restaurere vegbrakka som kulturminne og tilrettelegge området rundt med parkering og informasjonstavle. Tiltaket er omtalt i Kulturminneplan 2016-2019 for Bykle kommune.
TILTAK	Restaurere vegbrakka ved Geiskeli i tråd med Kulturminneplanen 2016-2019 for Bykle kommune.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Område 446 – kart 47 Ørnefjell Golfbane, bro – Bykle	
BESKRIVELSE	Ørnefjell Golfbane ligger på vestsiden av Otra ved Ørnefjell sør for Hovden. Banen fra 2001 er en ni hulls høyfjellsbane 725 moh. Det er ønskelig å bygge bro over Otra ved banen. Det er utarbeidet plan for tiltaket.
TILTAK	Gjennomføre plan for bygging av gangbro over Otra ved Ørnefjell golfbane.
ANSVARLIG	Hovden Golfklubb i samarbeid med Bykle kommune.

Område 447 – kart 47 Fiskeplass ved Lomehylen – Bykle	
BESKRIVELSE	Det er ønskelig å anlegge en fiskeplass på vestsiden av Otra ved Lomehylen. Lomehylen ligger ved Rv 9 noen km sør for Hovden. Tiltaket er tatt inn i kommuneplanen for Bykle.
TILTAK	Anlegge fiskeplass ved Lomehylen i tråd med kommuneplanen for Bykle kommune.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Område 448 – kart 47 Badstogdalen bade- og fiskeplass – Bykle	
BESKRIVELSE	Badstogdalen er et parti mellom Rv 9 og østsiden av Otra med vakkert landskap. Badstogdalen ligger like sør for utløpet av Hartevatn på Hovden. Det er ønskelig å etablere en raste-, bade- og fiskeplass med tilhørende parkering og toalett. Det må anlegges en sikker avkjørsel fra Rv 9.
TILTAK	Anlegge raste-, bade- og fiskeplass langs Rv 9 ved Badstogdalen nedstrøms dam Hartevatn.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med Statens vegvesen.

Område 449 – kart 48 Hartevasdammen, turveg – Bykle	
BESKRIVELSE	Hartevasdammen ligger ved utløpet av Hartevatn sør for Hovden. Dammen ligger ved Rv 9. Dette er et aktuelt utgangspunkt for fotturer til områdene vest for Hartevatn. Det har vært problemer knyttet til å åpne for ferdsel forbi damstedet. Det er også ønskelig å opparbeide fiskeplass på stedet. Deler av området er regulert til næringsformål.
TILTAK	Åpne for ferdsel forbi Hartevasdammen og opparbeide fiskeplass i området.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

Område 450 – kart 49 «Sherpasti» til Hovdenuten – Bykle	
BESKRIVELSE	Det planlegges en «sherpasti» fra hyttefeltet Fjellparken opp til Hovdenuten (1119 moh.). Deler av dagens tursti er bratt og steinete. Her er det aktuelt å anlegge en «sherpasti».
TILTAK	Gjennomføre planen for anlegg av «sherpasti» på deler av tursti mellom hyttefeltet Fjellparken og Hovednuten.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med andre aktører.

Område 451 - kart 49 Gammelt kraftverk på Hovden – Bykle

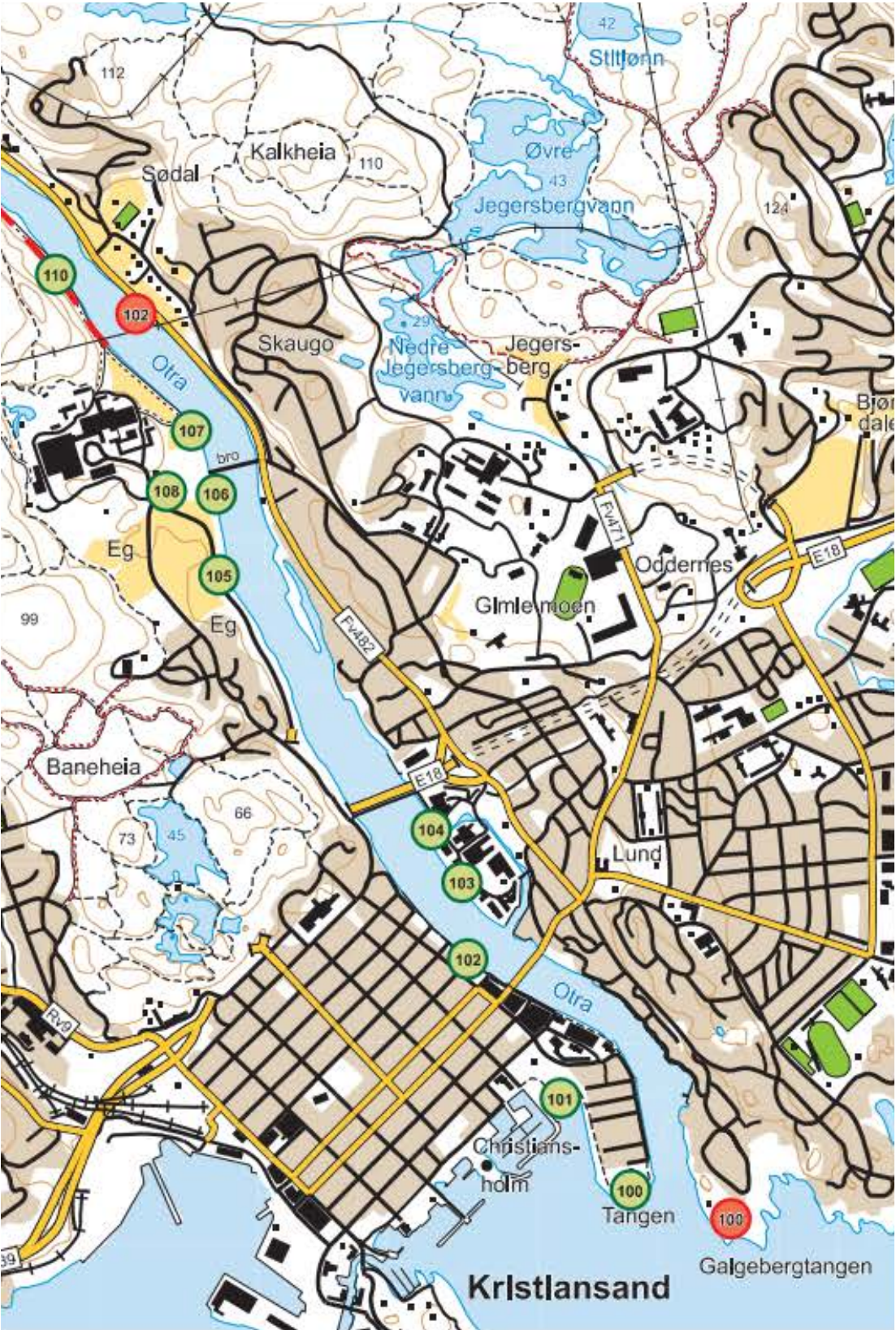
BESKRIVELSE	Det første Hovden Høyfjellshotell åpnet 1936. På denne tiden ble det anlagt veg over fjellet til Haukeli. Det ble bygd egen kraftstasjon til hotellet i Otra. Rester etter denne kraftstasjonen er fortsatt synlig, mens det er lite igjen av inntaksdammen. Det er ønskelig å rydde området og informere om det gamle kraftanlegget. Kraftstasjonen er omtalt i Kulturminneplan 2016-2019 for Bykle kommune.
TILTAK	Rydde og ev. restaurere den gamle kraftstasjonen til Hovden Høyfjellshotell. Sette opp informasjonstavle på stedet.
ANSVARLIG	Bykle kommune i samarbeid med andre aktører.

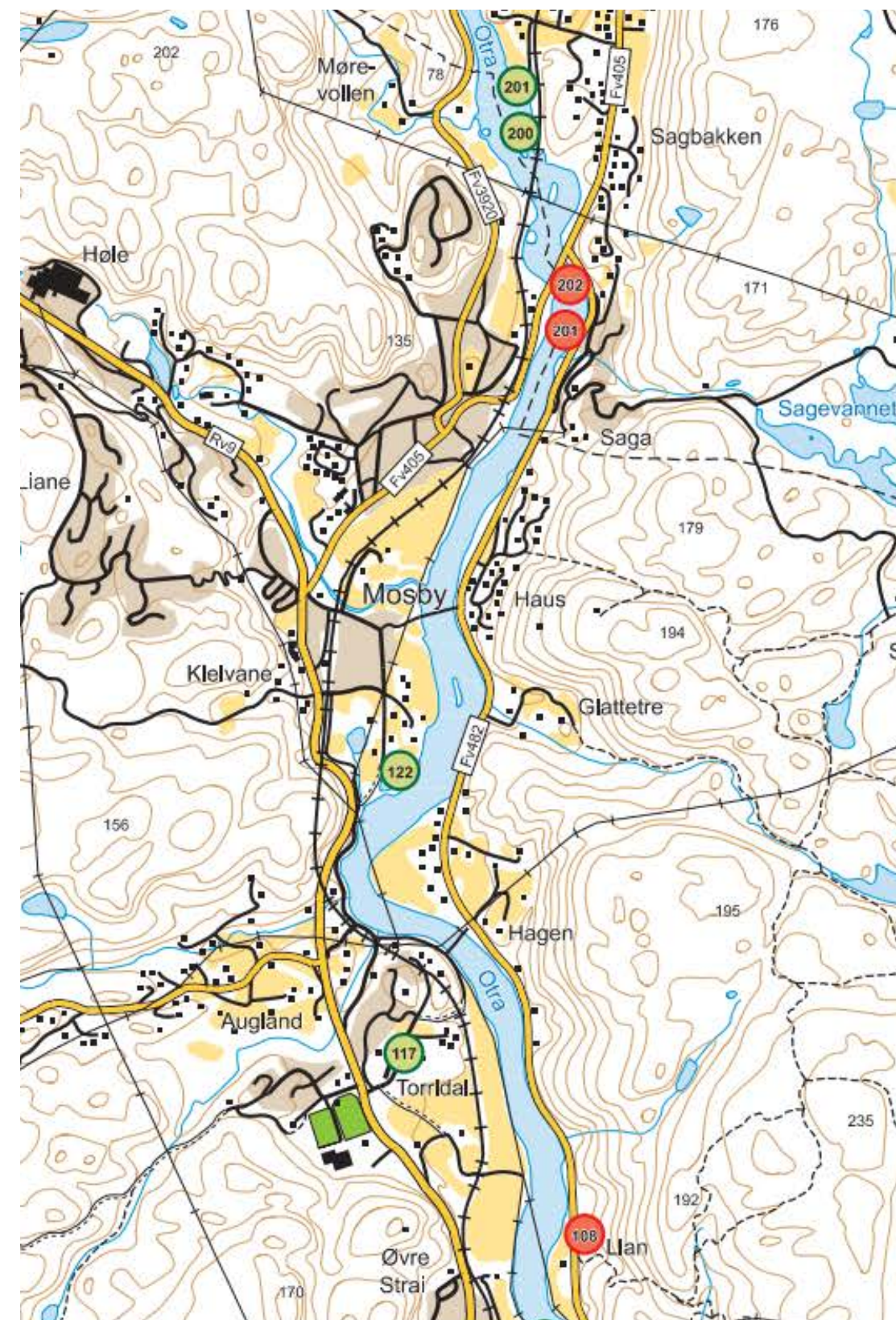
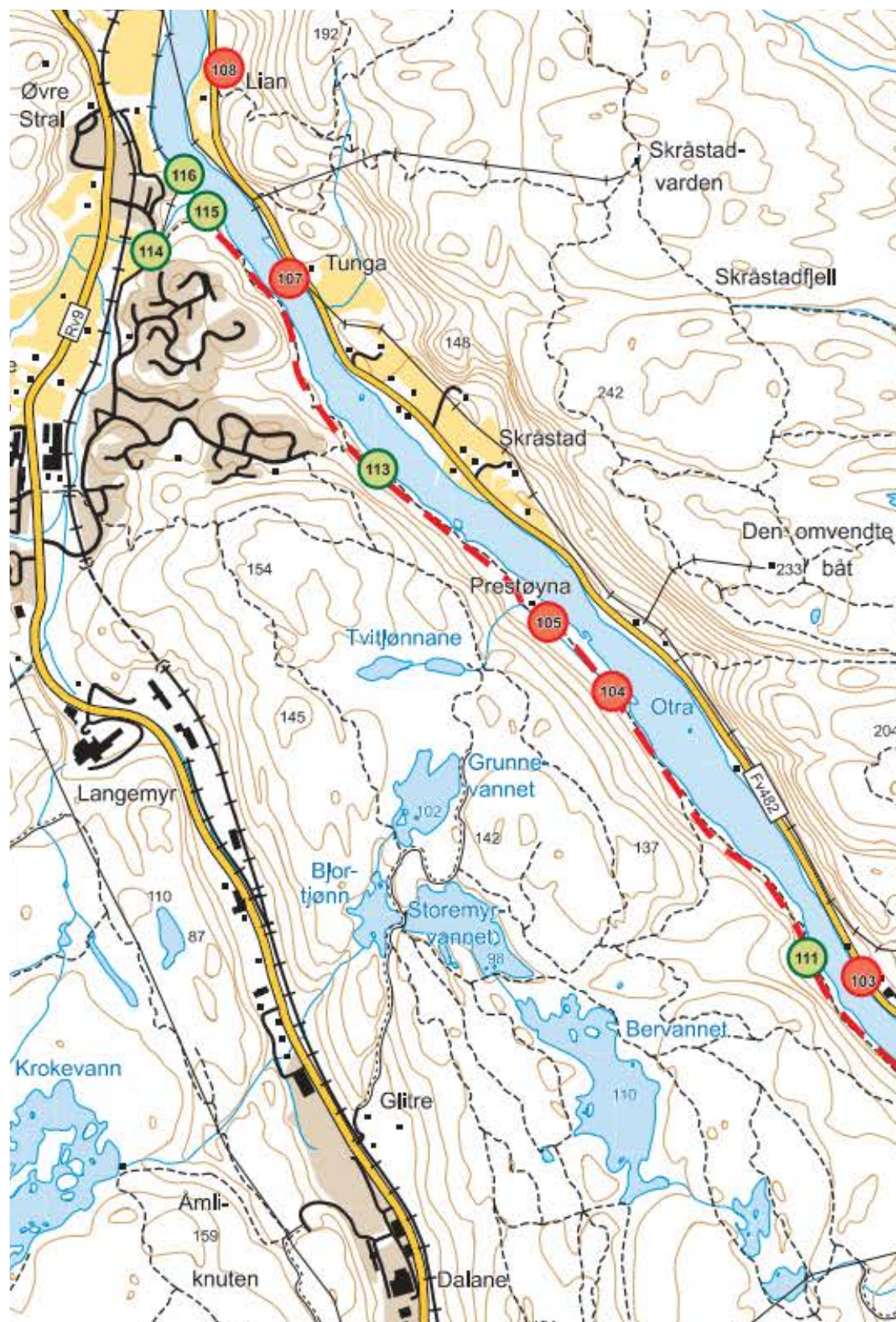
Område 452 - kart 50 Bro over Otra ved Lundane – Bykle

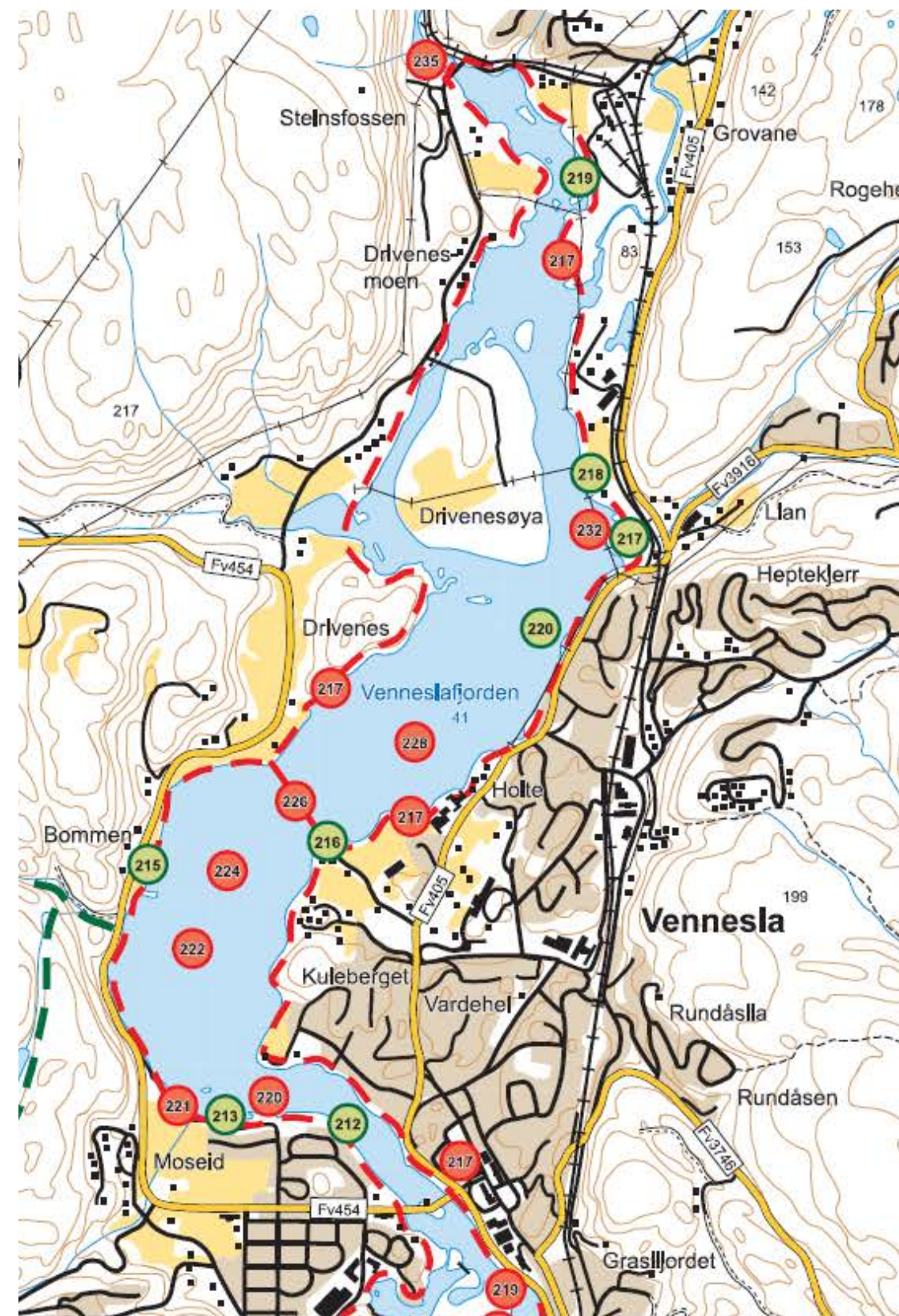
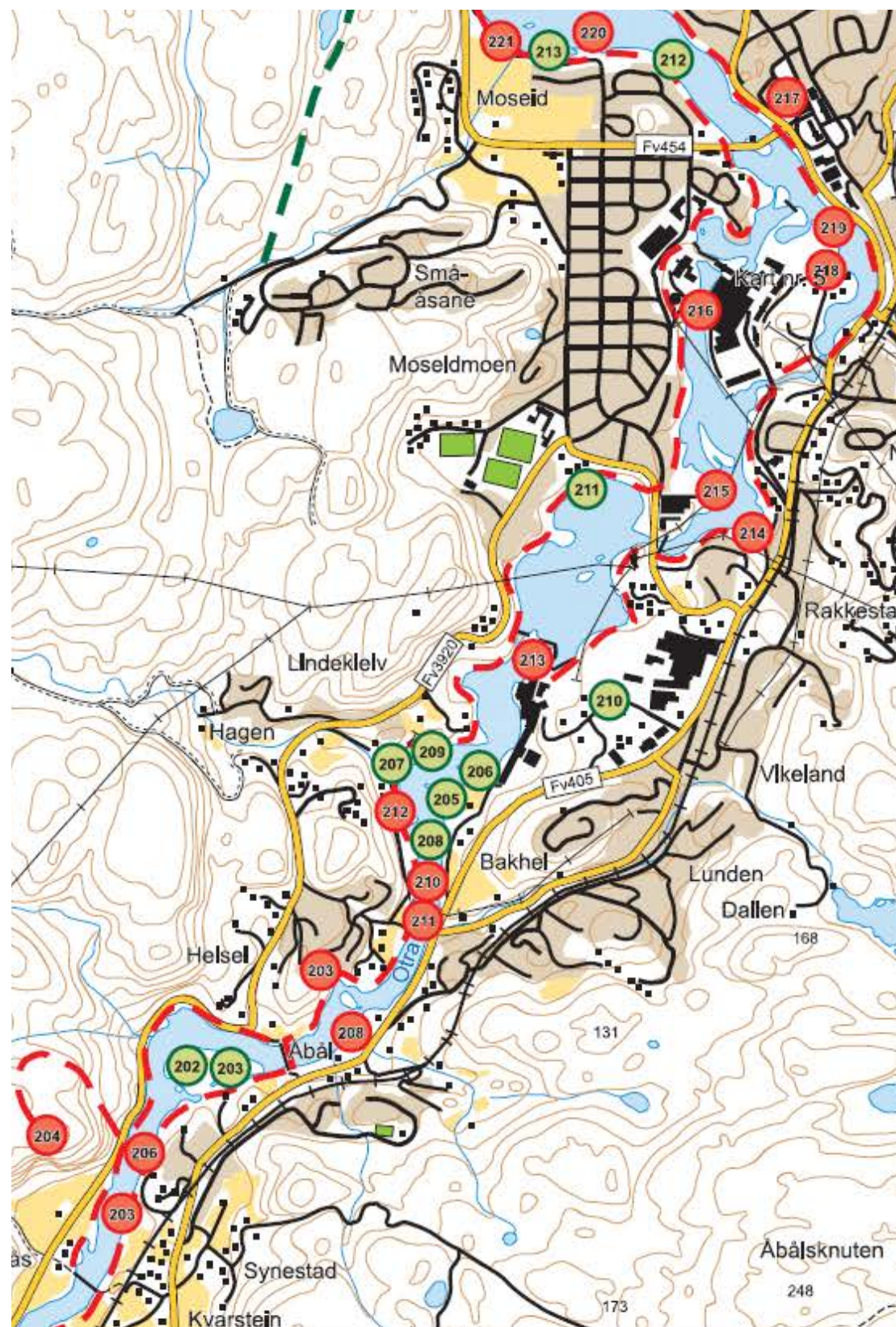
BESKRIVELSE	Det er planlagt bro over Otra ved Lundane sør for utløpet av Lislevatn. En bro på stedet vil sikre ferdsel til fots og på ski i området. Området på vestsiden av Otra er vernet.
TILTAK	Etablere gangbro over Otra ved Lundane og undergang under Rv 9 i tråd med utarbeidete planer. Tiltaket er avklart med Fylkesmannen i Agder som vernemyndighet.
ANSVARLIG	Bykle kommune.

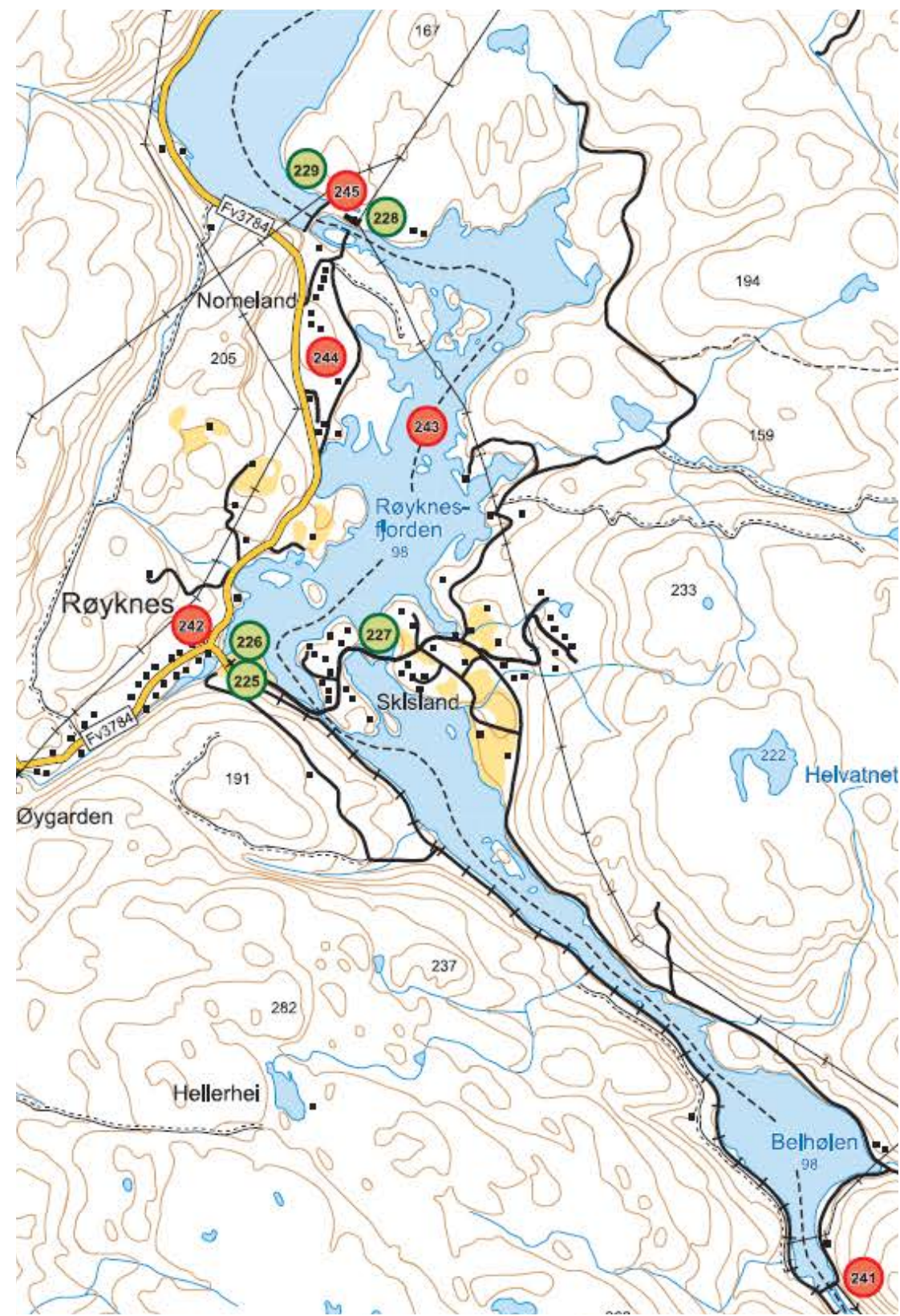
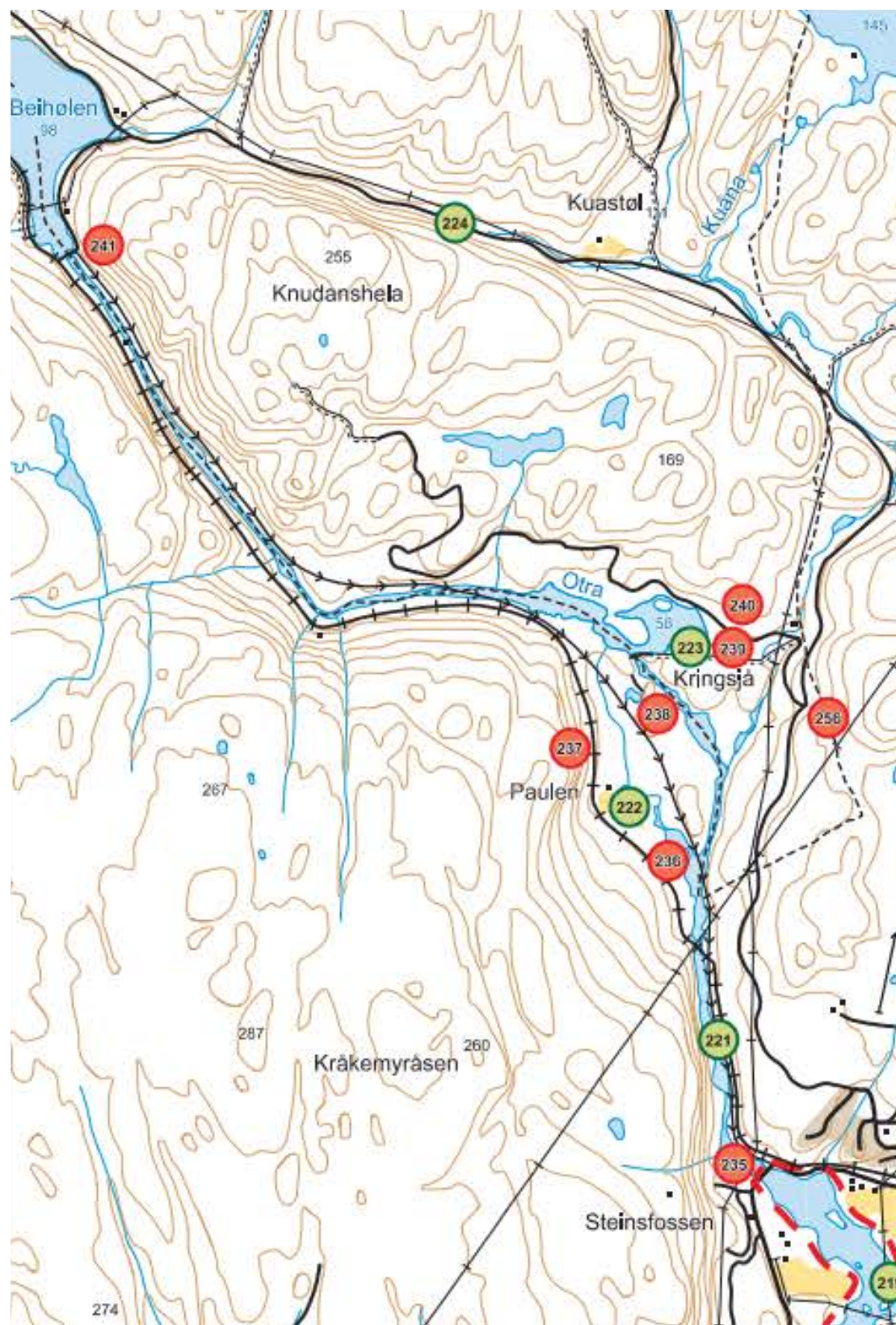

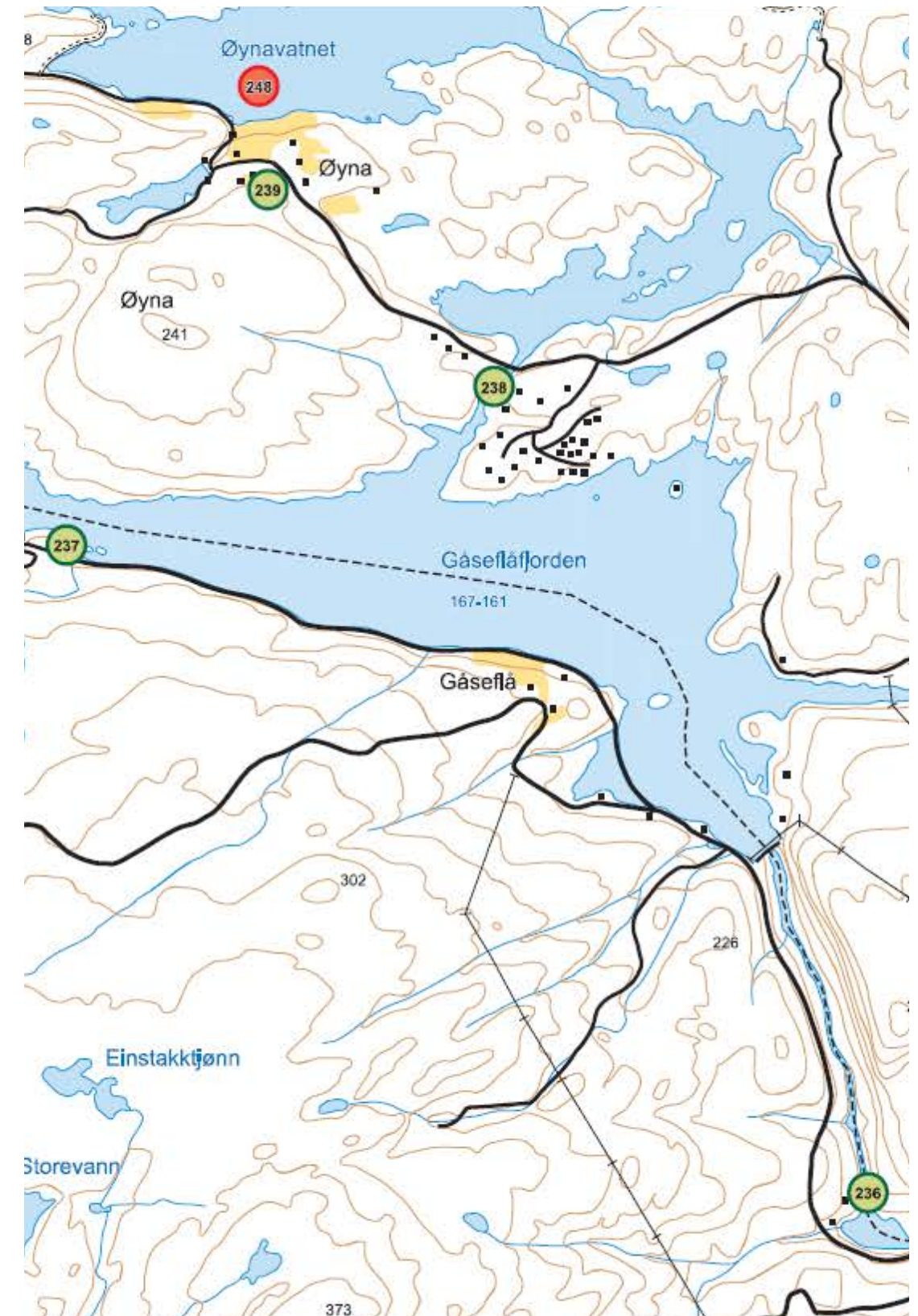
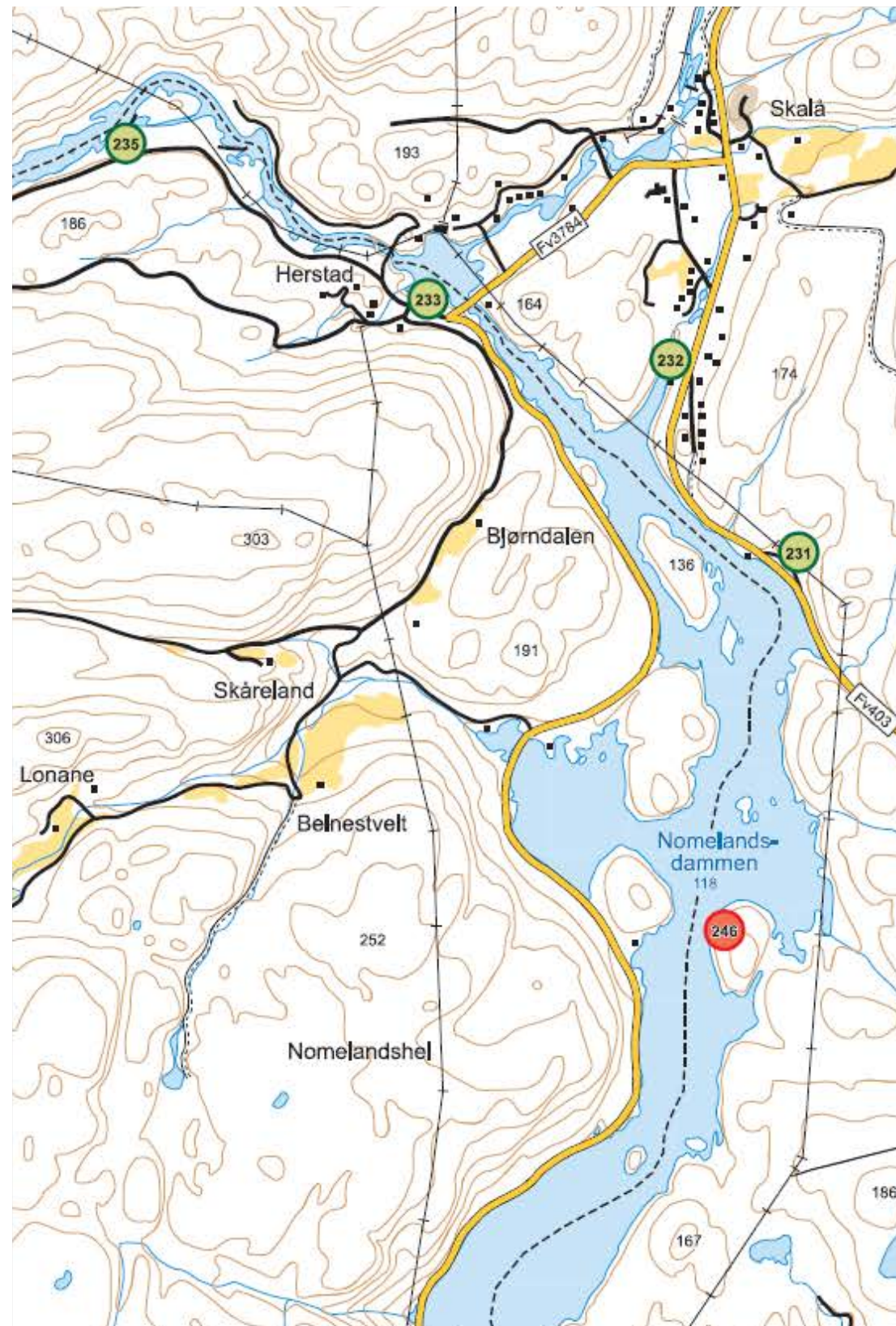
Hovden Tour 2015 (Setesdal - Noreg tett på/foto: Kiryd).

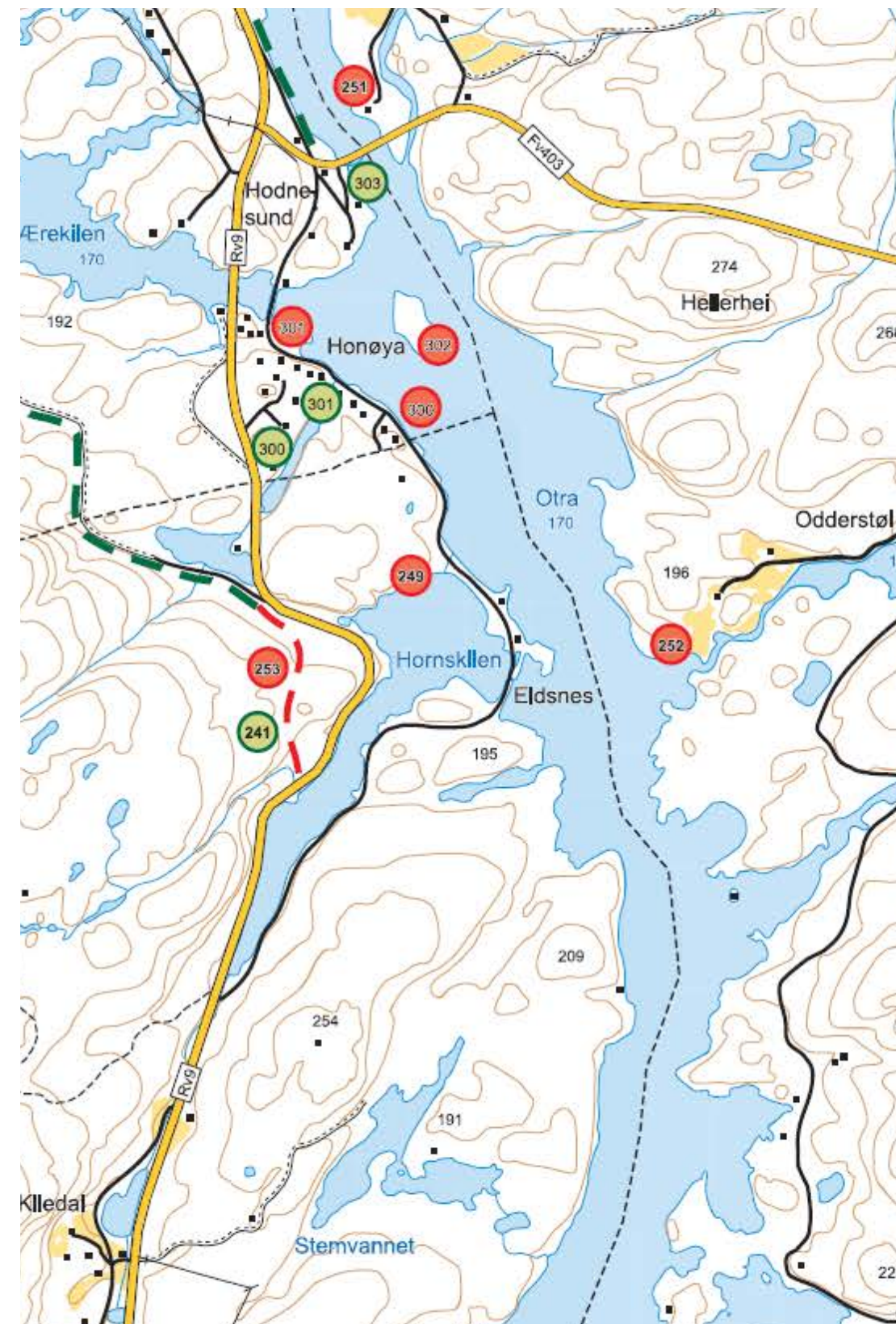

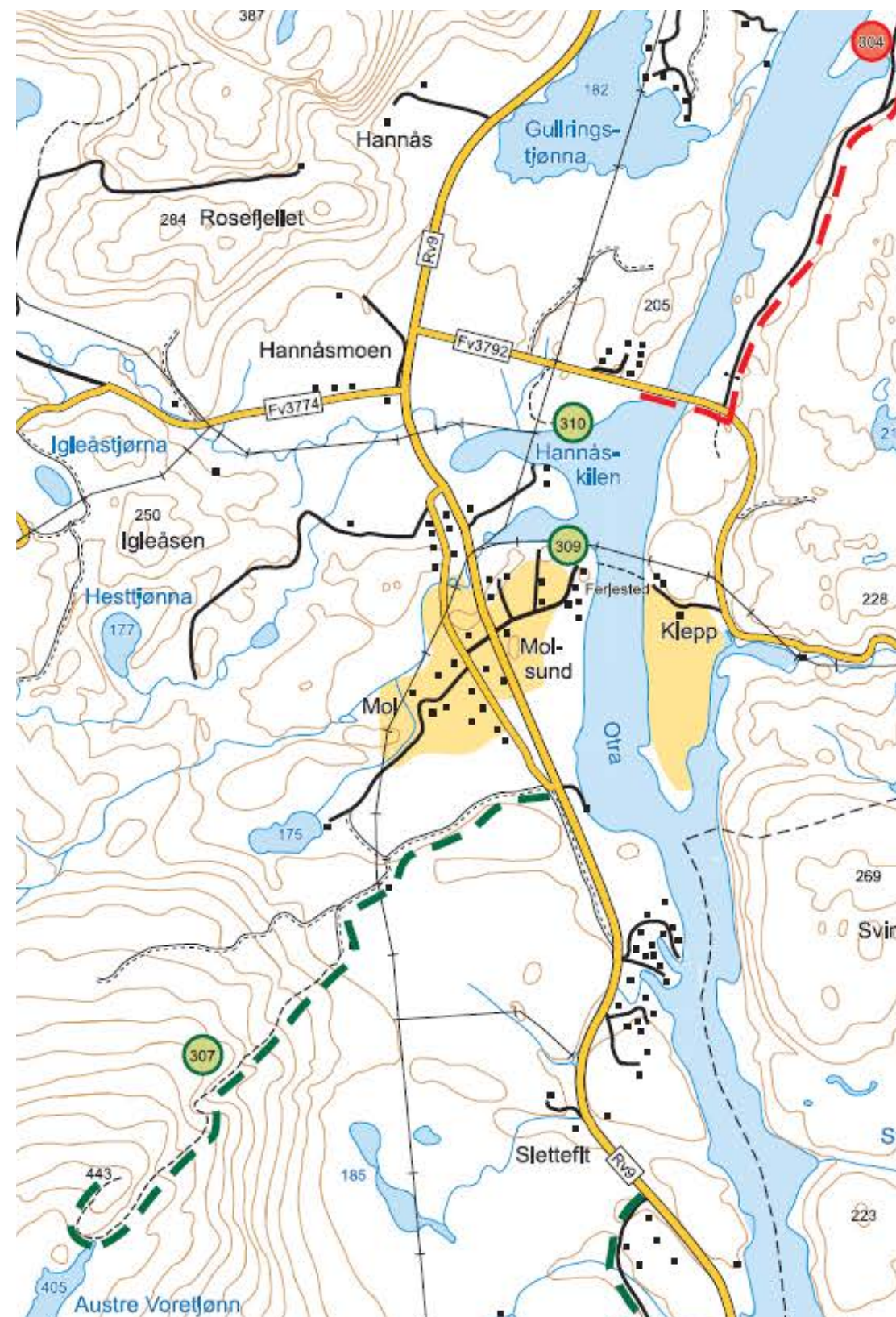
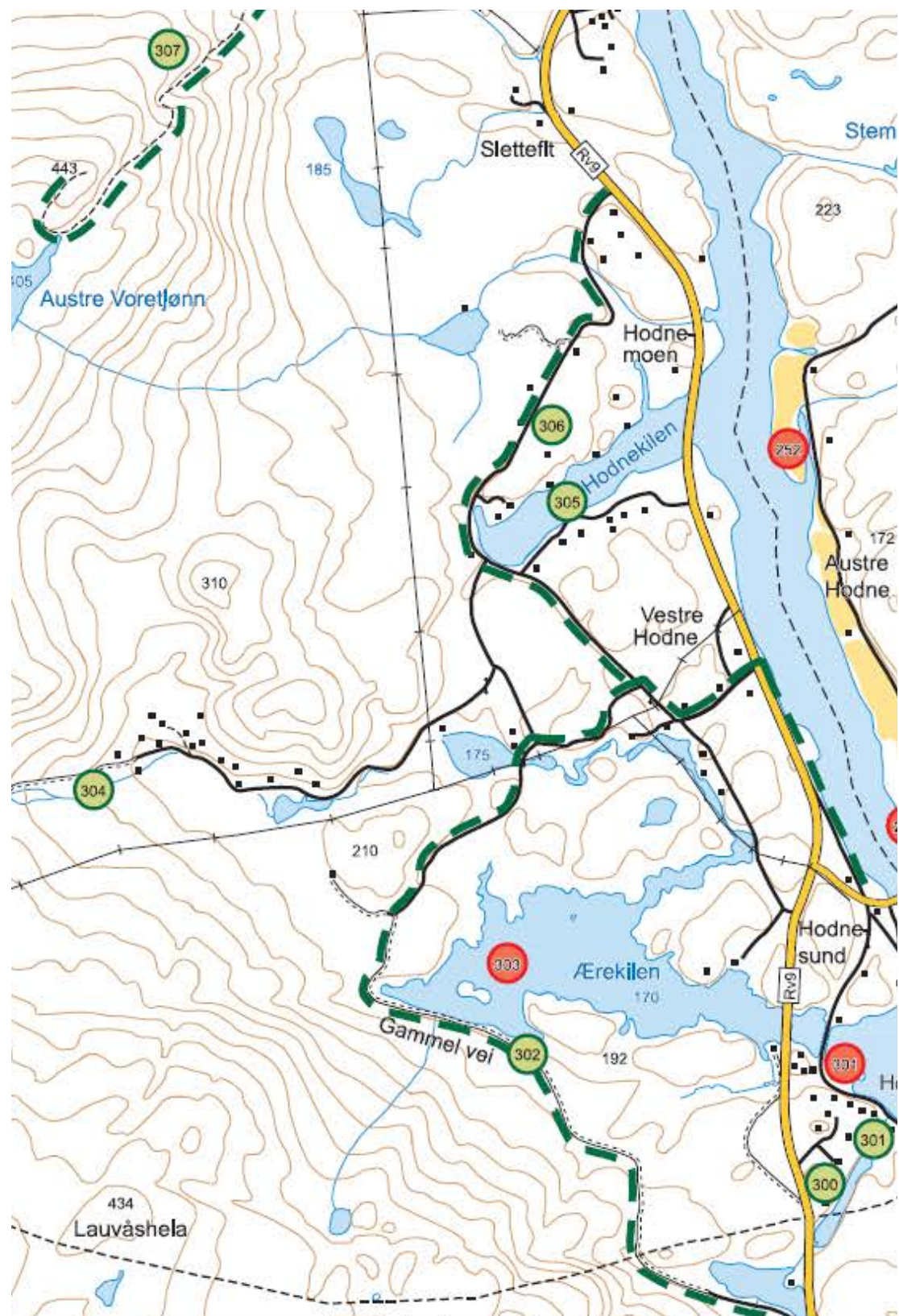

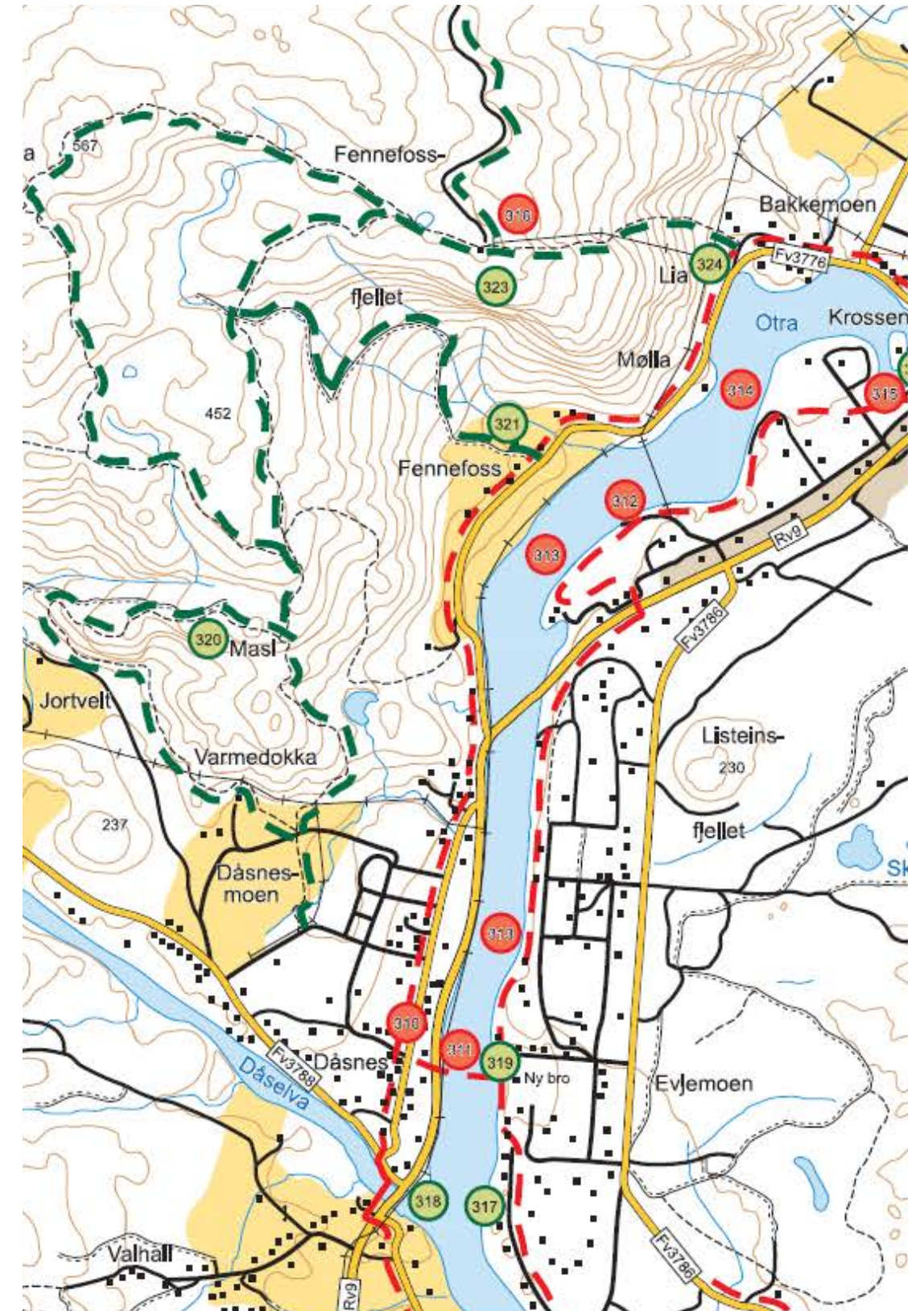
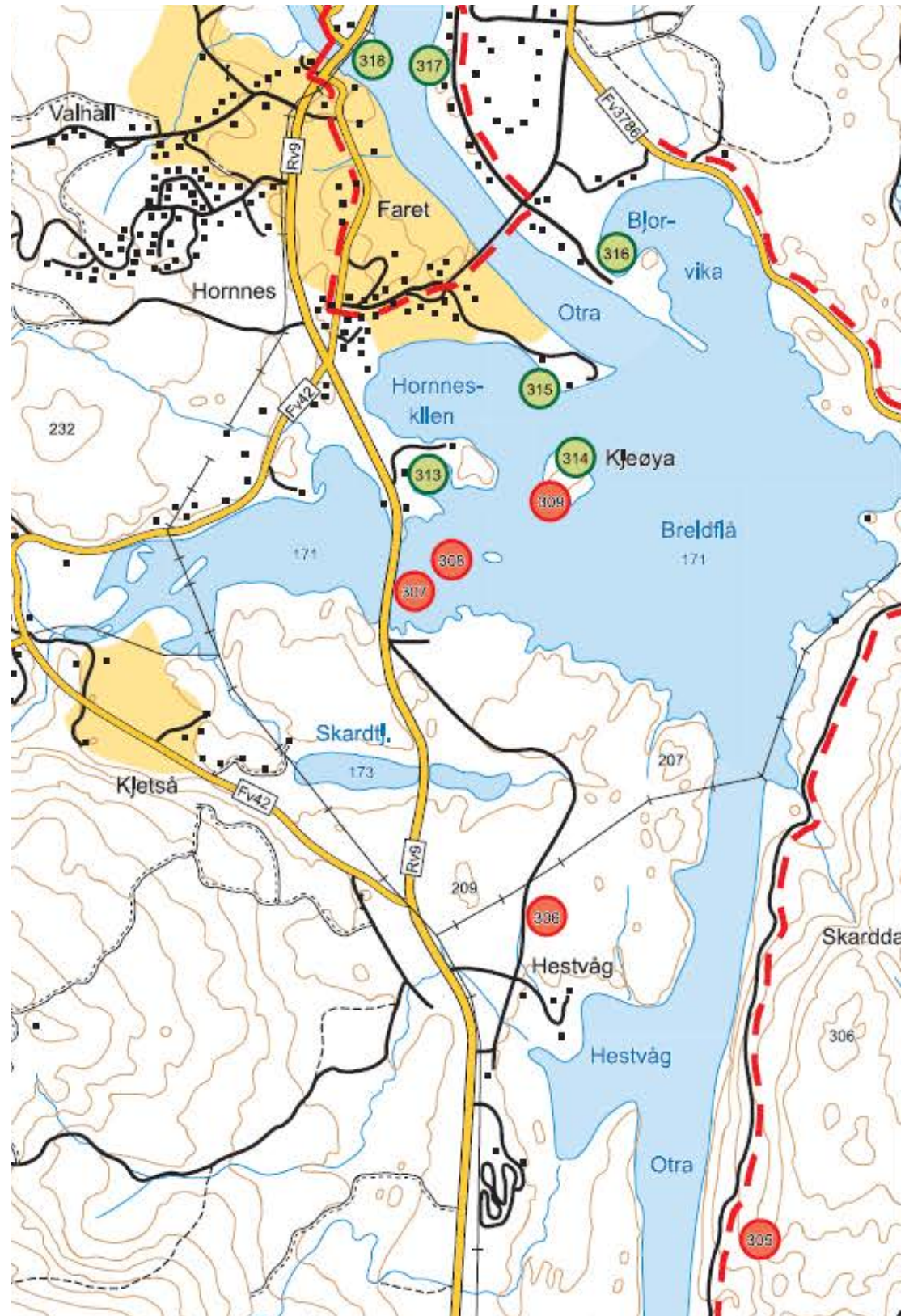

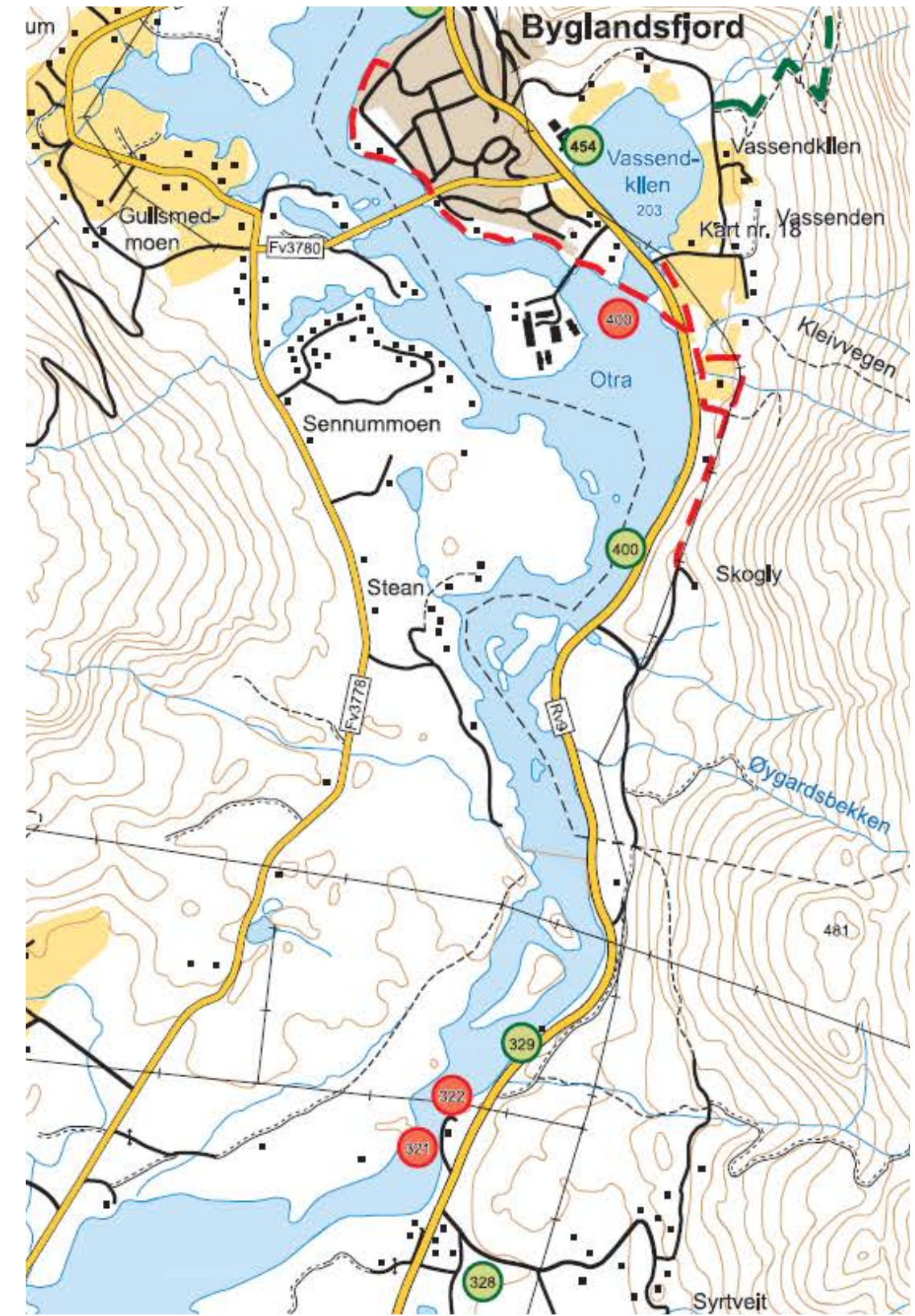
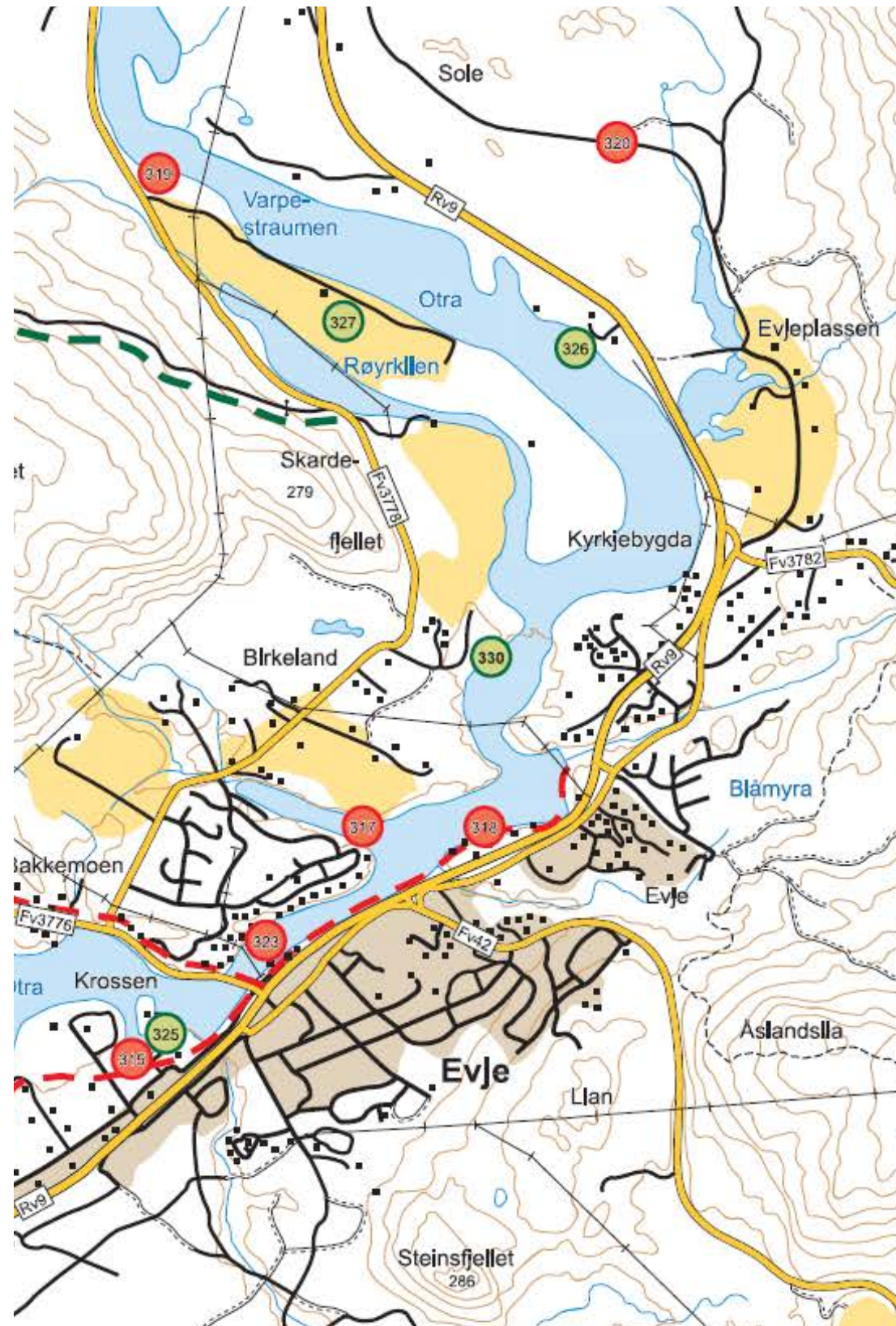

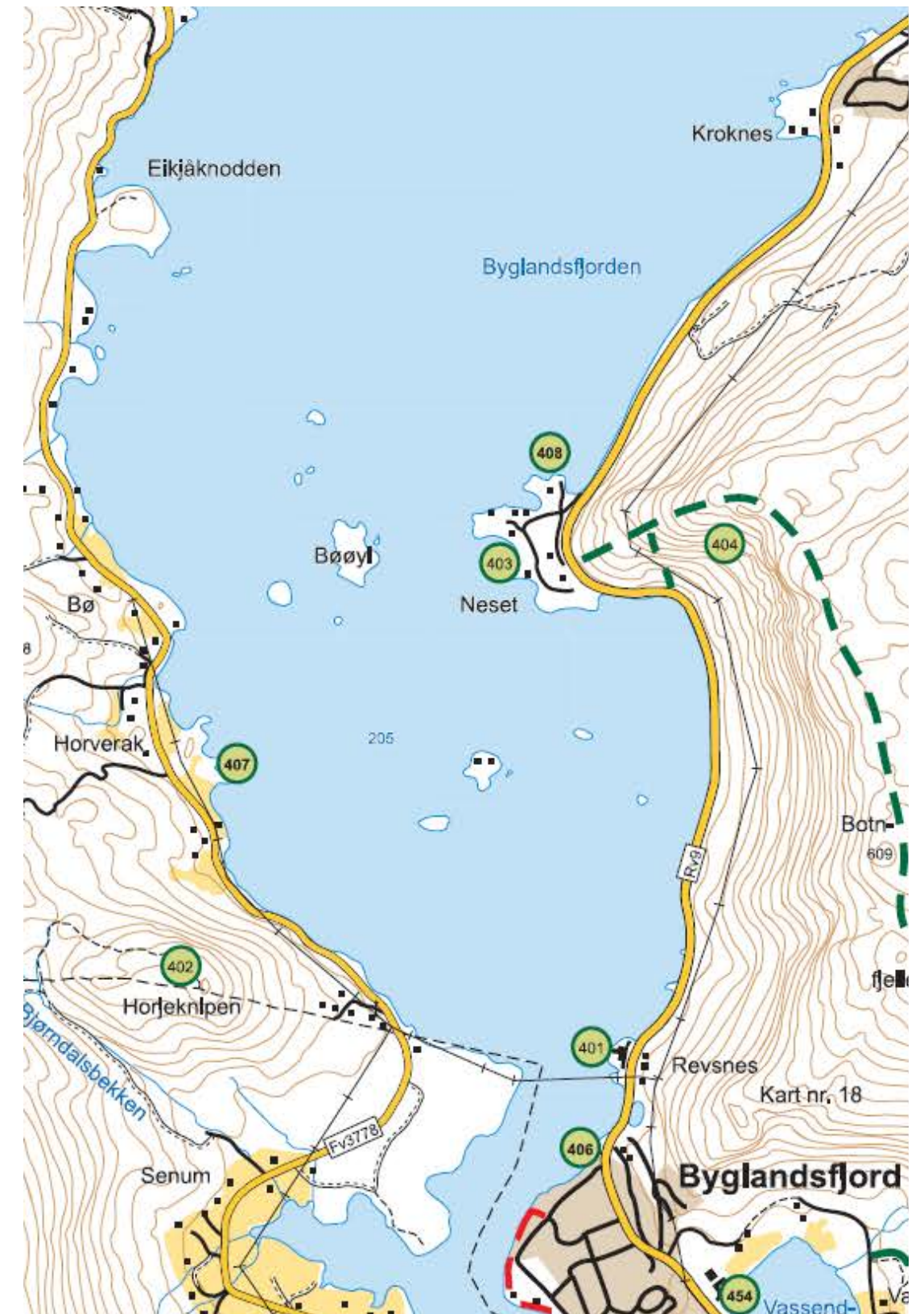
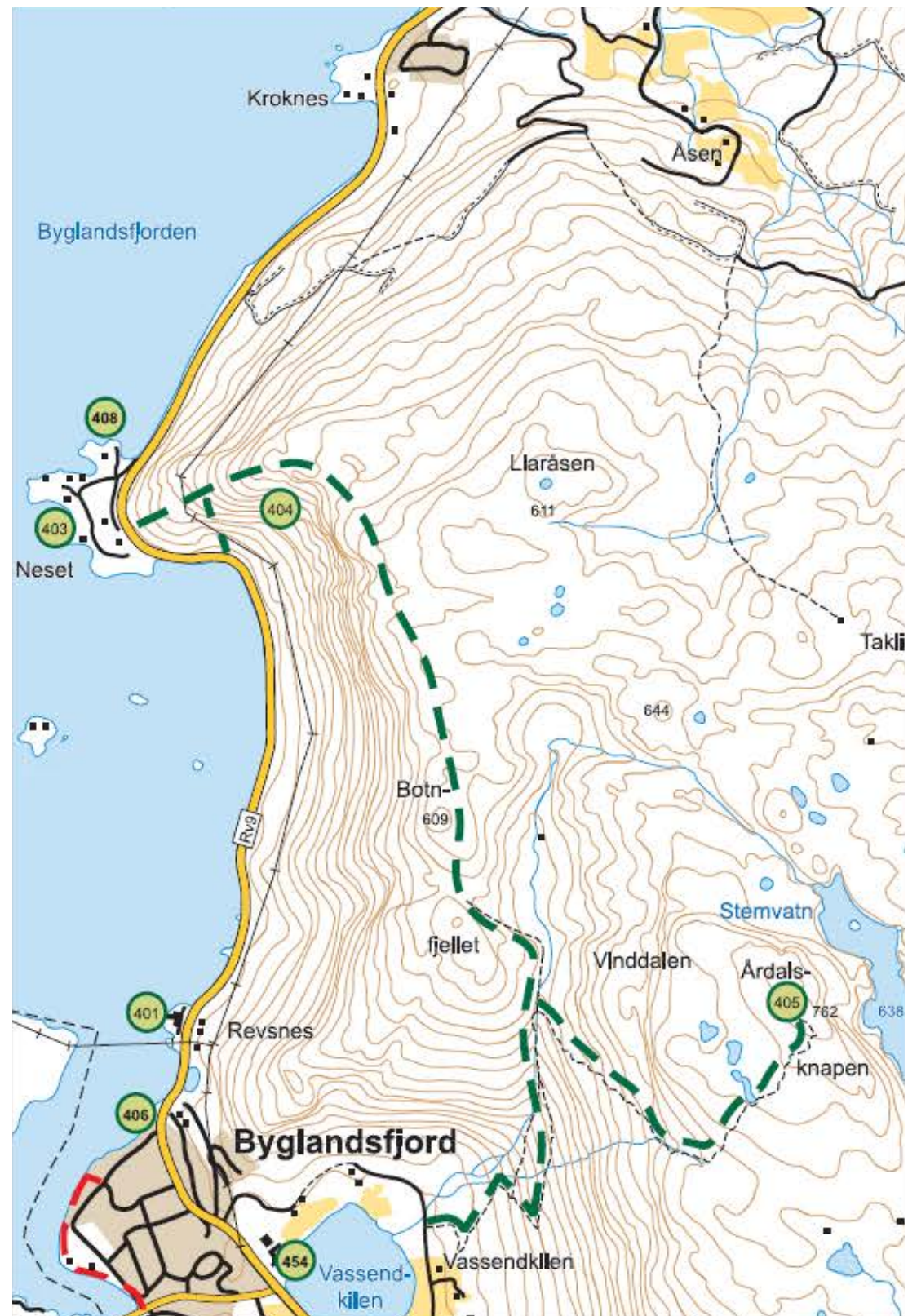

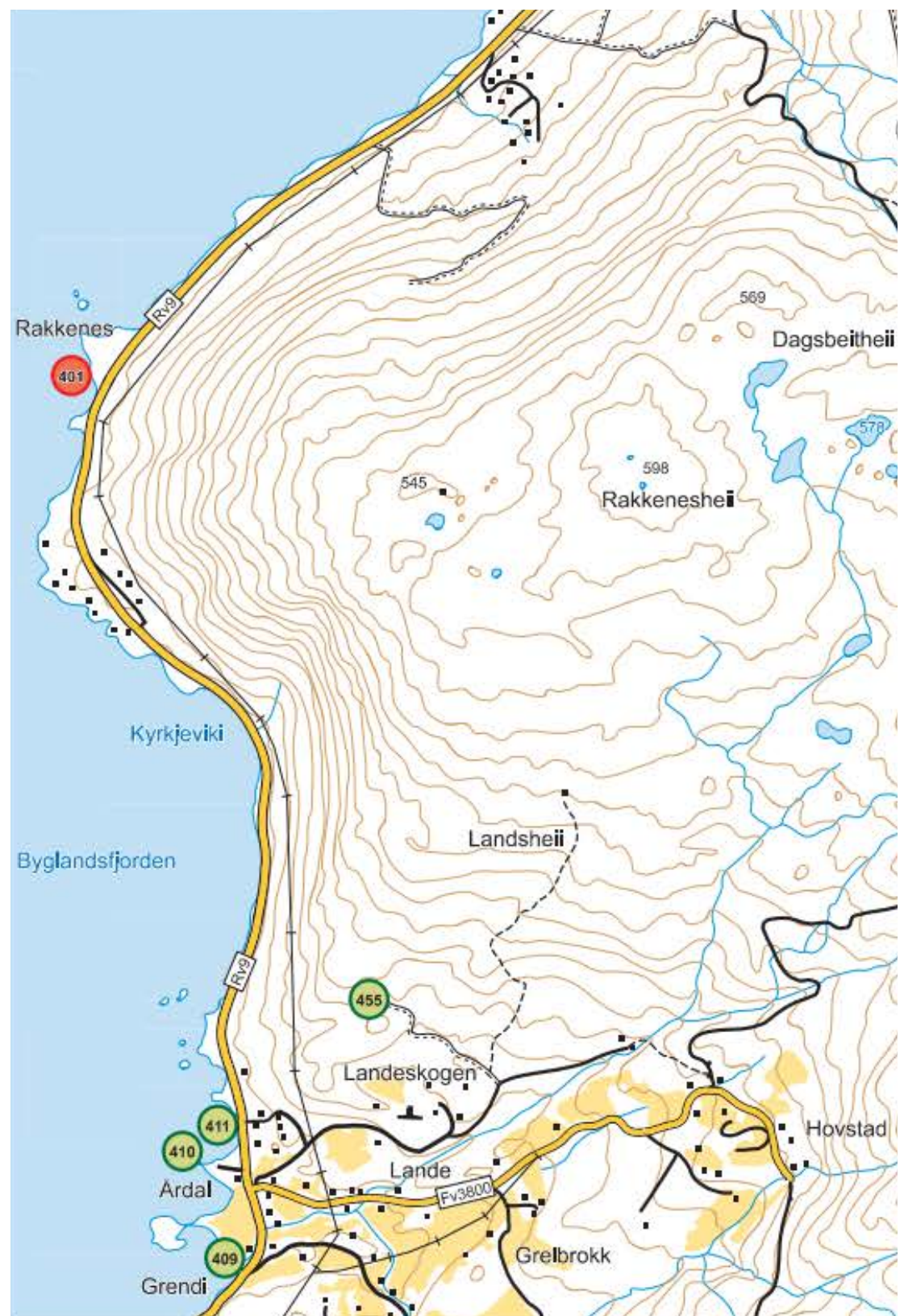

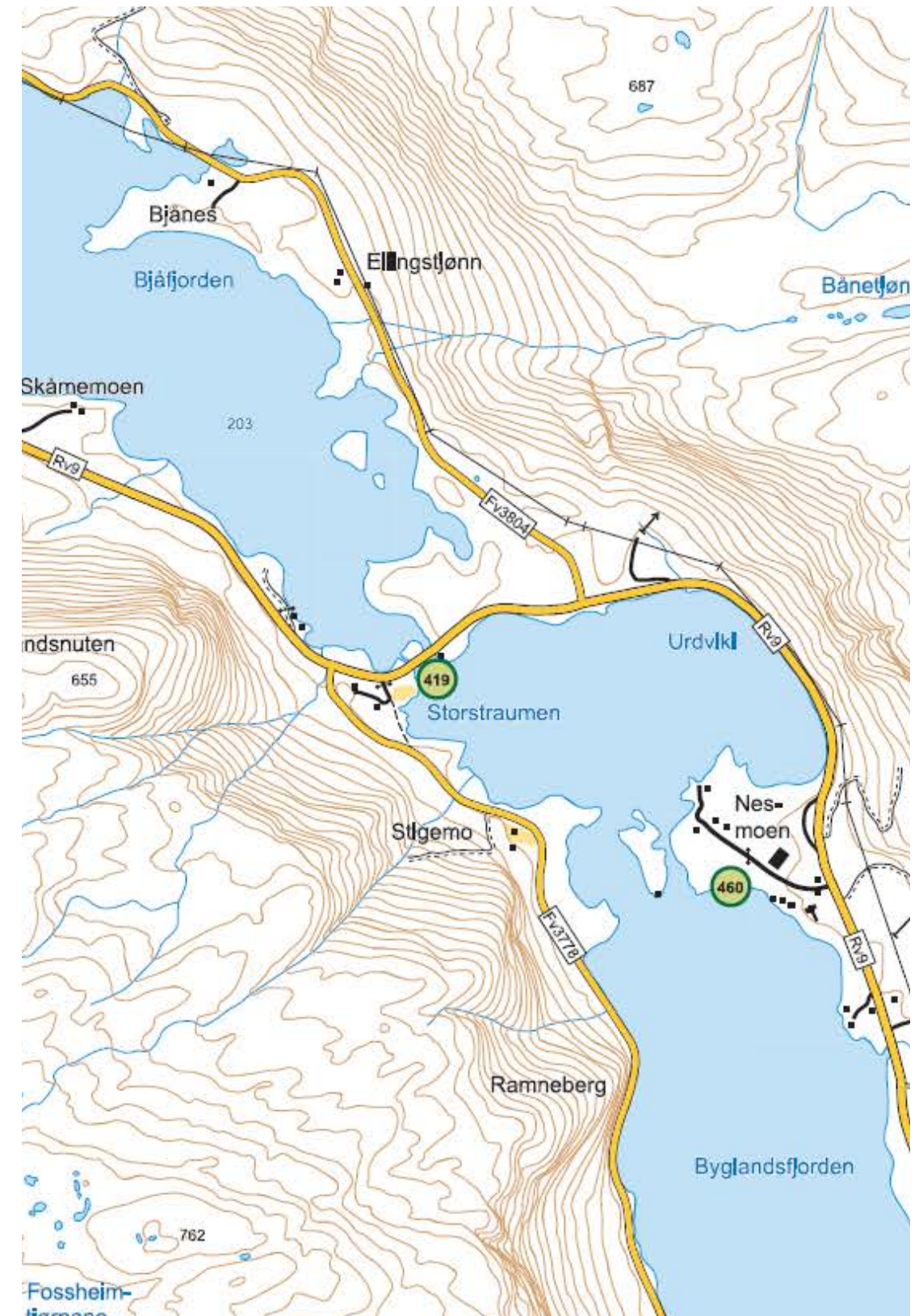
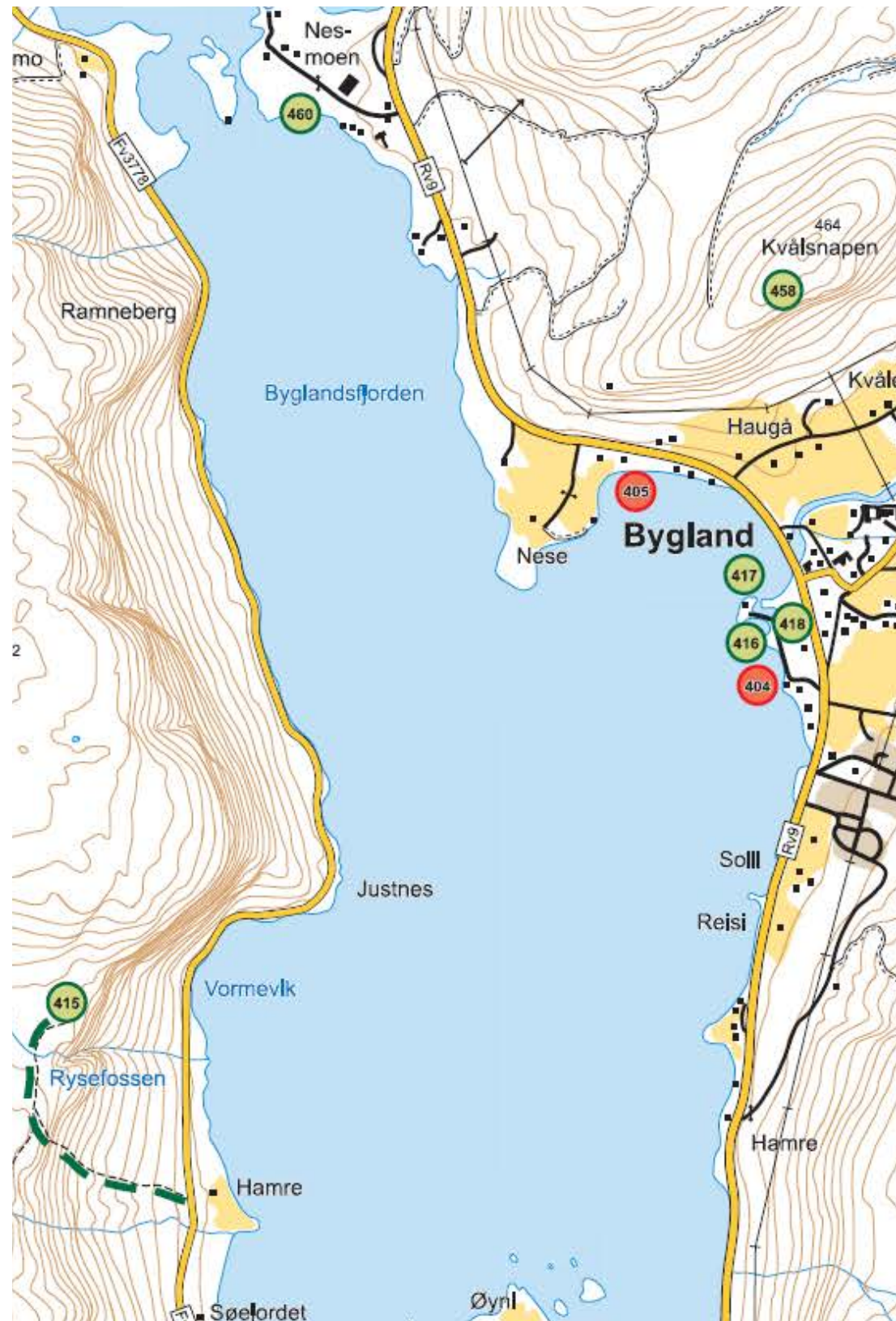

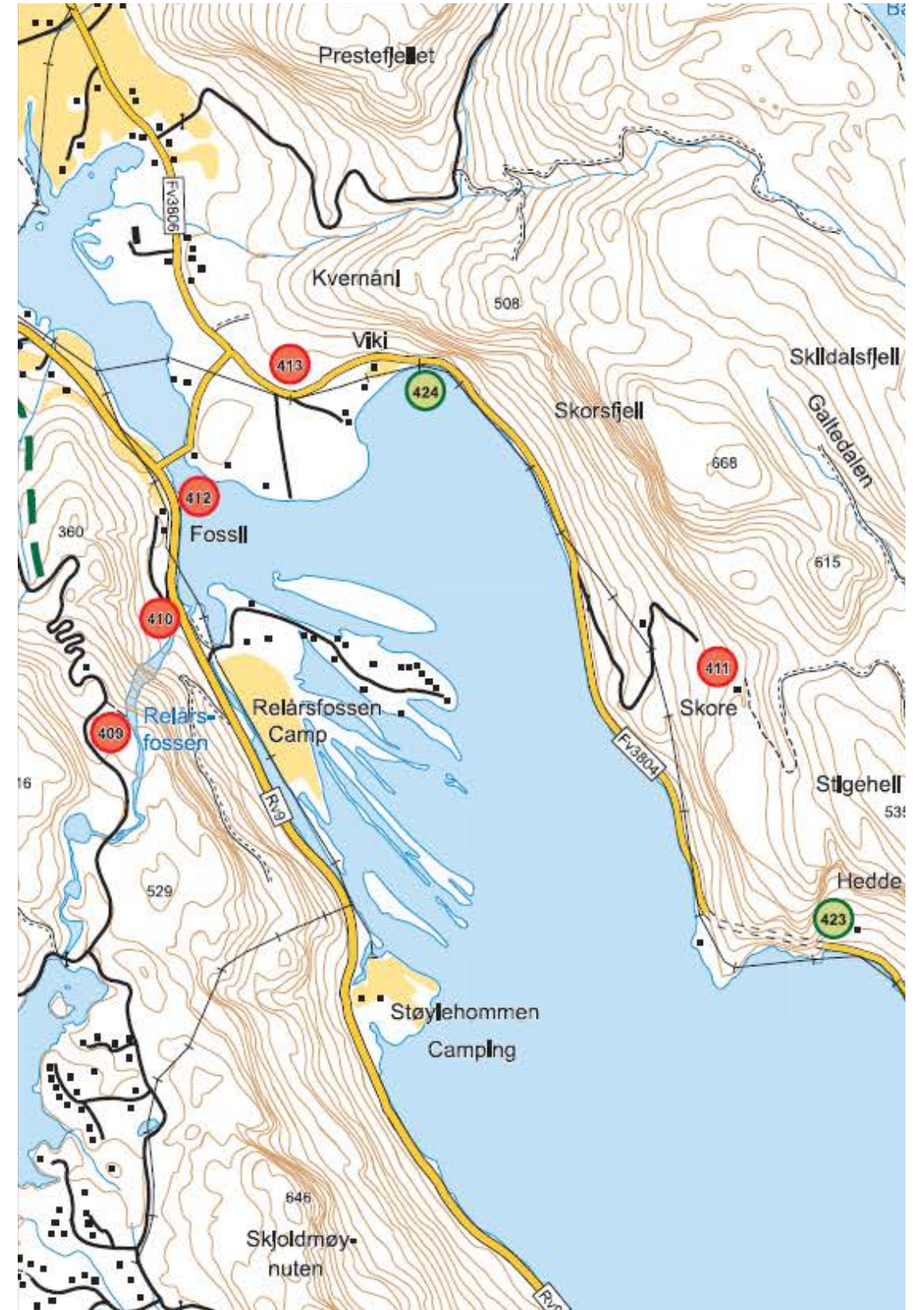

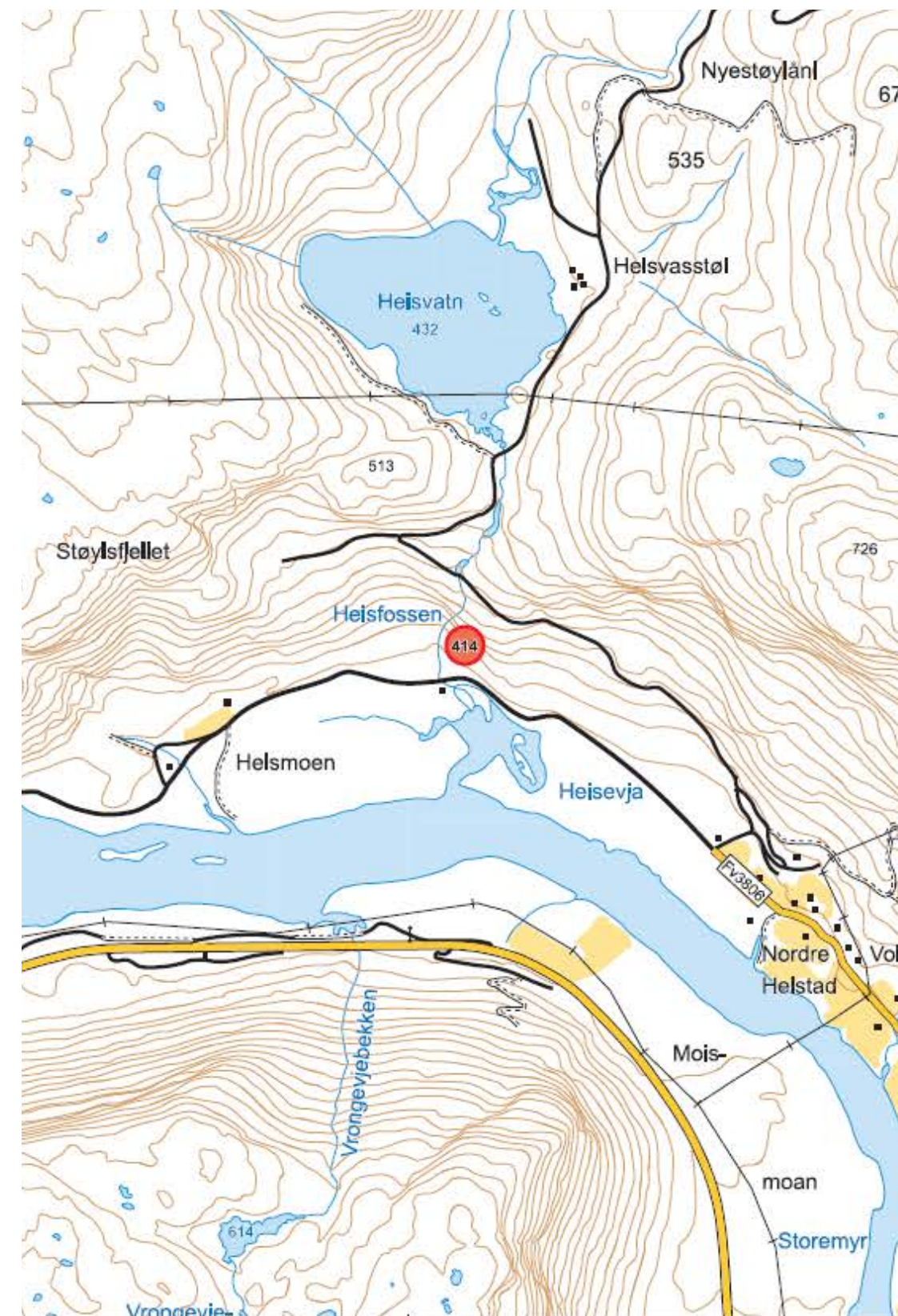

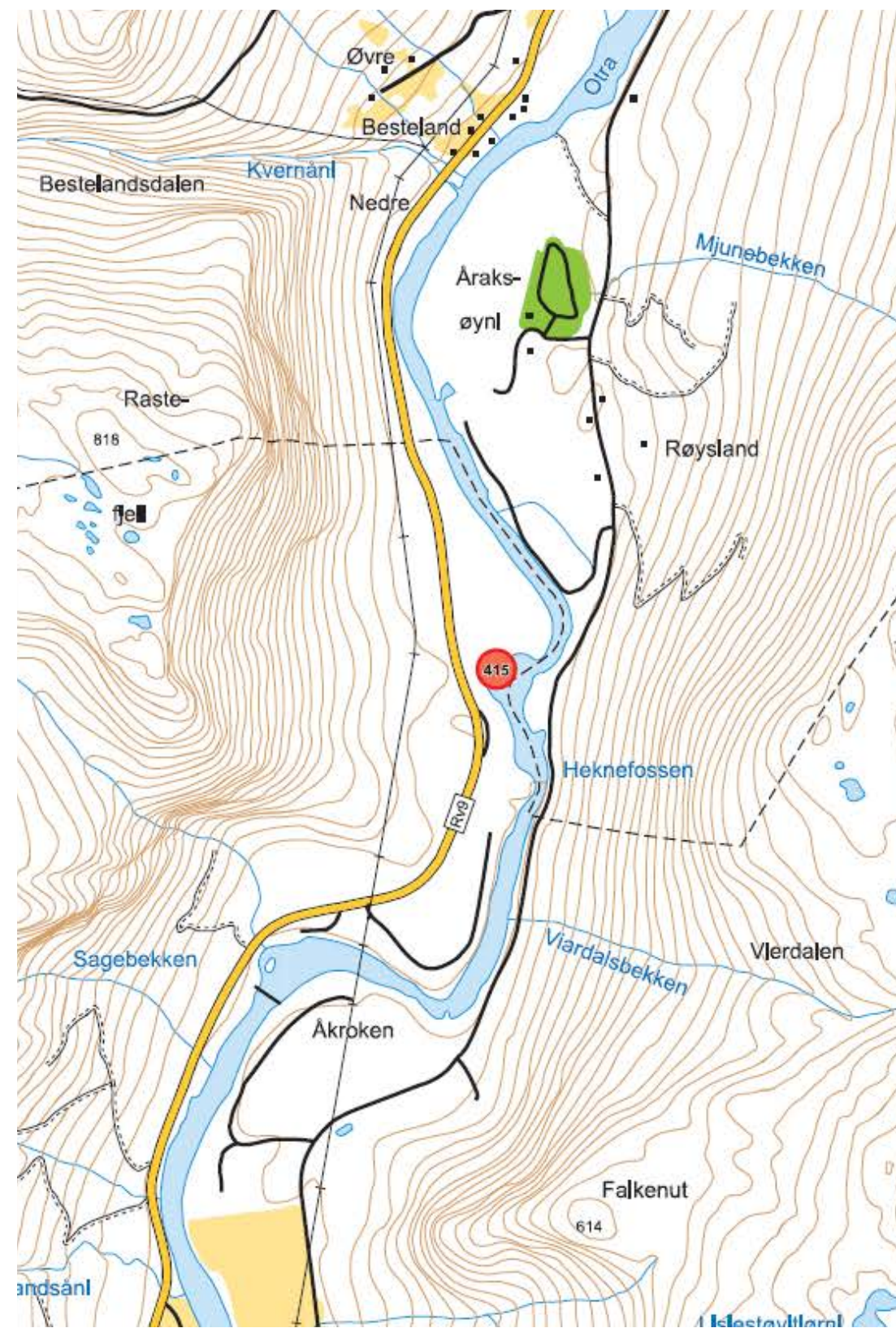
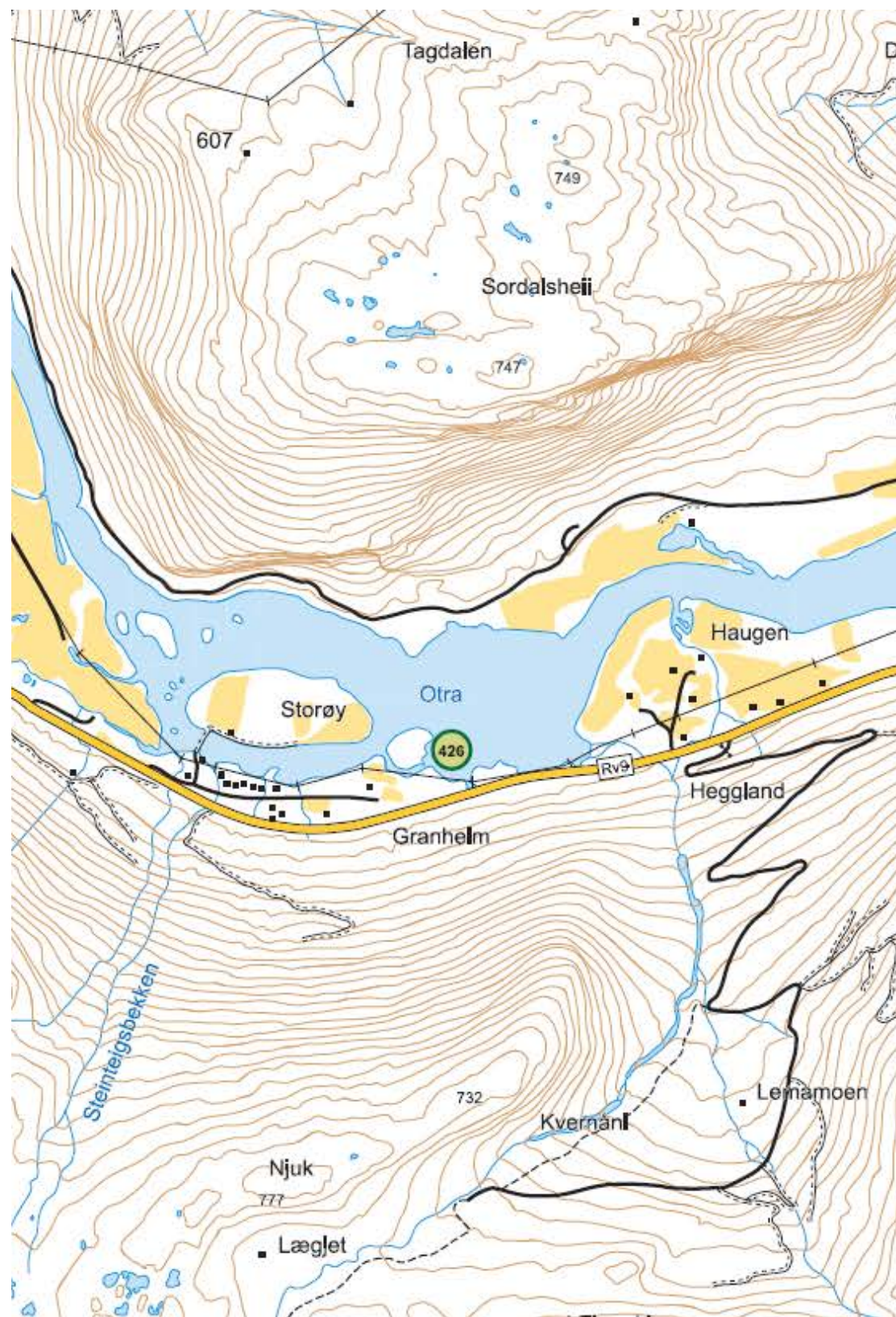

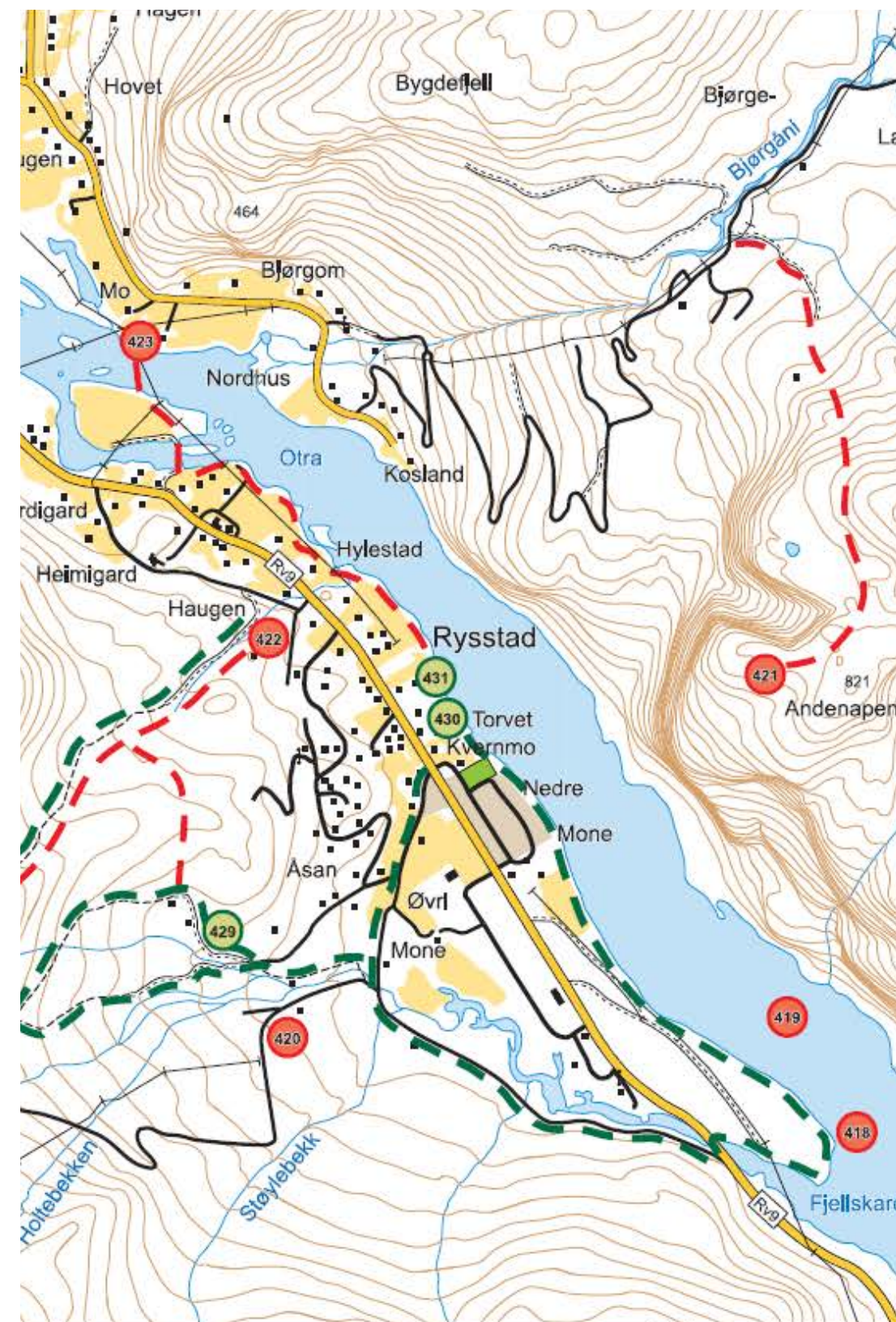

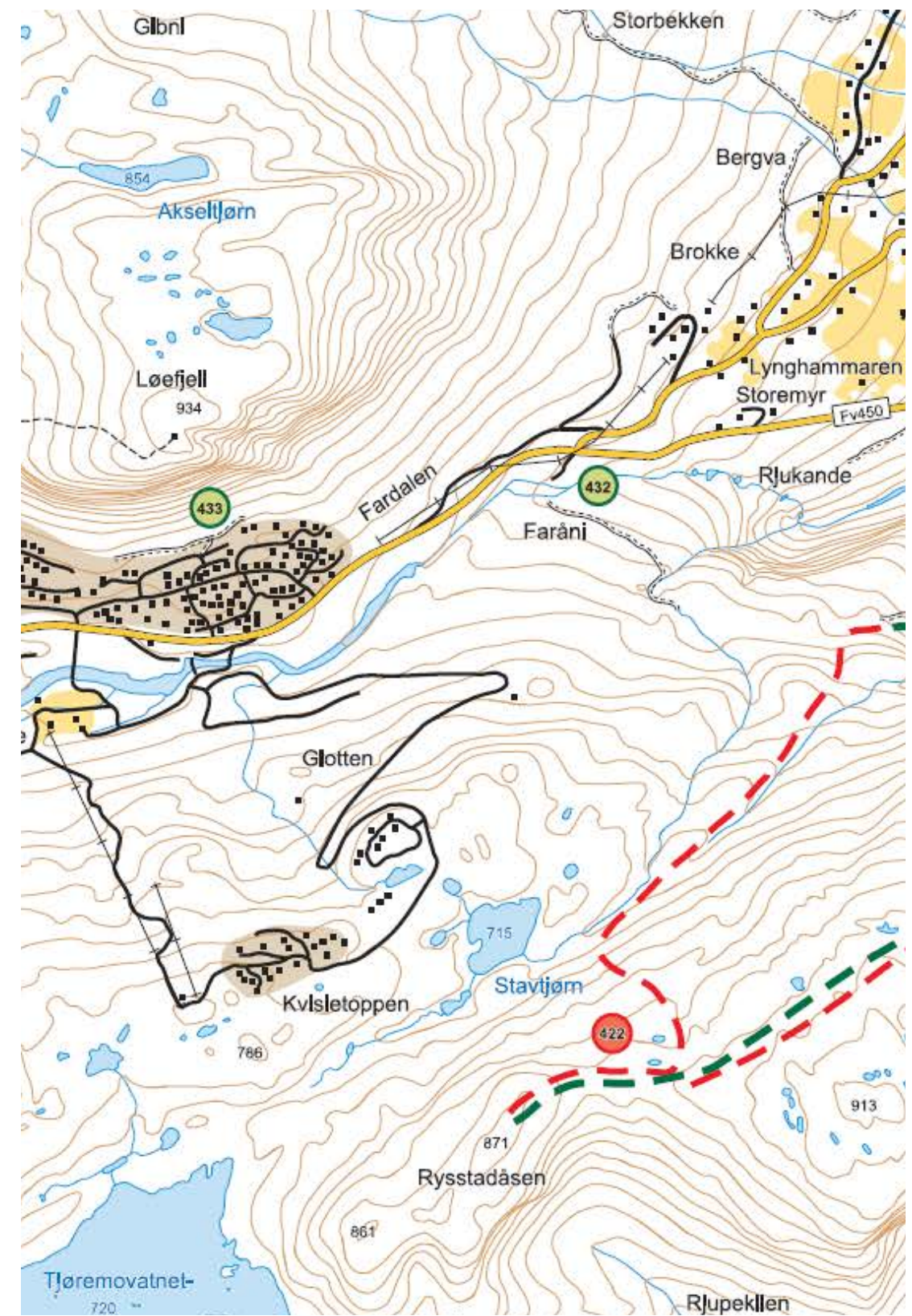
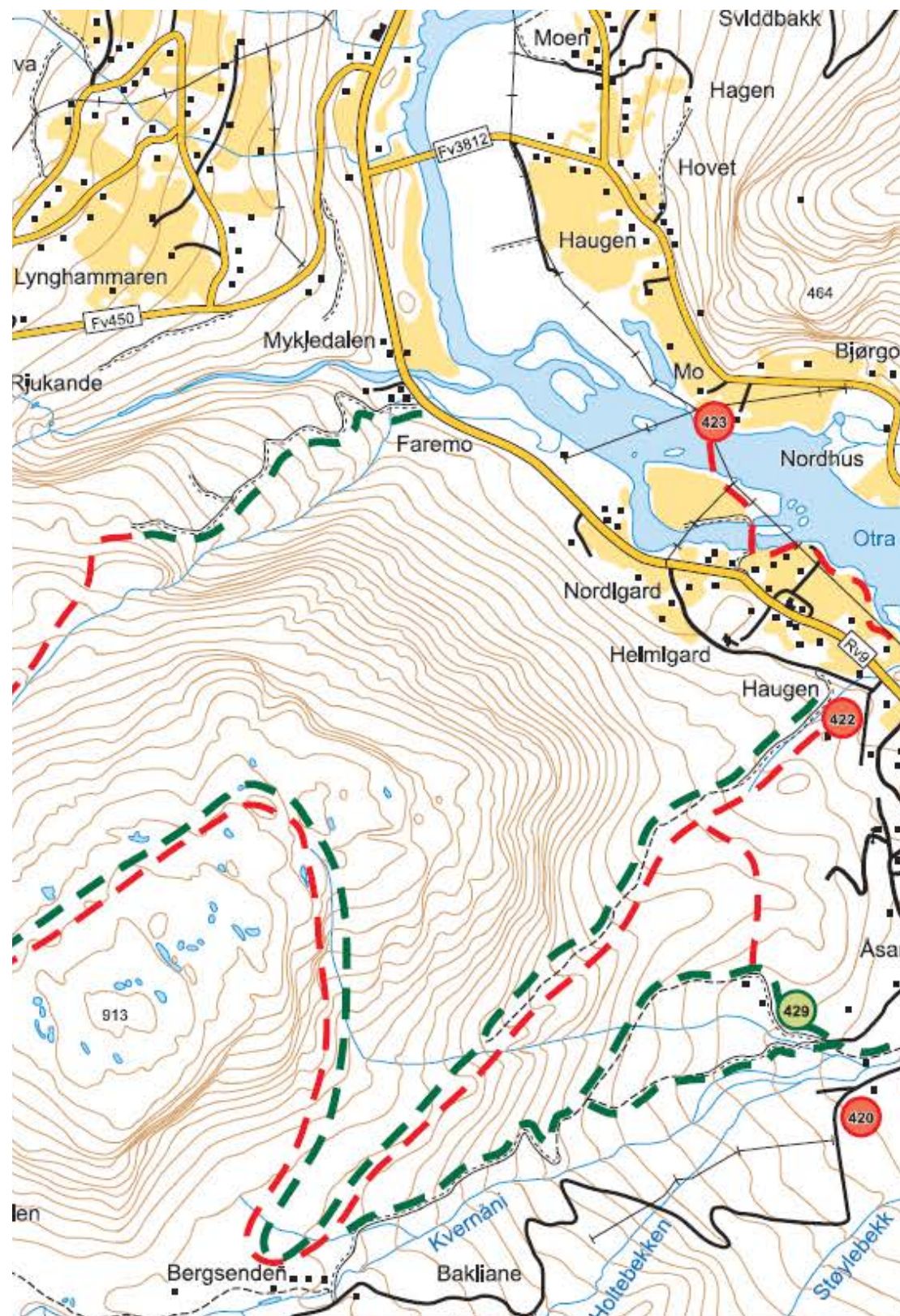

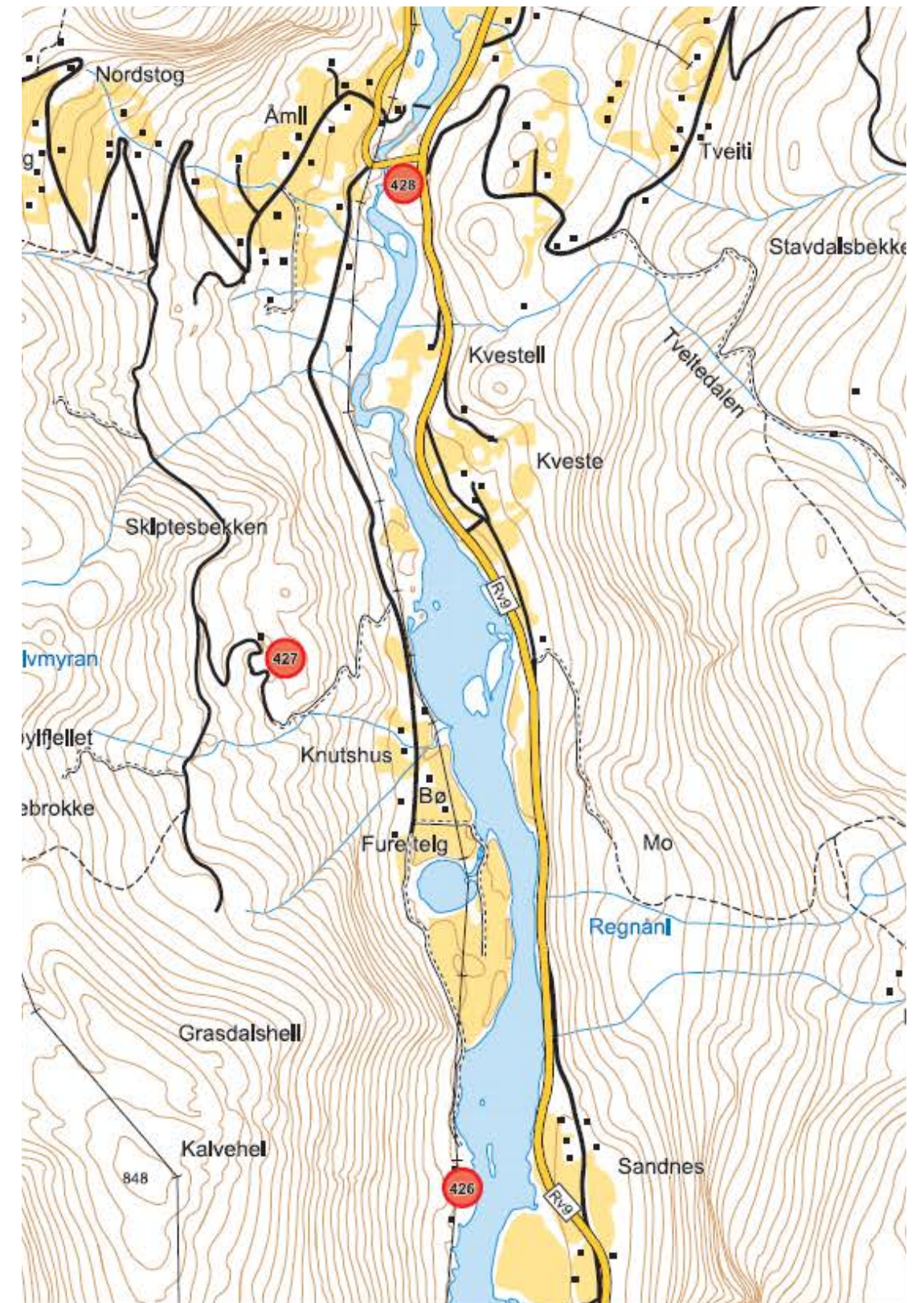
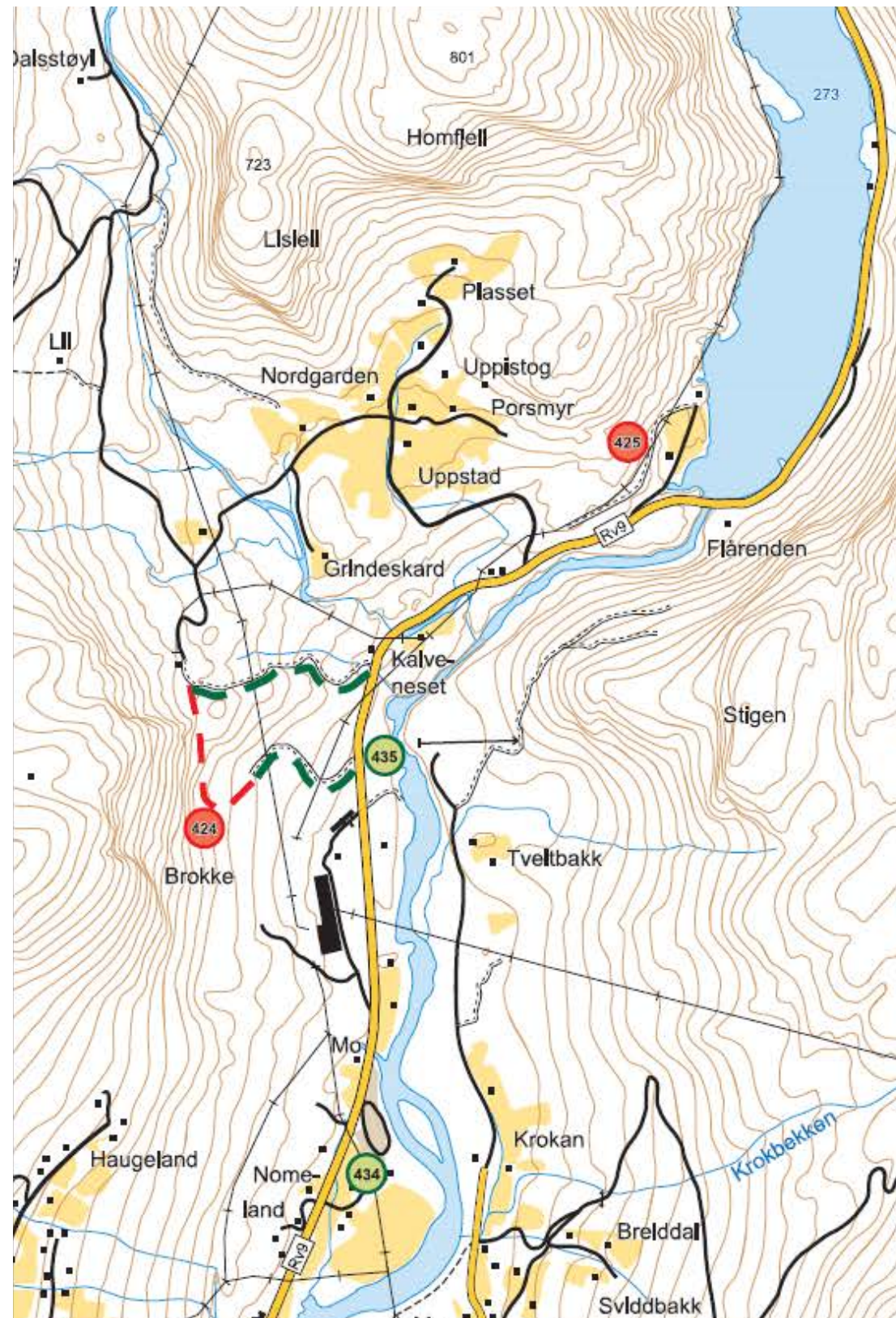

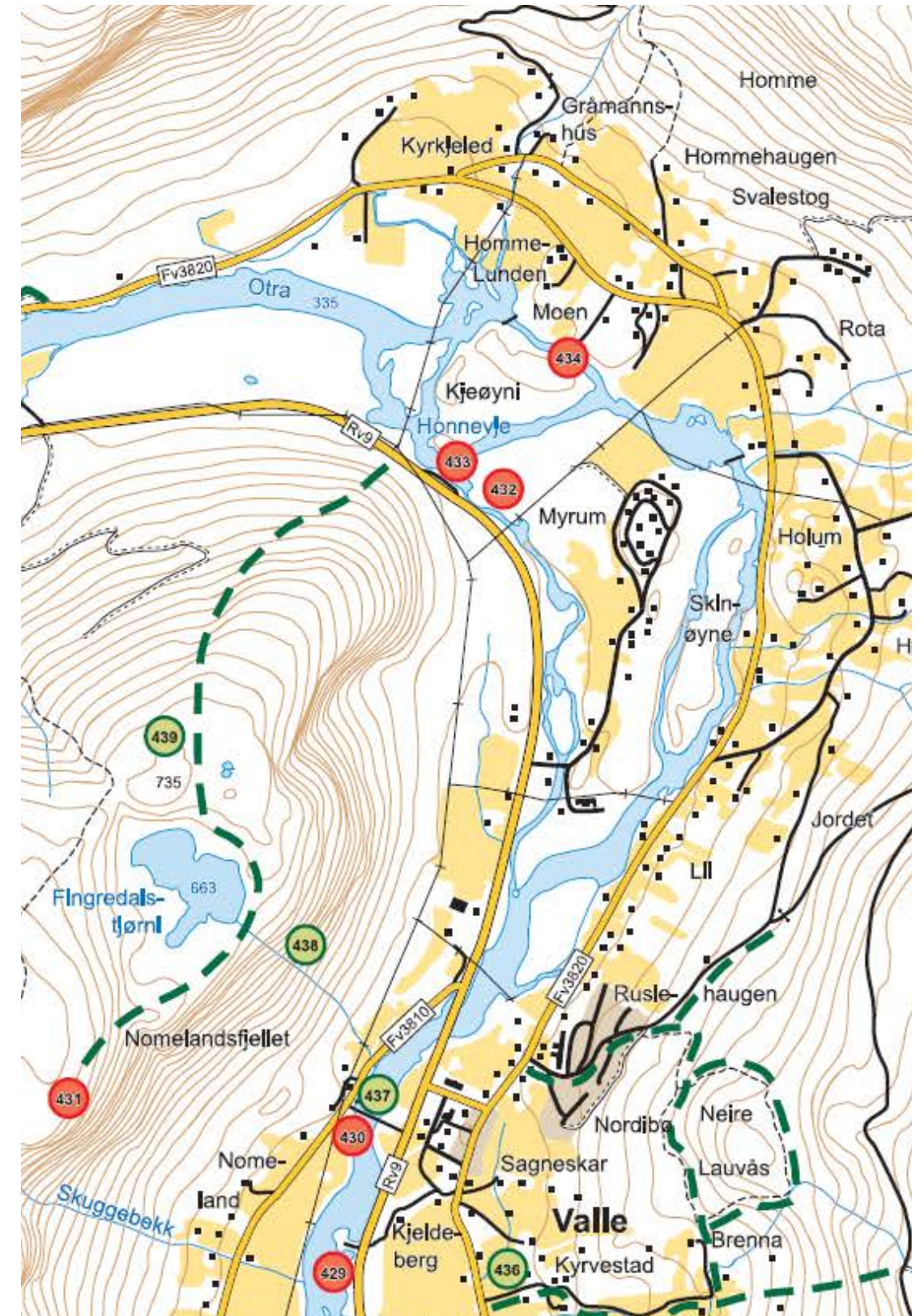
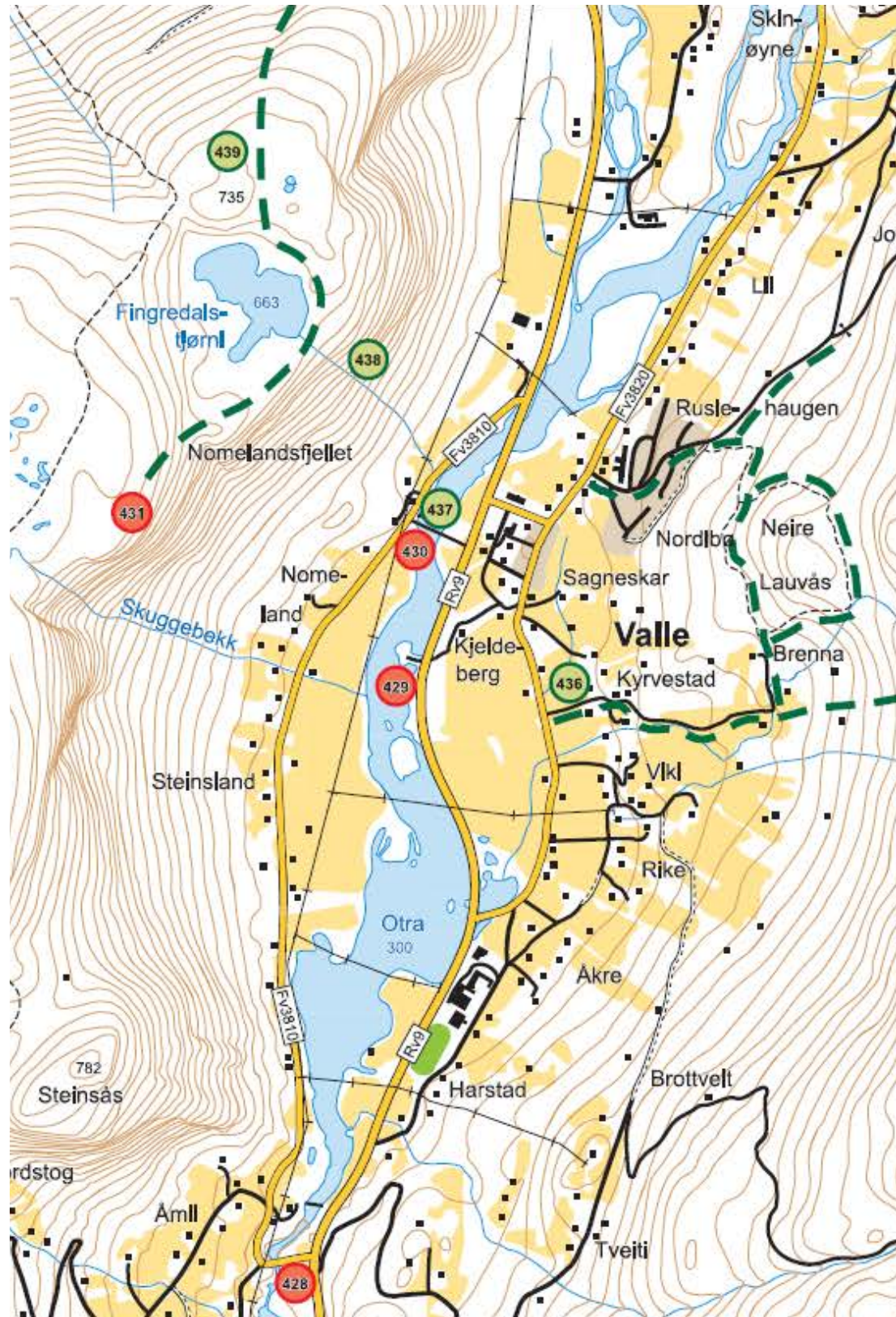

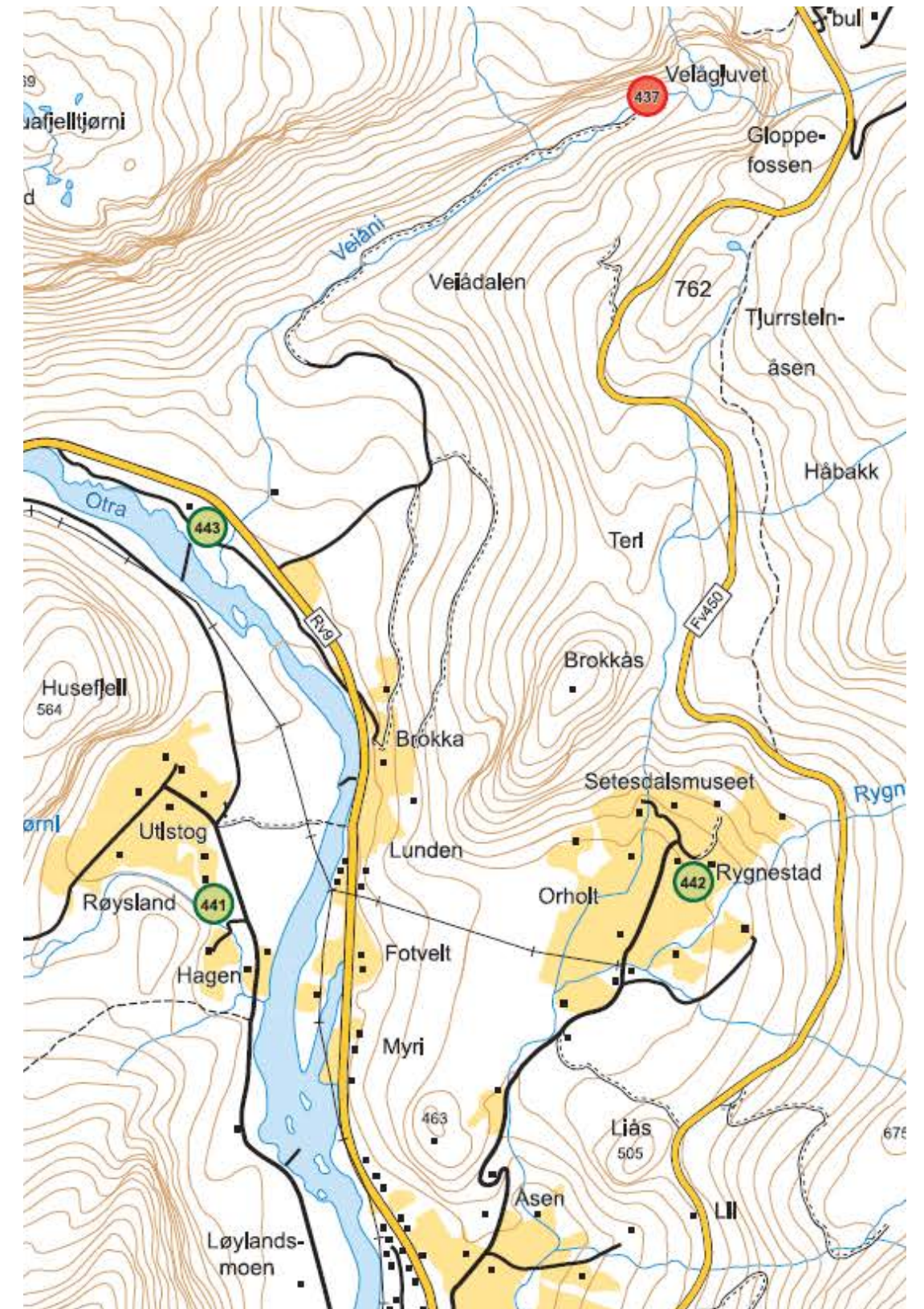
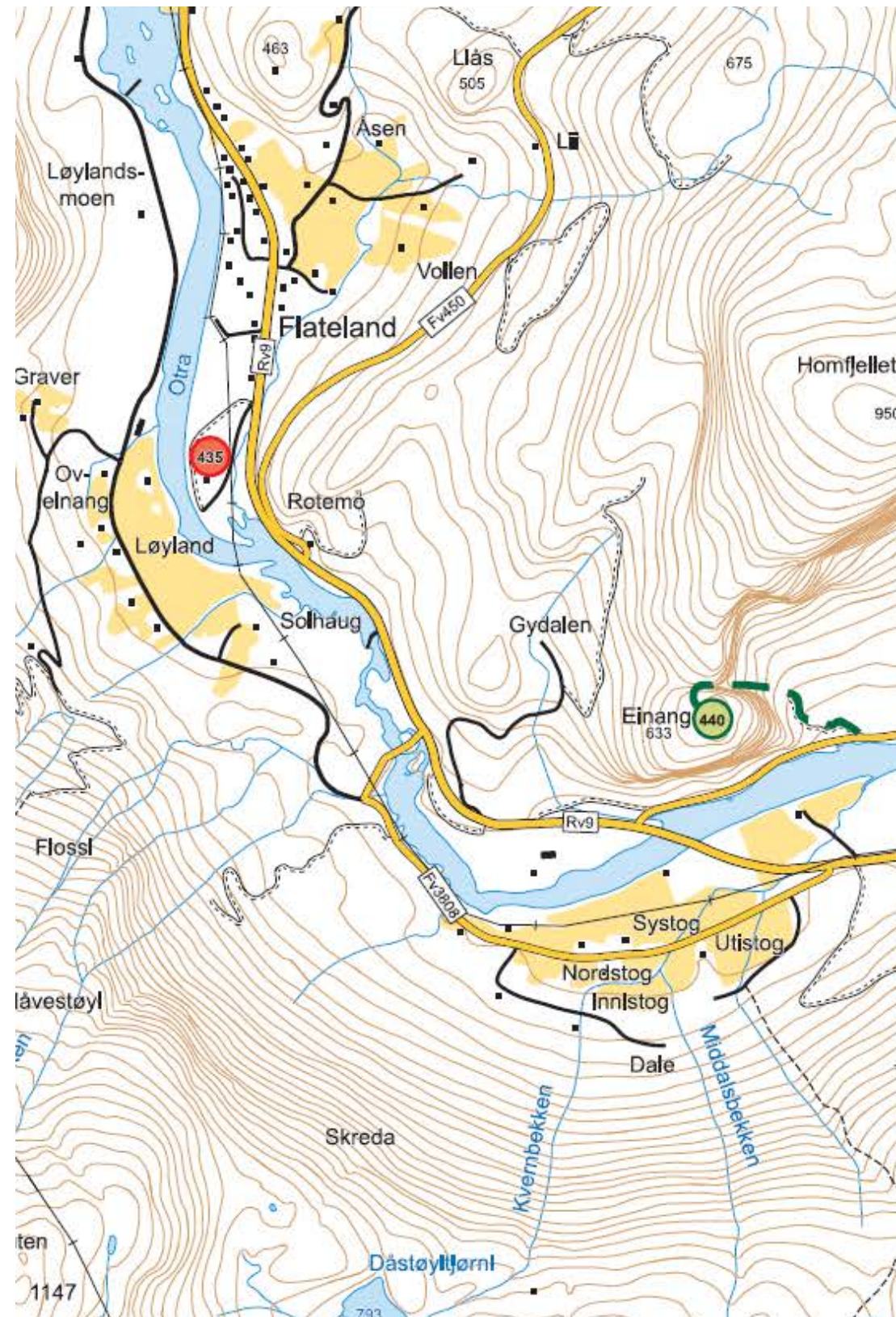

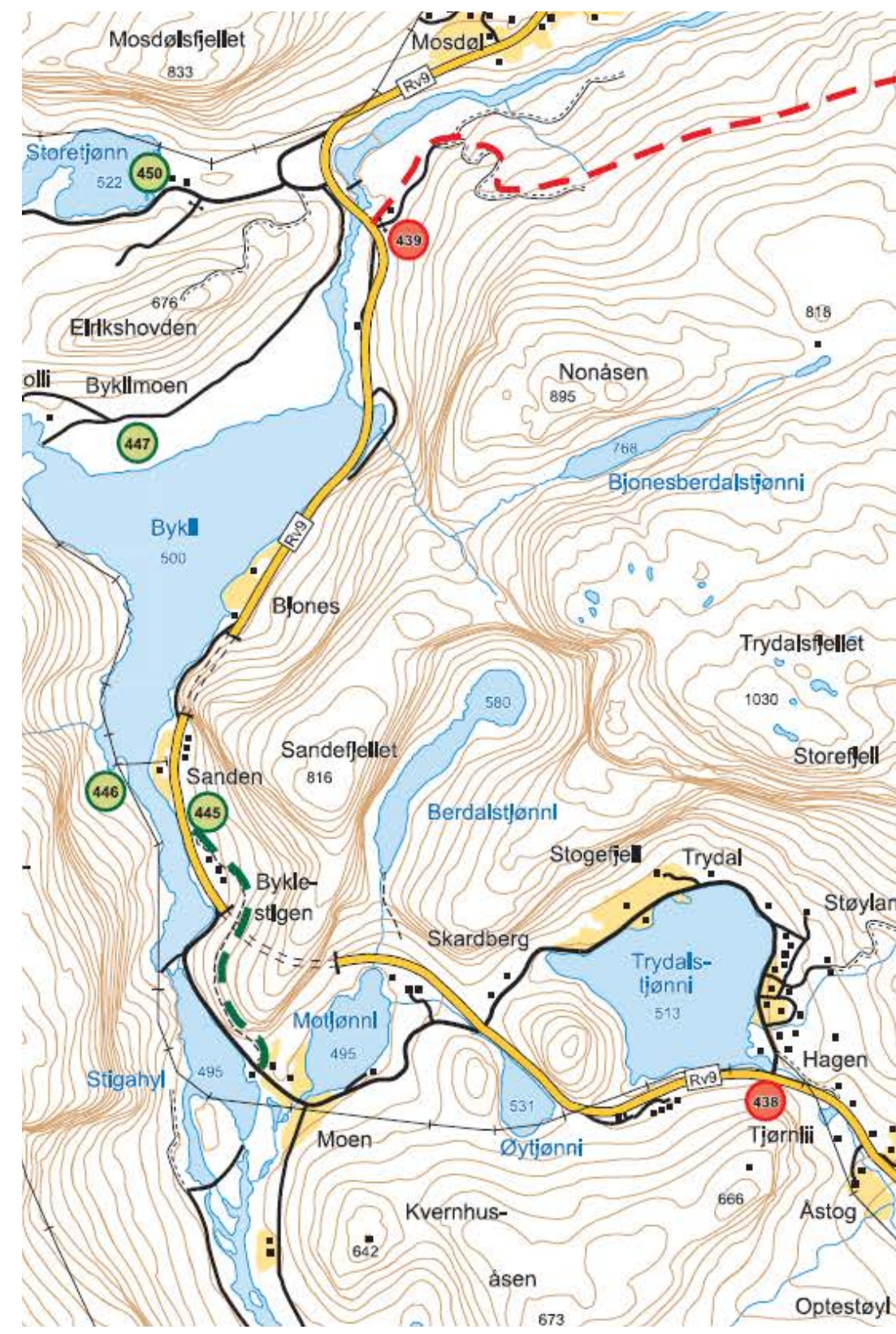
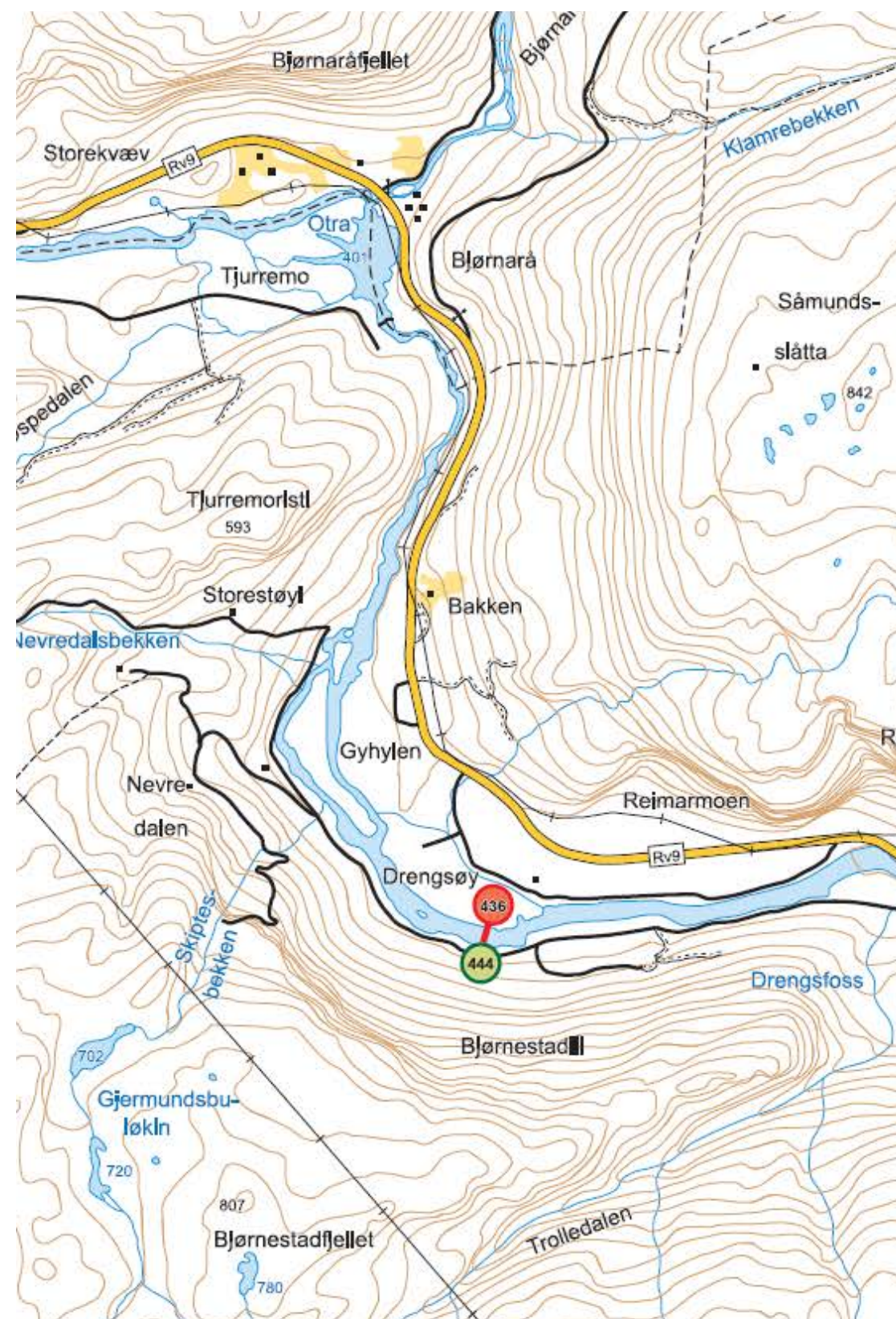

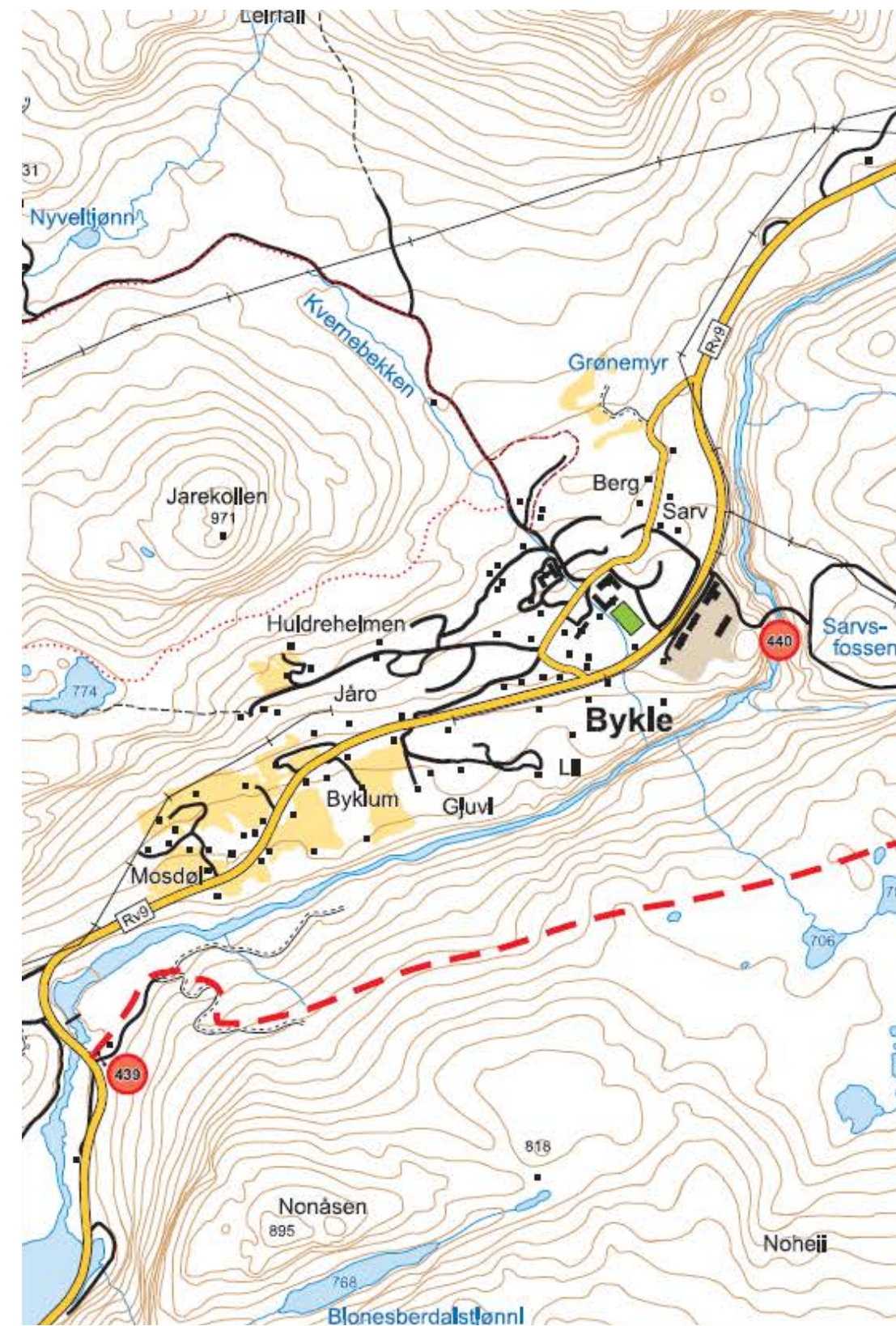
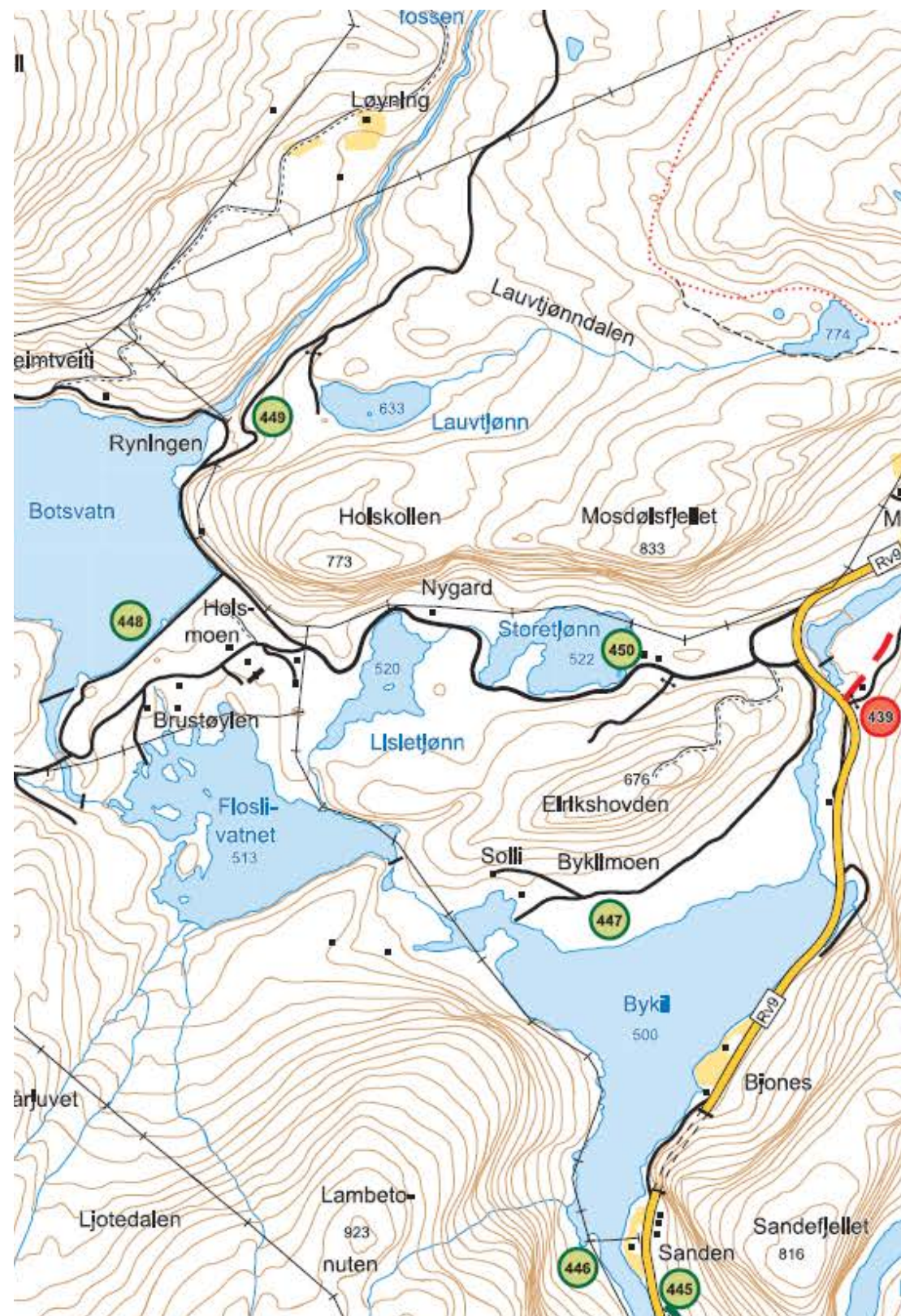

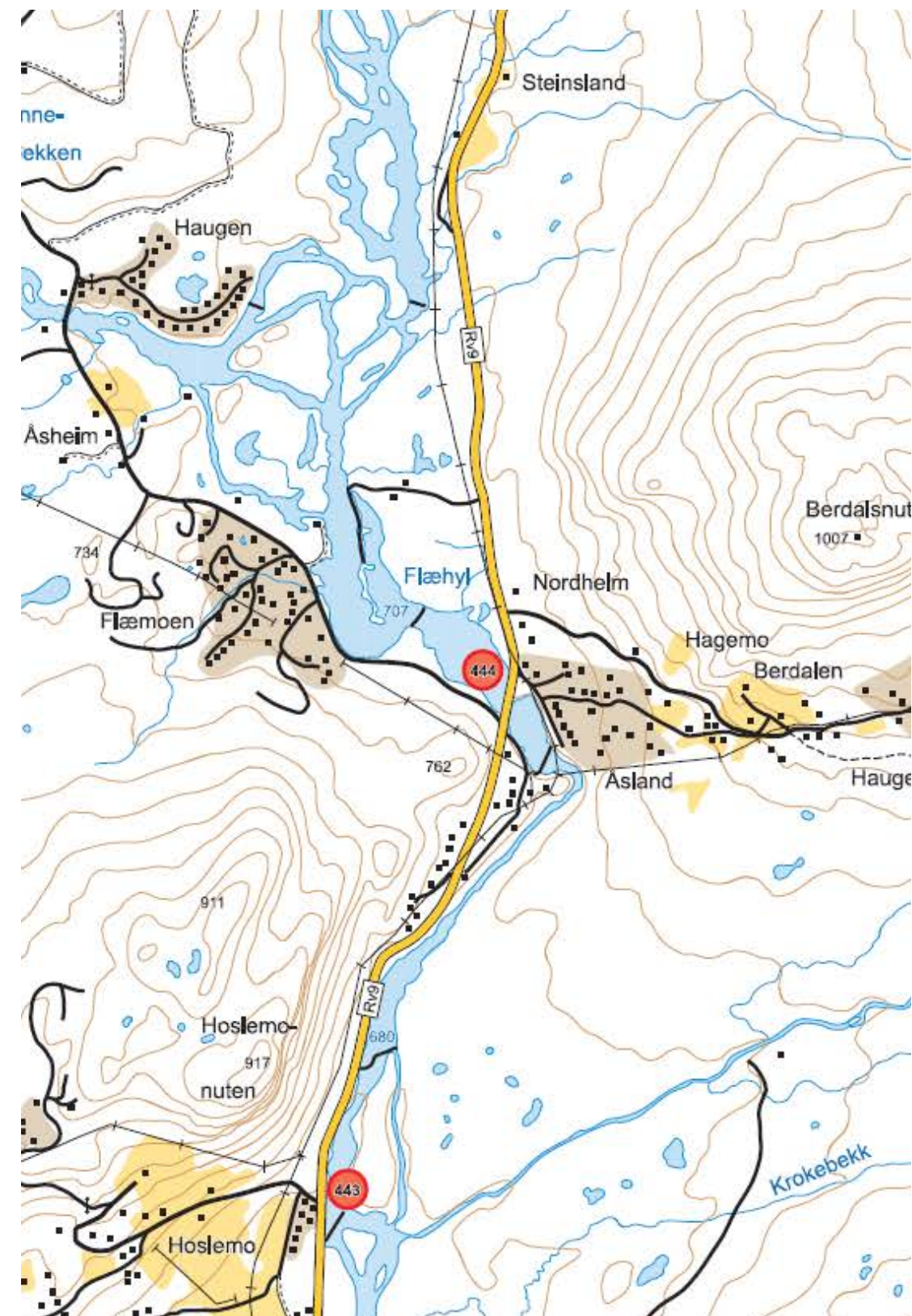
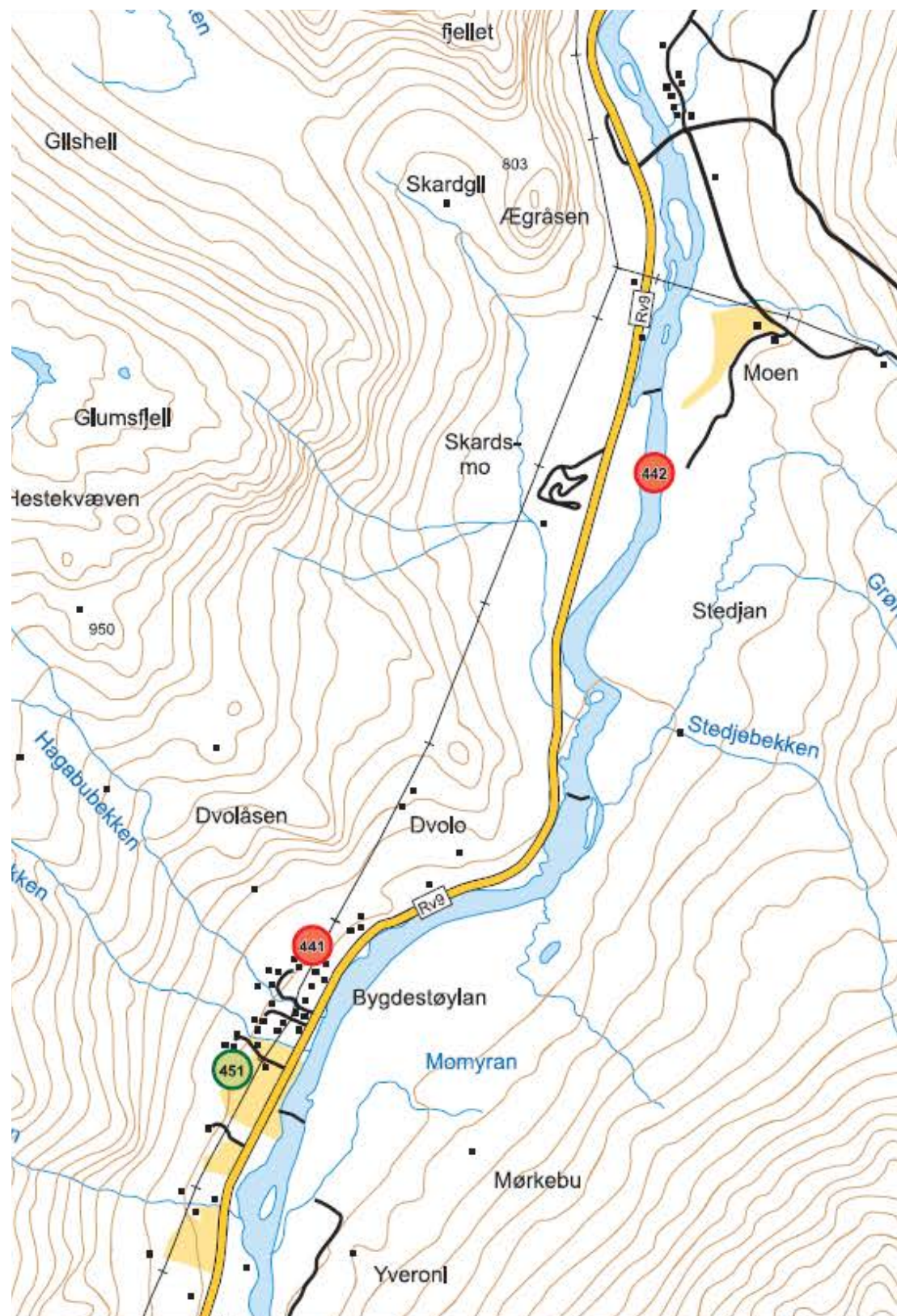

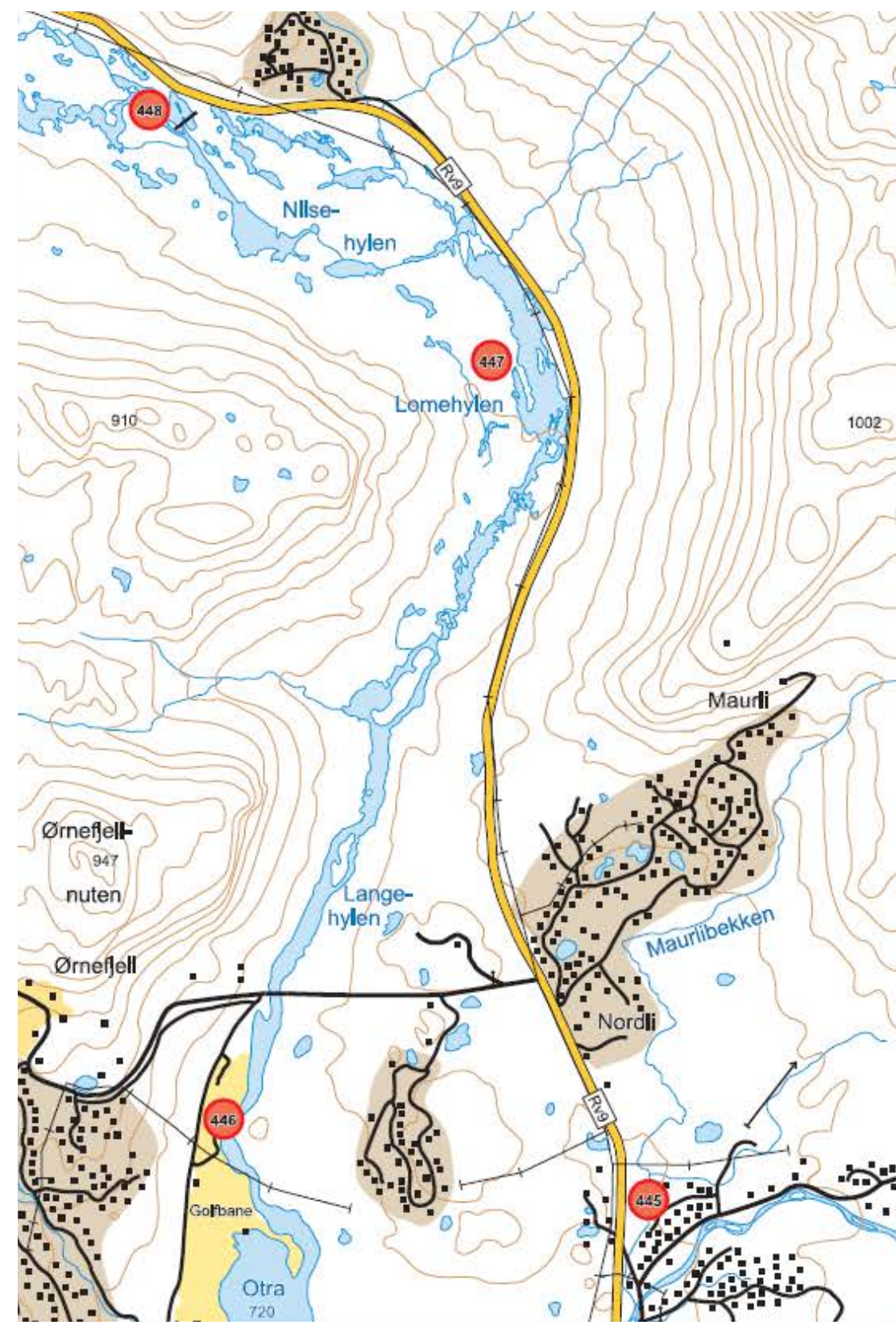
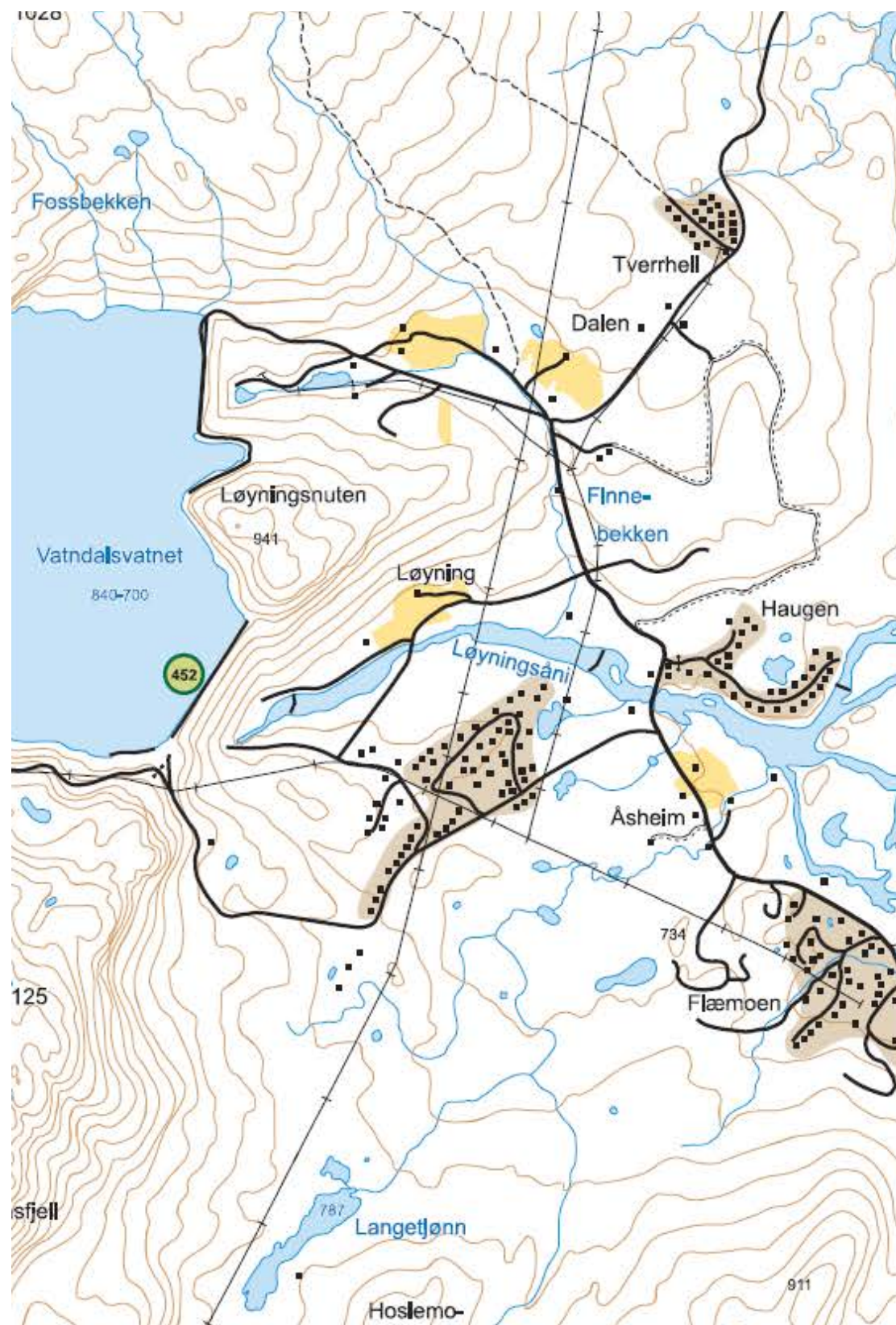

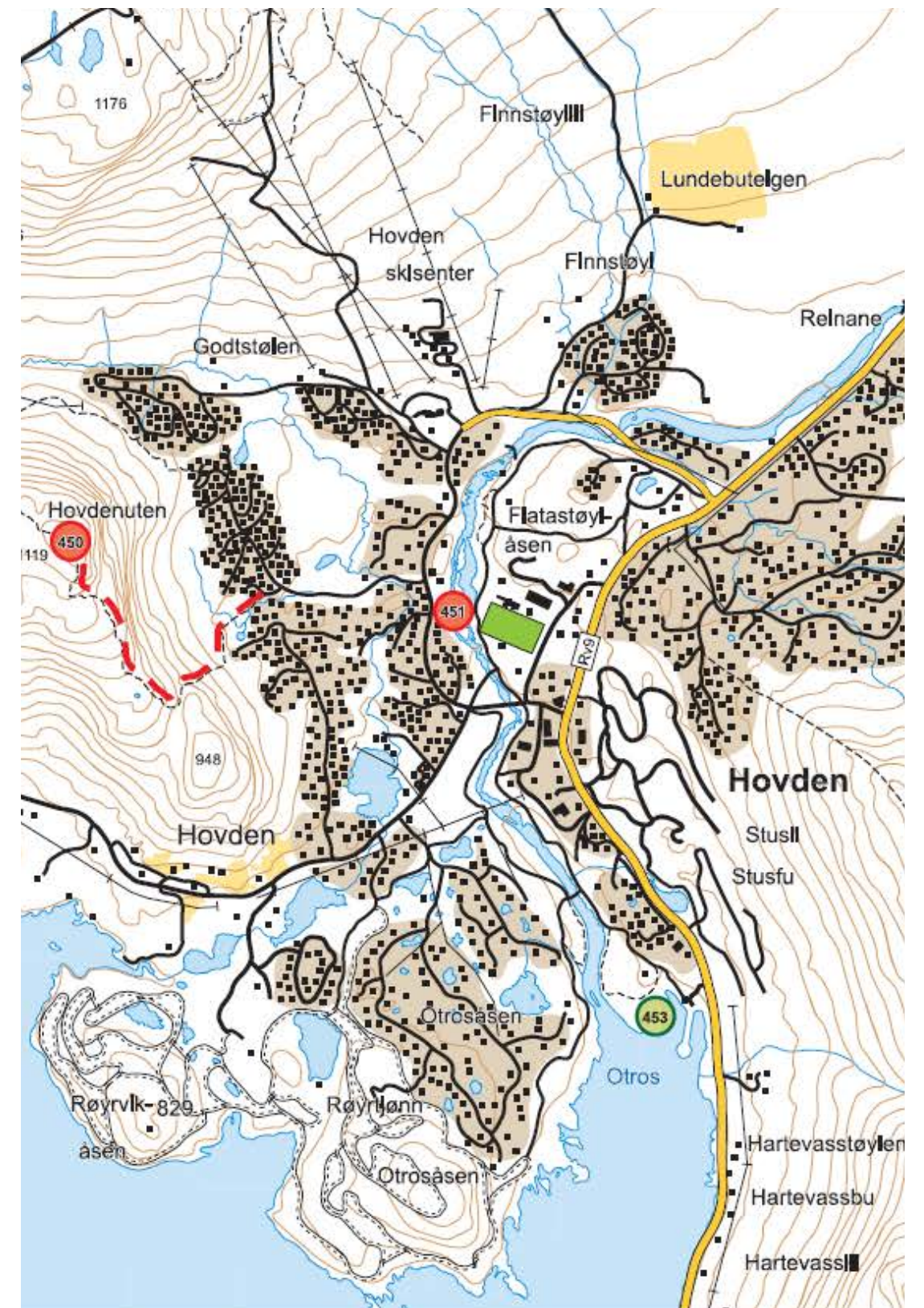
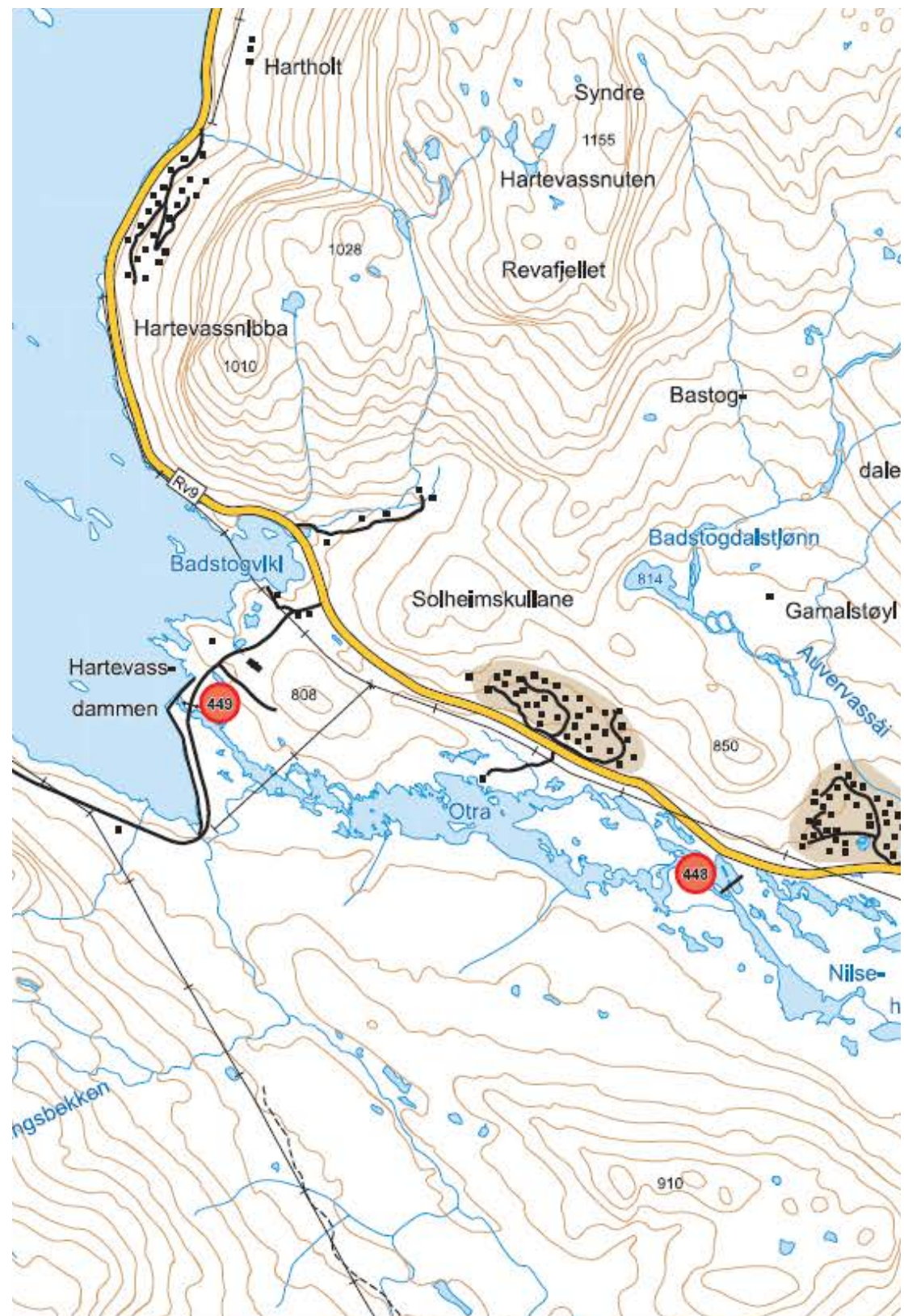

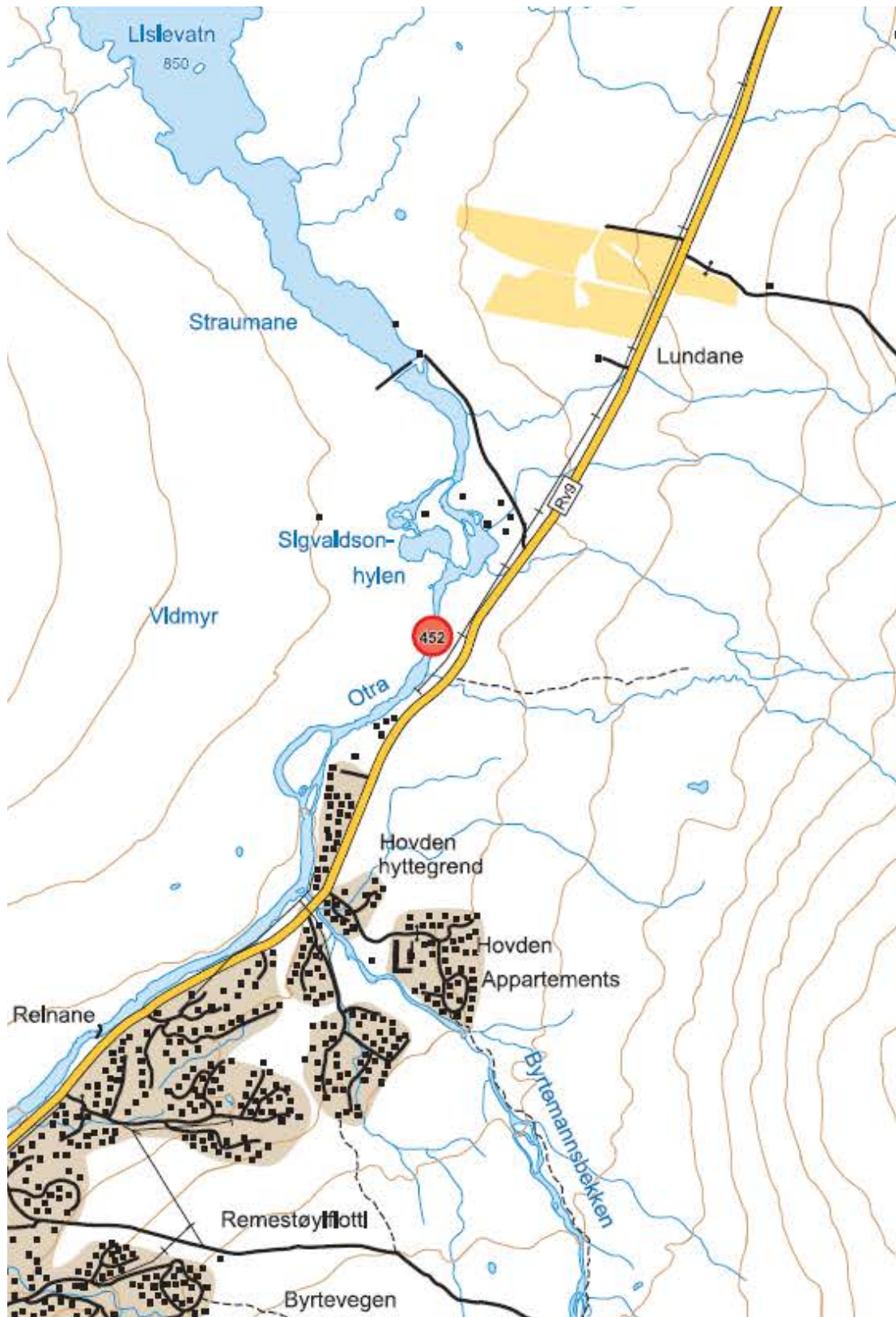

OTRA – 24 MIL MED FRILUFTSLIV

Otra er en av hovedpulsårene i det vakre landskapet i Agder. Både selve elvestrengen og arealene langs vassdraget gir i dag grunnlag for rike friluftslivs- og rekreasjonsmuligheter. Det er mulighetene for en videre utvikling av friluftslivs- og rekreasjonstilbudet langs Otra du kan lese om i denne boken.

I boken vil du finne en nærmere omtale av vassdraget og dagens miljøutfordringer. Det er også tatt med en beretning om de omfattende miljøtiltakene som ble gjennomført i Otra på 1990-tallet. Dette er en viktig del av Agders miljøhistorie.

I denne mulighetsstudien er Otra Elvepark brukt som en samlebetegnelse for eksisterende og framtidige arealer, anlegg og ferdselsårer for friluftsliv langs Otra. Kanskje kan denne boken bidra til at Otra Elvepark blir innarbeidet som en merkevare for friluftslivstiltak langs hele vassdraget.

De mange mulighetene som er omtalt i denne boken krever oppfølging fra både offentlige og private aktører dersom de skal bli realisert. Dersom boken kan gi litt inspirasjon i dette viktige arbeidet, er mye oppnådd.

Tom Egerhei

MIDT-AGDER
FRILUFTSRÅD